Τὸ σπίτι τοῦ Παιδιοῦ

46

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἡ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1951
ΕΤΟΣ Α΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 46 (22)

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι	Δρχ. 100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ ἰδιῶται	» 50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα..	» 25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται	» 10.000
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2.	

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

Ο ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΣ ΤΩΝ ΡΗΤΟΡΩΝ

Στὰ 381 π. Χ. στὴν Ἀθήνα γεννήθηκε
α παιδὶ ἀδύνατο, καχεκτικὸ καὶ φι-
σθενο. Ὅταν ἦταν ἑφτὰ χρόνων πέ-
ναν οἱ γονεῖς του καὶ τὸ παιδὶ πα-
δόθηκε σὲ παιδαγωγὸ γιὰ νὰ φρον-
η τὴν ἀνατροφή του.

Ὁ παιδαγωγὸς τὸν πῆγε μιὰ μέρα
ὸ δικαστήριο τὸ νέο μαθητή του καὶ
αν αὐτὸς ἄκουσε ὁμιλοῦντα τὸν ρή-
ρα Καλλίστρατο, ἐδοκίμασε τὴν ἐπι-
μίαν νὰ μοιάση καὶ αὐτὸς στὸν περί-
μο αὐτὸ Ἀθηναῖο ρήτορα.

Καὶ ἄρχισε νὰ καταγίνεται μὲ τὰ μα-
ματα ἐκεῖνα ποὺ θὰ τὸν ἀνεδείκνυαν
δοξο ρήτορα. Ἀλλὰ δὲν φθάνουν οἱ
ώσεις γιὰ νὰ γίνη κανεὶς καλὸς ρήτωρ.
ναι ἀπαραίτητα καὶ σωματικὰ προτε-
ματα. Καὶ ὁ μικρὸς ἀλλὰ φιλότιμος
φανὸς εἶχε πολλὰ σωματικὰ ἐλαττώ-
τα. Καθὼς ἦταν ἀσθενικὸς εἶχε καὶ
ύνατη φωνὴ καὶ πάντοτε σχεδὸν ἀπο-
ρυστική. Ταὐτόχρονα ἐτραύλιζε. Δὲν
ὀροῦσε κανεὶς νὰ τὸν καταλάβη τὶ ἔ-
νε. Πολλὲς φορὲς καθὼς μιλοῦσε τὰ
χνε καὶ δὲν ἤξερε τὶ ἔλεγε. Ὅταν δὲ
ς πρώτη φορὰ παρουσιάστηκε μπρο-
ὰ στοὺς Ἀθηναίους γιὰ νὰ μιλήση
οεκάλεσε τὰ γέλια. Λυπημένος ἀπὸ τὸ
θημα του κατέβηκε στὸν Πειραιᾶ.

Ἐκεῖ ὅμως συνάντησε, γιὰ καλή του
η, ἕνα ἀγαθὸ γέροντα, τὸν Εὔνομο,
ὁποῖος προσπάθησε νὰ παρηγορήση
νὰ δώση θάρρος στὸ μικρὸ ὀρφα-
Καὶ τοῦ ἔδωκε πολλὲς συμβουλὲς
νὰ διορθώση τὰ ἐλαττώματα του.
ὶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο τοῦ
ε πὼς ἔπρεπε νὰ δείξη ἐπίμονη καὶ
θερὴ θέληση.

Ὅπως λοιπὸν τὸν συμβούλεψε ὁ Εὔνομος ἄρχισε νὰ γυμνάζη τὸ σῶμα του γιὰ νὰ τὸ δυναμώση. Ἀνέβαινε τρέχοντας ἀνήφορους καὶ καθὼς ἔτρεχε ἔκανε ἀπαγγελία στίχων. Ἔτσι κατάφερνε νὰ ἀναπτύξη τὸ σῶμα του, τὰ πλεμόνια του καὶ νὰ δυναμώση τὴ φωνή του. Ἔβαζε μάλιστα καὶ χαλίκια στὸ στόμα του καὶ προσπαθοῦσε ἔτσι νὰ βγάζη λόγους γιὰ νὰ πάψη ἔτσι νὰ τραυλίζη καὶ νὰ μὴ ψευδίζη. Διὰ νὰ συνηθίση δὲ στοὺς θορύβους τοῦ ἀκροατηρίου του κατέβαινε στὸ Φάληρο, ποὺ ἦταν τότε λιμάνι τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἔβγαζε τοὺς λόγους του μπροστὰ στὰ κύματα ποὺ συντριβόνταν ἀφρίζοντα μὲ ζωηρὸ πάταγο στοὺς βράχους. Κάποιος δὲ ἠθοποιὸς τὸν συμβούλεψε καὶ προσπαθοῦσε ἔτσι ἀνάμεσα στὰ κύματα νὰ ἐκφωνῆ τοὺς λόγους του μὲ ἐκφραστικὴ ἀπαγγελία καὶ μὲ κατάλληλες χειρονομίες.

Ἔφτιασε μάλιστα καὶ ἕνα ὑπόγειο μέσα στὸ ὁποῖο ἔμενε δύο καὶ τρεῖς μῆνες, μελετώντας, συνθέτοντας στίχους καὶ ἀπαγγέλοντας λόγους.

Ἀκόμη γιὰ νὰ μάθη ἱστορία καὶ ἰδίως γιὰ νὰ πλουτίση τὸ λεκτικό του ἔκατσε καὶ ἀντίγραψε ὀκτὼ φορὲς τὸ μεγάλο ἱστορικὸ σύγγραμα τοῦ Θουκυδίδη.

Ἔπειτα ἀπὸ τόσους κόπους οἱ προσπάθειες τοῦ νέου ρήτορος ἐπέτυχαν. Ἡ σταθερὴ καὶ ἐπίμονη θέληση του νίκησαν. Καὶ ὁ νέος ἀναδείχθηκε ὁ μεγαλείτερος καὶ δεινότερος ρήτορας, ἀπὸ ὅσους μέχρι σήμερα ἐγέννησε ὁ ἀρχαῖος καὶ νεώτερος κόσμος. Ὁ νέος αὐτὸς ἦτο ὁ Δημοσθένης.

Νά, εἶπε τότε ὁ Γεροστάθης, τὰ ἀποτελέσματα τῆς φιλοτιμίας, τῆς σταθερᾶς θελήσεως καὶ τῆς φρόνιμης ἐπιμονῆς.

Πολὺ ὀρθὰ λοιπὸν ἔλεγαν οἱ προπάτορες μας, πὼς τὰ πάντα μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐπιτύχη, ἐὰν δὲν ἀποφεύγη τὸν ἀπαραίτητο κόπο: «Πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον φεύγη τις, ὡς πρόσεστι τοῖς ζητουμένοις». Δηλαδή: «Τὰ πάντα μπορεῖ νὰ βρεῖ, ἀρκεῖ νὰ μὴν ἀποφεύγει τὸν κόπο, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ νὰ ἐπιτύχη κανεὶς τὰ ζητούμενα».

Ἀπὸ τὸ Γεροστάθη

ΣΤΙΧΟΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Καρδιές...

Ω, τί καρδιές!...
ἐν τὶς ἐτύλιξε αὐτὲς τοῦ φόβου ἢ
(ἀπόχη...
αὶ τραγουδοῦν στὶς λαγκαδιὲς
αὶ στοῦ πελάου τὴν ἀγριάδα,
ὰ τὴν Ἑλλάδα,
ὰ τὸ πυρό μου «Ὄχι...».

ΑΛΚΗΣ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΔΗΓΙΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΜΟΥ

Τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» συνιστᾶ στοὺς φίλους του νὰ μὴν ἀλληλογραφοῦν ἀπ' εὐθείας ἀλλὰ μέσω τοῦ περιοδικοῦ. Ἡ Διεύθυνση τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ» δὲν ἔχει καμμιὰ εὐθύνη γιὰ ἀλληλογραφία ποὺ δὲν περνάει ἀπὸ τὸ δικό της ἔλεγχο.

⁂

Τὰ ψευδώνυμα, ἀνεξάρτητα μὲ τὴν ἡμερομηνία ποὺ ἔχουν ἐγκριθῆ δὲν ἰσχύουν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1952. Ὅσοι θέλουν νὰ τὰ διατηρήσουν ὀφείλουν νὰ τὰ ἀνανεώσουν μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου τὸ ἀργότερον στέλνοντας τὰ στοιχεῖα τους καὶ 2.000 δραχ. Πρέπει νὰ ἀναφέρουν ὄνομα, πατρώνυμο, ἐπώνυμο, ἰδιότητα: Μαθητὴς ἢ τεχνίτης ἢ ὑπάλληλος κλπ. Ἂν εἶναι μαθητὴς τάξη καὶ σχολεῖο, ἡλικία καὶ διεύθυνση. Πλήρη διεύθυνση. Αἴτηση ἀνανεώσεως ἢ καταθέσεως νέου ψευδωνύμου ποὺ δὲν θὰ συνοδεύεται μὲ τὰ στοιχεῖα αὐτά, δὲν θὰ λαβαίνεται ὑπ' ὄψη. Κάθε φίλος τοῦ περιοδικοῦ, ἀνεξάρτητα ἂν εἶναι ἢ ὄχι συνδρομητὴς ἔχει δικαίωμα νὰ πάρη ἕνα ἢ περισσότερα ψευδώνυμα. Πρέπει γιὰ κάθε ἕνα ἀπ' αὐτὰ ὅμως νὰ καταβάλη 2.000 δραχμές.

⁂

Παρακαλῶ τοὺς φίλους μου νὰ προσέχουν ὅταν μοῦ γράφουν: Νὰ γράφουν σὲ χωριστὸ χαρτὶ τὸ γράμμα τους, σὲ χωριστὸ τὶς συνεργασίες, σὲ χωριστὸ τὶς ἀγγελίες, σὲ χωριστὸ χαρτὶ κάθε θέμα. Ἔτσι διευκολύνουν καὶ τὸν ἀρχισυντάκτη καὶ τὸν ἑαυτό τους. Γιατὶ ἡ δουλειά τους θὰ διεκπεραιωθῆ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα.

⁂

Ὅποιος στέλνει λεπτὰ πρέπει, εἴτε στὸ ἀπόκομμα τῆς ἐπιταγῆς, εἴτε στὸ γράμμα του νὰ σημειώνη λεπτομερῶς γιατὶ μᾶς τὰ στέλνει. Μᾶς βοηθεῖ στὴ δουλειά μας καὶ ἐξυπηρετεῖ καὶ τὸν ἑαυτό του. Γιατὶ ἔτσι ἡ ὑπόθεσή του θὰ διεκπεραιωθῆ πιὸ γρήγορα.

Οἱ συνδρομὲς εἶναι προπληρωτέες. Κανένας συνδρομητὴς δὲν γράφεται ἂν δὲν καταβάλη τὴ συνδρομή του.

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς παλιοὺς συνδρομητὲς δὲν μᾶς ἔστειλαν τὴ συνδρομή τους ἢ δὲν μᾶς τὴν στείλουν μέχρι 20 Δεκεμβρίου, θὰ διαγραφοῦν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1952. Σὲ ὅσους ἔχουν πληρώσει τὴ συνδρομὴ τοῦ 1951 θὰ συνεχισθῆ ἡ ἀποστολὴ τοῦ περιοδικοῦ. Ὀφείλουν ὅμως νὰ στείλουν τὸ ταχύτερο τὴ νέα συνδρομή τους. Ἀλλοιῶς θὰ διαγραφοῦν ἀπὸ 1ης Μαρτίου, χωρὶς βέβαια νὰ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση νὰ καταβάλουν τὴ συνδρομή τους.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Στὴ Σκῦρο

Ἀξημέρωτα χτύπησε τὴν πόρτα μας ὁ καλόκαρδος ναυτικὸς τῆς Κύμης.

Ἕνα καΐκι ἡ «Γαλανόλευκη» θὰ πήγαινε γιὰ τὴ Σκῦρο νὰ ψαρέψη ἀστακοὺς στ' ἀκρογιάλια της κι' ἂν θέλαμε θὰ μᾶς ἔπαιρνε μαζί του. Ὁ καραβοκύρης ποὺ ἦταν φίλος του δέχτηκε νὰ μᾶς μεταφέρη στὸ νησί. Τὸ καΐκι εἶχε καὶ μηχανὴ καὶ σὲ τρεῖς ὧρες φτάσαμε. Ἀπὸ μακρυά, τὴν κοιτάξαμε μὲ τὸ τηλεσκόπιο τὴν ὁλόλευκη νύφη τῶν Σποράδων. Κυρίαρχο τὸ γυμνὸ μυτερὸ βουνὸ ποὺ στὴν κορφή του ἀσπρολογιάζει τὸ Κάστρο. Ὕστερα σὰν πυκνοφύτευτα ἄσπρα κρινάκια, ἕνας χιονᾶτος θάλεγες καταρράχτης κατηφορίζει ἡ πολιτεία.

— Τί γραφικὸ θέαμα! λέει ὁ Φάνης. Θαρρῶ πὼς ἐδῶ θὰ χαροῦμε πολλὲς ὀμορφιές.

— Πολλές, κι' ἐσωτερικὲς κι' ἐξωτερικές, Φάνη, τοῦ εἶπα. Γιατὶ ἐκεῖνα τὰ ἄσπρα σπίτια, ποὺ σφίγγεται τόνα δίπλα στὸ ἄλλο, λὲς καὶ κρυώνουν καὶ θέλουν νὰ ζεσταθοῦν, κρύβει τὸ καθένα κι' ἕναν πολύτιμο θησαυρό. Ξύλινα ἔπιπλα σκαλιστά, τεχνοδουλεμένα ἀπὸ τεχνῖτες ἀπλοϊκούς, μὰ ἄξια νὰ στολίζουνε ἀρχοντόσπιτα. Ὅπως θὰ δῆς, Φάνη μου, καθένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ σπιτάκια εἶναι κι' ἕνα Μουσεῖο λαϊκῆς τέχνης.

Τ' ἀγόρι μ' ἄκουγε μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ στὰ μάτια του λάμπιζε ἡ λαχτάρα.

— Μ' ἕνα τέτοιο πρωτόγονο καΐκι — χωρὶς μηχανὴ φυσικὰ — θὰ πῆγε κι' ὁ Ὀδυσσέας κάποτε στὴ Σκῦρο γιὰ νὰ ξετρυπώση τὸν Ἀχιλλέα!

Αὐτὴ τὴν κουβέντα τὴν εἶπε ὁ Λεωνίδας, κοιτάζοντας πονηρὰ τὸ Φάνη.

— Τί θέλεις νὰ πῆς, Λεωνίδα; ρώτησε τ' ἀγόρι. Ἐδῶ γεννήθηκε ὁ Ἀχιλλέας; Μὰ δὲν ἦταν ἀπὸ τὴ Φθία ποὺ εἶναι νομίζω στὴ Θεσσαλία;

— Κάτι τέτοιο λέει ὁ Ὅμηρος, Φάνη. Μὰ τὸν ἔφερε ἐδῶ ἡ μητέρα του, ἡ Θεὰ Θέτις, γιὰ νὰ τὸν κρύψη νὰ μὴν τὸν πάρουν στὴν ἐκστρατεία τῆς Τροίας.

— Παράξενη ἱστορία γιὰ τὸν πιὸ λεβέντη τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Θὰ μᾶς τὴν πῆς, θεία;

— Βλέπω πὼς τὰ κατάφερε ὁ Λεωνίδας, μικρέ μου Φάνη, νὰ σὲ γυρίση πάλι τρεῖς χιλιετηρίδες πίσω... Λὲς καὶ τὄχει ἐσένα ἡ Μοῖρα σου νὰ μὴν ξεκολᾶς ἀπ' τὴν ἀρχαιότητα.

— Ἔτσι φαίνεται, θεία. Γι' αὐτὸ λέω νὰ γίνω ἀρχαιολόγος σὰ μεγαλώσω. Τὸ παρατσούκλι ποὺ μοὔδωκες θὰ τὸ βγάλω ἀληθινό. Μά, ἔλα, μὴν ξεφεύγεις τώρα κι' ἐσύ. Πές μας γιὰ τὸ... Σκυριανὸ Ἀχιλλέα.

— Ἄς εἶναι! Μπορεῖ νὰ γίνη κι' ἀλλιῶς; Ἀκοῦτε λοιπὸν νὰ περάση κι' ἡ ὥρα, ὥσπου ν' ἀράξουμε στὴ Λιναριά, τὸ ἐπίνειο τῆς Σκύρου. Ἡ μάνα τοῦ Ἀχιλλέα, — ποὺ ὅπως ξέρετε ἦταν Θεὰ καὶ τὴν πάντρεψε ὁ Δίας μὲ τὸ θνητὸ βασιλιᾶ τῆς Φθίας, τὸν Πηλέα, — ἔμαθε ἀπὸ ἕναν χρησμὸ πὼς ὁ γιός της, ὁ Ἀχιλλέας, θὰ ζοῦσε εὐτυχισμένος ὡς τὰ βαθειὰ γεράματα, ἂν δὲν ἔπαιρνε μέρος στὴν Τρωϊκὴ ἐκστρατεία. Ἀλλιῶς, ἂν θὰ πολεμοῦσε στὴν Τροία θὰ πέθαινε νέος καὶ θ' ἀποκτοῦσε τὴ μεγαλύτερη δόξα ποὺ εἶχε ποτὲ ἀποκτήσει θνητός.

Ταράχτηκε ἡ μάνα.

— Θὰ τὸν κάμω ἀθάνατο, εἶπε. Καὶ βούτηξε τὸ παιδὶ στὰ νερὰ τῆς Στυγός. Μὰ καθὼς τὸ κράτησε ἀπὸ τὴ φτέρνα ἔμεινε κεῖνο τὸ μέρος τρωτό, κι' ἂν τὸν εὕρισκε ἐκεῖ ἡ σαΐτα, θὰ πέθαινε. Ὅταν τὸ εἶδε ἡ μάνα, στενοχωρήθηκε κι' εἶπε μ' ἀπόφαση.

— Θὰ τὸν ντύσω σὰν κοριτσάκι καὶ θὰ τὸν κρύψω σ' ἕνα νησί. Ἔτσι δὲ θὰ μοῦ τὸν πάρουν στὸν πόλεμο.

Εἶχε λοιπὸν στὸ νησὶ αὐτὸ ὁ Πηλέας, ὁ ἄντρας της, ἕνα φίλο, τὸ βασιλιᾶ Λυκομήδη, ποὺ εἶχε τρεῖς κόρες, λίγο μικρότερες, λίγο μεγαλύτερες, ἀπ' τὸν Ἀχιλλέα. Ἐδῶ λοιπὸν θὰ τὸν ἔστελνε στὴ Σκῦρο νὰ μεγαλώση μὲ τὶς βασιλοποῦλες ντυμένος φουστάνια. Κανεὶς δὲν θὰ μάντευε τὴν ἀλήθεια. Ὁ Ἀχιλλέας θἄπαιζε κοῦκλες, θἄπαιρνε ρόκα κι' ἀδράχτι στὸ χέρι, θὰ κεντοῦσε καὶ θὰ στολιζόταν σὰν κοπελούδα.

Μὰ γελάστηκε ἡ Θέτις, κι' ἂς ἦταν Θεά. Δὲ λογάριασε τὴ λεβέντικη φύση τοῦ γιοῦ της. Κι' ἀκοῦστε τί ἔγινε: Ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, μαθεύτηκε ἡ ἱστορία. Ὁ Ἀχιλλέας θἆταν πιὰ ὡς δεκατεσσάρωνν χρονῶν. Ὁ πανοῦργος λοιπὸν Ὀδυσσέας εἶπε στὸν Ἀγαμέμνονα ὅταν ἑτοιμάζονταν γιὰ τὴν ἐκστρατεία.

— Ξέρω ποῦ κρύβεται ὁ γιὸς τῆς Θέτιδος. Θὰ πάω νὰ σοῦ τὸν ξετρυπώσω.

Καὶ ντύθηκε πραματευτής. Πέρασε στὸ λαιμό του μιὰ μεγάλη πανέρα μὲ κάθε λογῆς ἐμπορεύματα: Δαντέλλες κορδέλλες, μεταξωτά, χτένες κολλιέ, δαχτυλίδια βραχιόλια κι' ὅ,τι ἄλλο μποροῦσε νὰ δώση χαρὰ στὶς κοπέλες. Μόνο πού, μέσα στὶς γυναικεῖες ἐκεῖνες πραμάτειες, ἔχωσε — τάχα κατὰ λάθος — μιὰ σάλπιγγα κι' ἕνα σπαθί.

Ἦρθε λοιπὸν στὴ Σκῦρο καί, τριγυρίζοντας ἔξω ἀπ' τὸ παλάτι, φώναζε.

— Πραμάτειες καλές, γιὰ τὶς ὄμορφες καὶ τὶς μαυρομάτες. Δαντέλλες, βελοῦδα μεταξωτὰ καὶ στολίδια!!

Καὶ βγῆκαν οἱ... τέσσερις κοπέλλες νὰ ψωνίσουν. Μὰ μιὰ ἀπ' τὶς τέσσερις ἡ πιὸ ὄμορφη — ἕνα ἀγοροκόριτσο, ἴδια ἡ Ἄρτεμη — καθὼς σκάλιζε τὸ πανέρι μὲ τὶς πραμάτειες βρῆκε τὸ σπαθὶ καὶ τὴ σάλπιγγα κι' ἀφίνοντας τὰ στολίδια γιὰ τὶς τρεῖς κόρες τοῦ Λυκομήδη, ἄρχισε νὰ σαλπίζη καὶ ν' ἀνεμίζη τὸ ξίφος, τραγουδώντας πολεμικὰ τραγούδια. Ὁ Ὀδυσσέας κατάλαβε τότε πὼς ἦταν ὁ Ἀχιλλέας καὶ τοὖπε:

— Ντροπή, γιὲ τῆς Θέτιδος, πῶς σὲ κατάντησαν ἔτσι. Ἔλα μαζί μου ἐκεῖ ποὺ σὲ περιμένει ἡ μεγαλύτερη δόξα τοῦ κόσμου.

Ἔτσι, ἔγινε τὸ γραφτὸ τῆς Μοίρας, κι' ὁ Ἀχιλλέας πῆγε στὸν πόλεμο καὶ πέθανε νέος.

— Ναί, εἶπε ὁ Φάνης, μὰ τὸν τραγούδησε ἕνας Ὅμηρος, ποὺ κατάφερε ὅ,τι δὲν μπόρεσε νὰ πετύχη ἡ μητέρα του: Νά, τὸν ἔκανε ἀθάνατο. Ἂν ἔμενε ἐδῶ κρυμμένος, κανένας δὲ θἄξερε σήμερα τ' ὄνομά του.

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, Φάνη... Μὰ νά ποὺ φτάσαμε στὸ νησὶ τῆς λαϊκῆς Τέχνης. Καὶ τώρα, ἂς ἀνηφορίσουμε γιὰ τὴ μαγικὴ ἀσπροπολιτεία.

Βουνὰ μὲ πλαγιὲς ἥμερες, λειβάδια χλοϊσμένα ἀπὸ τὰ πρῶτα φύτρα, χαράδρες βαθύσκιωτες καί, πάνω ἀπ' ὅλα, κορώνα τὸ κάστρο. Τὰ χρώματα κι' οἱ γραμμὲς σὲ θαμπώνουν: Θάλασσα μαβιὰ πέρα, διάφανο σμαράγδι στ' ἀκρόγιαλο, γραφικοὶ λοφίσκοι στολισμένοι ἐδῶ κι' ἐκεῖ μ' ἀνεμόμυλους κι'

ἄξαφνα νά τὸ «Χωριό», ὅπως λένε τὴν πρω
τεύουσά του οἱ Σκυριανοί. Σὰ σκηνογρα
φία θεάτρου, πυκνὰ σφιχταγκαλιασμένα τ
σπίτια της. Ἀπὸ κάτω θυμίζουν ἕνα λευκ
ἀφρισμένο ποτάμι ποὺ χύνεται ἀπὸ τ' ἀψη
λου. Καθὼς πᾶς κοντὰ τὰ αἰσθάνεσαι ζων
τανά. Μύρια μάτια περίεργα τἀνοιχτὰ πα
ραθύρια τους. Ἀνηφορίζουμε τὰ στενὰ δρο
μάκια. Οἱ Σκυριανές, νέες, μεσόκοπες
γρηές, μὲ τὶς γραφικὲς φορεσιές τους, γνέ
θουν τὴ ρόκα τους στὸ κατώφλι. Τὶς χαιρε
τοῦμε, μᾶς ἀντιχαιρετοῦν μὲ χαμόγελο, ὅλ
καλωσύνη καὶ περιέργεια.

Ἕνα σκαλιστὸ πορτόνι τραβᾶ τὴν προ
σοχὴ τῆς Μυρτῶς. Ἡ νοικοκυρὰ τὴ βλέπε
ποὺ τὸ κοιτάζει. Βγαίνει καὶ μᾶς καλεῖ.

— Κοπιάστε ἀπὸ μέσα, νὰ πάρετε ἕν
νερό.

Δεχόμαστε πρόθυμα. Τί ἀποκάλυψη! Τ
γοῦστο καὶ νοικοκυρωσύνη! Στὴ γωνιά, τ
μεγάλο τζάκι, ἡ «Στιά», μὲ τ' ἀπανωτ
ξυλοσκάλιστα ράφια ποὺ πάνω τους εἶνα
ἀραδιασμένα πολύχρωμα πιάτα, φερμέν
ἀπὸ τὰ ξένα, τὴ Ρόδο, τὴ Βενετιά, ψιλο
δουλεμένα γιαλιὰ καὶ κρουστάλλια.

Στοὺς τοίχους πιάτα ἐγχώρια καὶ κανά
τια μὲ λαϊκὰ σχέδια ἐξαιρετικῆς τέχνης
Σκουτέλες πλουμιστές, μαστραπάδες πολυ
χρωμοι, λουλουδάτοι κεσέδες. Ἀτέλειωτ
σχήματα, χρώματα λαμπρά, πολυσύνθετ
σχέδια.

Ὕστερα, κεῖνα τὰ χαμηλὰ σκαλιστὰ κα
ρεκλάκια, τὰ δαντελλοστόλιστα τραπεζάκι
τὰ σκαμνιὰ καὶ τὰ ράφια, κι' οἱ ἐταζέρε
ὅλα ξυλόγλυπτα, ἔργα τέχνης ἐξαίσιας

— Μ' αὐτὸ εἶναι Μουσεῖο δὲν εἶναι σπίτ
εἶπε ἡ Μυρτὼ ἐνθουσιασμένη. Κι' ἡ Σκυρι
νὴ ποὺ εὐχαριστήθηκε γιὰ τὸ παίνεμα,
νοιξε τὶς πελεκητὲς κασέλες καὶ μᾶς ἔδει
κι' ἄλλους θησαυρούς. Φορεσιὲς Σκυριανέ
παλιὲς στόφες, κεντήματα λαϊκὰ βάζ
φαρφουρένια, ὅλα κειμήλια πατρογονικ
ποὺ φυλάγονται μὲ λατρεία θρησκευτική.

Ἡ νοικοκυρὰ διασκέδαζε μὲ τὴν ἔκπληξ
μας. Μᾶς τράταρε καὶ γλυκὸ τριαντάφυλλ
κι' εἶπε καὶ στὸ Φάνη μιὰ Σκυριανὴ μαντ
νάδα.

'Αντζελοκαμωμένε μου κανένος δὲ σοῦ μοια
(ζε

κρῖνε μου μὲ τσ' ἐφτὰ κορφὲς ποὺ βγαίνε
(μὲ τ' ἀγιάζ

Τί κέφι ποὺ κάνει κανένας σὰ σμίγει
τὸ λαό μας τὸν πεντακάθαρο κι' ἀνοιχτ
καρδο! Εἴδαμε κι' ἄλλα μουσεῖα, ὅπως β
φτίσαμε πιὰ τὰ Σκυριανὰ σπίτια, κι' ἰδια
τερα ἕνα θαυμάσιο, Μουσεῖο πραγματικ
γιατὶ ὅλοι οἱ ξένοι τὸ ἐπισκέπτονται γ
νὰ δοῦνε τὰ σπάνια κειμήλιά του. Τὸ σπί
τοῦ Οἰκονόμου.

Ἀνεβήκαμε καὶ στὸ κάστρο κι' ἡ θέ
ποὺ μᾶς παρουσιάστηκε ἦταν κάτι ποὺ δ
τὸ βάζει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Ὁλόγυρ
βυθιζόταν τὸ μάτι σὲ μιὰ ἀτέρμονη θάλα
σα ποὺ γλυκόπαιζε στὶς ἀκτὲς καὶ τὶς στ
λιζε μὲ κεντίδια.

Πήγαμε καὶ στὸ μοναστήρι κι' ἕνας κ
λόγερος μᾶς πρόσφερε ἀπ' τὸ φημισμέ
τυρὶ τῆς Σκύρου. Μᾶς εἶπε γιὰ τὸ νησὶ πο
ἔχει τρεῖς χιλιάδες κατοίκους καὶ πὼς ἔ
χονται πάρα πολλοὶ ξένοι γιὰ νὰ θαυμάσο
τὴ γραφικότητα τοῦ νησιοῦ καὶ τὴ λαϊ
τέχνη του. Μᾶς εἶπε ἀκόμη πὼς τὰ βου
τοῦ νησιοῦ βγάζουν ὡραῖα πολύχρωμα μά
μαρα κι' εὐωδιαστὸ θυμαρίσιο μέλι. Τ
περιβόλια του δίνουν ἄφθονα πορτοκάλ
καὶ κίτρα κι' οἱ ἀκτὲς τοὺς πιὸ νόστιμο
ἀστακούς.

Περπατοῦμε ἀνάμεσα ἀπὸ πυκνὲς ἀσ
μόφυλλες ἐλιές, ποὺ γέρνουν ἀπὸ τὸν πλο
σιο ζουμερό τους καρπό. Ὅπου νἆναι
ἀρχίση τὸ λιομάζωμα. Τί πλουσιόδω
ποὖναι ἀλήθεια ἡ φύση καὶ πῶς ἀνταμείβ
τὸν μόχθο τ' ἀνθρώπου!...

Γυρνᾶμε στὸ λιμανάκι. Περνᾶ τὸ βαπό
τῆς γραμμῆς. Θὰ μποῦμε νὰ πᾶμε σ
Σκιάθο, τὸ ὄμορφο, τὸ γαλήνιο νησί, πο
ἔχει ἁγιάσει στὴ φαντασία μας ἀπ' τὴ θ
μηση τοῦ Παπαδιαμάντη.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡ

Μὲ ἐρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ!

Ὁ Μυτιληναῖος Ὀλυμπιακὸς μ' ἐρωτᾶ: 1) Ποῖα τὰ σπουδαιότερα ἔργα τοῦ Ἰουλίου Βέρν; 2) Εἶναι μυθικὸ πρόσωπο ὁ Ναστραδὶν Χότζας;

Ἀ π ά ν τ η σ η: 1) Ὁ Ἰούλιος Βὲρν ἔχει γράψει πολλὰ ἔργα: Εἶναι δύσκολο κανεὶς νὰ ξεχωρίση ὡρισμένα γιὰ σπουδαιότερα: Πάντως ἀναφέρω ἐδῶ ὅλα τὰ ἔργα του, ἐκτὸς τῶν μικρῶν, κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ ἐκδόσεως: «ταξίδι στὸ κέντρο τῆς γῆς» (1864). «Ἀπὸ τὴ γῆ στὴ σελήνη» (1865), «ἡ Ἔρημος τῶν πάγων» «Γύρω ἀπὸ τὴ Σελήνη», «Τὰ τέκνα τοῦ ποιάρχου Γκράντ», «Ἀνακάλυψη τῆς γῆς» (1870) «Οἱ Ἄγγλοι στὸ Βόρειο Πόλο», «Εἴκοσι χιλιάδες λεῦγες κάτω ἀπὸ τὴ θάλασσα» (1870), «Πλωτὴ πόλη» (1871) «Τὸ Νησὶ τοῦ Μυστηρίου», «Οἱ ναυαγοὶ τοῦ ἀέρα», «Ὁ γῦρος τοῦ κόσμου σὲ 80 μέρες» (1873), «Ἡ χώρα τῶν διφθερῶν», «Περιπέτειες τριῶν Ρώσσων καὶ τριῶν Ἄγγλων» (1874), «Ὁ δόκτωρ Ὂξ», «Ὁ Σανσελὼρ» (1875), «Ὁ ἐγκαταλειφθείς», καὶ τὸ «Μυστικὸν τῆς Νήσου» (καὶ τὰ δύο συνέχεια τοῦ «Νησιοῦ τοῦ Μυστηρίου»). «Μιχαὴλ Στρογκὼφ» (1876), «Ἕνας χειμώνας στοὺς πάγους» (1876), «Ἕκτωρ Σερβαδάκ», «Ταξίδια καὶ περιπέτειες στὸ ἡλιακὸ σύμπαν» (1877), ὁ «Μικρὸς πλοίαρχος» (1878), «Τὰ πεντακόσια ἑκατομμύρια τῆς Βεγοὺμ» (1879), «Κεραβὰν ὁ ἰσχυρογνώμων» (1883), «Ματθίας ὁ Σανδὸρφ» (1885), «Ρωβῦρος ὁ κατακτητὴς» (1886), «Βορρᾶς κατὰ Νότου» (1887), «Καῖσαρ Κάσκαμπελ» (1890), «Ἡ Μίσις Βράνικαν» (1891), «Ὁ Πυρσὸς τῶν Καρπαθίων» (1892), «Κλαύδιος Βομβαρνὰκ» (1893), «Οἱ θαυμάσιες περιπέτειες τοῦ Ἀντιφὲρ» (1894), «Τὸ νησὶ μὲ τὸν ἕλικα» (1895), «Κλόβις Δορδεντὸρ» (1896), «Ἡ Σφίγκα τῶν Πάγων» (1897), «Ὁ θαυμάσιος ὀρενόκος» (1898), «Διαθήκη ἐκκεντρικοῦ» (1899), «Ἡ δεύτερη πατρίδα» (1900), «Οἱ ἱστορίες τοῦ Ι. Μ. Καβεδοῦλεν», «Τὸ ἐναέριο χωριὸ» (1901), «Οἱ ἀδελφοὶ Κίπ». Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα μικρά.

2) Τὸ ὄνομα σωστὸ εἶναι: Ναρσ - εδδιν Χότζας. Τὸν λέμε ὅμως Ναστραδὶν Χότζα. Κατὰ τὴν τουρκικὴ παράδοση ἦταν πραγματικὸ πρόσωπο. Ἦταν περίφημος τοῦρκος γελωτοποιός. Ἔζησε τὴν ἐποχὴ τοῦ Ταμερλάνου καὶ πέθανε καὶ ἐτάφη στὴν πόλη Ἂκ Σεχὶρ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ὁ Π. Μαλεβὸς μὲ ἐρωτᾶ: 1) Τί εἶναι οἱ Ἀδῖται; 2) Τί ἦτο ὁ Ἀλκαῖος; 3) Τί ἦτο ὁ Καμβύσης; 4) Τί Κᾶρες;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Οἱ Ἀδῖται ἦταν οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Νοτίου Ἀραβίας. Μιὰ ἀραβικὴ παράδοση ἀναφέρει, ὅτι αὐτοὶ ἔπαψαν νὰ πιστεύουν τὸν ἕνα ἀληθινὸ θεὸ καί, γιὰ τοῦτο καταστράφηκαν ἀπὸ μιὰ λαίλαπα.

2) Ἀλκαῖος ἦταν Ἕλληνας λυρικὸς ποιητὴς ποὺ ἔζησε στὴ Μυτιλήνη στὰ τέλη τοῦ ... ου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα. Ἔζησε πρῶτα ἀπὸ τὴν Σαπφώ. Οἱ δυό τους ὅμως εἶναι οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ λεγομένου «Αἰολικοῦ μέλους».

3) Δὲν ξέρω γιὰ ποιὸν Καμβύση μὲ ρωτᾶ. Καμβύσης ἦταν Βασιλιᾶς τῶν Περσῶν ἀπὸ τὸ 529 - 522 π.Χ. Ἦταν γιὸς τοῦ Κύρου καὶ μὲ τοὺς πολέμους ποὺ ἔκαμε κατάκτησε τὴν Αἴγυπτο. Ἰωάννης Καμπύσης ἢ Καμβύσης ἦταν δραματογράφος καὶ λυρικὸς ποιητὴς Ἕλληνας (ἔζησε 1872 - 1901).

4) Κᾶρες ἦταν ἀρχαῖος λαὸς ποὺ κατοικοῦσαν στὰ Νοτιοδυτικὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὴν Καρίαν. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οἱ Κᾶρες ἦταν σπουδαῖοι θαλασσοπόροι. Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι μὲ τὴ λέξη Κᾶρες ἐννοοῦσαν τοὺς δούλους.

Ὁ Πανύψηλος Κοτρίδης μὲ ἐρωτᾶ: Τί πρέπει νὰ κάμουμε γιὰ νὰ σταματήσουμε ὅταν μᾶς ἔχη πιάσει νευρικὸ γέλιο;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Ἕνα ποτήρι κρῦο νερὸ εἶναι πάντοτε τὸ καλλίτερο κατευναστικό!

Ὁ Ἀνδρέας Θεοδωρίδης μὲ ἐρωτᾶ: 1) Πότε καὶ ἀπὸ ποῖον ἀνεκαλύφθη τὸ μικρόβιο τῆς φθίσεως; 2) Πότε ἐλήφθη ἡ πρώτη ἀπὸ ἀέρος φωτογραφία;

Ἀ π ά ν τ η σ η: 1) Τὸ μικρόβιο τῆς φυματιώσεως ἀνακάλυψε ὁ Γερμανὸς μικροβιολόγος Ροβέρτος Κὼχ ποὺ ἔζησε τὸ 1843 - 1910. Ἡ ἀνακάλυψη ἔγινε τὸ 1882.

2) Ἡ χρήση τῆς ἀεροφωτογραφίας ἀρχίζει μὲ τὰ πρῶτα ἀεροπλάνα. Ἡ γενίκευσή της ἀνάγεται εἰς τὸν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο.

Ἡ Ρουκέττα μὲ ἐρωτᾶ: Ποῖα εἶναι τὰ καλλίτερα ἔργα τοῦ Σαίξπηρ καὶ ποῖα τοῦ Ἕκτορος Μαλώ;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Ὁ Σαίξπηρ ἔγραψεν ἐκτὸς ἄλλων 37 θεατρικὰ ἔργα (14 κωμωδίες, 10 ἱστορικὰ δράματα καὶ 13 τραγωδίες).

Νομίζω πὼς τὰ καλλίτερα ἔργα του εἶναι τὰ Σονέττα, ἡ «Τρικυμία», «Ρωμαῖος καὶ Ἰουλιέττα», «Ὁ ἔμπορος τῆς Βενετίας», «Ὄνειρον θερινῆς νυκτός», «Ἀμλέτος», «Ὀθέλλος», «Μάκβεθ», «Βασιλῆας Λήρ», «Ἀντώνιος καὶ Κλεοπάτρα» κλπ. κλπ.

—Ὁ Ἕκτωρ Μαλὼ ἔγραψε τὰ «Χωρὶς οἰκογένεια», «Μὲ οἰκογένεια», «Τὸ πομπόν», «Ρομαὶν Καλπρί», τὸ «Μυθιστόρημα τῶν μυθιστορημάτων μου» καὶ ἄλλα.

Ὁ Βαρῶνος Μυνχάουζεν μὲ ἐρωτᾶ: Σὲ ποιὰ χώρα τῆς γῆς ὑπάρχουν τὰ περισσότερα ἀρχαῖα μνημεῖα;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἰταλίαν.

Τὸ Ἁγνὸ Ἑλληνόπουλο μὲ ἐρωτᾶ: Ὑπάρχουν ἀνθρωποφάγοι καὶ ἂν ναὶ ποῦ βρίσκονται;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Ναί, ὑπάρχουν καὶ σήμερον ἀνθρωποφάγοι σὲ ὡρισμένους πρωτογόνους λαοὺς τῆς Αὐστραλίας, τῆς Μελανησίας καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς. Κατὰ τὸν πόλεμον ἀθρόα κρούσματα ἀνθρωποφαγίας σημειώθηκαν στὴν Ἰαπωνία. Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ ἀνθρωποφαγία ὀφείλεται κυρίως σὲ θρησκευτικὲς παραδόσεις καὶ σὲ φυλετικὸ μῖσος.

Ὁ Γεώργιος Κολιαδήμας μὲ ἐρωτᾶ: Τί εἶναι τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Ἡ ἐγκατάσταση τῶν Τούρκων στὶς ἀνατολικὲς ἀκτὲς τῆς Μεσογείου, ἡ ἀντίδραση τῶν ὑποδούλων στοὺς Τούρκους φυλῶν, ἡ προσπάθεια τῶν μεγάλων Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης νὰ ἐκμεταλλευτοῦν αὐτὴ τὴν κατάσταση ἐδημιούργησαν τόσα ζητήματα σοβαρὰ γιὰ τὴν Εὐρώπη ποὺ τὸ σύνολό τους χαρακτηρίστηκε «Ἀνατολικὸ ζήτημα». Ἡ μεγαλύτερη ὀξύτητα τοῦ «ἀνατολικοῦ ζητήματος» σημειώθηκε στὰ 1774 ὅταν ἡ Ρωσσία ἐγκαταστάθηκε στὶς ἀκτὲς τοῦ Εὐξείνου καὶ παρουσιάστηκε σὰν προστάτιδα τῶν ραγιάδων.

Ὁ Γεώργιος Λώλας μὲ ἐρωτᾶ: Μὲ τί κατασκεύαζαν οἱ ἀρχαῖοι τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Τὰ βέλη στὴν ἀρχαιότητα ἦσαν ξύλινα μὲ αἰχμὴ πέτρινη στὴν ἀρχή, χάλκινη κατόπιν καὶ σιδερένια. Στὸ πίσω μέρος γιὰ νὰ διευκολύνεται τὸ πέταγμά τους εἶχαν φτερά. Ἀργότερα κατασκεύασαν τὰ βέλη μὲ σίδερο μόνο. Τὰ τόξα ἦσαν ξύλινα — ἀπὸ βέργες εὐλύγιστες δέντρων καὶ ἡ χορδή τους ἀπὸ ἄντερα βοδιῶν.

Ὁ Γεώργιος Τσιφλόγλου μὲ ἐρωτᾶ: Πότε καὶ ποία χώρα ἔβγαλε τὸ ποδόσφαιρο;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Ἡ σφαῖρα ἔχει χρησιμοποιηθῆ σὰν παιγνίδι στὰ πολὺ παλιὰ χρόνια. Ἀπὸ τοῦ 1147 ἀναφέρονται στὴ Γαλλία παιδιὲς μὲ σφαῖρες. Πάντως τὸ ποδόσφαιρο μὲ τοὺς σημερινούς του κανόνες καθιερώθηκε ἀπὸ τοῦ 1857. Πατρίδα τοῦ ποδοσφαίρου θεωρεῖται ἡ Ἀγγλία.

Ὁ Γεώργιος Θ. Μαμτσίδης μὲ ἐρωτᾶ: Ποιὸς καὶ πότε ἀνακάλυψε τὸν ἀσύρματο;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Τὸν ἀσύρματο ἀνακάλυψε ὁ Μαρκόνι στὰ 1895 - 96. Πρὸ αὐτοῦ ἐπιτυχεῖς ἐρεύνας ἔκαμαν ὁ Μάξουελ (1865) ὁ γερμανὸς Χὲρτς (1888), ὁ Γάλλος Βρανλὺ καὶ ὁ Ρῶσσος Ποπώφ.

Ὁ Αὐγερινὸς μὲ ἐρωτᾶ: Ποιὰ εἶναι ἡ σημασία τῆς φράσεως «Ἂν σ' ἀρέσει Μπάρμπα Λάμπρο ξαναπέρασε ἀπ' τὴν Ἄντρο». Καὶ ποῦ τὴν πρωτοεῖπαν;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Τὴ φράση αὐτὴ εἶπαν οἱ Ὑδραῖοι γιὰ τὸν Λάμπρο Κατσώνη. Δὲν τὸν ἐχώνευαν γιατὶ ἦταν ἀντίπαλός τους καὶ σὲ καράβια καὶ σὲ δύναμη. Ὅταν στὴν βορειοδυτικὴ ἀκτὴ τῆς Ἄντρου (Γαύριο) ὁ Κατσώνης ναυμάχησε μὲ τοὺς Τούρκους, καταστράφηκε κυριολεκτικά. Ἐλάχιστοι ἀπὸ τοὺς δικούς του κατάφεραν νὰ σωθοῦν. Καὶ τότε οἱ Ὑδραῖοι τοῦ εἶπαν τὸ περίφημο «Ἂν σ' ἀρέσει Μπάρμπα Λάμπρο ξαναπέρνα ἀπὸ τὴν Ἄντρο». Καὶ ἀπὸ τότε ἡ φράση ἔμεινε παροιμιακή.

Ὁ κ. Ἄλκης Ροδόπουλος μὲ ἐρωτᾶ: Τί σημαίνει λυρικὴ πρόζα καὶ ποῖοι Ἕλληνες καὶ ξένοι ἔχουν γράψει τὶς καλλίτερες;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Λυρικὴ ποίηση στὴν ἀρχαιότητα ἐλέγετο, τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ποιήσεως ποὺ τὸ τραγουδοῦσαν μὲ τὴν συνοδεία τῆς λύρας. Στὴν ἐποχὴ τὴ δική μας λυρικὴ λέμε τὴν ποίηση ποὺ ἐκφράζει τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ἐσωτερικὸ κόσμο τοῦ ποιητοῦ. Λυρικὴ πρόζα εἶναι ὄχι ἡ ἔμμετρος ἀλλὰ ἡ ἔκφρασης τῶν συναισθημάτων αὐτῶν εἰς τὸ πεζόν. Στὰ παλαιότερα χρόνια ἐλέγαμε τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ λόγου «πεζὰ τραγούδια». Ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες τέτοια ἔχει γράψει ὁ Παῦλος Ροδοκανάκης.

Ὁ Γιῶργος Κούβελας μὲ ἐρωτᾶ: 1) Τί εἶναι διήγημα, τί χρονογράφημα καὶ τί μυθιστόρημα; 2) Σὲ τί βαθμὸ βρίσκεται σήμερα ἡ ἑλληνικὴ λογοτεχνία; 3) Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἠλ. Βουτιερίδη ποιὸς ἄλλος ἔχει γράψει τὴν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς λογοτεχνίας;

Ἀπάντηση: 1) Τὸ διήγημα εἶναι ἕνα λογοτεχνικὸ εἶδος, ἔμμετρο ἢ πεζό, ἀφηγήσεως φανταστικοῦ ἢ πραγματικοῦ γεγονότος, μικρᾶς ἐκτάσεως καὶ ἁπλούστερο τοῦ μυθιστορήματος. Χρονογράφημα εἶναι ἀφήγηση εἰς τὸ πεζὸν μὲ σχόλια, παρατηρήσεις καὶ κάποτε φισολοσοφικὲς σκέψεις ἐπὶ συγχρόνων γεγονότων. Ἀνήκει εἰς τὸ λογοτεχνικὸν εἶδος τῆς δημοσιογραφίας. Τὸ χρονογράφημα περιέχει συνήθως ἐντυπώσεις, παρατηρήσεις, κρίσεις, ἀναπαραστάσεις σκηνῶν καὶ εἰκόνων ἀπὸ τὴ σύγχρονη κοινωνικὴ ζωή. Ἔχει μᾶλλον ἐλαφρὸ καὶ χιουμοριστικὸ ὕφος. Ἀλλὰ δὲν στερεῖται καὶ κάποιας φιλοσοφικῆς σκέψεως. Μυθιστόρημα εἶναι ἡ ἐκτεταμένη διήγηση σειρᾶς ὅλων γεγονότων εὑρισκομένων σὲ σχέση μεταξύ τους μὲ πολλοὺς ἥρωας οἱ ὁποῖοι ζοῦν καὶ δροῦν μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ μύθου. 2) Ἡ ἑλληνικὴ λογοτεχνία ἔχει πολὺ προαχθῆ σήμερα. Βρίσκεται πραγματικὰ σὲ ἀξιόλογο σημεῖο. 3) Πλὴν τοῦ Ἠλ. Βουτιερίδη ἔχει γράψει ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς λογοτεχνίας καὶ ὁ κ. Ἄριστος Καμπάνης.

Ὁ κ. Γεώργιος Ἰακωβίδης. Ποῖος ἀνακάλυψε τὸ ραντὰρ καὶ σὲ τί τὸ χρησιμοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Ὡς ἐφευρέτης τοῦ ραντὰρ ἔχει ἀναγνωρισθῆ ὁ Ἄγγλος ἐπιστήμων σὲρ Ρόμπερτ Οὐῶτσον - Οὐώκ, ἂν καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες ἀπὸ διάφορες χῶρες συνέβαλαν στὴν σπουδαία αὐτὴ κατάκτηση τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ τὸ ραντὰρ ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ βλέπη ἐπάνω σὲ μιὰ πλάκα τῆς συσκευῆς τὶς σκιές ἀντικειμένων (ἀεροπλάνων, πλοίων κλπ.) ποὺ βρίσκονται σὲ μεγάλες ἀποστάσεις, ἀκόμη καὶ τὴν νύχτα ἢ μὲ τὴν πιὸ πυκνὴ ὀμίχλη.

Ο ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΣ

Πλαταίνοντας τὴν καρδιά μας

Στὸ προηγούμενο σημείωμά μας ἐξετάσαμε πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ πλατύνωμε τὴν καρδιά μας. Εἴδαμε τί πρέπει νὰ κάνουμε γιὰ νὰ μοιάσωμε σ' αὐτὸ μὲ τὸν Κύριό μας. Τώρα ἂς δοῦμε κάτι πάρα πάνω. Μιὰ ἀνώτερη ἔκφραση τῆς καλωσύνης μας, μιὰ ὡραιότερη ἐκδήλωση τῆς ἀνωτερότητος τῆς καρδιᾶς μας. Ποιὸ εἶναι τὸ ἀνώτερο πρᾶγμα στὴ ζωή μας; Ἡ προσευχή! Καὶ πῶς ἐκδηλωνόμαστε σ' αὐτό; Τί κάνουμε; Πῶς κάνουμε τὴν προσευχή μας; Φαίνεται μέσα στὴν προσευχή μας ἡ μεγάλη μας καρδιά; Ἢ κι' ἐκεῖ ἀκόμη ἐκδηλώνεται ἡ στενότητά της; Μήπως καὶ κεῖ φαίνεται πόσο μικρόκαρδοι εἴμαστε; Πόσο λίγο χῶρο ἀφήνομε στὴν καρδιά μας γιὰ τοὺς ἄλλους, πόσο τὰ θέλομε ὅλα δικά μας, ἀκόμα καὶ στὴν προσευχή μας.

Δηλαδὴ μ' ἄλλα λόγια, ὅταν κάνουμε τὴν προσευχή μας, ἂν τὴν κάνουμε συχνὰ καὶ κανονικά, μήπως ὅλα τὰ θέματά μας στρέφονται γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτό μας; Μήπως ἀπασχολούμαστε μόνο μὲ τὸ πῶς νὰ ἀποκτήσωμε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, πῶς νὰ ὑπερνικήσωμε αὐτὴ ἢ τὴν ἄλλη δυσκολία, πῶς νὰ προοδεύσωμε στὰ μαθήματά μας, νὰ γίνωμε καλύτεροι στὰ παιχνίδια μας, ἀκόμη καὶ νὰ γίνωμε καλύτεροι στὸν χαρακτῆρα μας; Ἀπασχολούμαστε μόνο μ' αὐτά, ἢ θυμώμαστε καὶ τοὺς ἄλλους; Θυμᾶστε τὴν προσευχὴ τοῦ Κυρίου μας; Ἅμα δῆτε τὶς προσευχὲς Του, ποὺ ὑπάρχουν μέσα στὴν Καινὴ Διαθήκη, σχεδὸν ὅλες εἶναι γιὰ τοὺς ἄλλους. Καμμιὰ δὲν εἶναι ἀποκλειστικὰ γιὰ τὸν Ἑαυτό Του. Κι' ἐμεῖς, λοιπόν, ἂς κυττάξουμε, πῶς κάνουμε τὴν προσευχή μας. Ἂς ἰδοῦμε νὰ μὴν εἶναι μόνο γιὰ μᾶς, νὰ μὴ ἀναφέρη μόνο τὰ ζητήματά μας.

Γύρω μας ἄλλως τε εἶναι τόσα καὶ τόσα ζητήματα. Ἂς πάρουμε πρῶτα τὰ ζητήματα τοῦ πατέρα μας. Ἴσως νὰ εἶναι ἄρρωστος, ἢ καὶ ἁπλῶς νὰ μὴν ἔχη πολὺ καλὴ ὑγεία. Τὸ θυμώμαστε αὐτὸ στὴν προσευχή μας; Πιθανῶς νὰ ἔχη στενοχώριες μέσα στὴ δουλειά του. Ἴσως τὰ χρήματα ποὺ παίρνει νὰ μὴ τοῦ φθάνουν γιὰ νὰ ἀντιμετωπίση τὰ ἔξοδα τῆς οἰκογενείας μας. Δὲν εἶναι ἀπίθανο, μέσα στὴ δουλειά του νὰ τοῦ κάνουν πολλὲς προσβολές, νὰ μὴ τοῦ δείχνουν ἐκτίμηση, νὰ τὸν πικραίνουν. Ἴσως νἄχη ἄλλους ποὺ νὰ τὸν ἀνταγωνίζωνται, ποὺ τοῦ κάνουν τὸ ἔργο του ἀκόμη πιὸ δύσκολο, ποὺ τὸν κάνουν πολλὲς φορὲς νὰ ἀγανακτῆ, καὶ τόσα καὶ τόσα ἄλλα.

Ἀλλὰ καὶ μιὰ ματιὰ στὶς δυσκολίες τῆς μητέρας μας τὴν ἴδια ἀνάγκη θὰ μᾶς δείξη. Σκεφθήκαμε τί ἀντιμετωπίζει ἡ μητέρα μας κάθε ἡμέρα ἀπὸ τὸ πρωΐ ποὺ θὰ σηκωθῆ μέχρι τὸ βράδυ ποὺ θὰ πλαγιάσωμε ὅλοι. Ἀπὸ τὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ μέχρι τὸ φαγητό μας, τὰ ροῦχα μας. Πῶς κυττάζει νὰ τὰ φέρη βόλτα μὲ τὰ χρήματα ποὺ βγάζει ὁ πατέρας μας. Νὰ διοικήση ὅλο τὸ σπιτικὸ καὶ νὰ μᾶς ἔχη ὅλους ἐν τάξει. Ἴσως καὶ ἐκείνη νὰ εἶναι κάπως ἄρρωστη, νὰ εἶναι λίγο πονεμένη, θλιμμένη, νὰ κουράζεται πολύ. Λίγες μητέρες εἶναι ἐκεῖνες, ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐργασία τοῦ σπιτιοῦ των ἔχουν καὶ ἐξωτερικὴ ἐργασία, ποὺ βοηθεῖ στὴν συντήρηση τῆς οἰκογενείας; Σκοτωμένες ἀπὸ τὴ δουλειά, ἔρχονται στὸ σπίτι κι' ἔχουν ν' ἀντιμετωπίσουν ἕνα σωρὸ προβλήματα: τὸ μαγείρευμα, τὸ πλύσιμο, τὸ ράψιμο, τὸ σιδέρωμα. Ἔπειτα νὰ κυττάξουν τὰ παιδιά τους, τὴν καθαριότητά τους, νὰ τὰ παρακολουθήσουν στὴ μελέτη τους, στὸ σχολεῖο. Ἔπειτα ἔχουν νὰ κυττάξουν τοὺς ἄλλους δικούς μας καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλα προβλήματα. Ἄρα γε τὰ θυμώμαστε στὴν προσευχή μας ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα καὶ τοῦ πατέρα μας καὶ τῆς μητέρας μας; Καταλαβαίνουμε τὶς δυσκολίες των καὶ προσπαθοῦμε νὰ τὶς αἰσθανθοῦμε σὰν δικές μας;

Τὸ ἴδιο ἂς σκεφθοῦμε καὶ γιὰ τὰ ἄλλα μας ἀδέρφια. Πῶς πηγαίνουν ἐκεῖνα στὸ σχολεῖο; Εἶναι καλοὶ μαθηταί; Ὁ χαρακτῆρας τους πῶς εἶναι; Εἶναι ἔτσι ὥστε νὰ δίνουν χαρὰ στοὺς γονεῖς μας; Μὲ τὰ ἄλλα μας ἀδέλφια εἶναι ἀγαπημένα; Ἔχουν καλοὺς φίλους; Χρησιμοποιοῦν καλὰ τὴν ὥρα τους; Παίζουν τίμια καὶ εὐχάριστα τὰ παιχνίδια τους; Θέλουν πάντα τὸ καλύτερο; Προσπαθοῦν νὰ διορθώσουν τὸ χαρακτῆρα τους; Ἀγαποῦν τὸ Χριστό; Εἶναι τακτικὰ στὴν Ἐκκλησία; Πηγαίνουν στὸ Κατηχητικό; Ἐμεῖς τί κάνομε γι' αὐτό; Τὰ θυμώμαστε ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματά τους στὴν προσευχή μας, ἢ ἀπασχολούμαστε μόνο μὲ τὰ προβλήματα τὰ δικά μας; Τί ὡραῖο θὰ ἦταν, ξεχνώντας τὰ δικά μας προβλήματα, ἢ μᾶλλον κοντὰ στὰ δικά μας προβλήματα, νὰ θυμώμαστε καὶ ὅλα αὐτὰ τῶν γονέων μας καὶ τῶν ἀδελφιῶν μας. Ἀλλ' ἂς κυττάξωμε καὶ πάρα πέρα. Τὰ προβλήματα τῶν συμμαθητῶν μας. Πῶς μᾶς ἀπασχόλησαν αὐτά; Τί κάναμε γιὰ τὰ προβλήματα τῶν συμμαθητῶν μας; Εἶναι ὅλοι καλοὶ μαθηταί; Κατορθώνουν νὰ παρακολουθοῦν ὅλα τὰ μαθήματα; Πῶς εἶναι τὰ οἰκονομικά τους; Στὸ διάλειμμα πῶς φέρονται; Πῶς φέρονται στοὺς καθηγητάς; Εἶναι τίμιοι μέσα στὴν τάξη, καὶ ἔξω ἀπ' αὐτή; Θέλουν τὸ καλὸ τῶν ἄλλων συμμαθητῶν τους; Προσπαθοῦν νὰ βοηθοῦν ὅσο μποροῦν τὰ ἄλλα παιδιά; Πῶς εἶναι ἡ διαγωγή τους; Εἶναι κάτι ποὺ δίνει τιμὴ στὸ Σχολεῖο μας ἢ εἶναι τέτοια ποὺ τὸ ντροπιάζει; Τί κάνουμε γι' αὐτό; Παρακαλέσαμε τὸ Θεὸ νὰ βοηθήση, παρακαλέσαμε τὸ Θεὸ νὰ τὰ κάνη καὶ αὐτὰ καλὰ παιδιά, ἢ ἀπασχοληθήκαμε πάντοτε στὴν προσευχή μας, μὲ τὶς δικές μας ἔνοιες καὶ μὲ τὶς δικές μας στενοχώριες; Τί ὡραῖο πρᾶγμα θὰ ἦταν νὰ μὴ ἀπασχολούμαστε μόνο μ' αὐτά, ἀλλὰ νὰ θυμώμαστε καὶ τοὺς ἄλλους. Νὰ θυμώμαστε καὶ τὰ ζητήματα τῶν ἄλλων.

Νὰ προσευχώμεθα γιὰ ὅλων τὰ ζητήματα καὶ ὄχι μόνον γιὰ τὰ ζητήματα τὰ δικά μας. Καὶ πόσο πιὸ ὡραῖο θὰ ἦταν, ἂν αὐτὸ δὲν τὸ κάναμε μόνο στὶς ὁμαλές μας περιστάσεις, ἀλλὰ καὶ ὅταν πιεζόμαστε ἀπὸ κάποιο δύσκολο πρόβλημα, ἀπὸ κάποιο ἀτομικὸ ζήτημα δικό μας, ποὺ εἶναι πιὸ σπουδαῖο καὶ θὰ θέλαμε τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἄν, κοντὰ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα τὸ δικό μας, δὲν ξεχνούσαμε καὶ τὰ ζητήματα τῶν ἄλλων. Τότε, πόσο πιὸ πολὺ δὲν θὰ μοιάζαμε μὲ τὸ πρότυπο τῆς ζωῆς μας, τὸν Κύριό μας!

Ὁ Πάτερ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Ἱστορία τῶν Ταχυδρομείων

Ἡ ὑπηρεσία τῶν ταχυδρομείων ποὺ λειτουργεῖ σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου μὲ τὶς γνωστὲς εὐκολίες καὶ μὲ κάθε ἐγγύηση γιὰ τὴν καλύτερη, ἀσφαλέστερη καὶ ταχύτερη ἀποστολὴ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων ποὺ καταθέτουμε στὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, δὲν εἶναι ἐπινόηση τῶν τριῶν τελευταίων αἰώνων. Στὴν ἀρχαιότητα, δηλαδὴ ἐδῶ καὶ 6 ἕως 7.000 χρόνια, ὑπῆρχε ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία, βέβαια πολὺ ἁπλῆ, ἀλλὰ ἀρκετὰ ἐξυπηρετικὴ γιὰ τοὺς βασιλεῖς, τὴν κυβέρνηση καὶ τοὺς ἄρχοντες τῆς ἐποχῆς. Ὁ λαὸς οὔτε εἶχε ἰδέα τῶν ταχυδρομείων ἀλλὰ καὶ δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ κάνη χρήση αὐτῶν.

Αἱ ἀνασκαφαὶ ποὺ ἔγιναν στὴν Αἴγυπτο, τὴν Περσία καὶ ἀλλοῦ, ἔφεραν σὲ φῶς καὶ τὶς παρακάτω πληροφορίες: Στὴν Αἴγυπτο βρέθηκαν κεραμίδια μὲ διάφορες ὁδηγίες καὶ ἐντολὲς ἡγεμόνων καὶ βασιλέων ποὺ ἀπευθύνονται σὲ διοικητὰς ἐπαρχιῶν σχετικῶς μὲ τὴν εἴσπραξη φόρων. Στὴν Περσία βρέθηκαν πλάκες μὲ σκαλισμένες ὁδηγίες καὶ ἐντολές. Οἱ ἐντολὲς ἐγράφοντο ἐπάνω στὸν πηλὸ καὶ κατόπιν τὸν ἔψηναν καὶ γινόταν κεραμίδι. Ἔπειτα ἀπεστέλλοντο στοὺς διοικητὰς τῶν ἐπαρχιῶν ὅπως στέλλουν σήμερα τὰ γράμματα. Ἐπίσης στὴν Κίνα, ἴσως καὶ σὲ ἀρχαιότερη ἀκόμη ἐποχή, ὑπῆρχαν αὐτὰ τὰ μέσα τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν ταχυδρομεῖα.

Εἰς νεωτέρας ἐποχάς, δηλ. πρὸ 300 περίπου χρόνων μερικὰ κράτη τῆς Εὐρώπης εἶχον συστηματοποιήσει ὅσον ἦτο δυνατὸν καλλύτερα τὴν ταχυδρομικὴν τους ὑπηρεσία. Ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Ἰταλία, ἡ Αὐστρουγγαρία, ἡ Ἰσπανία καὶ τὸ Βέλγιο μὲ τὴν Ὁλλανδία, ἐχρησιμοποιοῦσαν τὶς λεγόμενες ταχυδρομικὲς ἅμαξες καὶ τοὺς «ἐφίππους» ταχυδρόμους. Οἱ ταχυδρομικὲς ἅμαξες εἶχαν διπλὸ προορισμό. Μετάφεραν ἐπιβάτες καὶ ταχυδρομεῖον ταυτοχρόνως. Συνήθως ἐταξίδευαν τὴν ἡμέρα καὶ χωρὶς στρατιωτικὴ συνοδεία, τὴ δὲ νύκτα διενυκτέρευαν εἰς τὴν πόλη ἢ τὸ χωριὸ ὅπου ἔφθαναν τὸ βράδυ. Διὰ νὰ μεταφέρουν γρηγορότερα τὸ ταχυδρομεῖο καὶ τοὺς ἐπιβάτας, ἄλλαζαν ἄλογα κατὰ τὴν διαδρομή, ὑπῆρχον δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰ λεγόμενα χάνια, ὅπου εὕρισκαν τροφή, στέγη καὶ ξεκουρασμένα ἄλογα τὰ ὁποῖα ἄλλαζαν μὲ τὰ κουρασμένα δικά τους. Αὐτὰ βεβαίως ὅλα ἦσαν διωργανωμένα. Τὰ μακρινὰ ταξείδια ἐγίνοντο μὲ τὶς ταχυδρομικὲς ἅμαξες τὸ δὲ ταχυδρομεῖον μετεφέρετο ἀπὸ τὴν μιὰ ἄκρη τῆς Εὐρώπης, στὴν Βόρειον Γερμανίαν ἢ τὴν Ὁλλανδίαν, μέχρι τῆς Νοτίου Ἰταλίας ἢ Ἰσπανίας ἐντὸς τὸ πολὺ 15 ἡμερῶν ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν.

Ἡ μεταφορὰ τῶν γραμμάτων ἐγένετο τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐπὶ πληρωμῇ, ἀναλόγω τῆς ἀποστάσεως.

Ἀργότερα, δηλ. πρὸ 150 περίπου χρόνων, τὴν ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία, ἀνέλαβαν τὰ Κράτη μὲ τὸ ἀποκλειστικὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεώς των παρὰ τῶν κρατῶν τούτων. Τότε συστήθηκαν τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα ὅπου παρεδίδοντο τὰ γράμματα ἡ μεταφορὰ τῶν ὁποίων ἐγένετο πάλιν μὲ ἅμαξες ἢ ἔφιππους ταχυδρόμους. Τότε ὅμως ἄρχισε ἡ χρησιμοποίηση τῶν ταχυδρομικῶν σφραγίδων καὶ κάθε γράμμα ἐπλήρωνε τέλος ἀνάλογον μὲ τὴν ἀπόστασι ποὺ θὰ περνοῦσε. Δηλαδὴ ἕνα γράμμα ἀπ' τὸ Παρίσι διὰ τὴν Λυὼν ἐπλήρωνε διαφορετικὸ τέλος ἀπὸ ἄλλο γράμμα ποὺ ἐπήγαινε στὴν Μασσαλία. Ἐπίσης ἕνα γράμμα ποὺ προοριζόταν γιὰ τὴν Ἑλβετία ἐπλήρωνε ὀλιγώτερον ἀπὸ ἕνα γράμμα ποὺ ἐπήγαινε διὰ τὴν Ἰσπανίαν ἢ τὴν Ἰταλίαν ἀρκεῖ νὰ ἦτο τοῦ ἰδίου βάρους.

Ἐννοεῖται πὼς ἐκείνη τὴν ἐποχὴ καὶ μέχρι τοῦ 1840 ὁπότε διὰ πρώτην φορὰ

(Συνέχεια στὴ σελίδα 604)

Τόν καιρό τοῦ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

22ον.

Καὶ πέρασε πολλὴ ὥρα.

Καὶ βασίλεψε τὸ φεγγάρι, καὶ τὸ σκο-άδι χύθηκε πυκνὸ στὸ ὑγρὸ κατώγι.

— Κόρη μου, εἶπε στὸ τέλος ὁ γέρος, ιαὶ ἡ φωνή του μαρτυροῦσε τὴ μεγάλη ιούραση καὶ τὴν ἀποθάρρυνση τῆς ψυ-ῆς του. Ἀλεξία, παιδί μου πές μου τί ἄκουσες, τί εἶδες, τί σ' ἔκανε νὰ πεῖς ιὰ βέβαιη μιὰ τέτοια βαριὰ κατηγο-ία! Τὸν εἶδες, λές;

— Ναί! Σήμερα... ἀποκρίθηκε ἡ κό-η χωρὶς νὰ σηκώσει τὸ κεφάλι.

— Ποῦ τὸν εἶδες; Πές μου, ποῦ τὸν ρῆκες;

— Γύρευα τὸν παπά... ἕναν παπὰ ποὺ ἶχε πάγει στὸν ξενώνα...

— Τί παπά; διέκοψε ὁ γέρος μὲ κομ-ένη φωνή.

—Ἕναν παπά... ποὺ σὲ γύρευε...

—Ἐμένα;

— Ναί... τὸ γερο - Παγράτη...

Ὁ γέρος τὴν ἔσφιξε λίγο δυνατότερα τὸ στῆθος του.

— Λέγε, ψιθύρισε,— καὶ ἡ ἀνάσα του ρχουνταν γρήγορη, δύσκολη, κομμένη.

—Ἦταν ὁ Γρηγόρης, εἶπε ἡ Ἀλεξία. ὸν ἀναγνώρισα ἀπὸ κεῖνα ποὺ μοῦ εἶ-αν ὅσοι τὸν εἶδαν. Ἦταν ὅπως τὸν πε-ιγράφεις ἐσύ, μὲ καστανὰ μακριὰ γέ-ια.

— Λέγε... ἐπανέλαβε ὁ γέρος.

Ἡ κόρη ἔριξε τὰ χέρια της γύρω στὸ αιμό του.

— Δὲν τὸν βρῆκα, παππού! εἶπε μὲ αημό.

— Εἶχε φύγει;

— Ναί!

Ὁ γέρος βαρυστέναξε. Λίγη ὥρα δὲ ίλησαν.

— Πές μου, εἶπε πάλι ὁ γέρος, καὶ τὴ σιγανὴ φωνή του ἔτρεμε ὅλη ἡ θλί-η τῆς ψυχῆς του, ποῦ εἶδες τὸν Κων-ταντῖνο;

—Ἦταν στὸν ξενώνα.

— Σὲ ἀναγνώρισε;

— Ναί! Ἀμέσως.

— Καὶ τοῦ μίλησες;

—Ὄχι! Σοῦ εἶπα πὼς δὲ θὰ τοῦ πῶ οιὰ εἶμαι, παρὰ σὰ βεβαιωθῶ πὼς εἶ-αι ἄξιος τοῦ πατέρα του. Μὰ τώρα!...

— Μοῦ εἶπες πὼς τοῦ εἶχες μιλήσει!

— Ναί, μιὰ φορά. Ἦταν τότε ποὺ τὸν σαΐτεψαν οἱ στρατιῶτες τοῦ Βοτανειά-η, τότε ποὺ πίστεψα πὼς ἀλήθεια γιὰ ὴν πατρίδα δούλευε. Τότε τοῦ μίλησα, ὸν φώναξα, ἤθελα νὰ τὸν ξυπνήσω πάλι τὴ ζωή! Μὰ ἦταν ἀναίσθητος... δὲ μ' κουσε. Ἄχ! Τί κακὸ ποὺ μοῦ ἔκανε ότε, σὰν εἶδα τὸν Μιχαὴλ νὰ τὸν ση-ώνει μαζὶ μὲ τὸν Ἀσάν! ξέσπασε ἡ Ἀ-εξία πνιγμένη στοὺς λυγμούς. Λὲς καὶ αρουσιάζεται σὰ βρυκόλακας μπροστά ου, ὁ Βούλγαρος, γιὰ νὰ μοῦ σπάσει τὴν καρδιά, μόλις γεννηθεῖ μέσα μου ἡ παραμικρὴ ἐλπίδα! Ἔτσι καὶ τὴν αὐριανή, σὰν εἶδα ἐκεῖνον τὸν καλόγερο μὲ τὰ καστανὰ γένια, καὶ τὸν πῆρα γιὰ τὸν Γρηγόρη, γιατί σοῦ ἔμοιαζε τόσο, καὶ εἶπα πὼς σὲ λυπήθηκε πιὰ ὁ Θεὸς καὶ θὰ σοῦ τὸν ἔφερνα στὴ φυλακή σου! Τίποτα! Ἀπὸ τὰ πρῶτα λόγια, μόλις ἔμαθε πὼς ὁ Ἰβάτζης ἦταν ἐκεῖ κοντά, εὐθὺς ρώτησε γιὰ τὸν Ἀσάν, τὸν ὑπασπιστὴ τοῦ Σαμουήλ, πάντα γιὰ τὸν Ἀσάν! Καὶ πείστηκα πὼς δὲν ἦταν ὁ Γρηγόρης! Ἔτσι κι ἐκείνη τὴ μέρα, ποὺ ἔγραψα στὸ χῶμα γιὰ τὸν Μιχαὴλ τὴν πληροφορία πὼς ὁ Ἰβάτζης πῆγε στὸν Πρίλαπο, καὶ τρεχάτη γύρισα στὴν καλύβα γιὰ νὰ μὴ μὲ ἀνακαλύψει. Ἀπὸ μακριά, στὴν εἴσοδο, εἶδα ἕναν ἄντρα.

— Δὲν τὸν βρῆκα, παπού...

Ἦταν ὁ Ἀσάν!... Καὶ πέρασε ὥρα, καὶ ἦλθε ὁ Μιχαήλ, καὶ μίλησαν κρυφά... Ἄχ, Θεέ μου! Θεέ μου!

— Μὴν κλαῖς ἔτσι, κόρη μου... ἔκανε ὁ γέρος, καὶ ὅμως καὶ τὰ δικά του χείλια ἔτρεμαν, καὶ δυὸ κόμποι κατρακύλησαν ἀπὸ τὰ μάτια του κι ἔπεσαν στὸ σκυμμένο της κεφάλι. Μὴν κλαῖς, παιδάκι μου! Μὴν κάνεις ἔτσι!... Ὅλ' αὐτὰ τὰ ξέρω, κόρη μου, μὰ δὲ μὲ πείθουν! Καὶ σὺ ποὺ τὰ εἶδες καὶ τὰ ἤξερες, δὲν ἤθελες νὰ πιστέψεις τὸ κακό! Γιατί τώρα πιστεύεις;

— Γιατὶ τὸν εἶδα, παππού!

— Τὸν Κωνσταντῖνο ἢ τὸν Ἀσάν;

— Καὶ τοὺς δυό. Ἦταν μαζί.

— Αὐτὸ δὲ θὰ πεῖ τίποτα!

— Τοὺς ἄκουσα! εἶπε ἡ Ἀλεξία.

— Τί ἄκουσες;

— Ἄκουσα τὸν Ἀσὰν ποὺ τοῦ ἔλεγε νὰ πάγει στὴ Σέταινα, νὰ εἰδοποιήσει εὐθὺς τὸν Ρωμανὸ πὼς ὁ Αὐτοκράτορας στέλνει στρατὸ στὸ Στύπειον καὶ στὸν Πρίλαπο.

— Δὲ θὰ πάγει ὁ Κωνσταντῖνος! φώναξε ὁ γέρος. Δὲ θὰ πάγει! Εἶμαι βέβαιος!

Ἡ Ἀλεξία σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ περίλυπη τὸν κοίταξε.

—Ἐπῆγε, ἀποκρίθηκε.

Νευρικὸ τρεμούλιασμα ἔπιασε τὸ γέρο. Πέρασε καὶ ξαναπέρασε τὰ χέρια του στὸ πρόσωπό του, σὰ νὰ ἤθελε νὰ ξυπνήσει ἀπὸ κανένα κακὸ ὄνειρο.

—Ὄχι, μουρμούρισε, δὲν πῆγε! Δὲν μπορεῖ νὰ πῆγε! Δὲ θέλω νὰ τὸ πιστέψω! Ἂν δὲν τὸ δῶ, δὲν τὸ πιστεύω!

— Τὸν εἶδα, παππού...

Ἡ φωνή της κόπηκε καὶ ξέσπασε σὲ σιωπηλό, θλιβερὸ παράπονο.

Ὁ Παγράτης ἀκούμπησε τὸ μέτωπό του στὰ χέρια του.

— Δὲν τὸ πιστεύω!... Τί ἄλλο εἶπαν; ρώτησε σὲ λίγο.

— Δὲν ἄκουσα. Εἶχα παραπατήσει, κι ἕνα κλαδὶ ἔσπασε. Ὁ Κωνσταντῖνος τὸ ἄκουσε, φοβήθηκε, καὶ κατέβηκαν παρακάτω, στ' ἀνοιχτά. Καὶ δὲν ἄκουσα πιά.

— Μὴν ἦταν σκοτεινά; Μὴν τύχει καὶ δὲν εἶδες καλά; Ἴσως δὲν ἦταν καθόλου ὁ Ἀσάν.

—Ἦταν! Ἦταν! ἐπέμεινε ἡ Ἀλεξία. Καὶ τὸ εἶπε καὶ μόνος του! Εἶχε φθάσει ντυμένος σὲ κάτι κουρέλια στὸν ξενώνα, μὲ δεμένο τὸ ἕνα του μάτι κι ἔκαμνε τὸ ζητιάνο. Μὰ τὸν γνώρισα ἀπὸ τὴ φωνή. Ὕστερα πέταξε τὰ κουρέλια καὶ τὰ ἔριξε στὸ ποτάμι. Καὶ σὰν τὸν ρώτησε ὁ Κωνσταντῖνος, ἀποκρίθηκε πὼς ἐδῶ πιὰ ὁ Ἀσὰν δὲ φοβᾶται τίποτα!

—Ἴσως ὅμως ἡ πληροφορία νὰ μὴν εἶναι σωστή, πὼς ὁ Βασιλέας πάγει στὸ

Στύπειον!... Ἴσως νὰ εἶναι μακριὰ ἀκόμα ὁ Βασιλέας, καὶ ἴσως τὸ ξέρει ὁ Κωνσταντῖνος...

Ὁ Βασιλέας εἶναι στὸ Βουτέλιο καὶ τὸ ἔκαψε, εἶπε ἡ Ἀλεξία.

— Πῶς τὸ ξέρεις;

— Εἶδα τὶς φλόγες. Καὶ τὶς εἶδαν καὶ ἄλλοι. Καὶ ὁ Κωνσταντῖνος πῆγε καὶ τὶς εἶδε, καὶ ἦταν μὲ τὸν Δραξάν... Καὶ ὁ Ἀσὰν εἶπε τοῦ Κωνσταντίνου νὰ πείσει τὸν Τσάρο νὰ τρέξει νὰ διαφεντέψει τὸ Στύπειον καὶ τὸν Πρίλαπο.

Ὁ Παγκράτης ἔτρεμε τόσο, ποὺ ἡ κόρη τὸ ἔνιωσε.

— Παππού, τί ἔχεις; ρώτησε τρομαγμένη.

— Τίποτα, παιδάκι μου... μόνο λυπήθηκα...

—Ὄχι, παππού, ἔχεις κάτι! Καίει τὸ κεφάλι σου καὶ τὰ χέρια σου εἶναι χιόνι κρύα! Ἄχ, παππού, σὲ ξέχασα μὲ τὸν καημό μου, καὶ εἶσαι νηστικὸς δυὸ μέρες!

—Ὄχι, παιδούλα μου, μοῦ ρίξανε ἕνα παξιμάδι. Μόνο ποὺ μοῦ ἔλειψε τὸ νερό! Ἔχω μέσα μου μιὰ φωτιὰ ποὺ μὲ καίει, καὶ λαχταροῦσα νὰ ἔλθεις νὰ μοῦ γεμίσεις πάλι τὴ στάμνα μου!

Ἡ Ἀλεξία ἄδειασε τὴν τσέπη της καὶ τοῦ πρόσφερε ὅ,τι εἶχε μαζέψει, δυὸ - τρία αὐγά, ἕνα πορτοκάλι καὶ λίγο ψωμί.

Κι ἐνόσω, γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσει, καμώνουνταν ὁ γέρος πὼς ἔτρωγε, πιάστηκε κείνη ἀπὸ τὴ ζώνη της, βγῆκε ἀπὸ τὴν τρύπα, πήδηξε πάλι τὸ φράχτη, κι ἔτρεξε καὶ γέμισε τὴ στάμνα στὸ ρυάκι ποὺ ἔτρεχε παρακάτω.

Μὲ λαχτάρα ἤπιε ὁ διψασμένος γέρος τὸ παγωμένο νερό. Μὰ ἡ Ἀλεξία παρατήρησε πὼς ἀπὸ φαγὶ τίποτα δὲν εἶχε ἀγγίξει.

— Συμπάθησέ με, κόρη μου, τῆς εἶπε. Δὲν πάγει τίποτα κάτω, παρὰ κομπιάζει στὸ λαιμό μου...

— Πλάγιασε νὰ κοιμηθεῖς, παππού, τοῦ εἶπε ἀνήσυχα.

—Ἔχω ὅλη τὴ μέρα νὰ κοιμηθῶ, παιδί μου, σὰ φύγεις, εἶπε ὁ Παγράτης. Τώρα... τώρα πρέπει νὰ συλλογιστοῦμε τί μπορεῖς ἐσὺ νὰ κάνεις.

—Ἐγώ, παππού, τὸ ἔχω συλλογιστεῖ, ἀποκρίθηκε ξερὰ ἡ Ἀλεξία, καὶ τὸ ἔχω ἀποφασίσει.

— Τί θὰ κάνεις;

Ἡ φωνὴ τοῦ γέρου ἔτρεμε. Τὴν ἤξερε τὴν Ἀλεξία του καὶ τὸ πάθος ποὺ τὴ συνέπαιρνε σὰν ἦταν βαθιὰ συγκινημένη. Τὴν ἤξερε ἕτοιμη νὰ πέσει στὴ φωτιὰ γιὰ μιὰ μεγάλη ἰδέα, ἀλλὰ καὶ ἄξια νὰ μισήσει ὡς τὸ θάνατο.

— Τί θὰ κάνεις; ἐπανέλαβε.

— Θὰ πάγω στὸν Ἰβάτζη... εἶναι δῶ κοντά.

Ὁ Παγράτης ἀνατρίχιασε.

—Ἀλεξία, μουρμούρισε.

Ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της στὰ χέρια της κι ἔμεινε ἀκίνητη.

—Ἀλεξία, εἶπε σὲ λίγο ὁ γέρος, ξέρεις τί θὰ πεῖ νὰ τὸν παραδώσεις στὸν Ἰβάτζη;

Ἡ κόρη δὲν ἀποκρίθηκε.

— Θυμᾶσαι τὰ βασανιστήρια ποὺ εἶδες τὴ νύχτα ἐκείνη τῆς Ἀδριανούπολης, ὅταν πῆγες νὰ βγάλεις τὶς φωνὲς καὶ σοῦ ἔκλεισα τὸ στόμα, καὶ σοῦ εἶπα νὰ μὴ μιλήσεις πιά, ἀπὸ φόβο μὴ μᾶς προδώσεις μιλώντας ἑλληνικά; Θυμᾶσαι τὴν τρομάρα ποὺ πῆρες, τέτοια τρομάρα πού, ἂν καὶ μωρό, ἔκλεισες τὸ στόμα σου, τόσο ποὺ κι ἐγὼ γιὰ καιρὸ σὲ πίστευα βουβή; Θυμᾶσαι, σὰ βγήκαμε ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Σαμουήλ, ποὺ εἶδες τὸ σουβλισμένο δοῦλο; Θυμᾶσαι πῶς σπάραζε, καὶ ὅμως πόσο ἥσυχα τὸν κοίταζε ὁ Ἰβάτζης;

— Σώπα, παππού! Σώπα! ξέσπασε ἡ κόρη. Τὸ ξέρω πὼς θὰ τὸν βασανίσει!

— Καὶ θὰ τὸν παραδώσεις;

Ἡ Ἀλεξία ρίχθηκε στὰ γόνατα κοντά του.

— Παππού, τὸ ξέρεις πὼς γι' αὐτὸν θὰ ἔδινα τὴ ζωή μου! Μὰ πές μου, πές μου τί νὰ κάνω! φώναξε μὲ ἀγωνία, σφίγγοντας τὰ χέρια της γύρω στὸ λαιμό του. Ἐσὺ μὲ μεγάλωσες μὲ τὴ λατρεία τοῦ πατέρα μου! Ἐσὺ μοῦ εἶπες πῶς τὴν ἔδωσε τὴ ζωή του! Ἐσὺ μοῦ ἔμαθες πὼς ὕστερα ἀπὸ τὸ Θεό, ἕνα πράμα στὸν κόσμο πρέπει νὰ λατρεύομε, τὴν Πατρίδα, καὶ νὰ τὴ βάζομε πάνω ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες ἀγάπες! Καὶ τώρα, ποὺ ἦλθε ἡ ὥρα...

Πνίγηκε ἡ φωνή της στοὺς λυγμούς, κι ἔμεινε στὴν ἀγκαλιά του σπασμένη, ἀφανισμένη.

Στὴν ψυχὴ τοῦ Παγράτη σὰ θύελλα ξέσπασαν χίλια ἀντίθετα αἰσθήματα. Ἀπὸ μωρὸ παιδὶ τὴν εἶχε θρέψει μὲ τὸ μίσος τῶν Βουλγάρων. Ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ τὴν πῆρε ἀπὸ τὴν παγωμένη ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας της, δὲν ἔπαυσε ποτὲ νὰ τῆς ξαναθυμίζει τὰ λόγια τῆς πεθαμένης καὶ νὰ ἐξάπτει στὰ στήθια της τὴ λατρεία τῆς Πατρίδας, ποὺ γι' αὐτὴν εἶχε πεθάνει καὶ ὁ πατέρας της. Μὰ τὸν Κωνσταντῖνο τὸν ἀγαποῦσε μὲ ἰδιαίτερη ἀγάπη, καὶ μὲ τὴν ἰδέα μονάχα πὼς θὰ ἔπεφτε στὰ χέρια τοῦ σκληρότερού του ἐχθροῦ, τὸ αἷμα του πάγωνε στὴν καρδιά του.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸν πυρετό, ὁ γέρος βασάνιζε τὸ μυαλό του νὰ βρεῖ τρόπο νὰ σταματήσει τὶς προδοσίες τοῦ Κωνσταντίνου, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὸν παραδώσει ἡ Ἀλεξία στὰ χέρια τοῦ Ἰβάτζη.

Τὶς προδοσίες τοῦ Κωνσταντίνου; Ἡ λέξη μονάχα τὸν ἀναστάτωνε.

—Ὄχι, ὄχι! εἶπε σφίγγοντας στὴν ἀγκαλιά του τὸ ἀπελπισμένο κορίτσι. Προδότης δὲν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι! Δὲ θέλω νὰ τὸ πιστέψω! — κι ἐπειδὴ ἡ κόρη ἐξακολουθοῦσε νὰ κλαίγει: Ἄκουσε, παιδί μου, τῆς εἶπε, ἔχω κάτι νὰ σοῦ προτείνω. Ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ πεῖς, ὅσο καὶ ἂν τὰ πράματα τὸ δείχνουν, ἐγὼ τὸν Κωνσταντῖνο δὲν τὸν παραδέχομαι γιὰ προδότη! Πήγαινε κι ἔβρε τον στὴ Σέταινα, μίλησέ του, πές του ποιὰ εἶσαι καὶ γιατὶ τὸν ἀκολούθησες, κι ἐξόρκισέ τον νὰ σοῦ πεῖ τὴν ἀλήθεια...

—Ἄχ, παππού, παππού! ξέσπασε πάλι ἡ Ἀλεξία. Ἂν εἶναι ἄξιος τὴν Πατρίδα του νὰ προδώσει, θὰ τὸν φοβίσει μιὰ ψευτιά;

— Μὰ δὲν τὴν προδίδει τὴν Πατρίδα του! Εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό! Τὸν καταραμένον αὐτὸ τὸν Ἀσὰν ἴσως καμώνεται μονάχα πὼς τὸν ἀκούει!... — ἀκούμπησε τὸ μέτωπό του στὶς χοῦφτες του μὲ κούραση, καὶ πιὸ σιγὰ πρόσθεσε: Πήγαινε, παιδί μου, στὴ Σέταινα, κι ἂς μὴ σὲ δεῖ κάν, ἂν νομίζεις πὼς θὰ σοῦ ἔλεγε ψέματα! Μάθε κεῖ τί κάνει. Λὲς πὼς ὅπου θέλεις μπορεῖς ἐσὺ νὰ περάσεις, πὼς κανένας δὲν πειράζει τὴ Βουβὴ Βουλγάρα. Πήγαινε λοιπὸν ἐκεῖ, καὶ φρόντισε νὰ μάθεις τί κάνει. Ἀκολούθησέ τον, ἄκουσέ τον. Καὶ σὰ βεβαιωθεῖς πὼς εἶναι κεῖνο ποὺ φοβᾶσαι...

— Τί περισσότερο μπορῶ ν' ἀκούσω πιὰ ἀπὸ κεῖνα ποὺ ἄκουσα; διέκοψε ἡ Ἀλεξία. Ἄχ, παππού! Ἐγὼ δὲν ἀμφιβάλλω πιά!

—Ὄχι, παιδί μου, ν' ἀμφιβάλλεις, ἢ καλύτερα νὰ μὴν πιστεύεις τὸ κακὸ παρὰ ὅταν τὸ δεῖς μὲ τὰ μάτια σου πῶς ἔγινε! Ἄκουσε, κόρη μου! Γνώρισα μιὰ φορὰ ἕναν Ἕλληνα. Ἦταν ἡ πιὸ ἁγνὴ ψυχὴ ποὺ ἀπάντησα, καὶ ἦταν ὁ πιστὸς φίλος τοῦ Γρηγόρη. Τὸν ἔλεγαν Νικήτα. Αὐτός, σὰν ἦταν ἀκόμα παιδί, ἔπεσε στὰ χέρια τῶν Βουλγάρων, τότε ποὺ πρώτη φορὰ πῆραν, οἱ καταραμένοι, τὰ Σέρβια. Τὸν εἶχαν δέσει σ' ἕνα δέντρο καὶ ἀπὸ διασκέδαση, μερικοὶ στρατιῶτες τὸν ἔβαλαν στὸ σημάδι καὶ τὸν τόξευαν. Δυὸ - τρεῖς σαΐτες τὸν εἶχαν βρεῖ, μιὰ μάλιστα τοῦ μπήχθηκε στὸ φρύδι.

Ἔτρεξε καὶ γέμισε τὴ στάμνα...

Καὶ θὰ πέθαινε ἔτσι στὰ μαρτύρια, ἂν ἐκείνη τὴν ὥρα δὲν ἔφθανε ἕνας μεγάλος Ἕλληνας στρατηγός, ποὺ τ' ὄνομά του τὸ ξέρεις καὶ σύ...

—Ὁ Εὐστάθιος Δαφνομήλης; ρώτησε ἡ Ἀλεξία.

— Ναί, ὁ Εὐστάθιος Δαφνομήλης. Περνοῦσε μὲ μερικοὺς στρατιῶτες. Ἦταν λίγοι, καὶ οἱ Βούλγαροι ἦταν πολλοί. Μὰ ὁ Δαφνομήλης δὲν ἤξερε ποτὲ τί θὰ πεῖ φόβος. Ρίχθηκε ἀνάμεσα στοὺς Βουλγάρους μὲ τοὺς λίγους στρατιῶτες του, ἔκοψε πολλούς, ἔτρεψε σὲ φυγὴ τοὺς ἄλλους, ἔλυσε τὸ πληγωμένο παιδὶ ἀπὸ τὸ δέντρο καὶ τὸ πῆρε μαζί του. Ἀπὸ τότε ὁ Νικήτας ἔγινε γιὰ τὸν Δαφνομήλη ὅ,τι εἶναι ὁ σκύλος γιὰ τὸν ἀφέντη του. Κι ἐπειδὴ ὁ Δαφνομήλης εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἕναν πιστὸ ποὺ νὰ τοῦ λέγει τί ἔκαμναν οἱ Βούλγαροι, ὁ Νικήτας ἔγινε κατάσκοπος. Δὲν εἶδα ἄλλο πιὸ πιστὸ πατριώτη ἀπ' ὅ,τι ἦταν αὐτὸς ὁ Νικήτας. Γιὰ νὰ μάθει μιὰν εἴδηση καὶ νὰ τὴν πάγει τοῦ Βασιλέα του ἢ τοῦ Δαφνομήλη, τὴ ζωή του δὲν τὴ λογαρίαζε τίποτα. Πολλὲς φορὲς πῆγε στοὺς Βουλγάρους καὶ εἶπε κινήσεις τοῦ Βασιλέα. Βέβαια δὲν ἔλεγε παρὰ ὅσα τοῦ ἔλεγαν νὰ πεῖ. Μὰ ἂν τὸν ἄκουε κανένας ἀπὸ τοὺς δικούς μας, δὲ θὰ τὸν σκότωνε γιὰ προδότη;

— Παππού! φώναξε ἡ Ἀλεξία ξαφνιασμένη.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Καλαμῶν: Αὐτὲς γίνονται ἀπὸ τὰ σόγια μπουράκλες καὶ χοντρολιές. Τὶς μαζεύομε ὅταν μαυρίσουν, ἀλλὰ πρὶν ζαρώσουν. Τὶς ξεχωρίζομε ἀπὸ τὶς σκάρτες ποὺ τὶς στέλνομε στὸ λιοτρίβι.

Τὶς γερὲς τὶ χαράζομε τοῦ μάκρου σὲ δυὸ τρεῖς μεριὲς μὲ πολὺ κοφτερὸ μαχαίρι καὶ τὶς ξεπικρίζομε μὲ καθαρὸ νερὸ ποὺ τὸ ἀλλάζομε κάθε δυὸ μέρες. Τὸ χάραγμα πρέπει νὰ γίνη ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ τὸ μάζεμα, γιατὶ διαφορετικὰ οἱ ἐλιὲς ζαρώνουν.

Ἀφοῦ ξεπικρίσουν οἱ ἐλιὲς τὶς βάζομε λίγες μέρες στὴν ἅρμη, κι' ἀπὸ κεῖ τὶς βάζομε στὸ ξύδι ὅπου μένουν δυὸ μέρες τὸ πολύ.

Ὕστερα γεμίζομε μ' αὐτὲς στρογγυλὰ τενεκεδένια κουτιά, προσθέτομε ἐκλεκτὸ λάδι, γιὰ νὰ σκεπαστοῦν οἱ ἐλιὲς καὶ τὰ σφραγίζομε μὲ κοινὴ κόλληση.

Τὸ πόσο πρέπει νὰ μείνουν στὴν ἅρμη καὶ στὸ ξύδι, κανονίζεται ἀπὸ τὴ γεύση.

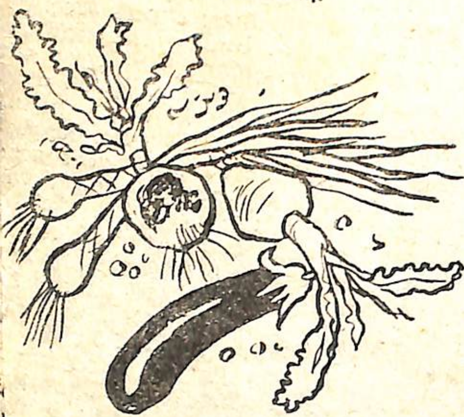
Αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ ἐλιὲς θὰ γίνονταν καλύτερες, ἂν τὶς ξεπικρίσομε ἀχάραγες μὲ ἀδύνατη διάλυση (ὡς ἐνάμιση γράδο) καυστικῆς σόδας. Ἔτσι ἡ δουλειὰ θὰ γινόταν πιὸ γρήγορα καὶ δὲν θὰ ἦταν κίνδυνος νὰ σαπίσουν οἱ ἐλιές.

Βολιώτικες: Γίνονται ἀπὸ μαῦρες ὥριμες ἐλιὲς ποὺ κι' αὐτὲς μαζεύονται πρὶν ζαρώσουν.

Πρὶν τὶς ρίξομε στὴν κάδη τῶν 1000 ὀκ. χύνομε ὡς 50 πόντους νερὸ κι' ἑκατὸ ...κάδες ἁλάτι.

Σ' αὐτὴ τὴν ἅρμη ρίχνομε τὶς ἐλιές, ...ι' ἀνάλογο νερὸ ὕστερα νὰ σκεπαστοῦν. ...Ὅταν ἀπογεμίση, προσθέτομε ἀκόμη 2 ...κ. ἁλάτι κι' ὕστερα ἀπὸ ἕνα μῆνα ἄλλες ... (14-15 ὀκ. γιὰ 100 ὀκ. ἐλιές). Δὲν ...άζομε τὸ ἁλάτι μονομιᾶς, γιατὶ ζαρώ...ουν.

Ἡ βάση γιὰ νὰ πετύχουν οἱ ἐλιές, εἶναι ... κατάλληλη ἅρμη. Τὴ δύναμη τῆς ἅρμης, ...ὴν δοκιμάζομε μὲ φρέσκο αὐγό. Ὅταν ...ὐτὸ ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸν πυθμένα ὡς μιὰ ...εκάρα, ἡ ἅρμη εἶναι καλή.

Στὴν Ἱστιαία τῆς Εὐβοίας (Ξηροχώ...ι) μὲ τὸ ἔμπα τοῦ καλοκαιριοῦ πιθώνουν ...ὶς ἐλιὲς τῆς κάδης σὲ καλάθι μὲ ἀρκετὸ ...λάτι, ποὺ βυθίζεται στὴν ἅρμη ὡς τέσ...ερα δάχτυλα, καὶ τὸ ἀφίνουν ἐκεῖ. Ἔτσι ...υώνει ὅσο ἁλάτι χρειάζεται γιὰ νὰ χορ...άση ἡ ἅρμη (νὰ κορεσθῆ) ἐνῶ τὸ ἄλλο ...ένει στὸ καλάθι. Οἱ ἐλιὲς γίνονται πολὺ ...ρμυρές.

Χρησιμοποιοῦν καὶ τὴν περσυνὴ ἅρμη, ...αὶ τὴν προπέρσυνη ποὺ τὴν δυναμώνουν μὲ ἀνάλογο ἁλάτι. Στὴν παλιὰ ὅμως ἅρμη, οἱ ἐλιὲς μαυρίζουν.

Μαῦρες γιὰ τὸ σπίτι: Στὴ Σπάρτη γίνονται ἀπὸ κορακολιές. Τὶς μαζεύουν ὥριμες, καὶ τὶς καλύτερες τὶς βάζουν σὲ ἀσβεστόνερο ὡς 24 ὧρες, (5 ὀκ. ἀσβέστη σὲ 50 νερό, γιὰ 100 ὀκ. ἐλιές).

Ἀφοῦ τὶς βγάλουν ἀπὸ τὸ ἀσβεστόνερο, τὶς ξεπικρίζουν μὲ καθαρὸ νερό, ἢ μὲ ἅρμη (μισὴ ὀκὰ ἁλάτι γιὰ κάθε 10 ὀκ. ἐλιές). Μὲ 2-3 ἀλλαγὲς τοῦ νεροῦ, ἔχουν γλυκάνει, καὶ τὶς βάζουν πρῶτα στὴν ἅρμη κι' ὕστερα στὸ ξύδι καὶ σὲ μπόλικο λάδι.

Ξερές. Εἶναι οἱ παραγινομένες (χαμάδες) ποὺ λέγονται θροῦμπες κι' εἶναι γλυκές. Τὶς πλένομε κι' ὅταν στεγνώσουν, τὶς ἁλατίζομε σὲ κοφίνι καὶ τὶς διατηροῦμε στὸ λάδι.

ΤΟ ΑΜΠΕΛΙ

Τὸ Νοέμβριο ἀρχίζουν στὸ ἀμπέλι τὸ χειμωνιάτικο σκάψιμο, ὡς τὸ τέλος Δεκεμβρίου. Αὐτὸ τὸ σκάψιμο γίνεται βαθύ.

Τὸ δεύτερο, τὸ ἐλαφρότερο, ἀρχίζει ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ Γενάρη, ὡς τὸ τέλος τοῦ Φλεβάρη.

Ἕνα τέλειο ἐργαλεῖο γιὰ τὸ σκάψιμο τοῦ ἀμπελιοῦ εἶναι τὸ δικέλι ἢ περόνα (οἱ Μικρασιάτες τὸ λένε τσατάλι). Εἶναι ἕνα δίχαλο δικέλι μακρὺ ὡς 20-30 πόντους καὶ πλατὺ (ἀπὸ τὸ ἕνα δόντι στὸ ἄλλο, ὡς 15-30 πόντους).

Εἶναι ἐλαφρό, εὐκολομεταχείριστο, ἀναστρέφει τέλεια τοὺς σβώλους τοῦ χώματος, κι' ἔχει τὸ μεγάλο προτέρημα νὰ μὴν κόβη τὶς ρίζες τοῦ ἀμπελιοῦ στὰ βαθειὰ σκαψίματα.

Κάθε ἀμπελουργός, θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχη δικέλια καὶ νὰ σκάφτη μὲ αὐτά.

Τὸ σκάψιμο πρέπει ν' ἀρχίζη τὸν Νοέμβρη.

Νὰ γίνεται ὅσο τὸ δυνατὸ βαθύτερο.

Ν' ἀναστρέφεται καλὰ τὸ χῶμα.

Οἱ σβῶλοι ποὺ σχηματίζονται μὲ τὸ σκάψιμο, δὲν πρέπει νὰ σπᾶνε, παρὰ νὰ μένουν ὁλόκληροι γιὰ νὰ σχηματίζονται μεταξύ τους ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλύτερα κενά.

Ἔτσι ἀερίζεται τὸ χῶμα καὶ ποτίζεται βαθειὰ μὲ τὸ βρόχινο νερό.

Εἶναι μεγάλο λάθος νὰ νομίζομε πὼς τὸ βαθὺ σκάψιμο (ὡς 30 πόντους) χαλάει τὶς ρίζες τοῦ ἀμπελιοῦ! Οἱ ρίζες εἶναι πολὺ βαθύτερα. (Δηλαδὴ τ' ἀκρόριζα!). Ὅσο γιὰ τὶς ἐπιπόλαιες ρίζες ποὺ βρίσκονται ψηλά, καλύτερα ποὺ κόβονται. Αὐτὸ ὠφελεῖ τὸ ἀμπέλι, γιατὶ τὸ ἀναγκάζει νὰ ρίξη τὶς ἄλλες ρίζες του βαθύτερα.

Ἀκόμη εἶναι μεγάλο λάθος νὰ νομίζομε πὼς τὸ σκαμμένο ἀμπέλι «χορταρώνει».

Τὸ πρῶτο αὐτὸ σκάψιμο γίνεται ἀμέσως μετὰ τὸν κάθαρο, καὶ σὲ βάθος καθὼς εἴπαμε 20-30 πόντους.

Ο ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΣ

Τὸν Νοέμβριο, καθὼς εἴπαμε, δὲν σπέρνομε ἐπὶ τόπου παρὰ ραδίκια, ρεπάνια, σκόρδα, καρόττα.

Σὲ σπορεῖο: σέλινο, πρᾶσσα καὶ ἀγκινάρες.

Πρὶν μιλήσω γι' αὐτά, καλύτερα εἶναι νὰ σᾶς δώσω πρῶτα ἕναν πίνακα, γιὰ τὸ πότε σπέρνονται ἢ φυτεύονται τὰ διάφορα λαχανικὰ καὶ τὰ ὄσπρια.

Τὸν Γενάρη. Χορταρικά: Μαρούλια, κρεμμύδια, πατάτες, ρεπάνια, ρέβες.

Τὸν Φεβρουάριο. Χορταρικά: Πατάτα, λάχανο, σέλινο, κρεμμύδια, σκόρδα, καρόττα, ἀγκινάρες, ντομάτες μαρούλια, σπανάκι, ραδίκι παντζάρια, ρέβες, πιπεριές.

Ὄσπρια: Μπιζέλια, ἀρακάς, ρεβύθια.

Τὸν Μάρτιο. Χορταρικά: Ἀγκινάρες, μαρούλια, σέλινο, ντομάτες, παντζάρια, ραδίκια, πατάτες, μπάμιες, μελιτζάνες, καρόττα, πιπεριές.

Ὄσπρια: Κουκιά, φασόλια, μπιζέλια.

Πεπόνια.

Τὸν Ἀπρίλιο. Χορταρικά: Κολοκύθια, μπάμιες, ρέβες, μελιτζάνες, σέλινο, πιπεριές, ντομάτες.

Ὄσπρια: Φασόλια.

Πεπόνια.

Τὸν Μάϊο. Χορταρικά: Ἀγκούρια ντομάτες, μελιτζάνες, μπάμιες. Καὶ πεπόνια.

Τὸν Ἰούνιο. Χορταρικά: Κολοκύθια, καρόττα.

Ὄσπρια: Φασόλια.

Τὸν Ἰούλιο. Χορταρικά: Παντζάρια.

Τὸν Αὔγουστο. Χορταρικά: Λάχανα, κουνουπίδια, σέλινο, πατάτα.

Τὸν Σεπτέμβριο. Χορταρικά: Λάχανα, κουνουπίδια, σπανάκια, πατάτες, ρεπάνια, κρεμμύδια, μαρούλια, πρᾶσσα.

Τὸν Ὀκτώβριο. Χορταρικά: Μαρούλια, καρόττα, κρεμμύδια, ἀγκινάρες, πρᾶσσα, σπανάκια, ραδίκια, ρεπάνια, λάχανο, παντζάρια.

Ὄσπρια: Ἀρακᾶς, μπιζέλια, κουκιά.

Τὸν Νοέμβριο. Χορταρικά: Ραδίκια, ρεπάνια, σκόρδα, καρόττα, μαρούλια, σέλινο, πρᾶσσα, ἀγκινάρες.

Ὄσπρια: Κουκιά.

Τὸν Δεκέμβριο. Χορταρικά: Μαρούλια.

Ὄσπρια: Κουκιά.

Ἀπ' αὐτά, σπέρνουμε:

Ἐπὶ τόπου κατὰ γραμμές: τὰ σκόρδα, τὰ παντζάρια, τὰ καρόττα, τὰ κολοκύθια, τὰ σπανάκια, τὶς πατάτες.

Ἐπὶ τόπου σὲ λάκκους: Τὰ πεπόνια, τὶς μπάμιες, τὰ μπιζέλια, τὰ φασόλια, τὰ κουκιά.

Στὰ πεταχτά: Τὰ ραδίκια καὶ τὰ ρεπάνια.

Στὰ πεταχτὰ ἢ κατὰ γραμμές: Τὶς ρέβες καὶ τὰ κρεμμύδια.

Σὲ σπορεῖο: Τὶς μελιτζάνες τὸ σέλινο, τὸ λάχανο, τὰ μαρούλια, τὶς πιπεριές, τὰ πρᾶσσα, τὶς ντομάτες καὶ τὶς ἀγκινάρες τὸν Φεβρουάριο καὶ τὸν Μάρτιο. Ἐπὶ τόπου, ὅταν ζεσταίνη ὁ καιρός.

Αὐτὰ νὰ τὰ θυμᾶστε, γιατὶ θὰ σᾶς φανοῦν πολὺ χρήσιμα στὸ λαχανόκηπό σας.

ΤΑ ΚΟΥΝΕΛΙΑ ΜΑΣ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

Ὁ Νοέμβριος καὶ γενικὰ ὁ χειμῶνας εἶναι ἡ κατάλληλη ἐποχὴ γιὰ νὰ σφάζωνται τὰ κουνέλια ὅταν θέλομε νὰ χρησιμοποιήσωμε τὸ δέρμα τους γιὰ γοῦνα.

Τὸ κουνέλι πρέπει νὰ εἶναι 8-10 μηνῶν γιατὶ ἂν εἶναι μεγαλύτερο, ἡ τρίχα του εἶναι σκληρή.

Πρέπει ἀκόμη νὰ προσέξωμε νὰ ἔχη ἀλλάξει τρίχωμα — γι' αὐτὸ δὲν σφάζομε ποτὲ κουνέλια γιὰ δέρμα τὸ καλοκαῖρι. Ὅταν παρουσιάζονται κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα τοῦ κουνελιοῦ μαῦρες κηλῖδες, εἶναι σημεῖο πὼς δὲν ἔχει συμπληρωθῆ ἡ τριχοφυΐα σ' αὐτὰ τὰ μέρη τοῦ δέρματος.

Τὸν Νοέμβριο (ὅπως καὶ τὸν προηγούμενο μῆνα) ἀποκόβωμε τὰ κουνέλια ἀπὸ τὸ θήλασμα.

Τὰ χωρίζομε ἀπὸ τὴ μάννα τους, καὶ τοὺς δίνομε τὴν ἡμέρα:

Πίτουρα	Δράμια	4
Ξερὸ σανό, λεπτοκομμένο ..	»	9

(Συνέχεια στὴ σελίδα 604)

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

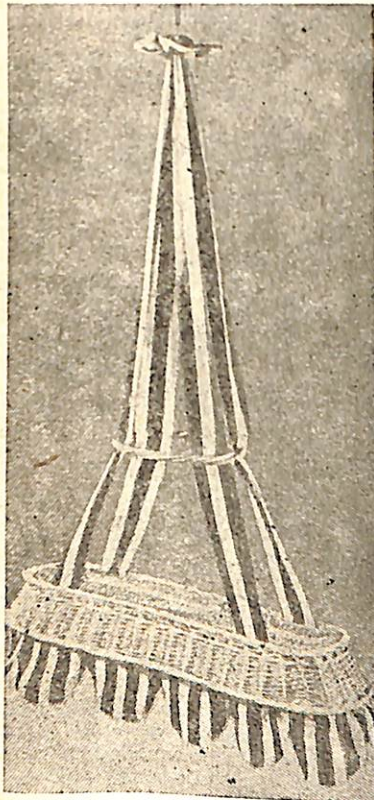
Η ΚΑΛΑΘΟΠΛΕΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΟΛΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΜΑΣ

Ἔχομε κι' ἄλλοτε πῆ πὼς μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ μεγάλες χαρὲς τῆς μικρῆς νοικοκυρᾶς, εἶναι νὰ μπορῆ νὰ στολίζη τὸ σπίτι της μὲ λίγα ἔξοδα.

Σήμερα σᾶς δίνω τὴν εἰκόνα ἀπὸ μιὰ κρεμαστὴ λάμπα, ἀπὸ ἕνα κάδρο κι' ἀπὸ ἕνα ἀνθοδοχεῖο, ποὺ γίνονται μὲ τὴν πλέξη τοῦ καλαθιοῦ, ἀπὸ βοῦρλα, λυγαριὰ ἢ λεπτὰ κομμένα καλάμια.

Ἂν ἔχετε ἠλεκτρικό, ἡ κρεμαστὴ λάμπα εἶναι ἕνα πολὺ πρωτότυπο ἀμπαζούρ, ποὺ καθὼς βλέπετε γίνεται μὲ ριγωτὲς ταινίες ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλο ζωηρόχρωμο ὕφασμα τοῦ γούστου σας.

Ἂν δὲν ἔχετε ἠλεκτρικό, καὶ πάλι ἡ κρεμαστὴ αὐτὴ λάμπα εἶναι στολίδι, πάνω ἀπὸ τὸ τραπέζι. Ἂν ἔχετε κρεμαστὴ λάμπα τοῦ πετρελαίου, μπορεῖ-

τε νὰ κάνετε τὸ καλάθι - ἀμπαζοὺρ στρογγυλό, μὲ μιὰ τρύπα στὴ μέση νὰ βγαίνη τὸ γυαλὶ τῆς λάμπας.

Προσοχὴ ὅμως, γιατὶ τὸ... συγκρότημα μπορεῖ νὰ πιάση εὔκολα φωτιά.

Τὸ κάδρο, ποὺ εἶναι ὁλόκληρο καλάθι ἢ ἔχει γιὰ φόντο μιὰ σανίδα ποὺ πάνω της κολλᾶτε ἢ καρφώνετε μιὰ φωτογραφία, μιὰ ζωγραφιὰ ἢ ἕνα κομμάτι μονόχρωμο πανὶ ποὺ πάνω του κολλᾶτε ξερὰ λουλούδια τοῦ ἀγροῦ καὶ στάχυα, εἶναι ἐξαιρετικὰ διακοσμητικό.

Ἂν ἔχετε λίγες γνώσεις καλαθοπλεκτικῆς, μπορεῖτε νὰ φτιάσετε πολὺ ὡραῖα πράγματα πάνω στὸ ἴδιο μοντέλο. Κάδρα μικρὰ καὶ μεγάλα, σὰν αὐτὸ τῆς εἰκόνας, ἢ στρογγυλὰ καὶ μακρουλά.

Ὅσο γιὰ τὸ καλάθι, ἀφοῦ τὸ γεμίσετε μὲ βρῦο, μπορεῖτε νὰ βάλετε μέσα μικρὰ κλαριὰ ἀπὸ θάμνα, ἢ ὅτι λουλούδι τοῦ ἀγροῦ σᾶς ἀρέσει.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Στὴν περίπτωση τοῦ ἠλεκτρικοῦ, τὸ σύρμα ἀκολουθάει τὴν μία ἀπὸ τὶς ταινίες, ὥστε νὰ κρύβεται ἀπ' αὐτή, περνάει ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ πλέξιμο, καὶ κατόπι στερεώνεται στὸ κέντρο μ' ἕνα κομματάκι σύρμα, ἢ λίγο σπάγγο.

Τότε μόνο τοποθετοῦμε τὴν ντούγια καὶ τὸν λαμπτῆρα.

Ὅσο γιὰ τὸ κάδρο, ἀφοῦ τὸ πλέξωμε, μποροῦμε νὰ τὸ βάψωμε μὲ χρῶμα λακέ. Ἐπίσης τὴν ζωγραφιὰ ἢ τὰ λουλούδια, μποροῦμε ἂν θέλωμε νὰ τὰ σκεπάσωμε μὲ τζάμι.

Τὸ χοντρὸ χαρτόνι ἢ τὴν σανίδα στὸ πίσω μέρος τοῦ κάδρου, τὰ στερεώνομε πίσω μὲ χοντρὸ πανὶ καὶ κόλλα. (Πρῶτα κολλᾶμε χαρτί, κι' ὕστερα, ἀπὸ πάνω, τὸ πανί).

Ἐπίσης μποροῦμε νὰ βάψωμε καὶ τὸ ἀμπαζούρ, καὶ τὸ ἀνθοδοχεῖο μὲ τὸ χρῶμα ποὺ μᾶς ἀρέσει.

ΠΩΣ ΘΑ ΒΑΨΩΜΕ ΕΝΑ ΥΦΑΣΜΑ

Μὲ λίγη βαφὴ καὶ λίγη τέχνη, ἕνα παλιὸ φουστάνι, γίνεται σὰν καινούργιο.

Μόνο ποὺ τὸ βάψιμο, ὅπως εἴπαμε, θέλει τέχνη, καὶ... ὑπομονή.

Ξυλῶστε ἐντελῶς τὸ φουστάνι ποὺ θέλετε νὰ βάψετε, ἂν ἔχετε σκοπὸ νὰ τὸ μεταποιήσετε μετά. Ἂν τὸ βάψετε ὁλόκληρο, διατρέχετε τὸν κίνδυνο νὰ κοντήνη, νὰ στενέψη, καὶ προπαντός, ἂν ἡ κλωστὴ εἶναι ἀπὸ ἄλλο εἶδος, (βαμβακερὴ σὲ μεταξωτὸ ἢ μάλλινο) δὲν θὰ βαφῆ τὸ ἴδιο, γιατὶ ἄλλη βαφὴ πιάνει στὸ μάλλινο κι' ἄλλη π. χ. στὸ βαμβακερό.

Τὸ ξύλωμα λοιπὸν εἶναι ἀπαραίτητο.

Ἀφοῦ τὸ ξυλώσετε, βγάλετε προσεκτικὰ ὅλους τοὺς λεκέδες, μὲ τὸν τρόπο ποὺ σᾶς εἶπα στὰ περασμένα φύλλα.

Ἂν πλένεται, σαπουνῖστε το ὕστερα καλά, νὰ εἶναι τὰ κομμάτια ἐντελῶς παστρικά, περᾶστε το μὲ μπόλικο νερό, καὶ ἀφῆστε το, γιατὶ τὸ ὕφασμα πρέπει νὰ μπῆ στὸν κάδο τοῦ βαψίματος μουσκεμένο.

Ἐκεῖ ποὺ θ' ἀγοράσετε τὴ βαφή, θὰ σᾶς δώσουν ὁδηγίες πῶς νὰ τὴν λυώσετε, πῶς νὰ βάψετε καὶ τί νὰ προσθέσετε. Αὐτὲς τὶς ὁδηγίες φυσικά, πρέπει νὰ τὶς ἀκολουθήσετε κατὰ γράμμα.

Ἐκεῖνα ὅμως ποὺ δὲν θὰ σᾶς ποῦνε, εἶναι τὰ ἑξῆς:

Πρῶτα: πὼς γιὰ νὰ βαφῆ καλὰ ἕνα ὕφασμα, χρειάζεται τὸ κατάλληλο δοχεῖο, ποὺ νὰ εἶναι ἀρκετὰ μεγάλο καὶ νὰ πηγαίνη στὴ φωτιά.

Ἂν τὸ δοχεῖο δὲν εἶναι ἀρκετὰ μεγάλο, τὸ ὕφασμα δὲν θὰ βαφῆ καλά, γιατὶ πρέπει νὰ τὸ γυρίζετε ἀδιάκοπα ὅσο εἶναι στὴ φωτιά, καὶ νὰ ἔχη τόπο ν' ἁπλωθῆ καλὰ στὴ βαφὴ καὶ νὰ τὴν ἀπορροφήση.

Πρέπει νὰ ἔχωμε ὑπ' ὄψη μας ὅτι χρειάζονται τουλάχιστον 10 - 11 ὀκάδες νερό, γιὰ ὕφασμα ποὺ ζυγίζει 300 δράμια.

Λυώνομε τὴ βαφὴ εἴτε βράζοντάς την μὲ λίγο νερὸ σὲ ξεχωριστὸ κατσαρολάκι καὶ ρίχνοντάς την στὸ μεγάλο δοχεῖο μὲ τὸ ζεστὸ (ὄχι βραστὸ) νερό, ποὺ εἶναι ἀπάνω στὴ φωτιά, εἴτε βάζοντάς την ὅπως τὸ λουλάκι σ' ἕνα κομμάτι τουλπάνι καὶ λυώνοντάς την κατ' εὐθεῖαν στὸ νερό, ὅταν δὲν θέλει βράσιμο. (Κατὰ τὶς ὁδηγίες ἐκείνου ποὺ μᾶς ἔδωσε τὴ βαφή).

Ἀφοῦ λυώση ἡ βαφὴ καὶ προσθέσωμε καὶ τὴ στίψη (ὅταν χρειάζεται), ρίχνομε τὰ κομμάτια τοῦ ὑφάσματος ποὺ εἶναι μουσκεμένα καὶ στημένα, ἀφοῦ τὰ ξεδιπλώσωμε καὶ τὰ τεντώσωμε λίγο πρὶν τὰ ρίξωμε.

Τ' ἀφήνωμε νὰ πάρουν βράση, ἀνακινώντάς τα ἀδιάκοπα μὲ ἕνα ξύλο ἢ ξύλινη χουλιάρα... Τ' ἀφήνομε νὰ βράσουν ἕνα τέταρτο ἢ μισὴ ὥρα, ἀναλόγως ἀπὸ τὸ τί θέλουμε: νὰ γίνη σκοῦρο τὸ ὕφασμα, ἢ πιὸ ἀνοιχτό.

Τ' ἀφήνομε ὡς ἕνα τέταρτο νὰ κρυώσουν στὴ βαφὴ ποὺ τὴν τραβήξαμε ἀπὸ τὴ φωτιά, κι' ὕστερα τὰ ξεπλένομε μὲ μπόλικα νερά, τέσσερα ἢ πέντε.

Ὅταν βγάζομε τὸ ὕφασμα ἀπὸ τὴ βαφή, πρέπει νὰ ἔχωμε ὑπ' ὄψη μας ὅτι τὰ μάλλινα ὅταν στεγνώσουν θὰ εἶναι πιὸ σκοῦρα ἀπ' ὅτι μᾶς φαίνονται βρεμμένα, ἐνῶ τουναντίον, τὰ βαμβακερά, τὰ μεταξωτὰ καὶ τὰ ὑφάσματα ἀπὸ φυσικὸ μετάξι, θὰ φαίνονται πιὸ ἀνοιχτὰ ὅταν στεγνώσουν.

Ἀφήνομε τὸ ὕφασμα νὰ στεγνώση στὴ σκιά. Δὲν θὰ τὸ στίψωμε διόλου (ἐκτὸς ἂν εἶναι βαμβακερὸ) μόνο θὰ τὸ τρίψωμε ἀνάμεσα στὶς παλάμες γιὰ νὰ φύγη τὸ νερό.

Τὰ πλεχτά, (πουλόβερ, γιλέκα, κλπ.) δὲν τ' ἁπλώνουμε νὰ στεγνώσουν στὸ σκοινί, μόνο τ' ἁπλώνουμε χάμω, πάνω σὲ μιὰ παλιὰ πετσέτα, καὶ τοὺς δίνομε τὸ σχῆμα τους, καθὼς εἶναι βρεμμένα.

Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ τοὺς δώσουμε τὸ σχῆμα τους, καὶ νὰ τὰ καρφιτσώσουμε πάνω στὴν πετσέτα, σὲ τρόπο ποὺ νὰ τὸ διατηρήσουν καλύτερο στεγνώνοντας.

Γιὰ τὸ φυτικὸ μετάξι, χρειάζεται μιὰ κουταλιὰ ξύδι, γιὰ κάθε τριακόσια δράμια νερὸ (τῆς βαφῆς). Τὸ φυσικὸ μετάξι δὲν χρειάζεται ξύδι.

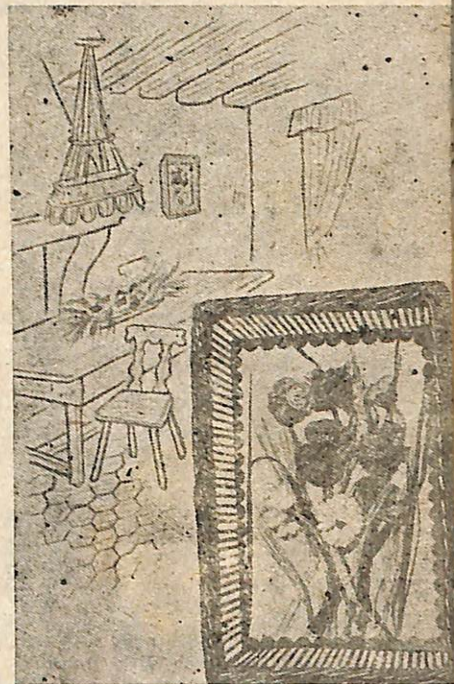
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Γιατὶ κιτρινίζουν τὰ ὑφάσματα. Τὰ ἄσπρα — σεντόνια, πετσέτες, μαξηλαροθῆκες — ἀντὶ νὰ βγοῦν κάτασπρα ἀπὸ τὴ σκάφη, εἶναι λίγο κίτρινα.

Ἂν θέλετε νὰ τ' ἀποφύγετε αὐτό, πρέπει νὰ μὴν τὰ βράζετε πολύ. (Τὸ πολὺ βράσιμο κιτρινίζει τὰ πανικά).

Νὰ μὴν τὰ ρίχνετε ζεματιστὰ στὸ κρύο νερό, μόνο νὰ τὰ ἀφήνετε λίγο νὰ κρυώνουν πρὶν τὰ ξεπλύνετε.

Ἂν ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι κίτρινα, ξεπλύνετέ τα μὲ νερὸ ὅπου ρίξατε λίγη βαρεκίνα (σὲ δώδεκα ὀκάδες νερό, ἕναν τενεκὲ περίπου, τρεῖς κουταλιὲς

τῆς σούπας βαρεκίνα). Κι' ὕστερα, ξεπερᾶστε τα μὲ λουλάκι.

ΠΩΣ ΚΑΘΑΡΙΖΕΤΑΙ ΕΝΑ ΑΝΤΡΙΚΟ ΚΑΠΕΛΛΟ

Βουρτσῖστε το πρῶτα καλ... Ὕστερα βγάλτε τοὺς λεκέδες μὲ νέφτι (μακριὰ ἀπὸ τὴ φωτιά). Ἀφῆστε το μερικὲς ὧρες στὸν ἀέρα, καὶ βουρτσῖστε το ξανὰ μὲ σκληρὴ βοῦρτσα.

Στὸ ἐσωτερικό, βάλτε μ... ταινία ἀπὸ λεπτὸ στυπόχαρτο ἀνάμεσα στὴ δερμάτινη ταινία καὶ τὸ καπέλλο. Αὐτὴν τὴν ταινία, πρέπει νὰ τὴν ἀλλάζε... συχνά.

Ἡ θειὰ ΜΑΡΙΑΝ...

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

ΤΑ ΠΡΩΤΟΘΛΗΜΑΤΑ

Πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες ἄρχισε ἡ νέα ποδοσφαιρικὴ περίοδος. Οἱ τοπικὲς Ἑνώσεις προκήρυξαν καὶ ἄρχισαν τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὰ πρωταθλήματα τῆς Α΄, Β΄ καὶ Γ΄ Κατηγορίας.

Ἐπίσης ἡ Ἑλληνικὴ Ποδοσφαιρικὴ Ὁμοσπονδία προκήρυξε τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὸ κύπελλο καὶ γιὰ τὸ πρωτάθλημα τῆς Ἑλλάδος.

ΤΟ ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ: Ἕξ ὁμάδες λαμβάνουν μέρος στὸ πρωτάθλημα. Πρωτεύοντες εἶναι ἡ Α.Ε.Κ., ὁ «Παναθηναϊκός», ὁ «Πανιώνιος», ὁ «Ἀπόλλων», ὁ «Φωστὴρ» καὶ ὁ «Ἀστήρ». Στὶς δύο πρῶτες ἀγωνιστικὲς Κυριακὲς ἔγιναν ἕξ ἀγῶνες ποὺ παρακάτω δίνουμε μιὰ σύντομη περιγραφή τους.

4-11-51: Ἡ Α.Ε.Κ. ἔπειτα ἀπὸ ἕνα δύσκολο παιγνίδι κα-

Ὁ γνωστὸς κυνηγὸς τοῦ «Ὀλυμπιακοῦ» Χριστόπουλος, ἐνῶ κερδίζει κεφαλιά.

τόρθωσε νὰ ἐπιβληθῆ τοῦ «Ἀστέρος» μὲ 2 — 1. Τὰ τέρματα πέτυχαν οἱ Παπαγεωργίου, Κα-κης (Α.Ε.Κ.) καὶ τοῦ «Ἀστέρος» ὁ Σῶχος.

Ὁ «Παναθηναϊκὸς» καὶ ὁ «Ἀπόλλων» ἀφοῦ ἀγωνίσθηκαν μὲ πεῖσμα ἐπὶ 10΄ λεπτὰ ἦλθαν τελικὰ ἰσόπαλοι χωρὶς νὰ σημειωθῆ κανένα τέρμα (0-0).

Τέλος ὁ τρίτος ἀγώνας τῆς Κυριακῆς 4-11-51 ἔθεσε ἀντιμέτωπους τὸν «Πανιώνιο» καὶ τὸν «Φωστῆρα». Ἡ περυσινὴ πρωταθλήτρια Ἀθηνῶν «Πανιώνιος» ὑπέστη μιὰ ἀπροσδόκητη ἧττα μὲ 2 — 1.

11-11-51: Πρῶτο «ντέρμπυ» τοῦ πρωταθλήματος ἦταν τὸ ματς Α.Ε.Κ. - «Παναθηναϊκοῦ». Τὸ παιγνίδι ἦταν γρήγορο, ζωηρὸ καὶ ἐπιθετικό.

Ὅμως παρὰ τὶς προσπάθειες καὶ τῶν 22 παικτῶν τὸ ματς εἶχε ἰσόπαλο ἀποτέλεσμα μὲ 0 — 0.

Ὁ «Πανιώνιος» μὲ πρωταγωνιστὴ τὸν νεαρὸ Σαραβάκο στὴ θέση τοῦ σέντερ - φὸρ πέτυχε μιὰ θριαμβευτικὴ νίκη ἐπὶ τοῦ «Ἀπόλλωνος» μὲ 5 — 2. Τὸ γκὼλ ἐσημειώθηκε στὴ σειρὰ ὡς ἑξῆς: Α΄ ἡμίχρονο: Ὁ Ζαρκάδης (Παν.) 1 — 0. 13΄ Σαραβράκος (Παν.) 2 — 0, 19΄ Σαραβάκος 3 — 0. 40΄ Τσολιᾶς 4 — 0. Β΄ ἡμίχρονο: 5΄ Δαμαλᾶς (Ἀπ.) ἀπὸ πέναλτυ 4 — 1. 30΄ Τριανταφύλλου (Ἀπ.) 4 — 2. 39΄ Σαραβάκος (Π.) 5 — 2.

Τέλος ὁ «Ἀστέρας» μ' ἕνα γκώλ, ποὺ πέτυχε ὁ Ραδίτσας στὸ 28΄ κέρδισε τὸν «Φωστῆρα».

ΤΟ ΠΕΙΡΑΪΚΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ: Ἡ περυσινὴ θριαμβεύτρια τοῦ κυπέλλου καὶ τοῦ πρωταθλήματος Ἑλλάδος, ὁμάδα τοῦ «Ὀλυμπιακοῦ», σημείωσε ἕνα ἐξαιρετικὸ ἀποτέλεσμα νικῶντας στὴν Ἐλευσίνα, τὴν τοπικὴ ὁμάδα τοῦ «Πανελευσινιακοῦ» μὲ 3 — 0. Τὰ τέρματα τῆς νικήτριας ἐπέτυχαν οἱ Κανιός, Δαρίβας καὶ Κοτρίδης.

Ὁ «Ἐθνικὸς» ἦρθε ἰσόπαλος μὲ τὴν «Προοδευτική» 2 — 2.

Στὴ Θεσσαλονίκη τέλος ὁ «Μέγας Ἀλέξανδρος» ἐνίκησε τὸν «Π.Α.Ο.Κ.» μὲ 1 — 0, καὶ ὁ «Ἄρης» τὸν «Θερμαϊκὸ» μὲ 3 — 2.

ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Στὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο ἔγιναν πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες στίβου τὰ «Ἐλευθέρια», ποὺ τοὺς ὠργάνωσε ἡ «Ἀθλητικὴ Ἕνωση Παγκρατίου».

Σ' αὐτοὺς ἔλαβαν μέρος ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες πρωταθλητὲς καὶ πολλοὶ Τοῦρκοι ἀθληταὶ τῆς «Γαλατᾶ Σεράϊ».

Οἱ ἀθληταί μας πέτυχαν πολλὲς ὡραῖες νίκες ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν Τούρκων ἀντιπάλων των.

Θριαμβευταὶ τῶν ἀγώνων αὐτῶν ἦσαν ὁ Καμπαδέλης, ποὺ κέρδισε στὰ 110 μ. ἐμπόδια μὲ διαδρομὴ ἑνὸς δεκάτου τοῦ δευτερολέπτου, ὁ Γιαταγάνας στὴ σφαιροβολία, ὁ Κηπουρὸς στὸ μῆκος κ.ἄ.

Μὲ λεπτομέρειες τὰ τεχνικὰ ἀποτελέσματα ὅλων τῶν ἀγωνισμάτων ἦσαν τὰ ἑξῆς:

110 μ. μετ' ἐμποδίων: Καμπαδέλης 15΄΄3. Μπάρκαϊ 15΄΄4. Ἐπὲρ 16΄΄2.

Σφαιροβολία: Γιαταγάνας 14.86. Λιούγκας 13.60. Ἀκὶν 13.47.

Ἅλμα εἰς ὕψος: Πολίτης 1.75. Γυφτάκης 1.75. Σπηλιόπουλος 1.75. Μπαρανὸκ 1.75.

Ἅλμα εἰς μῆκος: Κηπουρὸς 6.99. Σπυρόπουλος 6.84. Ἀναγνωστόπουλος 6.68. Ἀλτιὰκ 6.64.

Δρόμος 800 μ.: Ὀνὲλ 2΄02΄΄. Δεσπάτας 2΄03΄΄2. Ἐζγκιτὰν 2΄06΄΄.

Ἅλμα τριπλοῦν: Ἀκὶν 14 μ. Ἀϊβαλιώτης 13.53. Μπάρλας 13.37.

Δρόμος 400 μ. μετ' ἐμποδίων: Κοσμᾶς 56΄5. Ντουρμπὰκ 58΄΄7. Σμυρνιώτης 59΄΄7.

Ἀκοντισμός: Ρουμπάνης 57.35. Παπαγεωργίου 56. Παπᾶς 51.28.

Δισκοβολία: Γιαταγάνας 46.06. Νᾶνος 41.39. Χρόνης 39.72.

Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ: Εὐσταθιάδης 3.90. Μπαλάφας 3.80. Σακελλαρίδης 3.60.

Δρόμος 20.000 μέτρ.: Μαυραπόστολος 1 ὥρ. 11΄9΄΄.

Δρόμος 100 μέτρ.: Πετράκης 10΄8. Τσολάκης 10΄΄9. Βεντῖκος 11΄΄1.

Δρόμος 400 μ.: Σίλλης 50΄7. Ὀρχὰν 52΄΄7. Φαχὶρ 53΄1.

Δρόμος 1.500 μ.: Ὀνὲλ 4΄07΄΄5. Δεπάστας 4΄13΄΄. Λαχταρίδης 4΄24΄΄. Βαμβακᾶς 4΄29΄΄.

Δρόμος 5.000 μ.: Ὀζτζὰν 15΄51΄΄. Σῖσκος 16΄33΄΄5. Σκουρλῆς 16΄57΄΄.

Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μ.: «Ἐθνικὸς» 44΄΄5. «Παναθηναϊκὸς» 45΄΄5. «Πανελλήνιος» 45΄΄6. «Γαλατᾶ Σεράϊ» 45΄΄8.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Ἔπειτα ἀπὸ σχετικὴ συμφωνία στὶς 15 Νοεμβρίου στὸ γήπεδο τοῦ «Παναθηναϊκοῦ» ἡ Ἐθνικὴ Ποδοσφαιρική μας ὁμάδα θὰ ἀντιμετωπίση τὴν ἀντιπροσωπευτικὴ τῆς Αἰγύπτου. Εἶναι ἕνας ἀγώνας ποὺ προκαλεῖ ἐξαιρετικὰ τὸ ἐνδιαφέρον ὅλων τῶν Ἑλλήνων φιλάθλων.

Οἱ δύο ὁμάδες συναντήθηκαν πρὶν λίγο καιρὸ πάλι στὴν Αἴγυπτο, στὸ τουρνουᾶ τῶν Μεσογειακῶν ἀγώνων. Ἡ Ἑλληνικὴ ὁμάδα ὅπως εἶναι γνωστὸ κέρδισε στὸν ἀγῶνα αὐτὸν μὲ 1 — 0, ἐνῶ ὕστερα ἀπὸ μερικὲς μέρες σὲ φιλικὸ ἀγῶνα ἔχασε μὲ 3 — 0.

Ἔτσι ὁ ἀγώνας τῆς 25ης θὰ εἶναι γιὰ ρεβάνς, ποὺ θὰ δείξη τὴ δυναμικότητα καὶ τὴν ἀξία τῶν δύο αὐτῶν ποδοσφαιρικῶν συγκροτημάτων.

Ἡ Ἐθνική μας ὁμάδα ἐπίσης τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1952 θὰ ἀγωνισθῆ πάλι στὸ γήπεδο τοῦ Π.Α.Ο. μὲ τὴν Ἐθνικὴ Τουρκίας.

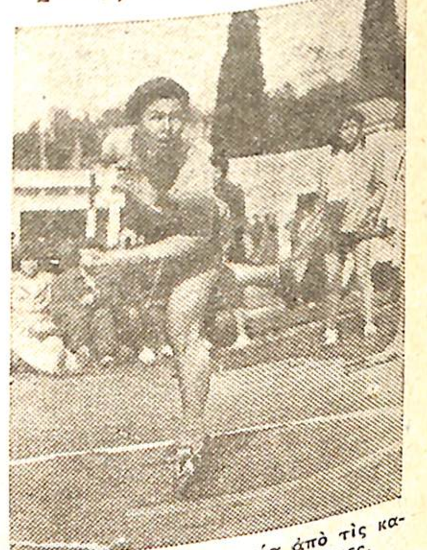
Αὐτὸ θὰ εἶναι ἕνα σημαντικὸ γεγονὸς καὶ θὰ ἀποτελέση τὴν ἐπίσημη ἀρχὴ τῆς ἐπανασυνδέσεως τῶν ποδοσφαιρικῶν μας σχέσεων μὲ τὴν Τουρκία, ποὺ εἶχαν διακοπῆ ἀπὸ τὸ Μεσογειακὸ τουρνουᾶ τοῦ 1948.

Στὸ μεταξὺ γιὰ τὴν ἀρτιώτερη ἐμφάνιση τῆς Ἐθνικῆς ὁμάδας ἔχουν κληθῆ καὶ προπονοῦνται οἱ ἑξῆς ποδοσφαιρισταί: Τερματοφύλακες: Δελαβίνιας, Πεντζαρόπουλος, Κουρουκλᾶτος. Μπάκ: Γούλιος, Μουράτης, Ξανθόπουλος, Σῶχος. Μέσοι: Ἰωάννου, Πούλης, Παπαθεοδώρου, Κοτρίδης, Λινοξυλάκης, Μουρατίδης. Κυνηγοί: Φυλακτός, Δρόσος, Μπέμπης, Παπαγεωργίου, Σεραφείδης, Παπαντωνίου, Δαρίβας, Κανάκης.

ΟΙ ΞΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἀρκετὲς ξένες ὁμάδες ἔχουν ἐπισκεφθῆ μέχρι σήμερα τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔχουν δώσει ἐνδιαφέροντα μὰτς μὲ τὶς δικές μας. Ἰδοὺ καὶ τὰ ἀποτελέσματα ὅλων αὐτῶν τῶν συναντήσεων.

1947: «Ἀϊκ» (Σουηδίας — «Α.Ε.Κ.» 1 — 1, «Ἀϊκ» - «Παναθηναϊκὸς» 2 — 2, «Ἀϊκ» - «Ὀλυμπιακὸς» 1 — 1. «Καρσὶ Γιακᾶ» (Τουρκία) - «Π.Α.Ο.» 2 — 2, «Καρσὶ Γιακᾶ» - «Ὀ-

Ἡ Φανὴ Ἀργυρίου, μία ἀπὸ τὶς καλύτερες Ἑλληνίδες ἀθλήτριες.

λυμπιακὸς» 2 — 2. «Πανιώνιος» - «Καρσὶ Γιακᾶ» 4 — 2.

1948: «Α.Ε.Κ.» - «Μπεσίκτας» (Τουρκίας) 1 — 0, «Ὀλυμπιακὸς» - «Μπεσίκτας» 3-1, «Π.Α.Ο.» - «Μπεσίκτας» 2 - 1. «Ρεΐμς» (Γαλλίας) - «Π.Α.Ο.» 0 — 2. «Ὀλυμπιακὸς» - «Φενὲρ Μπαξὲ» 2 — 1. «Φενὲρ Μπαξὲ» - «Π.Α.Ο.» 2 — 1. «Φενὲρ Μπαξὲ - «Πανιώνιος» 1 - 1, «Φενὲρ Μπαξὲ» - «Ἀπόλλων» 3 — 1.

1949: «Α.Ε.Κ.» - «Βίνερ» 2 — 1. «Βίνερ» - «Ὀλυμπιακὸς» 4 — 2. «Βίνερ» - Ἐπίλεκτοι Ἑλλάδος 3 — 2. «Βίνερ» - «Ἄρης» 3 — 2. «Βίνερ» - «Π.Α.Ο.Κ.» 2 — 1. «Βίνερ» - Μικτὴ Θεσσαλονίκης 3 — 0. «Βίνερ» - Στρατὸς 1 — 1. «Ἡρακλῆς» - «Βίνερ» 1 — 1. «Βάκερ» - «Π.Α.Ο.» 4 — 3. «Βάκερ» - Αὐστρίας» - «Φωστὴρ» 3 — 0. «Πανιώνιος» - Βάκερ» 4 — 1. «Ἀπόλλων» - «Βάκερ» 1 — 0. Μικτὴ Ἀθηνῶν - «Βάκερ» 2—1.

'Επίλεκτοι 'Ελλάδος - «Βάκερ»
3 — 1. «Π.Α.Ο.» - «Γκιὸζ Τε-
πὲ» 4— 2. «'Απόλλων» - «Γκι-
ὸζ Τεπὲ» 3 — 1. «Γκιὸζ Τεπὲ»
- «'Ολυμπιακὸς» 2 — 0. «Α.Ε.
Κ.» - «Γκιὸζ Τεπὲ» 1 — 1.
«Νὶς» (Γαλ.) - «'Απόλλων»
2 — 1. «Νὶς» - «'Ολυμπιακὸς»
1— 1. «Νὶς» - «Α.Ε.Κ.» 2 - 2.
«Π.Α.Ο.» - «Νὶς» 1 — 0.
1950: «Γιούνιον Ρεγκρέσι-
ον» (Αἴγ.) «Α.Ε.Κ.» 0 — 0.
«Γιούνιον» - «'Ολυμπιακὸς» 2
— 0, 1 — 3. «Π.Α.Ο.» - «Γι-
ούνιον» - 3 — 1, 1 — 3.
«Βὶν» (Αὐστρ.) Α΄ κάθοδος
«Ἄρης» 9 — 0. «'Ολυμπιακὸς»
- «Βὶν» 2 — 0, 1 — 2. «Βὶν»-
«Π.Α.Ο.» 1 — 1, «Βὶν» - «Πα-
νιώνιος» 4 — 1, «Βὶν» - «Π.Α.
Ο.Κ.» 2 — 1. «Βὶν» - «'Ηρα-
κλῆς» 2 — 1. «Α.Ε.Κ.» - «Βὶν»
2 — 0. Μικτὴ «Α.Ε.Κ.», «Π.Α.
Ο.», «'Ολυμπιακοῦ» - «Καϊμ-
πριτζ» ('Αγ.) 3 — 1. «Π.Α.Ο.»
- «Καϊμπριτζ» 2 — 1. «'Ολυμ-
πιακὸς» - «Καϊμπριτζ» 4 — 1.
«Καϊμπριτζ» - «Α.Ε.Κ.» 1 — 0.
«Βὶν» - «'Ηρακλῆς» 2 — 1,
«Βὶν» - «Ἄρης» 2 — 1. «Π.Α.
Ο.Κ.» - «Βὶν» 2 — 1, «Βὶν» -
«Δόξα Δράμας» 2 — 0. «'Αού-
στρια» - «Π.Α.Ο.» 5 — 1. «'Α-
ούστρια» - «Α.Ε.Κ.» 2 — 2.
«'Αούστρια» - «'Ολυμπιακὸς»
2 — 1. Πανεπιστήμιον Κων)-
πόλεως - Θεσσαλονίκης 1 — 1.
Πανεπιστήμιον Κωνσταντινου-
πόλεως - «Ἄρης» 1 — 0.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ...

. . . Τὰ κανονικὰ ποδοσφαι-
ρικὰ γήπεδα ἔχουν μῆκος με-
γαλύτερο τῶν 120 μ. καὶ μι-
κρότερο 90 μ. Πλάτος μεγαλύ-
τερο 90 μ. καὶ μικρότερο 45
μ. Οἱ καλύτερες διαστάσεις ὅ-
μως εἶναι 105 Χ 68 μ.
Τὸ τέρμα ἔχει πλάτος 7.32
μ. καὶ ὕψος 2.44 μ., τὸ πάχος
δὲ τῶν δοκαριῶν εἶναι 12 ἑκα-
τοστόμετρα. Τὸ σημεῖο ἀπ' ὅ-
που χτυπιέται τὸ «πέναλτυ» ἀ-
πέχει 11 μέτρα ἀπὸ τὸ τέρμα.
. . . Οἱ 'Εθνικὲς ποδοσφαι-
ρικὲς ὁμάδες Γαλλίας - Αὐ-
στρίας ἔχουν συναντηθῆ μέχρι
σήμερα 8 φορές, σημειώθηκαν
δὲ στὰ μὰτς αὐτὰ τὰ ἑξῆς ἀ-
ποτελέσματα: 'Απρίλιος 1926:
Αὐστρία - Γαλλία 4 — 0. Μά-
ϊος 1926: Αὐστρία - Γαλλία
4 — 1. Φεβρουάριος 1933:
Αὐστρία - Γαλλία 4 — 0. Μά-
ϊος 1934: Αὐστρία - Γαλλία
3 — 2. (Παράτασις). 'Ιανουά-
ριος 1937: Αὐστρία - Γαλλία
2 — 1. Δεκέμβριος 1945: Αὐ-
στρία - Γαλλία 4 — 1. Μάϊος
1946: Γαλλία - Αὐστρία 3—1.
Νοέμβριος 1951: Γαλλία - Αὐ-
στρία 1 — 1.
. . . 'Ο πρῶτος ποδοσφαιρι-
κὸς ἀγώνας μεταξὺ τῶν μικτῶν
ὁμάδων 'Αθηνῶν - Πειραιῶς ἔ-
γινε τὸ 1923. Νικήτρια εἶχε ἀ-
ναδειχθῆ τότε ἡ μικτὴ Πειραιῶς
μὲ τέρματα 3 — 2. Τὰ τέρμα-
τα τῆς νικήτριας εἶχαν πετύχει
οἱ: 'Ανδριανόπουλος (2), Χα-
ραλαμπάκης, τῆς δὲ ἡττηθεί-
σης ὁ Μπαλτᾶς (2).
Στὸ μὰτς αὐτὸ οἱ δύο ἀντί-
παλοι εἶχαν παρατάξει τὶς ἑ-
ξῆς συνθέσεις. Πειραιεύς:
Κλειδουχάκης, Κουράντης, Φερ-
λέμης, Πεζώνης, Πανόπουλος,
Λεκκός, οἱ 4 'Ανδριανόπουλοι
καὶ Μαυρομμάτης. 'Αθήνα:
Γρηγοριάδης, Νικολαΐδης, Πα-
νουργιᾶς, Ἄγας, 'Ανδρῖτσος,
Παρασκευᾶς, Σ. καὶ Φ. 'Ασπρο-
γέρακας, Σιδηρόπουλος, Μπαλ-
τᾶς, 'Ηλιάσκος.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΝΕΑ

. . . Ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ἀπό-
φαση τῆς 'Επιτροπῆς τῶν Με-
σογειακῶν ἀγώνων οἱ προσε-
χεῖς Μεσογειακοὶ θὰ διεξαχθοῦν

'Ο περίφημος Ἄγγλος πυγμάχος Γούντκινκ ξεκουράζεται ὕστερα ἀπὸ ἕναν ἀγῶνα του.

τὸ 1954 στὴ Βαρκελώνη τῆς
'Ισπανίας, θὰ συνεχισθῆ δὲ ἡ
διεξαγωγή τους ἀνὰ τετραετίαν
στὰ ἐνδιάμεσα τῶν 'Ολυμπια-
κῶν ἀγώνων.
Γιὰ τὴν ὀργάνωση τοῦ 1958
ἀποφασίστηκε νὰ γίνη στὴν 'Α-
θήνα.
. . . 'Η Αὐστριακὴ ποδοσφαι-
ρικὴ ἑνδεκάδα τῆς «Βιέννα» ὑ-
πέβαλε προτάσεις στοὺς 'Αθη-
ναϊκοὺς συλλόγους γιὰ νὰ δώ-
ση ἐδῶ τὸν 'Ιανουάριο τρία
μάτς.
Ὅπως εἶναι γνωστό, ξανὰ
ἡ «Βιέννα» εἶχε ξανάρθει ἐδῶ
πρὶν ἀπὸ 6 μῆνες καὶ ἀγωνί-
στηκε στὸ γήπεδο τῆς «Α.Ε.
Κ.» μὲ τὸν «Π.Α.Ο.» (2 — 2),
«Α.Ε.Κ.» (0 — 5) καὶ «'Ολυμ-
πιακὸς» (1 — 3).
'Η «Βιέννα» ἐπίσης θὰ δώ-
ση καὶ τρεῖς συναντήσεις στὴν
Πάτρα.
. . . 'Η τεχνικὴ ἐπιτροπὴ
μπάσκετ - μπὼλ τοῦ Σ.Ε.Γ.Α.
Σ. ἀπεφάσισε νὰ μὴ γίνη ἐφέ-
τος τὸ πρωτάθλημα 'Αθηνῶν
Α΄ Κατηγορίας. 'Η ἀπόφαση
αὐτὴ πάρθηκε γιὰ νὰ μὴ κου-
ρασθοῦν οἱ παῖκτες τῆς 'Εθνι-
κῆς μας ὁμάδας, ποὺ θὰ παί-
ξουν στοὺς 'Ολυμπιακοὺς τοῦ
'Ελσίνσκυ τὸ καλοκαῖρι τοῦ
1952. 'Επίσης θὰ λάβη μέρος
σύντομα ἡ ὁμάδα μας σ' ἕνα
διεθνὲς τουρνουᾶ, ποὺ θὰ ὀργα-
νωθῆ στὴν ἰταλικὴ πόλη Σὰν
Ρέμο. Στὴν 'Εθνικὴ ὁμάδα ἔ-
χουν κληθῆ καὶ προπονοῦνται
οἱ ἑξῆς μπάσκετ - μπωλισταί:
Στεφανίδης, Παπαδήμας, 'Αρ-
βανίτης, Ματθαίου, Σπανουδά-
κης, Μανιᾶς, Καράλης, Χολέ-
βας, Χριστοφόρου, Ταλλιαδοῦ-
ρος, Καλλιγέρης, 'Αποστολί-
δης, Μήλας, Λάμπρου, Ρουμπά-
νης, Α. Σπανουδάκης.
. . . Στὰ τέλη τοῦ Μαΐου τοῦ
1952 ἡ μικτὴ ποδοσφαιρικὴ ὁ-
μάδα τῆς Νοτιοανατολικῆς
Γαλλίας θὰ ἔλθη στὴν 'Ελλάδα
καὶ θὰ ἀντιμετωπίση σὲ φιλικὸ
μὰτς τὴν μικτὴ 'Αθηνῶν - Πει-
ραιῶς.
. . . 'Η Ποδοσφαιρικὴ 'Ομο-
σπονδία ἀπεφάσισε νὰ καταρ-
τισθῆ μιὰ Β΄ 'Εθνικὴ ὁμάδα
ποδοσφαίρου. Αὐτὴ θὰ ἀγωνι-
σθῆ στὶς 25 καὶ 18 στὸ Βόλο
καὶ στὴ Λάρισα.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΣΤΟ ΣΟΥΦΛΙ: Στὴ ρεβὰνς τοῦ
ἀγῶνα Π.Ο.Λ. — Α.Ε.Κ. νικήτρια
ἀναδείχθηκε ἡ ὁμάδα τοῦ Π.Ο.Λ. μὲ
2 — 0. Διακρίθηκαν οἱ Μητσιάρης,
Μοντᾶς, Μαζέρης.

Α. ΠΑΤΕΛΗΣ

ΣΤΟ ΞΑΓΝΑΝΤΟ: Τρεῖς ἀγῶνες
ἔχει δώσει μέχρι σήμερα ὁ «Κεραυ-
νὸς» μὲ ἀποτελέσματα: Μὲ Α.
Ε.Κ. — Γονοκάστρου 3 — 0, μὲ Α.
Ε. Μεσοχωρίου 2 — 1 καὶ 2 — 2.
Οἱ παῖκτες τοῦ «Κεραυνοῦ» εἶναι οἱ
ἑξῆς: Θεοδωρίδης 'Ανδρέας, Θεοδω-
ρίδης Νικόλαιος, 'Ιακωβίδης Σ. Γε-
ώργιος, 'Ιακωβίδης Χ. Γεώργιος, 'Ι-
ωαννίδης Κυριάκος, 'Ορφανίδης 'Α-
βραάμ, 'Ορφανίδης Γεώργιος, 'Ορφα-
νίδης Σάββας, Παπαδόπουλος Παῦ-
λος, Σαββίδης Μάρκελλος, καὶ Σω-
τηριάδης Μιχαήλ.

Α. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ - Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ: Σ' ἕναν φιλικὸ
ἀλλὰ γεμάτο ἐνδιαφέρον ἀγῶνα (βόλ-
λεϋ - μπὼλ) ἀντιμέτωποι ἦσαν οἱ
ὁμάδες «'Ατρόμητος» καὶ «Βίκα».
Νικήτρια ὁμάδα ἀναδείχθηκε ὁ «'Α-
τρόμητος» σὲ τρία βέτ. 'Η νικήτρια:
Κουμπάρος, Οἰκονόμου, Θεοδώρου,
Τσίρκας, Κόττας, Τσεκούρας.

Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΣΤΟ ΦΥΛΑΚΤΟ: 'Ο Παμφυλακτι-
ακὸς συνεχίζοντας τὶς ἐπιτυχίες του
κέρδισε σὲ δύο ἀγῶνες τὸν Παντυ-
χιακὸ μὲ 3 — 2, καὶ τοὺς «'Ακτήμο-
νες» μὲ 11 — 3. Οἱ νικηταί: Μα-
κρυλάκης, Μαρτινάκης, Μητρουλά-
κης, Κουντουράκης, Κοντσαλάκης,
Κεσυδάκης, Κουταλάκης, Γιαμουσια-
κάκης, Λακάκης, Παρασχάκης, Κικι-
δάκης, Προϊκάκης.

Α. ΜΑΚΡΥΛΑΚΗΣ - Α. ΠΑΤΕΛΗΣ

ΣΤΟ ΖΗΡΟ: Στὴν παιδόπολη τοῦ

'Ο Παπαγεωργίου σεντεφὲρ τῆς Α.Ε.Κ. καὶ τῆς 'Εθνικῆς σὲ μιά του προσπάθεια νὰ ἐπιτύχη τέρμα.

Ζηροῦ ἔγινε ἕνας ποδοσφαιρικὸς ἀ-
γώνας μεταξὺ τοῦ «'Αβέρωφ» καὶ τοῦ
«'Ατρομήτου», ἔληξε μὲ νίκη τοῦ «'Α-
βέρωφ» ποὺ πέτυχε τὸ σκὸρ τῶν 6—
3. 'Ο «'Αβέρωφ» χρησιμοποίησε τοὺς
ἑξῆς ποδοσφαιριστές: Ζῆκον, Τζαλα-
βρῆν, Σιῶζιον, Λάππαν, Νίκου, Μέ-
κιαν, Κωστάκην, Κιόσην, Παπαχαρί-
σην, Φέταν, 'Αδάμον.

Ζ. ΣΙΩΖΟΣ

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ τὴ στήλ
αὐτὴ εἰδοποιῶ τοὺς ἀνταποκριτὲ
γιὰ δυὸ πράγματα: Πρῶτο νὰ μὴ μο
στέλνουν ἀποτελέσματα τῶν ἐπισήμω
ἀγώνων. Δηλαδὴ πρωταθλήματα πο
ὀργανώνουν οἱ ἐπίσημες ἀθλητικὲ
ἀρχὲς γιατὶ δὲν τὰ δημοσιεύω. Αὐτ
τὰ ἀποτελέσματα ἔχουν δημοσιευθ
στὰ ἀθλητικὰ καθημερινὰ φύλλα. Τ
δεύτερο καὶ ἀρκετὰ σοβαρὸ εἶναι τ
«μπλέξιμο» τῶν ἀνταποκρίσεων. Συ
χνὰ παίρνω γράμματα ἀπὸ διάφορε
παιδοπόλεις μὲ τὰ ἴδια ἀποτελέσμα
τα, ἀλλὰ ἀπὸ διαφορετικοὺς ἀνταπο
κριτές. Παράδειγμα εἶναι οἱ ἀνταπο
κρίσεις ἀπὸ τὸν Ἄθυτο, ἀπὸ τὴ
Καλὴ Παναγιά, ἀπὸ τὸν Ἅγιο 'Αν
δρέα κ.ἄ. Ἔχω γράψει σ' ἄλλο τεῦ
χος πὼς πρέπει νὰ συνεννοεῖσθε με
ταξύ σας καὶ ΕΝΑΣ μόνον νὰ στέλ
νη ἀνταποκρίσεις. Γιατὶ ἀλλοιώτικ
γίνονται παρεξηγήσεις, ποὺ θὰ μὲ ἀ
ναγκάσουν στὸ τέλος νὰ μὴ δημοσι
εύω αὐτὰ τὰ «διπλὰ» ἀποτελέσματα
Μ. Νάκον, Ἅγ. 'Ανδρέα ('Ατ
τικῆς): Γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ «'Ολυμ
πιακοῦ» θὰ γράψω σὲ προσεχὲς τεῦ
χος.
Α. Πατέλην, Σουφλί: Γιὰ τ
ρεκὸρ ἔχω γράψει. Σύντομα θὰ σ
ἱκανοποιήσω γιὰ τὶς μικτὲς ὁμάδε
Τσιφλόγλου Γ., Καλὴ Πα
ναγιὰ - Βέρροιας: Γιὰ τὸν «Ἄρη
Θεσσαλονίκης θὰ γράψω στὸ ἄλλ
τεῦχος.
Κ. Μπαλτᾶν, 'Αλεξανδρούπ
λη: Γράψε μου κάτι γιὰ τὴν κίνησ
τῶν ὁμάδων τοῦ σχολείου σου κα
θὰ τὸ δημοσιεύσω εὐχαρίστως.
Γιὰ τὸν Φυλακτό: Πολλ
παιδιὰ μοῦ ζήτησαν νὰ γράψω τ
ἱστορία τοῦ «Παναθηναϊκοῦ» καὶ τ
βιογραφία τοῦ Μπάμπη Φυλακτο
Αὐτὸ θὰ γίνη πολὺ σύντομα.
Π. Κομβόπουλον Δ
Π.Α.Κ.: Κανεὶς ποτὲ δὲν ἀμφέβαλ
γιὰ τὴν ἀξία τοῦ ἀθλητισμοῦ τ
Θεσσαλονίκης καὶ γενικὰ τῆς Μακ
δονίας καὶ τῆς Θράκης. 'Αθληταὶ
πως ὁ Κοσμᾶς, ὁ Καμπαδέλλης,
Κωνσταντινίδης, Λιάρος, Βελεάδη
Καζαντζῆς, Λιακόπουλος, Μαυροε
δῆς, τιμοῦν τὰ ἑλληνικὰ χρώματ
Γιὰ ὅλ' αὐτὰ μαζεύω στοιχεῖα κα
θὰ γράψω. Μεῖνε ἥσυχος.
Γιὰ τὴν Α.Ε.Κ.: 'Απὸ τὴ Σχ
λὴ τοῦ Πύργου τῆς Βασιλίσσης μ
ζητοῦν νὰ γράψουμε γιὰ τὴν Α.Ε.Κ
Σύντομα θὰ γίνη αὐτό.
Χ. Τσάκαν, 'Ιωάννινα: Πῆρ
τὸ γράμμα σου γιὰ τοὺς ἀγῶνες τ
«'Αβέρωφ». Δυστυχῶς δὲν θὰ μπορ
σω νὰ τὸ δημοσιεύσω γιατὶ ἀναφ
ρεται σὲ ἐπίσημες ὁμάδες. (Διάβασ
αὐτὰ ποὺ γράφω στὴν ἀρχή). Περ
μένω κάτι ἄλλο δικό σου σχετικὸ
τὴν κίνηση τῶν ὁμάδων παιδοπόλεω
γυμνασίων κλπ.
Γ. Μπέλλον, Πύργον - 'Η
λείας: 'Η ἀνταπόκρισή σου ποὺ
ξερὴ καὶ χωρὶς λεπτομέρειες. Δι
βασε κι' ἐσὺ αὐτὰ ποὺ γράφω γ
τοὺς ἀνταποκριτὲς στὴν ἀρχή.
Ν. Χαραλαμπίδην,
Βεζύρην, Λιάλιον κ
Δραγατίδην: Σᾶς εὐχαρ
στῶ καὶ τοὺς τέσσερις γιὰ τὶς ἀ
ταποκρίσεις ποὺ μοῦ στέλνετε ἀ
τὸν Ἅγιο 'Ανδρέα. Κανονίστε τα
μως μεταξύ σας καὶ νὰ βάζετε ΜΙ
μόνον ὑπογραφὴ γιατὶ πραγματι
κι' ἐγὼ τὰ ἔχω χαμένα μὲ τὸν
βομβαρδισμὸ αὐτὸ τῶν ἀνταποκρ
σεων.
Παιδόπολη 'Αγ. 'Ανδρέ
Χ. Καβάκον, Π. Διαμαντῆν, Χ. Κ
φαλον, Σ. Παπαδόπουλον, Π. Διαμα
τῆν, Α. Τζελέπην: 'Αγαπητοί μ
φίλοι πῆρα καὶ ἀπὸ τοὺς... ἐπ
σας (!) ἀνταποκρίσεις γιὰ τοὺς
γῶνες τῆς παιδοπόλεως. Καὶ ὅπ
βλέπετε δὲν δημοσιεύω καμμιά. Κ
ὁ λόγος εἶναι ἁπλούστατος: 'Ο ἕν
σας γράφει ὅτι ἔπαιξε ἡ «Θράκ
μὲ τὴν «Μακεδονία», ὁ ἄλλος
«Θεσσαλία» μὲ τὴν «Θράκη», ὁ ἄλλ
ὅτι ὁ ἀγώνας ἔληξε μὲ ἰσοπαλ
καὶ ὁ ἄλλος ὅτι νίκησε ἡ «Θεσσαλία
Πραγματικὰ τὰ ἔχω χάσει μὲ τ
ἀνταποκρίσεις αὐτές. Δὲν ἀμφιβάλ
γιὰ τὴν καλὴ θέληση ὅλων σας κ
γι' αὐτὸ σᾶς εὐχαριστῶ. Δυστυχ
ὅμως ἂν δὲν συνεννοηθῆτε μετα
σας νὰ στέλνετε ΜΙΑ μόνον ἀντ
πόκριση δὲν θὰ μπορέσω νὰ σ
ξαναδημοσιεύσω.

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ δωδεκάλογος τοῦ καλοῦ πολίτη

— Ποῦ πάει ὁ πατέρας, παπού; ρώτησε ὁ Θάνος τὸν παπού του.

— Πάει στὴν Κοινότητα, ἀποκρίθηκε ὁ παπούς, ἐνοώντας τὸ σπίτι ὅπου μαζεύονταν γιὰ νὰ συνεδριάσουν οἱ κοινοτικοὶ σύμβουλοι.

— Ἄ! Εἶχαν συμβούλιο; ἔκανε ὁ Θάνος.

— Ναί.

Ὁ πατέρας τοῦ Θάνου ἦταν σύμβουλος στὸ κοινοτικὸ συμβούλιο, καὶ τὸ παιδὶ ἦταν πολὺ περήφανο γι' αὐτό.

— Θυμᾶσαι τί σοῦ εἶχα κάποτε πῆ γιὰ τοὺς δήμους καὶ τὶς κοινότητες, Θάνο;

— Ναὶ παπού. Ἀκόμη θυμᾶμαι πολὺ καλὰ κι' αὐτὰ ποὺ μοῦ εἶπες γιὰ τὸν Βασιλέα, τὸ Κράτος, τὸ Ἔθνος, τὴν κυβέρνηση, τὴ Βουλή.

— Καὶ τοὺς πολίτες.

— Καὶ τοὺς πολίτες, ναὶ παπού.

— Καὶ τί θυμᾶσαι νὰ σοῦ ἔχω πῆ γιὰ τοὺς πολίτες, Θάνο;

Τὸ παιδὶ κοίταζε τὸν παπού του παραξενεμένο.

— Θυμᾶμαι πὼς μοῦ εἶπες πὼς ὁ Ἕλληνας πολίτης, ζῆ σὲ μιὰ ἐλεύθερη καὶ πολιτισμένη χώρα, εἶπε. Κι' ἀκόμη πὼς ὅλοι, ἀπὸ τὸν Βασιλέα μας ποὺ εἶναι ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους ὡς τοὺς Βουλευτὲς ποὺ ἀντιπροσωπεύουν τοὺς πολίτες στὴ Βουλή, φροντίζουν καὶ γνοιάζονται γιὰ τὸ καλό του καὶ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ Ἔθνους.

— Τίποτε ἄλλο;

— Ναί.. Ἀκόμη πὼς ὁ πολίτης ἔχει κι' αὐτὸς χρέη...

— Ναί... Ὅλ' αὐτὰ εἶναι σωστὰ κι' ἀληθινά. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ τὰ ποῦμε μὲ περισσότερες λεπτομέρειες. Δὲν σοῦ μίλησα πλατύτερα γιὰ τὸν πολίτη Θάνο μου ὡς τὰ σήμερα, γιατὶ ἤθελα πρῶτα νὰ πάρης μιὰ ἰδέα γιὰ τὸ κράτος. Πῶς εἶναι, πῶς λειτουργεῖ, πῶς κυβερνᾶται, ποιοὶ τὸ κυβερνοῦν, κι' ὅλα ὅσα ξέρεις πιὰ σήμερα... Τώρα ποὺ ξέρεις λοιπὸν ὅλ' αὐτά, κι' ἔχεις καταλάβει ἀκόμη τὴν τεράστια σημασία τοῦ Ἔθνους, ἔφτασε ὁ καιρὸς νὰ μιλήσωμε πλατύτερα γιὰ τὸν πολίτη.

— Γιὰ τὸν καλὸ Ἕλληνα πολίτη! συνεπλήρωσε ὁ Θάνος.

— Φυσικά! Αὐτὸς ἄλλωστε καὶ μᾶς ἐνδιαφέρει! Δὲν εἶναι ἔτσι; Λοιπὸν ὁ καλὸς Ἕλληνας πολίτης, πρέπει πρῶτα πρῶτα νὰ καταλάβη ἕνα πρᾶγμα: πὼς πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸ κάθε τί, πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸν ἴδιον καὶ τὰ συμφέροντά του, ὑπάρχει τὸ Ἔθνος. Γιὰ τὸ Ἔθνος, πρέπει νὰ εἶναι πρόθυμος νὰ κάνη ὁποιαδήποτε θυσία, εἴτε στὸν πόλεμο εἴτε στὴν Εἰρήνη.

— Αὐτὸ οἱ Ἕλληνες, θαρρῶ πὼς τὸ νιώθουνε παπού πολὺ καλά. Πάντα βάζουν τὴν Ἑλλάδα πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸ κάθε τί. Κι' ὅταν ἡ Ἑλλάδα κινδυνεύει, δίνουν πρόθυμα καὶ τὴ ζωή τους γιὰ νὰ τὴν ὑπερασπιστοῦν. Ἡ Πατρίδα εἶναι ἡ μάννα μας παπού. Αὐτὸ τὸ νιώθω. Ποιὸς ἀφήνει νὰ προσβάλουν ἢ νὰ θίξουν τὴ μάννα του;

— Θυμᾶσαι τί λέει καὶ τὸ Σύνταγμά μας; Ἀφοῦ μιλήσει γιὰ τὴ θρησκεία μας καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀμέσως κατόπι λέει: «Ὅλες οἱ ἐξουσίες πηγάζουν ἀπὸ τὸ Ἔθνος καὶ ἀσκοῦνται ὑπὲρ αὐτοῦ». Τὸ Ἔθνος πρῶτ' ἀπ' ὅλα! Τὸ Ἔθνος πάνω ἀπ' ὅλα! Δεύτερον ὁ καλὸς Ἕλληνας πολίτης, πρέπει νὰ ἔχη καταλάβει ὅτι εἶναι ὁ τελευταῖος ἐκπρόσωπος ἑνὸς πανάρχαιου λαοῦ. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ πολίτης, περνάει καὶ διαβαίνει, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὅμως εἶναι αἰώνιος. Αὐτὸς ὁ λαός, ἔχει μιὰ ἱστορία, μιὰ θρησκεία, μιὰ παράδοση σεμνότητας, περηφάνειας, μεγαλείου. Ὁ Ἕλληνας πολίτης, μόλις ἀρχίζει νὰ καταλαβαίνη τὸν ἑαυτό του, νιώθει στὸ χέρι του ἀναμμένο, τὸν ἱερὸ πυρσὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ τοῦ τὸν ἄφησαν κληρονομιὰ ἡ γενιὲς ποὺ πέρασαν. Ὁ ἴδιος, πρέπει νὰ τὸν δώση ἔτσι λαμπρό, μὲ τὴν ἴδια ἁγνὴ φλόγα νὰ καίη, στὶς κατοπινὲς γενιές. Εἶναι γεννημένος μέσα σὲ κάτι αἰώνιο, κι' ὅσο ζῆ, εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ κάτι αἰώνιο. Ἂν δὲν τὸ καταλάβη αὐτὸ καλά, δὲν θὰ μπορέση ποτὲ νὰ εἶναι ἕνας τέλειος Ἕλληνας. Τ ρ ί τ ο, Θάνο μου, εἶναι πῶς βλέπει ὁ καλὸς πολίτης τὸ Κράτος. Γι' αὐτὸ σοῦ ἔχω μιλήσει πολὺ ἄλλοτε. Σοῦ ἔχω πῆ πὼς πρέπει νὰ νιώθουμε πὼς τὸ Κράτος εἴμαστε ἐμεῖς, ὅλοι ἐμεῖς. Νὰ τὸ ποναμε, νὰ τὸ βοηθᾶμε, νὰ μὴν τὰ περιμένομε ὅλα ἀπὸ τὸ Κράτος. Κι' ἀκόμη ὅταν βρίσκομε πὼς ἐκεῖνοι ποὺ μᾶς ἀντιπροσωπεύουν, οἱ Βουλευτές μας δηλαδή, δὲν φάνηκαν ἐντελῶς ἄξιοι γιὰ τὸ βαρὺ λειτούργημα ποὺ τοὺς δώσαμε μὲ τὴν ψῆφο μας, νὰ τὰ βάζομε μὲ τὸν ἑαυτό μας, καὶ περιμένοντας τὶς ἄλλες ἐκλογές, ὅπου κρίνοντας δίκαια καὶ γνωστικά, θὰ διαλέξωμε νὰ μᾶς ἀντιπροσωπεύσουν οἱ καλύτεροι. Πάντως, μ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἀλλάζει: ἐμεῖς εἴμαστε τὸ Κράτος καὶ πρέπει νὰ τὸ φροντίζωμε ὅπως τοὺς ἑαυτούς μας. Τ έ τ α ρ τ ο Θάνο μου, πρέπει νὰ καταλάβωμε καλὰ μιὰ πολὺ μεγάλη ἀλήθεια: πὼς χωρὶς τὴν προκοπὴ τοῦ συνόλου, τὸ ἄτομο δὲν προκόβει. Καὶ χωρὶς τὴν βοήθεια τοῦ ἀτόμου, τὸ σύνολο δὲν προοδεύει... Γιὰ νὰ ζοῦμε σ' ἕνα τέλειο κράτος, γιὰ νὰ φτιάσωμε ἕνα τέλειο κράτος, πρέπει νὰ γίνωμε οἱ ἴδιοι τέλειοι πολίτες, ἀφοῦ τὸ Κράτος δὲν εἶναι παρὰ τὸ σύνολο τῶν πολιτῶν ποὺ κατοικοῦν μόνιμα σὲ μιὰ χώρα, κι' ἔχουν δική τους κυβέρνηση. Γι' αὐτό, τὸ πρῶτο χρέος μας πρὸς τὸ Κράτος, εἶναι νὰ τελειοποιηθοῦμε οἱ ἴδιοι... Ἄξιοι, τίμιοι καὶ προκομένοι ἄνθρωποι, φτιάνουν μιὰ καλὴ κοινότητα, μιὰ νοικοκυρεμένη μικρὴ κοινότητα. Πολλὲς τέτοιες καλὲς κοινότητες, φτιάνουν ἕνα τέλειο κράτος. Τὰ θεμέλια τοῦ κράτους μας, ἐδῶ, στὸ χωριό μας ἀρχινᾶμε. Σὲ ὅλα τὰ χωριὰ τῆς Ἑλλάδας. Ὅταν στὰ θεμέλια ὑπάρχουν πέτρες εὐκολόσπαστες, ποὺ δὲν βαστᾶνε, ὅλο τὸ οἰκοδόμημα τρίζει... Γι' αὐτὸ πρέπει ὁ καθένας μας νὰ κάνη τέλεια τὴ δουλειά του ἂν θέλη νὰ εἶναι ἐν τάξει, καὶ νὰ θεωρῆται καλὸς πολίτης. Κι' ὁ δάσκαλος, κι' ὁ γιατρός, κι' ὁ ἀγρότης κι' ὁ ἐργάτης. Ὁ καθένας κάνει μιὰ δουλειὰ ποὺ χρειάζεται στὸ σύνολο, καὶ πρέπει νὰ τὴν κάνη μὲ καρδιά! Κι' ὅταν προκόβει ἡ κοινότητα καὶ προκόβει καὶ τὸ κράτος, τὸ ἄτομο ζῆ καλύτερα, καὶ προκόβει κι' αὐτό.

— Καὶ τὸ πέμπτο, παπού;

— Τὸ π έ μ π τ ο παιδί μου εἶναι, πὼς ὁ καλὸς πολίτης, πρέπει ἀκόμη νὰ καταλάβη καλά, τί σημαίνει ἐλευθερία. Ἐλευθερία γιὰ ἕνα λαό, σημαίνει πὼς εἶναι ἄξιος νὰ κρίνη καὶ νὰ φέρνεται σωστά, μὲ μόνο φύλακα τὴν συνείδησή του. Δὲν σημαίνει πὼς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάνη ὅτι τοῦ περνάει ἀπὸ τὸ κεφάλι! Γι' αὐτὸ οἱ ἐλεύθεροι λαοί, οἱ λαοὶ ποὺ εἶναι ἄξιοι νὰ εἶναι ἐλεύθεροι, ξέρουν πὼς ἐλευθερία σημαίνει τεράστια αὐτοπειθαρχία, καὶ πολλὴ ἀνεπτυγμένο αἴσθημα τῆς εὐθύνης. Ἐξαιτίας μιᾶς ἀνυπακοῆς, οἱ Πρωτόπλαστοι ἔχασαν τὸν Παράδεισο. Νομίζεις πὼς αὐτὴ ἡ ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, δὲν ἔχει βαθύτερο νόημα; Ὁ Θεὸς ἄφησε τοὺς ἀνθρώπους ἐλεύθερους μὲς στὸν Παράδεισο, μὲ μόνο φύλακα τὴν συνείδησή τους. Αὐτὴ ἡ συνείδηση, δὲν φάνηκε ἀρκετὴ νὰ τοὺς φυλάξη ἀπὸ τὸν πειρασμό, ἔκαναν τοῦ κεφαλιοῦ τους, κι' ἔδειξαν πὼς δὲν ἦταν ἄξιοι νὰ ἔχουν τὴν ἐλευθερία ποὺ τοὺς ἔδωσε ὁ Θεός... Γι' αὐτὸ ἔχασαν τὸν Παράδεισο. Οἱ ἐλεύθεροι πολίτες ποὺ δείχνουν πὼς ἡ συνείδησή τους δὲν εἶναι φύλακας ἀρκετὸς γιὰ νὰ τοὺς ἐμποδίση νὰ πέσουν σὲ μεγάλα, σὲ βαριὰ σφάλματα, ὅπως εἶναι ἡ ἀναρχία, ἡ ἀνυπακοὴ στοὺς νόμους, ἡ ἀπειθαρχία καὶ ἡ ἔλλειψη αὐτοπειθαρχίας, δείχνουν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο πὼς δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ εἶναι ἐλεύθεροι, πὼς τοὺς χρειάζεται μαστίγιο γιὰ νὰ ὑπακούσουν. Καὶ γρήγορα τὴν χάνουν τὴν ἐλευθερία τους. Τὸ κράτος τους γίνεται σὰ μιὰ κυψέλη ποὺ ἔχει μόνον κηφῆνες, κι' οἱ ἴδιοι ὑποδουλώνονται εὔκολα, γίνονται σκλάβοι. Ἡ ἐλευθερία ἀπ' ὅλα τὰ πράγματα, εἶναι γεμάτη ἀπὸ βαριὰ χρέη γιὰ νὰ διατηρηθῆ, γιὰ νὰ μὴ γίνη ἀναρχία καὶ νὰ μὴ διαλύση τὸ Σύνολο. Ἡ ἐλευθερία βγαίνει ἀπὸ τὰ κόκκαλα τῶν Γενναίων, ὅπως λέει καὶ ὁ ἐθνικός μας ὕμνος ἀλλὰ διατηρεῖται μὲ τὸ μυαλὸ καὶ τὴν σύνεση τῶν γνωστικῶν.

Ἕ κ τ ο Θάνο μου, εἶναι καὶ τοῦτο: μέσα στὸ Βασίλειο τῆς Ἑλλάδας, ὁ πολίτης ἔχει πολλὰ δικαιώματα. Ὅλοι εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων, ὅλοι ἔχουν δικαίωμα νὰ διαλέξουν ἐλεύθερα τοὺς ἀντιπροσώπους τους, ἀπ' ὅπου θὰ βγοῦν ἐκεῖνοι ποὺ θὰ τὸν κυβερνήσουν, ὅλοι ἔχουν δικαίωμα νὰ ποῦνε καὶ νὰ γράψουνε ἐλεύθερα τὴ γνώμη τους. Αὐτὰ ὅμως τὰ δικαιώματα, δημιουργοῦν κι' ἀντίστοιχα χρέη. Γιατὶ δὲν ὑπάρχουν δικαιώματα χωρὶς χρέη. Αὐτὸ εἶναι ὁ πολιτισμός! Δὲν παίρνω τίποτε χωρὶς νὰ δώσω. Δὲν δέχομαι τίποτε, χωρὶς ὑποχρέωση. Κι' ὅσο πιὸ ἄξιο μὲ θεωροῦν γιὰ νὰ μοῦ δίνουν ὡρισμένα δικαιώματα, τόσο πιὸ ἄξιο μὲ πιστεύουν ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ν' ἀντιμετωπίσω τὰ χρέη ποὺ μοῦ δημιουργοῦν αὐτὰ τὰ δικαιώματα... Ὅμως θἄθελα Θάνο μου νὰ σταματήσωμε ἐδῶ. Στὴ μέση ἀκριβῶς τοῦ δωδεκάλογου: Νὰ συλλογιστῆς καλὰ αὐτὰ ποὺ σοῦ εἶπα, καὶ νὰ καθήσης ἔπειτα νὰ βρῆς μόνος σου, ποιὰ εἶναι ἐκεῖνα ποὺ χρειάζονται ἀκόμη, γιὰ νὰ ποῦμε γιὰ κάποιον πὼς εἶναι καλὸς Ἕλληνας πολίτης...

— Θὰ προσπαθήσω παπού! ὑποσχέθηκε ὁ Θάνος. Κι' ἂν δὲν τὰ καταφέρω μόνος μου...

— «Θὰ τὰ καταφέρωμε μαζί! συνεπλήρωσε γελώντας ὁ παπούς.

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

◇

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Κ α θ η γ η τ ή ς: Τί θὰ πῆ τύψη, Κώστα;

Κ ώ σ τ α ς: ...;

Κ α θ η γ η τ ή ς: Ἄκου. Τί αἰσθάνεσαι ὅταν ἔχης κάνει κάτι κακό;

Κ ώ σ τ α ς: ... Μά, τὴ βέργα τοῦ μπαμπᾶ.

Πλάτων

* * *

ΣΤΟ ΜΠΑΝΙΟ

Γ ι ά ν ν η ς: Γιατὶ Κώστα φορεῖς ἀνάποδα τὸ μαγιό σου;

Κ ώ σ τ α ς: Γιατὶ εἶναι τρύπιο ἀπὸ τὴν καλή.

ΚΕΡΑΥΝΟΣ
Μυτιλήνη

* * *

Ἡ Μ η τ έ ρ α: Γιαννάκη μὴν τρῶς τὰ κόκκαλα ἀπὸ τὸ ψάρι, θὰ πνιγῆς. Καὶ ὁ μικρὸς Γιαννάκης: Μαμὰ δὲν πνίγομαι ἀφοῦ ξέρω κολύμπι.

ΚΩΝ. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ

Τὰ παιδιὰ γράφουν

ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΑΔΗ

. . . Τὸ αὐτοκίνητό μας βιαστικό, τυλιγμένο μέσα σὲ σύγνεφα σκόνης ἀφήνει σιγὰ - σιγὰ πίσω του τὸν κάμπο τοῦ Φαναρίου καὶ προχωρεῖ ὁλοταχῶς πρὸς τὴν Παραμυθιά.

Φεύγομε, φεύγομε, φεύγομε. Περνᾶμε γραφικὰ χωριουδάκια, ὄμορφους λοφίσκους βουνὰ ἀλλεπάλληλα καὶ ἀπόκρημνα. Καθὼς προχωρεῖ τὸ αὐτοκίνητο ἔρχονται τὸ ἕνα μετὰ ἀπ' τ' ἄλλο σὰν κινηματογραφικὲς ταινίες μπροστά μας. Ὅλα εἶναι ὄμορφα χαρούμενα καὶ ζωηρά. Ἀριστερά μας ἁπλώνεται ὁ κάμπος τοῦ Φαναρίου πνιγμένος στὰ χρυσὰ κύματα τοῦ σιταριοῦ. Δεξιὰ γιγαντιαῖα βουνά. Περνᾶμε ἀπὸ γραφικὲς τοποθεσίες ποὺ θὰ μείνουν ἀλησμόνητες σ' ὅλη τὴ ζωή μας.

Μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὶς φυσικὲς καλλονὲς ἡ ὥρα περνᾶ. Φτάνομε σχεδὸν στὸ Γλυκή. Εἴμαστε ἐπάνω στὸ Ἱστορικὸ γεφύρι. Σὲ λίγο τὸ αὐτοκίνητο σταματᾶ. Ἐφτάσαμε; ρώτησα μὲ ἀπορία. Ποῦ ὅμως. Εἴμαστε στὸ Γλυκή. Κατεβαίνουμε ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο δροσιζόμαστε στὰ γάργαρα καὶ καθαρὰ νερὰ — ποὺ μᾶς προσφέρει τὸ προσωπικὸ τοῦ πρώτου καφενείου — καὶ συνεχίζουμε τὴν πορεία μας πεζῆ γιὰ τὶς πηγὲς τοῦ Ἀχέροντος. Ἂν καὶ εἴμαστε κουρασμένοι ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο πηγαίνουμε χαρούμενοι καὶ μὲ ἀνυπομονησία. Προχωροῦμε. Μπροστά μας ἀνοίγεται μιὰ βαθειὰ χαράδρα. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ ὄμορφα βουνὰ —ἂν καὶ εἶναι ἄγρια καὶ γυμνά.

Ἀκολουθώντας τοὺς ἑλιγμοὺς τοῦ ποταμοῦ κάτω ἀπὸ τὸν παχὺ ἴσκιο τῶν πλατάνων καὶ τῶν μυρτιῶν προχωροῦμε βιαστικοί. Παντοῦ βασιλεύει ἡ ἠρεμία. Κάπου - κάπου μονάχα ἀκούεται τὸ γλυκὸ κελάδημα λίγων πουλιῶν. Μὲ τὸ βλέμμα καρφωμένο στὴν ἀγρία καλλονή του καὶ κυρίως στὴν χαράδρα φτάνουμε ἔξαφνα στὴν εἴσοδο τοῦ Ἀρχαίου Ἅδη στὴν πρώτη πηγὴ τοῦ Ἀχέροντος. Προχωροῦμε στὴν δεύτερη καὶ συνέχεια στὴν τρίτη Βουβοὶ καὶ ἀμίλητοι ἀπὸ τὴν τόση ἀγριότητα ποὺ μᾶς ὑποδέχεται ὁ Ἀχέρων. Τὰ νερά του βογγοῦσαν ἀγριεμένα σὰν νὰ ἦταν θυμωμένος μαζί μας καὶ τὸ βουητὸ τῶν νερῶν του τὸ ἐπαναλαμβάνουν οἱ ἄγριοι βράχοι τοῦ Σουλιοῦ. Τρόμος καταλαβαίνει τὸν ἐπισκέπτη ἐὰν ρίξη ἕνα βλέμμα γύρω του. Οἱ ὑπερήφανοι βράχοι στέκουν ἀπειλητικὰ πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια μας γυμνοὶ μὲ λίγα καχεκτικὰ πουρνάρια κάπου - κάπου. Καὶ μέσα ἀπὸ τὰ σπλάχνα τους πηγάζουν τὰ ἄφθονα νερὰ τοῦ ποταμοῦ. Τί μυστήριο! Μέσα ἀπὸ τὸν βράχο νὰ πηγάζη νερό!

Δεξιὰ στὴν ρίζα τοῦ βράχου, ἕνα στενὸ μονοπάτι ὁδηγεῖ πρὸς τὸ κάστρο τοῦ Σουλιοῦ ποὺ σώζεται καὶ σήμερα. Εἶναι ἡ «Σκάλα Τζαβέλαινας» τὸ ἱστορικὸ μονοπάτι.

Νομίζεις πῶς βρίσκεσαι στὸν Ἅδη. Γύρω κατσάβραχα καὶ μέσα μιὰ χαράδρα τρομακτική. Ἀπελπισία. Οἱ φωνές μας ἀπ' τὴν χαρὰ καὶ τὴν ἱκανοποίηση — ἂν καὶ εἴμαστε στὸν Ἅδη — ταράζουν τὸ σύμπαν. Καὶ ὁ Ἀχέρων βογγώντας τραβᾶ τὸν δρόμο τῆς αἰωνίας μοίρας του πρὸς τὴν ἀπεραντωσύνη τῆς θάλασσας φέρνοντας πίσω του τοὺς θρήνους καὶ τοὺς γόους τῶν πεθαμένων προγόνων μας.

Λουστήκαμε καὶ δροσιστήκαμε στὰ παγωμένα νερά του καὶ πήραμε τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Τὸ βλέμμα μας ἦταν καρφωμένο συνεχῶς ἐπάνω του ὥσπου μιὰ στροφὴ τοῦ δρόμου τὸν ἔκρυψε ἀπὸ τὰ μάτια μας. Μπαίνουμε στὸ αὐτοκίνητό μας καὶ συνεχίζουμε τὸ ταξίδι μας γιὰ τὴν Παραμυθιὰ νομίζοντας ὅτι εἴδαμε τὸν πραγματικὸ Ἅδη, ποὺ τόσο δίκαια ὠνόμασε τὸν ποταμὸ ἡ μεγαλόπνοη φαντασία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

ΝΙΚΟΣ ΑΘ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ
Ἁγιὰ — Πάργας

ΝΥΧΤΑ ΚΑΙ ΞΗΜΕΡΩΜΑ

Μεσάνυχτα! Βαθὺ σκοτάδι βασιλεύει στὸ χωριό μου καὶ ἀπόλυτη σιγὴ ἁπλώνεται παντοῦ. Τίποτε δὲν ἀκούγεται, παρὰ μόνο τὸ σιγανὸ ψιθύρισμα τοῦ Χαρχαροποτάμου ποὺ βρίσκεται δίπλα στὸ χωριό, καὶ καμμιὰ φορὰ τὰ δυὸ μαῦρα κυνηγετικὰ σκυλιά μου, προκαλοῦν τὰ γαβγίσματα τῶν ἄλλων, ποὺ μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ξυπνοῦν κι' ἀρχίζουν νὰ γαβγίζουν. Σταματοῦν ὅμως σὲ λίγο. Σιγή! Ὅλα τὰ πλάσματα κοιμοῦνται ἀμέριμνα κι' ἔτσι ξεκουράζονται ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς μέρας. Ἡσυχία. Κανένα φύλλο δὲν κουνιέται. Ὅλα σκοτεινὰ σκεπασμένα μὲ τὸ μαῦρο μανδύα τῆς νύχτας. Ὡστόσο οἱ ὧρες περνοῦν. Ἄξαφνα κάτι στὴ φύση ἀρχίζει ἀόριστα ν' ἀλλάζη. Κάτι γίνεται μ' ἀόριστη δύναμη, ἥσυχα, σιγαλὰ χωρὶς νὰ τὸ νοιώθης. Τὸ περιβάλλον σιγὰ - σιγὰ μὲ ἀπίστευτη, μὰ σταθερὴ ἡσυχία μεταβάλλεται. Μιὰ ἁπαλή, φωτεινὴ γραμμούλα, ποὺ χαράζει στὸ βάθος, κι' ἕνα ἀνάλαφρο θρόϊσμα τοῦ ἀέρα δείχνουν πῶς ξημερώνει. Ὅλα πιὰ ζωντανεύουν, λὲς κι' ἡ νύχτα τοὺς ἔχει πάρει τὴν ψυχή. Τὸ γλυκοχάραμα ἀνοίγει τὸ δρόμο τῆς ἡμέρας, διώχνωντας ὕστερα ἀπὸ μιὰν ἀόρατη πάλη, τὴ μαύρη βασίλισσα. Ζωντανὰ καὶ ἄψυχα ὅλα, χαιρετοῦν τὴν ἡμέρα. Τὰ λουλούδια θαρρεμένα ἀνασκιρτοῦν ἕνα - ἕνα νὰ χαιρετήσουν κι' αὐτά! Καὶ ὁ σπῖνος ξύπνησε κι' αὐτὸς κι' ἄρχισε τὴν πρωϊνὴ δοξολογία του στὸν Πλάστη. Δὲν ἀπομένει παρὰ ὁ ἥλιος, γιὰ νὰ σφραγίση τὴ νίκη τῆς ἡμέρας. Καὶ νά, ξεπροβάλλει κι' αὐτὸς τώρα ἀγέρωχος, πορφυρός, ἕτοιμος ν' ἀρχίση τὸ ταξίδι του στὸν οὐρανό, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ βραχνὴ φωνὴ ἑνὸς πετεινοῦ διαλαλεῖ κάπως ἀργοπορημένα, τὸν ἐρχομὸ τῆς ΗΜΕΡΑΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΚΡΥΛΑΚΗΣ
Μαθητὴς Δ΄ τάξεως Γυμνασίου Σουφλίου

ΑΓΩΝΑΣ ΕΙΝ' Η ΖΩΗ

Δὲν θᾶναι περισσότερα ἀπὸ εἴκοσι τὰ σπίτια, ποὺ εὔκολα διακρίνονται στὴν ὄμορφη, ἀλλὰ φτωχικὴ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ. Ἀρκετὰ ὅμως γιὰ ν' ἀποτελέσουν χωριό. Ἕνα χωριὸ ἀπόκεντρο, χωρὶς σχολεῖο, ἔχοντας μόνο μιὰ μικρούλα ἐκκλησιὰ στὴ κορυφή, ποὺ μοιάζει μὲ ἀπόρθητο φρούριο. Εἶναι τὸ ἀπόρθητο, τὸ ἀκατάβλητο φρούριο τοῦ χωριοῦ. Ἐκεῖ ἐπάνω ἔζησε ὁ Κωστάκης, ποὺ διακρινόταν γιὰ τὴν μεγάλη του ἀγάπη ποὖχε στὸ Χριστὸ καὶ τὴν ἐργατικότητά του. Κάθε πρωῒ περπατοῦσε τρία - τέσσαρα χιλιόμετρα γιὰ νὰ φθάση στὸ κοντινότερο χωριό, ποὖχε σχολεῖο. Αὐτὸ κράτησε γιὰ πολλὰ χρόνια, ὥσπου μιὰ μέρα πῆρε τὸ ἀπολυτήριο τοῦ δημοτικοῦ. Τὰ περισσότερα παιδιὰ τοῦ φτωχικοῦ χωριοῦ, ἐπειδὴ ἔβρισκαν πολὺ κουραστικὸ νὰ μαθαίνουν ἔτσι τὰ λίγα γραμματάκια, ἔμεναν ἀγράμματα. Ἐργατικός, ὅπως ἦταν πάντα ὁ Κωστάκης, πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ μάθη τὴν τέχνη τοῦ μαραγκοῦ. Καὶ πάλι ἄρχισε τὸν δρόμο του γιὰ τὸ κοντινὸ χωριό. Δὲν κρατοῦσε πιὰ βιβλία στὰ χέρια, ἀλλὰ ἦταν φορτωμένος πότε μὲ βαρειὰ ξύλα, πότε μὲ τὰ σύνεργά του. Τὄνειρό του ἦταν νὰ γίνη ἕνας καλὸς μαραγκός. Κάθε μέρα ἐργαζόταν σκληρά. Ὁ ἱδρώτας κυλοῦσε στὸ μικρό του κορμί, ἐνῶ τὰ χέρια εἶχαν γεμίσει «ρόζους». Ἀπὸ μικρὸς στὴ σκληρὴ ἐργασία! Τὸ σῶμα ἔπεσε σὲ μεγάλη ἀδυναμία ἀπὸ τὴν ὑπερκόπωση. Κάθησε πολὺ καιρὸ στὸ κρεββάτι ἄρρωστος. Ἡ σκέψη του πάντα ὅμως ἦταν στὴ δουλειά. Καὶ νά. Μόλις ἔγινε καλά, ξαναπῆρε τὸ δρόμο πρὸς τὸ ἐργαστήρι τοῦ ξυλουργοῦ. Ἔτσι πέρασαν μερικὰ χρόνια καὶ νὰ ποὺ τὸ ὄνειρο τοῦ Κωστάκη — νὰ γίνη ἕνας καλὸς ξυλουργὸς καὶ χρήσιμος ἄνθρωπος — ἔγινε πραγματικότης. Ἔτσι ὁ καλὸς Θεὸς ἔδωσε στὸν Κωστάκη γιὰ τὴ φιλοπονία ποὺ ἔδειξε καὶ σὰν ἀνταμοιβὴ τῶν κόπων του ὅ,τι ποθοῦσε...

ΚΩΣΤΑΣ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
(Λευκίμμη — Κερκύρας)

ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΘΥΜΑΜΑΙ

Τἄσπρα θυμᾶμαι τὰ σπιτάκια
Θυμᾶμαι τὰ πουλάκια στὰ κλαδιὰ
Στὸ καμπαναριὸ πρωῒ καὶ βράδυ
Μαζί τους τραγουδοῦσαν τὰ παιδιά.
Τὰ λιγερόκορμα θυμᾶμαι κορφοβούνια
Τὶς μυριόλουστες καθάριες ρεματιὲς
Τοῦ κοπαδιοῦ π' ἀντηχοῦσαν τὰ κουδούνια
Πάνω ἀπ' τὶς καταπράσινες πλαγιές.

ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ
Παιδόπολη Βόλου

Η 28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

«Αὐτὸ τὸ λόγο θὰ σᾶς πῶ
δὲν ἔχω ἄλλο κανένα,
μεθῦστε μὲ τ' ἀθάνατο
κρασὶ τοῦ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ».

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἀνάμεσα στὰ πολύτιμα διαμάντια ποὺ κοσμοῦν τὸ ἐθνικὸ περιδέραιο τῆς Ἑλλάδας, τὸ φωτεινότερο ποὺ λαμπυρίζει καὶ θαμπώνει εἶναι ἡ 28η Ὀκτωβρίου 1940. Ὅταν τὴν αὐγὴ τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς — καὶ λαμπρῆς γιὰ τὸ ἔθνος μας — ἡμέρας, ἡ Ἰταλία χτύπησε τὴν πόρτα τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ζήτησε τὴν παράδοση τμημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, τότε ὁ πρωθυπουργός μας Ἰωάννης Μεταξᾶς, ἐκπροσωπώντας τὴ θέληση ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπάντησε, ὡς ἄλλος θρυλικὸς Λεωνίδας, τὸ ἱστορικὸ ἐκεῖνο «ΟΧΙ», ποὺ ἐδόνησε τὴν οἰκουμένη. ΟΧΙ. Δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ δοθῆ ἄλλη ἀπάντηση. Μόνον αὐτὴ ἅρμοζε σὲ Ἕλληνες ἀπογόνους τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Μιλτιάδη, τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου καὶ τόσων ἄλλων ἡρώων καὶ ἡμιθέων τῆς ἑλληνικῆς πατρίδας. Τὸ πρωῒ τῆς ἰδίας μέρας ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς Ἀθηνῶν μετέδιδε τὰ ἱστορικὰ διαγγέλματα τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β΄ καὶ τοῦ Ι. Μεταξᾶ πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν: «...μὲ πίστη εἰς τὸν Θεὸ καὶ εἰς τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς τὸ ἔθνος σύσσωμον καὶ πειθαρχοῦν, ὡς εἷς ἄνθρωπος, θ' ἀγωνισθῆ ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν μέχρι τῆς τελικῆς νίκης», κατέληγε τὸ διάγγελμα του Βασιλέως. «...Ὅλον τὸ ἔθνος ἂς ἐγερθῆ σύσσωμον. Ἀγωνισθῆτε διὰ τὴν πατρίδα, τὰς γυναῖκας, τὰ παιδιά σας καὶ τὰς ἱεράς μας παραδόσεις. Νῦν ὑπὲρ πάντων ὁ ἀγών», κατέληγε καὶ τὸ διάγγελμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ Μεταξᾶ. Τὰ νεαρὰ βλαστάρια τῆς Ἑλλάδας ἄκουσαν πρόθυμα τὴν φωνὴ τῆς πατρίδας, ποὺ τὰ καλοῦσε καὶ ἔτρεξαν νὰ φορέσουν τὴν τιμημένη φορεσιὰ τοῦ χακί, χύνοντας ἔτσι ἄφθονο τὸ αἷμά τους γιὰ τὴ γλυκειά τους πατρίδα. Ἦταν θέαμα συγκινητικὸ νὰ βλέπης τοὺς στρατιῶτες νὰ βαδίζουν πρὸς τὰ σύνορα, γεμάτοι χαρὰ καὶ τραγουδώντας ἐθνικὰ ἐμβατήρια. «Ἀλλὰ λαός, ὁ ὁποῖος βαδίζει πρὸς τὸν θάνατον ᾄδων, βαδίζει πρὸς τὴν ζωήν», εἶπε ὁ Πολύβιος Δημητρακόπουλος. Τὰ Ἑλληνόπουλα ἐπάνω στὰ χιονισμένα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, ἔγραψαν τὶς πιὸ ἔνδοξες σελίδες ἡρωϊσμοῦ, δόξας καὶ αὐτοθυσίας στὴν ἱστορία τῆς Ἑλλάδας. Ἡ Ἑλλάδα ἐβάδισε στὴν Πίνδο, τὸ Ἰβάν, τὸν Μοράβα καὶ νίκησε τὴν Ἰταλία, γιατὶ ἦταν ἑνωμένη ψυχικῶς. Τὰ παιδιά της ἔγιναν νέοι ἥρωες γιὰ νὰ τιμήσουν καὶ νὰ δοξάσουν τὴ χώρα ποὺ γέννησε τὴ Λευτεριά. Γιὰ μιὰν ἀκόμη φορὰ οἱ ἡρωϊκοὶ στρατιῶτες τῆς Ἑλλάδας ἐδικαιώθησαν νὰ ποῦν τό:

«Ὦ τριακόσιοι σηκωθῆτε
καὶ ξανάρθετε σὲ μᾶς,
τὰ παιδιά σας νὰ ἰδῆτε
πόσο μοιάζουνε μὲ σᾶς».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΚΟΥΒΕΛΑΣ
(Μαθητὴς ΣΤ΄ τάξεως Γυμνασίου Πύλου)

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Χιλιοτραγουδισμένα μου βουνά, μὲ τὶς φυσικὲς ὀμορφιές σας. Πόσο θἄθελα νὰ ἤμουν κοντά σας, νὰ ἔχω συντροφιὰ τὰ πεῦκα, τὰ ἐλάτια, νὰ ἀκούσω τὰ κελαϊδήματα τῶν πουλιῶν νὰ πιῶ τὸ κρύο νερὸ καὶ νὰ ἀναπνεύσω τὸν καθαρό σας ἀέρα. Πόσο θἄθελα νὰ ἤμουν κοντά σας νὰ περάσω τὸν καιρό μου τὴν ἐποχὴ ποὺ τὰ σχολεῖα θὰ ἦταν κλειστά! Θὰ καθόμουν κάτω ἀπὸ τὰ θεόρατα ἐλάτια καὶ θὰ ἐρευνοῦσα τὰ γύρω μέρη. Μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση θὰ ἔβλεπα τὶς ὁλοπράσινες λαγκαδιὲς ποὺ τὶς διασχίζουν μικρὰ ποταμάκια μὲ γάργαρα νερὰ καὶ στὸ πέρασμά τους ἀφήνουν τὸ γλυκὸ μουρμουρητό. Τὸ πρωῒ πρὶν ὁ ἥλιος ἀνατείλει θὰ μὲ ξυπνοῦσε τὸ γλυκὸ κελάϊδημα τοῦ ἀηδονιοῦ. Θαμπωμένη ἀπὸ τὶς τόσες ὀμορφιές σας θὰ γύριζα πάλι στὸν κάμπο κοντὰ στὸ σπίτι μου καὶ στοὺς δικούς μου.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ
(Μαθήτρια Α΄ τάξεως Γυμνασίου, Καρδίτσα)

Ο ΑΗΤΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ (*)

— ΑΚΡΙΤΙΚΗ ΤΡΙΛΟΓΙΑ —

II. ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ
ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ ἀρραβωνιαστικιά του
ΜΑΞΙΜΩ Ἀμαζόνα
ΜΑΥΡΙΑΛΗΣ πρωτακρίτης
ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Στὸ πρόθυρο τοῦ σπιτιοῦ της στὴν Καισάρεια, ἡ Ἡλιογέννητη, ἡ ἀρραβωνιαστικιὰ τοῦ Διγενῆ, τραγουδεῖ κεντώντας ἕνα μαντήλι ποὺ τὸ στολίζει μὲ τοὺς ἄθλους τοῦ ἥρωα).

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Πέτα βελόνα μου χρυσῆ,
μὲ τ' ἄλικο μετάξι,
κι' ὅσα 'χω μέσα στὴν καρδιὰ
βάλε τα ἐδῶ μὲ τάξη.

Νὰ γίνη κάμπος καὶ βουνὸ
ἐτοῦτο τὸ μαντήλι
δροσιὰ νὰ τοῦ χαρίζει ἡ αὐγὴ
τριαντάφυλλα τὸ δεῖλι.

Καὶ παραπέρα κέντησε
κλεισούρα στοιχειωμένη
κι' ὁ Διγενῆς στὸ πάλεμα
τοῦ Δράκου νὰ πηγαίνη.

Ξωπίσω δαφνοστόλισε
λιόχαρο μονοπάτι
κι' ὁ νικητὴς νὰ τὸ περνᾶ
Ἅη Γιώργης πάνω στ' ἄτι!

Μὲ χλόη στρῶσε καὶ μ' ἀν-
(θοὺς
τὶς ρεματιὲς τὰ πλάγια
καὶ τὸν καλό μου νἄρχεται
μὲ στέφανο ἀπὸ βάγια.

(Μπαίνει ὁ Διγενῆς)

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἡ καλή μου τραγουδᾶ καὶ τ' ἀηδόνια σταμάτησαν τὸ κελάδημα γιὰ νὰ τὴν ἀκούσουν!

Ἡ καλή μου κεντᾶ κι' ἡ ἄνοιξη ἄφησε τὸ κοντύλι της κι' ἔσκυψε πάνω ἀπ' τὸ κέντημα γιὰ νὰ μάθη πῶς νὰ στολίζη τὴν πλάση. Μπορῶ νὰ κοιτάξω τὸ κέντημά σου κι' ἐγώ, Ἡλιογέννητη;

Ἔτσι ὁ ἀγώνας γύρισε στὴν ξιφομαχία...

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ (τρυφερά): Ναί, Διγενῆ, εἶναι ἕνα μαντήλι γιὰ σένα. Ὅταν
θὰ φύγης μὲ τοὺς ἀκρίτες σου γιὰ τὸν πόλεμο θὰ τὸ δέσω
στὸ λαιμό σου νὰ τὸ σαλεύη ὁ ἄνεμος καὶ νὰ σὲ δροσίζη. Κι'
ὅταν στὴ μάχη τρέχει ποτάμι ὁ ἱδρὼς ἀπ' τὸ μέτωπό σου, μ'
αὐτὸ τὸ μαντήλι θὰ τὸν σκουπίζεις καὶ θὰ θυμᾶσαι τὴν Ἡ-
λιογέννητη.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Καὶ θὰ λέω: Κάνε, Διγενῆ κατορθώματα
κι' ἄθλους γιὰ νἄχη ἡ Ἡλιογέννητη θέματα γιὰ τὸ κέντημά
της.

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Καὶ θὰ λές: Πρόσεχε, Διγενῆ, καὶ
μὴν πέφτης ἔτσι στὸν κίνδυνο γιατὶ σὲ προσμένει ἡ Ἡλιο-
γέννητη...

ΔΙΓΕΝΗΣ: Γιὰ νὰ κάμετε τ' Ἅη Γιώργη τὸ γάμο σας...
Ἀλήθεια, καλή μου, ἔχω εὐχάριστα νέα ἀπ' τὸ Βυζάντιο.
Ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς θὰ γυρίση τὰ στέφανά μας.

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Τέτοια τιμή! Ποιὸς σοῦ τόπε;

ΔΙΓΕΝΗΣ: Μοῦ τὸ μήνυσε ὁ ἴδιος ὁ Αὐτοκράτορας. Ἔ-
στειλε ἕνα μαντάτορα μὲ χρυσόβουλο καὶ μὲ προσκαλοῦσε
στὴ Βασιλεύουσα γιὰ νὰ μὲ τιμήση.

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Καὶ δὲν πῆγες;

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ὄχι, δὲν πῆγα. Νὰ τί τοῦ μήνυσα: «Βασι-
λιά μου συμπάθα με. Ἐγὼ εἶμαι ἕνας ἁπλὸς καὶ τραχὺς σπα-
θάριος, ἕνας ἀγρότης. Δὲν ἔχω θέση ἀνάμεσα σὲ πατρίκιους
καὶ παλατιανούς. Δὲ γνωρίζω ἀπὸ τρόπους βασιλικούς. Μπο-
ρεῖ νὰ μοῦ φύγη καμμιὰ κουβέντα χωριάτικη, νὰ γελάση κα-
νένας καί, ξέρεις, εἶναι τὸ αἷμα μου ἀψὺ καὶ ἀνάβει μὲ μιᾶς.
Ἄφησε με λοιπὸν στὴ γωνιά μου ἐδῶ ποὺ μὲ ξέρουν καλὰ
καὶ κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ μὲ θίξη».

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Δὲ γεννήθηκε ἀκόμα αὐτὸς ποὺ μπο-
ρεῖ νὰ προσβάλη τὸ Διγενῆ!

ΔΙΓΕΝΗΣ: «Στὸν τόπο μου, τοὔγραψα, κάτι εἶμαι κι'
ἐγώ, Βασιλιά μου. Ἂν θὲς λοιπὸν νὰ τιμήσης τὸ Διγενῆ, ἔλα
στὴν Καισάρεια νὰ τὸν δῆς: Τ' Ἅη Γιωργιοῦ στεφανώνεται
μὲ τὴν Ἡλιογέννητη, τὴ μοναχοκόρη τοῦ δούκα. Ἡ νύφη εἶναι
ἄξια νὰ γυρίση τὰ στέφανά της ἀκόμα κι' ὁ Ρήγας τοῦ Βυ-
ζαντίου. Ἂν θέλης λοιπόν, σὲ καλοῦμε στὸ γάμο μας νὰ
γενῆς κουμπάρος».

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Γιὰ τὸ Θεό, Διγενῆ. Ἔτσι γράφουν
στὸ Βασιλιᾶ; Κι' ἂν θυμώση;

ΔΙΓΕΝΗΣ: Δὲν κατα-
λαβαίνω γιατὶ νὰ θυμώση.
Στὸ γάμο μου τὸν προσκά-
λεσα. Εἶναι Καππαδόκης ὁ
Νικηφόρος Φωκᾶς. Ξέρει νὰ
τιμᾶ τοὺς πιστούς του ἀ-
κρίτες. (Χαμογελᾶ αἰνιγ-
ματικά).

Φοβήθηκες μὴ θυμώση
ἔ; Ἄκου λοιπὸν τί ἀπόκρι-
ση μοὔστειλε: «Εὐχαριστῶ
γιὰ τὸ κάλεσμα Διγενῆ Ἀ-
κρίτα! Μετὰ χαρᾶς θὰ
γλεντήσω στὸ γάμο σου
καὶ θὰ γίνω κουμπάρος»...

Μά, γιὰ νὰ ἰδῶ, τί μοῦ
κέντησες πάνω στὸ μαν-
τήλι;

(Ἡ Ἡλιογέννητη τὸ ἁ-
πλώνει στὰ γόνατά της καὶ
βλέπουν μαζὶ τὶς εἰκόνες).

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἐγὼ εἶμαι
ἐκεῖνος ὁ γίγαντας, ποὺ θε-
ρίζει τοὺς Ἀπελάτες; Ὤ,
νὰ κι' ὁ Φιλοπαπούς, σκο-
νὰ κι' ὅλας τὰ κέντησες ;
τωμένος ἀπ' τὸ σπαθί μου. Πότε κι' ὅλας τὰ κέντησες ;

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Εἶναι ἡ μάχη ποὺ κέρδισες χτὲς μὲ
τοὺς Ἀπελάτες ὅταν σὲ πῆραν ξωπίσω καὶ τοὺς δεκάτισες
μοναχός.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Κι' ἐδῶ ποιὸς παλεύει μὲ τὰ θεριὰ καὶ τ' ἀ-
γρίμια; Ὁ Ἡρακλῆς μὲ τὴν ὄψη μου! Κι' ἐδῶ ὁ Ἅη Γιώρ-
γης, τρυπώντας τὸ δράκο. Ἐγὼ εἶμαι πάλι; Νὰ κι' ἕνας ἀρ-
χάγγελος π' ἀνεμίζει πάνω ἀπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς τὴ ρομφαία
του. Σὰ νὰ μοῦ μοιάζει, παρ' ὅλα του τὰ φτερά! Ὤ, καλή
μου, ἔτσι μὲ βλέπεις; Εὐλογημένη ἂς εἶναι ἡ ἀγάπη σου ποὺ
κεντρίζει τὴ λεβεντιά μου!

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Ἡ φαντασία μου εἶναι μικρὴ καὶ φτω-
χὸ τὸ κοντύλι μου γιὰ νὰ δώσουν τὴ δόξα σου...

(Ἀκούγεται σάλπισμα).

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἂς σαλπίση ξανά. Εἶναι ἡ Μαξιμὼ ἡ πρω-

* Τὸ πρῶτο μέρος τῆς Ἀκριτικῆς αὐτῆς τριλογίας δημοσιεύτηκε στὸ τεῦχος ἀριθ. 44.

ταμαζόνα. Μὲ καλεῖ σὲ κονταροχτύπημα... Ἂν τὴν νικήσω θὰ τὴν κερδίσῃ γιὰ σύμμαχο ὁ Δικέφαλος.

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ (ἀνήσυχη): Κι' ἂν σὲ νικήσῃ; (Ὁ Διγενὴς τὴν κοιτάζει παράξενα). Συχώρα με, Διγενή, δὲ θέλω νὰ πῶ μὲ τὰ ὅπλα. Ἔχω ἀκούσει πῶς ἔκαμε ὅρκο νὰ μὴν παντρευτῇ παρὰ κεῖνον ποὺ παραβγαίνοντας στὸ κοντάρι μαζί της, θὰ τὴν νικήσῃ. Κι' εἶναι πεντάμορφη, ὅπως λένε.

ΔΙΓΕΝΗΣ (χαμογελώντας μὲ τρυφερότητα): Μπροστὰ στὸ τριαντάφυλλο, κάθε ἄλλο λουλούδι χλωμιάζει. Τὴ γνώρισα χτὲς τὸ βράδυ τὴ Μαξιμώ, στὸ λημέρι τοῦ γέρο Φιλοπαπποῦ. Φέρθηκε λεβέντικα καὶ τῆς ἔταξα νὰ τιμήσω τὴν ἀντρειοσύνη της καὶ νὰ κονταροχτυπηθοῦμε σήμερα στὸν κάμπο. (Ἀκούγεται δεύτερη φορὰ τὸ βούκινο). Δὲν κάνει νὰ περιμένη πολύ...

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ: Θἄρθω μαζί σου ὡς τὸν Ἄη Γιώργη, ν' ἀνάψω ἕνα κερὶ γιὰ τὴ νίκη σου.

(Μπαίνει ὁ μαντατοφόρος καὶ λέει μὲ κομμένη ἀνάσα).

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ: Ἀκρίτα, ἄκου τί σοῦ μηνᾶ ὁ Ἀνδρόνικος ἀπ' τὴν βίγλα τὴν πιὸ μακρυνή. «Τί κάθεσαι ἀκόμη καὶ δὲ φτερουγᾶς γιὰ τὴν Ἀντιόχεια καὶ γιὰ τὸ Χαλέπι; Ξεχύθηκαν οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ρημάζουν τὰ ἄκρα. Πρασίνισαν καὶ κοκκίνισαν οἱ πλαγιὲς ἀπ' τὰ μπαϊράκια τους. Σὰν τοὺς λύκους οὐρλιάζουν διψώντας αἷμα... Κι' ὁ κόσμος φωνάζει: «Ὅσοι πιστεύετε στὸ Χριστό, τρέξετε, σωθῆτε».

ΔΙΓΕΝΗΣ: Τί ἄλλο σοῦ εἶπε;

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ: Τί ἄλλο νὰ πῇ; Μά, τὰ μάτια ἐτοῦτα ποὺ βλέπεις, εἶδαν πολλά.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Λέγε, τί εἶδαν;

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ: Φουσᾶτα ἀμέτρητα μπαίνουν στὶς πολιτεῖες καὶ στὰ χωριά, μ' ἀναμμένα δαδιὰ στὸ χέρι. Καῖνε, σφάζουν, ρημάζουν καὶ φεύγοντας σέρνουν πίσω τους σκλάβες καὶ σκλάβους.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ποῦ εἶναι τώρα ὁ Ἀλῆ Χαμδᾶς;

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ: Μπῆκε στὸ Λυκανδὸ κι' ἄρχισε τὸ κούρσος. Πῆρε πενῆντα σημαῖες ἑλληνικὲς καὶ σαράντα σκλάβες. Κι' ἄφησε πίσω του θρῆνο καὶ στάχτη...

ΔΙΓΕΝΗΣ (ὕστερα ἀπὸ λίγη σιωπή): Λοιπὸν τρέχα καὶ σάλπισε σ' ὅλη τὴν Καισάρεια. Στ' ἅρματα νέοι καὶ γέροι! Ὥσπου νὰ πέσῃ ὁ ἥλιος νἆναι ὅλα ἕτοιμα.

(Ἀλαλαγμοὶ ἀπὸ τὴν πλατεῖα).

ΦΩΝΕΣ: Ἐν τούτοις Νίκα! Ὁδηγὸς καὶ σκοπός μας ὁ Τίμιος Σταυρός.

ΔΙΓΕΝΗΣ (δυνατὰ στὸ λαό): Ὅλη ἡ Καισάρεια στ' ἅρματα. Ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ταπεινώσῃ ὁ Κύριος τοὺς ἐχθρούς του. Ἐν τούτῳ Νίκα!

ΦΩΝΕΣ: Ὁ Ἀκρίτας νικᾷ! Διγενὴς κι' Ἄη Γιώργης οἱ δυὸ στρατηλάτες τῶν Χριστιανῶν. Σὺ νικᾷς Διγενή.

ΣΚΗΝΗ Β΄.

(Σ' ἕνα ἁλώνι, στὴ μέση τοῦ κάμπου τῆς Καισάρειας, μονομαχοῦν ἡ πρωταμαζόνα ἡ Μαξιμὼ κι' ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας. Ἡ πρώτη φάση τῆς μονομαχίας ἦταν κονταροχτύπημα. Οἱ ἀντίπαλοι χύθηκαν μὲ τὰ πολεμόχαρα ἄτια τους καὶ μὲ τὰ μακρυά τους κοντάρια κι' ἄρχισε ἀγώνας πεισματικός. Μὰ ὁ Διγενὴς πλήγωσε τ' ἄτι τῆς Μαξιμῶς κι' ἡ ἀντρογυναίκα πέζεψε κι' ἔσυρε τὸ σπαθί της. Ἔτσι ὁ ἀγώνας γύρισε στὴν ξιφομαχία.

Καθὼς ἀνοίγει ἡ σκηνή, οἱ δυὸ ἥρωες πολεμοῦν ἀκόμα. Δὲν ἀκούγεται παρὰ ἡ κλαγγὴ τῶν σπαθιῶν κι' ἡ λαχανιασμένη ἀνάσα τῶν δυὸ μονομάχων. Τέλος ὁ Διγενὴς ξαρματώνει μὲ μιὰ ἐπιδέξια σπαθιὰ τὴν πρωταμαζόνα. Ἡ Μαξιμὼ στέκεται κατάπληκτη μιὰ στιγμή· ὕστερα, σκύβοντας τὸ κεφάλι, μονολογεῖ:)

ΜΑΞΙΜΩ: Νὰ λοιπὸν ποὔγινε κι' αὐτό. Βρέθηκε ὁ καλλίτερός μου. Νικήθηκα. Νὰ μὲ πρόδωσε τάχα τὸ χέρι ἢ ἡ καρδιὰ ποὺ τὸ κυβερνοῦσε;

ΔΙΓΕΝΗΣ (σηκώνει ἀπὸ χάμω τὸ σπαθὶ τῆς Μαξιμῶς καὶ τῆς τὸ προσφέρει μὲ μιὰ ὑπόκλιση): Σπαθὶ ποὺ δὲν ἔχει κομματιαστῆ, Μαξιμώ, δὲ λογίζεται νικημένο. Ἂν θέλης, μποροῦμε νὰ συνεχίσουμε τὸν ἀγώνα.

ΜΑΞΙΜΩ (μὲ κάποιο θυμό): Δὲ ζητῶ ἐπιείκεια, Διγενή. Ξέρω νὰ νικῶ, μὰ καὶ νὰ νικιέμαι σὰν ἄντρας. Ἦταν γραφτό μου νὰ δοκιμάσω κι' αὐτὸ τὸ συναίσθημα. Νίκησες Ἀκρίτα καὶ μάλιστα δυὸ φορές. Κοίτα τ' ἄλογό μου. Εἶναι νεκρὸ ἀπὸ τοῦ σπαθιοῦ σου τὴν κόψη. Δὲς τὸ κοντάρι μου ἀχρηστεμένο. Ὅσο γιὰ τὸ σπαθὶ ποὺ μοῦ ξαναδίνεις, κράτησέ το γιὰ τρόπαιο. Μιὰ ποὺ ἔπεσε ἀπὸ τὸ χέρι μου δὲ μπορῶ πιὰ νὰ τὸ δεχτῶ. Τώρα εἶμαι γυναίκα σὰν ὅλες. Ξέρεις τὸν ὅρκο μου;

ΔΙΓΕΝΗΣ (μὲ δισταγμό): Κάτι ἔχω ἀκούσει...

ΜΑΞΙΜΩ: Ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ πρωτόπιασα τὸ κοντάρι καὶ τὸ σπαθί, στὰ χρόνια ποὺ οἱ παιδοῦλες παίζουν μὲ κοῦκλες, δὲ γνώρισα ἧττα. Νικοῦσα τὰ παλληκάρια μὲ νίκη διπλή... Σκλάβοι γονάτιζαν μπρὸς στὰ πόδια μου καὶ γύρευαν νὰ μὲ κάμουν γυναίκα τους. Μὰ ἐγὼ σκεφτόμουν: «Ὅταν παντρευτῇ μιὰ γυναίκα, πρέπει νὰ σέβεται καὶ νὰ ὑπακούῃ τὸν ἄντρα της. Νὰ τὸν ἔχῃ ἀφέντη καὶ κύριό της. Μὰ πῶς νὰ τὸν σέβεσαι ἕναν κατώτερο, ἕναν ποὺ τὸν ἔχεις νικήσει; Εἶπα λοιπόν: Τότε μόνο θὰ παντρευτῶ, ὅταν συναντήσω τὸ δυνατώτερο, τὸν πιὸ ἄξιο ἀπὸ μένα. Δὲ θὰ γίνῃ ἄντρας τῆς Μαξιμῶς παρὰ μόνο ὁ ἥρωας ποὺ θὰ τὴ νικήσῃ... (ὕστερα ἀπὸ μικρὴ σιωπή). Λοιπόν, Διγενή, εἶμαι σκλάβα σου...

(Γονατίζει μπροστά του καὶ κάνει νὰ τοῦ φιλήσῃ τὸ χιτῶνα. Ὁ Διγενὴς τὴ σηκώνει καὶ φαίνεται στενοχωρημένος). Γιατί δὲ μιλᾷς, Διγενή; Δὲ θέλεις νὰ μοῦ χαρίσῃς κι' ἐμένα αὐτὴ τὴ νίκη; Νὰ γίνω σκλάβα σου σ' ὅλη τὴ ζωή μου;

ΔΙΓΕΝΗΣ: Δὲν εἶμαι Σαρακηνὸς Μαξιμώ, γιὰ νὰ παίρνω σκλάβες. Κυρά μου θὰ σ' ἔστηνα, μ' ὅλες τὶς τιμὲς ποὺ σ' ἀξίζουν, ἂν ἤμουν ἐλεύθερος. Μά, δὲν τὄχεις ἀκούσει; Ἔδωκα λόγο στὴν κόρη τοῦ δούκα, τὴν Ἡλιογέννητη...

ΜΑΞΙΜΩ (σηκώνεται ἀμέσως περήφανη καὶ λέει μ' ἕνα χαμόγελο): Καὶ σ' αὐτὸ λοιπὸν νικημένη, Ἀκρίτα; Νὰ κάτι ποὺ δὲν τὸ σκέφτηκα ὅταν ἔδινα κεῖνον τὸν ὅρκο. Τὴν Ἡλιογέννητη εἶπες; Κείνη ποὺ λένε «Ρόδο τῆς Καισάρειας»;

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἔτσι τὴ λέει ὁ λαός.

ΜΑΞΙΜΩ: Καὶ θὰ τῆς ταιριάζει. Νὰ ζήσετε!

(Μικρὴ σιωπή).

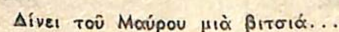
ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἄκου, Μαξιμώ, εἶσαι τὸ πρῶτο σπαθὶ τῆς Ἀσίας.

ΜΑΞΙΜΩ: Ἤμουν πρὶν μὲ νικήσης...

ΔΙΓΕΝΗΣ: Μὴν τὸ παίρνεις κατάκαρδα. Τὴ νίκη τὴ δίνει ἡ τύχη πότε στὸν ἕνα καὶ πότε στὸν ἄλλο. Πρὶν ἔρθω ἐδῶ, πῆρα μήνυμα πὼς στὰ ἄκρα χτυπιοῦνται οἱ χριστιανοὶ μὲ τοὺς ἀπίστους. Ὁ Ἀλῆ - Χαμδᾶς ἐρημώνει μὲ σίδερο καὶ φωτιὰ τὴ Συρία. Αὔριο, τὰ χαράματα, θὰ κινήσω μὲ τοὺς Ἀκρίτες, κάτω ἀπ' τὸ λάβαρο τοῦ Σταυροῦ. Θέλεις νἄρθῃς μαζί μας, πρωτοσπαθάρισσα, μὲ τὶς τιμημένες σου ἀμαζόνες, νὰ πολεμήσῃς τοὺς Ἄραβες, σὰν Βυζαντινὴ κι' Ἑλληνίδα;

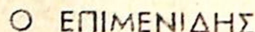
ΜΑΞΙΜΩ: Ἄκου, Διγενή, ἀπὸ χτὲς ποὺ σ' ἀπάντησα στ' ἀπελάτικο καὶ σὲ ἄκουσα νὰ μιλᾷς, γιὰ τὸν ἱερό σου ἀγῶνα μὲ τόση πίστη καὶ πάθος, ἔνιωσα τί θὰ πῇ ἀντρειοσύνη κι' ἡρωϊσμός. Ἐγώ, ὡς τὰ τώρα, ἀγωνιζόμουν γιὰ τὴ χαρὰ τοῦ πολέμου, μονάχα, γιὰ τὸ παλμὸ τῆς ζωῆς ποὺ χαρίζει ὁ κίνδυνος, γιὰ τὸ δῶρο τῆς περηφάνειας ποὺ δίνει ἡ νίκη. Μά, ἐσὺ μοῦ δίδαξες τί θὰ πῇ νὰ παλεύῃς γιὰ κάτι ὡραῖο, γιὰ κάτι ποὺ στέκεται πάνω ἀπ' ὅλα στὴ σκέψη τ' ἀνθρώπου, γιὰ τὴν πατρίδα, τὴν πίστη καὶ τὴ φυλή. Ἂν ἀλήθεια πιστεύῃς πὼς ἔχει ἀκόμα τὸ χέρι αὐτὸ κάποια δύναμη, δός μου τὸ σπαθὶ ποὺ μοῦ πέταξες πέρα. Θὰ τὸ θυμοῦμαι πὼς εἶναι δῶρο δικό σου.

(Συνέχεια στὴ σελίδα 605)

Δίνει τοῦ Μαύρου μιὰ βιτσιά...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Ο ΕΠΙΜΕΝΙΔΗΣ

Σήμερα εἶναι Κυριακή. Ὁ παποὺς ση-
ώθηκε πρωΐ-πρωΐ. Ξύπνησε τὰ τρία του
γγόνια κι' ἑτοιμάστηκαν καὶ οἱ τέσσαρες
ιὰ τὴν ἐκκλησία...

— Θὰ μᾶς πῆς παποῦ, σήμερα γιὰ τὸν
Ἐπιμενίδη; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ὥσπου νὰ τελειώση ἡ λειτουργία,
αρατήρησε σοβαρὰ ὁ παπούς, δὲν πρέπει
ὰ μᾶς ἀπασχολήση τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὴν
ὐλάβειά μας στὸ Θεὸ καὶ τὴν προσπά-
ειά μας νὰ ἐπικοινωνήσουμε μαζί Του...
ηγαίνοντας στὴν ἐκκλησία καὶ ποὺ θὰ
ρισκόμαστε ἐκεῖ πρέπει νὰ βγάλουμε ἀπὸ
ὸ μυαλό μας κάθε ἄλλη σκέψη ποὺ δὲν
χει σχέση μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὴ χριστιανικὴ
ίστη μας!

— Πᾶσαν τὴν βιωτικὴν ἀποθώμεθα μέ-
ριμναν, ἔκαμε ὁ Κωστάκης.

— Ἀκριβῶς, εἶπε εὐχαριστημένος ὁ πα-
πούς. Καὶ ἅμα τελειώσει ἡ λειτουργία θὰ
ὰ ποῦμε.

Καὶ πραγματικά, σὰν τελείωσε ἡ ἐκ-
κλησία, ὁ παποὺς διηγήθηκε :

— Ὁ Ἐπιμενίδης, παιδιά μου, γεννή-
θηκε στὴν Κρήτη, γύρω στὰ 659 π. Χ. Εἶ-
ναι κι' αὐτὸς ἕνας ἀπὸ τοὺς Μαθουσάλες
τῆς ἱστορίας...

— Καὶ τί ἦταν ὁ Μαθουσάλας; ρώτησε
ἡ Τασία.

— Ὁ Μαθουσάλας, παιδιά μου, εἶπε ὁ
παπούς, ἦταν ἕνα πρόσωπο ποὺ ἀναφέρει
ἡ Βίβλος. Ἔζησε, ὅπως λένε, 980 χρόνια.

— 980 χρόνια; ρώτησε ὁ Γιῶργος ἔκ-
πληκτος! Δὲν τὸ πιστεύω!

— Ἔτσι λέει ἡ παράδοση... Ὁ Ἐπι-
μενίδης βέβαια δὲν ἔζησε τὰ χρόνια τοῦ
Μαθουσάλα. Μὰ οἱ ἱστορικοὶ δὲν συμφω-
νοῦνε σ' αὐτό. Ἄλλοι λένε πὼς ἔφτασε 150
χρόνια, ἄλλοι 154, ἄλλοι 157 καὶ ἄλλοι
...9 ὁλόκληρα χρόνια. Τώρα πιστέψετε ἀ-
πὸ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς ὅποιο θέλετε.
Πρέπει ὅμως νὰ σᾶς πῶ πὼς οἱ πατριῶτες
του οἱ Κρῆτες ἰσχυρίζονται πὼς ἔζησε 299
χρόνια... Μὰ ὀφείλουμε νὰ μὴ λησμονοῦμε
πὼς ὁ ἴδιος ὁ Ἐπιμενίδης ἔχει πῆ πὼς οἱ
Κρῆτες ἦταν «πάντοτε ψεῦτες»...

— Θυμᾶμαι, εἶπε ὁ Γιῶργος ἀπὸ τὴ
«Λογική» τὸ σχετικὸ «φαῦλο κύκλο»...

— Γιὰ πέστον, παρακάλεσε ὁ παπούς...

— Ὁ Ἐπιμενίδης ποὺ ἦταν Κρητικός,
λέει πὼς ὅλοι οἱ Κρῆτες λένε ψέματα. Ἀ-
φοῦ λοιπὸν κι' ὁ Ἐπιμενίδης εἶναι Κρητι-
κός, λέει κι' αὐτὸς ψέματα. Ἀφοῦ λοιπὸν
λέει ψέματα, οἱ Κρητικοὶ λένε τὴν ἀλή-
θεια... Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ Κρητικοὶ λένε τὴν
ἀλήθεια καὶ ὁ Ἐπιμενίδης ἦταν Κρητικὸς
λέει τὴν ἀλήθεια. Ἔτσι λοιπὸν οἱ Κρῆτες
λένε ψέματα. Μὰ ἀφοῦ λένε ψέματα οἱ
Κρῆτες...

— Ὡραῖα, διάκοψε ὁ παπούς. Μπορεῖς
νὰ συνεχίσης αὐτὸ τὸ συλλογισμὸ σὲ ἄ-
πειρο χρόνο. Ὅσο νὰ βαρεθῆς... Μὰ βγή-
καμε ἔτσι ἀπὸ τὸ θέμα μας... Ὅταν, λοι-
πόν, ὁ Ἐπιμενίδης ἦταν ἀκόμη παιδί, πῆ-
ρε ἐντολὴ ἀπὸ τὸν πατέρα του νὰ πάη νὰ
βρῆ ἕνα ἀρνὶ ποὺ εἶχε χαθῆ ἀπὸ τὸ κο-
πάδι τους. Μὰ καθὼς ἔψαχνε τὸ βρῆκε τὸ
μεσημέρι, κοντὰ σὲ μιὰ σπηλιά. Νύσταζε
καὶ ξάπλωσε νὰ κοιμηθῆ. Μὰ κοιμήθηκε 57
ὁλόκληρα χρόνια. Τὸν ἐπιμενίδειο ὕπνο,
ὅπως τὸν λένε.

Ὅταν ἔπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια ποὺ κοι-
μήθηκε ξύπνησε, ἄρχισε νὰ ζητάη τὸ χα-
μένο πρόβατο, νομίζοντας πὼς εἶχε κοι-
μηθῆ γιὰ λίγες μόνον ὧρες. Μὰ μόλις
βγῆκε ἀπὸ τὴ σπηλιά, εἶδε μὲ ἔκπληξη
πὼς ὅλα εἶχαν ἀλλάξει.

Στὸ χωράφι τους, ποὺ κι' αὐτὸ ἦταν ἀλλαγμένο βρισκόταν ἄλλος καλλιεργητής. Ὁ Ἐπιμενίδης τὰ εἶχε κυριολεκτικὰ χαμένα. Ξαναγύρισε στὸ σπίτι του. Μὰ κι' ἐκεῖ βρῆκε τὰ πάντα ἀλλαγμένα. Κανένας δὲν τὸν γνώρισε. Καὶ ὅλοι τὸν ρωτοῦσαν μὲ δυσπιστία ποιὸς εἶναι. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ πολλὲς ἐξηγήσεις, κατάφερε νὰ τὸν γνωρίση ὁ μικρότερος ἀδελφός του ποὺ ἦταν πιὰ γέρος!

— Μὰ ἦταν δυνατὸν νὰ κοιμηθῆ τόσα χρόνια ὁ Ἐπιμενίδης; ρώτησαν καὶ τὰ τρία παιδιά.

— Μὴ ξεχνᾶτε, ἀπάντησε ὁ παπούς, πὼς ὅλες αὐτὲς οἱ διηγήσεις εἶναι μυθολογικές. Καὶ ὁ μῦθος γιὰ νὰ δώση ἀπάντηση στὴ δικαιολογημένη αὐτὴ ἀπορία, λέει πὼς ὅσο κοιμόταν τοῦ ἔδιδαν οἱ νύμφες ἕνα περίφημο «ἔδεσμα» μέσα στὸ νύχι ἑνὸς βοδιοῦ, «εἰς χηλὴν βοός», ὅπως λέει τὸ ἀρχαῖο κείμενο! Καὶ ἀπὸ αὐτὸ ταϊζόταν ὁ Ἐπιμενίδης. Τὸ νύχι τοῦ βοδιοῦ ἦταν μαγικό, καὶ τὸ φαγητὸ ποὺ εἶχε μέσα δὲν ἐτελείωνε...

— Μὰ εἶναι πράγματα γιὰ νὰ τὰ πιστέψη κανεὶς αὐτά; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Δὲν εἴπαμε πὼς εἶναι μῦθος; Οἱ ἱστορικοὶ ὅμως πιστεύουν, πὼς ὅλα τὰ περὶ ὕπνου 57 χρονῶν, ἦταν ἕνα χοντρὸ - χοντρο ψέμα τοῦ Ἐπιμενίδη.

— Καὶ δίκαια, εἶπε ἡ Τασία. Ἀφοῦ κι' ὁ ἴδιος ἔλεγε πὼς οἱ Κρητικοὶ εἶναι ψεῦτες.

— Πολὺ καλά, εἶπε γελαστὸς ὁ παπούς. Λένε, λοιπόν, οἱ ἱστορικοὶ πὼς ὁ Ἐπιμενίδης, ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια, καταγινόταν μόνος στὰ δάση μὲ θεολογικὲς μελέτες καὶ «ριζοτομίες». Δηλαδὴ μὲ βοτανολογικὲς ἔρευνες... Εἶχε δὲ βρῆ καὶ τὸν περίφημον «Ἐπιμενίδειον Ἄλιμον».

— Τί θὰ πῆ «Ἄλιμος»; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Εἶναι σύνθετη λέξη, ἐξήγησε ὁ παπούς. Ἀπὸ τὸ στερητικὸν Α καὶ τὸ «λιμός», ποὺ σημαίνει πεῖνα. Ἐκεῖνος δηλαδὴ ποὺ σὲ κάνει νὰ μὴν πεινᾶς. Ἦταν, λέει, τὸ Ἐπιμενίδειον Ἄλιμον, μιὰ συσκευασία ἀπὸ «ἀσφόδελον» καὶ «μαλάχην» καὶ ὅποιος ἔτρωγε τὸ πρωΐ λίγο ἀπ' αὐτὸ μποροῦσε νὰ μείνη ὅλη τὴν ἡμέρα χωρὶς φαγητὸ «ἀνάριστος καὶ ἄδειπνος καὶ ἄδιψος». Δηλαδὴ νὰ μὴ γευματίση, νὰ μὴ δειπνήση καὶ νὰ μὴ πιῆ τίποτα...

Φαίνεται ὅμως πὼς ὁ Ἐπιμενίδης πίστευε πὼς οἱ νύμφες τὸν βοήθησαν ἢ στὸν ὕπνο του ἢ στὶς ἐπιστημονικές του ἔρευνες καὶ θέλησε νὰ κτίση ἐκεῖ στὴ σπηλιὰ ἕνα μεγάλο ναὸ τῶν Νυμφῶν. Μὰ ὅταν πῆγε γιὰ τὰ θεμέλια ἄκουσε μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ποὺ ἔλεγε : «Μὴ νυμφῶν ἀλλὰ Διός». Κι' ἔτσι ἔκτισε ἐκεῖ Ναὸ τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τῶν νυμφῶν.

— Τί ἄλλο ἔκαμε ὁ Ἐπιμενίδης;

— Λένε πὼς ἦταν καὶ θαυματοποιός. Ὅπως τὸν παρουσιάζουν οἱ ἱστορικοί, ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους Φακίρηδες.

— Δηλαδή.

— Μποροῦσε, λέει, ἡ ψυχή του νὰ βγαίνη ἀπὸ τὸ σῶμα του καὶ νὰ ξαναγυρίζη.

Γιὰ νὰ τελειώνουμε ὅμως, παιδιά μου — ἀρκετὰ εἴπαμε — σᾶς λέω, τὸ μόνο ἱστορικὸ εἶναι ὅτι ὁ Ἐπιμενίδης ἦλθε στὴν Ἀθήνα γιὰ τὸ Κυλώνειο ἄγος. Καὶ ξέχασα νὰ σᾶς πῶ τὴν ἄλλη φορὰ πὼς ὁ Ἐπιμενίδης ἔδειξε τότε μιὰ σπάνια ἀφιλοκέρδεια.

— Δηλαδή.

— Οἱ Ἀθηναῖοι θέλησαν νὰ τοῦ δώσουν γιὰ ἀμοιβὴ ἕνα τάλαντον.

— Καὶ τί ἦταν τὸ τάλαντον;

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 596)

Χλωρὸ χόρτο	»	45
Καρπὸς βρώμη	»	3
Λινόπιττα (ἀλευροποιημένη κι' ἀνακατωμένη μὲ πίτουρα)	»	2

Τὶς πρῶτες μέρες, τοὺς δίνομε ἕνα γεῦμα μὲ μουσκεμένο ψωμὶ καὶ γάλα.

Ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν νὰ φτιάσουν κονικλοτροφεῖο καὶ εἶναι ἀρχάριοι, πρέπει ν' ἀρχίζουν μὲ λίγα ζῶα : δυὸ κουνέλες κι' ἕναν κούνελο.

Ὅταν συνηθίσουν νὰ περιποιοῦνται τὰ ζῶα αὐτά, τότε μποροῦν νὰ προμηθευτοῦν καὶ περισσότερα.

Γιὰ νὰ κάνη ἡ κουνέλα καλὰ κι' εὔρωστα κουνελάκια, δὲν πρέπει νὰ κάνη παρὰ μόνον τέσσερες γέννες τὸ χρόνο. (Κι' ὄχι μία τὸ μῆνα, ὅπως νομίζουν ὅσοι δὲν ξέρουν ἀπὸ κουνέλια).

Ἑξῆντα ἢ ἑβδομῆντα (ἂν εἶναι χειμώνας) μέρες ὕστερα ἀπὸ τὴ γέννα της, ἀποκόβουμε τὰ κουνελάκια, κι' ἡ κουνέλα εἶναι ἕτοιμη γιὰ καινούργια γέννα.

Ὅσο ἡ κουνέλα ἑτοιμάζεται νὰ γεννήση τὰ κουνελάκια της, πρέπει νὰ τὴν ἀφήνωμε μόνη της σὲ χωριστὸ κλουβί, μακρυὰ ἀπὸ θόρυβο καὶ φωνές, γιατὶ εἶναι ζῶο ποὺ ἐκνευρίζεται εὔκολα καὶ ταράζεται, καὶ τότε θὰ γεννήση ψόφια κουνέλια. Ἐπίσης θὰ προσέχωμε νὰ μὴν παραπαχύνη. Τῆς δίνομε θρεπτικὴ τροφή, ἄφθονο καθαρὸ νερό, καὶ περιποιούμαστε τακτικὰ τὴν κλοῦβα της, γιατὶ τὰ κουνέλια, ὅπως κι' ὅλα τὰ ζῶα, θέλουν πάστρα.

Ὁ Μπάρμπα ΜΗΤΡΟΣ

◇

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 593)

ἐγένετο χρήση γραμματοσήμων, τὰ τέλη κατεβάλλοντο σὲ χρῆμα.

Στὴν Ἑλλάδα, μετὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα μας, ὁ Κυβερνήτης Καποδίστριας, μαζὺ μὲ ὅλας τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας ποὺ συνέστησε εἰς τὸ νέον Κράτος, ἐφάρμοσε καὶ τὸ τότε ἐν Εὐρώπη ὑφιστάμενον σύστημα ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι μόνον ἐφίππους ταχυδρόμους ἐχρησιμοποίησε ἐλλείψει καταλλήλων δρόμων καὶ ἀμαξῶν. Ἐπίσης ἐχρησιμοποίησαν τότε καὶ ταχυδρομικὰς σφραγίδας σιγὰ - σιγὰ ὅμως δὲ καὶ μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 1861 ὁπότε διὰ πρώτην φορὰν ἐχρησιμοποιήθησαν γραμματόσημα, τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἄρχισε νὰ συστηματοποιῆ καὶ νὰ διοργανώνη τὴν ταχυδρομικήν του ὑπηρεσίαν, πάντως βεβαίως μὲ ἐλλείψεις καὶ καθυστερήσεις.

ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

◇

Προαιρετικὲς εἰσφορές

Ἐλάβαμε τὶς παρακάτω προαιρετικὲς εἰσφορές :

Στέργιος Εὐαγγέλου Ταμπίτης .	1.000
Παῦλος Βασιλειάδης	10.000
Γεώργιος Γκραικὸς	5.000
Ἀλίκη Ἀντωνιάδου	4.000
Νῖκος Τρυφονόπουλος	5.000
Ποδοσφαιρικὴ ὁμὰς σχολῶν Πύργου Βασιλίσσης	20.000

— Ἦταν ἕνα μεγάλο ποσὸν γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Περιουσία ὁλόκληρη.

— Μὰ ὁ Ἐπιμενίδης δὲν δέχτηκε τὴν ἀμοιβή. Κι' ἀντὶ γιὰ χρήματα ζήτησε ἕνα «θαλλὸν ἐλαίας» ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη. Δηλαδὴ ἕνα κλωνάρι ἐλιᾶς ὅπως θὰ ἐλέγαμε σήμερα...

— Καὶ τώρα εἶπε ὁ παπούς, ἐμπρός. Ἔχει μιὰ λιακάδα μεγαλεῖο. Ἂς πᾶμε νὰ κάμουμε ἕνα περίπατο ὥσπου νὰ ἔλθη ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ.

Α. Κ. Μ.

Ο ΑΗΤΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 603)

σου καὶ θὰ τὸ προσφέρω ὁλόψυχα στὸ τρισάγιο σκοπό σου. Ποιὰ ὥρα θὰ ξεκινήσουμε τὸ πρωΐ;

ΔΙΓΕΝΗΣ (ὁλόχαρος): Μὲ τὸ γλυκοχάραμα τῆς αὐγῆς, Μαξιμώ. Οἱ Ἀκρῖτες θὰ σὲ δεχτοῦν μὲ ξεχωριστὴ περηφάνεια.

ΜΑΞΙΜΩ: Κι' ὁ Διγενής;

ΔΙΓΕΝΗΣ (τὴν κόβει): Ἀποκτῶ ἀπ' τὴν ὥρα αὐτὴ τὸν πιὸ ἄξιο σύμμαχο καὶ τὸν πιὸ πολύτιμο φίλο.

ΜΑΞΙΜΩ: Εὐχαριστῶ τὸν Ἀκρίτα. Ἀχάραγα θὰ με βρῆ στὴν Καισάρεια, μὲ τοὺς καστρομάχους μου καὶ μὲ τὶς πενήντα συντρόφισσές μου, τὶς ἀμαζόνες. Μά... ποιὸς εἶναι αὐτός, πού, σηκώνοντας σύννεφα σκόνη, μᾶς ἔρχεται βιαστικὸς καβαλλάρης;

ΔΙΓΕΝΗΣ: Μὰ τὸν Ἅη Γιώργη, ἡ βιάση του δὲ μηνᾶ καλό. Εἶναι ὁ Μαυριαλής!

ΜΑΥΡΙΑΛΗΣ (ἀπὸ μακρυά): Τρέξε Διγενῆ! Τί ψιλοκουβεντιάζεις στ' ἁλώνια; Πῆραν τὴν κυρά μας, τὴν Ἡλιογέννητη!

ΔΙΓΕΝΗΣ: Τί εἶπες Μαυριαλή;

ΜΑΥΡΙΑΛΗΣ: Σαρακηνοὶ κι' Ἀπελάτες κουρσάροι πῆραν τὴν κόρη τοῦ Δούκα.

ΜΑΞΙΜΩ: Ἀπὸ ποῦ τὴν ἁρπάξαν;

ΜΑΥΡΙΑΛΗΣ: Ἀπ' τὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἅη Γιώργη ὅπου εἶχε πάει νὰ προσκυνήση. Ὁ Λυκοστράτης τὸ φίδι π' ἀφῆκε ὁ Φιλοπαπούς στὴ φωλιά της τὴν ἅρπαξε στ' ἄτι του ἐπάνω.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Μαυριαλῆ, τ' ἄλογό μου! (Ὁ Μαυριαλῆς φέρνει στὸ Διγενῆ τ' ἄλογο).

ΔΙΓΕΝΗΣ (μιλώντας στὸ ἄλογό του): Δίνεσαι, Μαῦρε μου, νὰ γίνης ἀστραπή; Δίνεσαι νὰ πατῆς ὅσους τὸ σπαθί μου θερίζει; Ἔλα, σὲ ξέρω. Δίνεσαι νὰ περάσης τὸν ἄνεμο στὴν ὁρμή, τὸν ἀητὸ στὸ φτερούγισμα του! Μαυριαλῆ, τὶς σαΐτες καὶ τὸ σπαθί μου! (Ὁ Μαυριαλῆς ὁπλίζει τὸ Διγενῆ).

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἀλεξαντρινές μου σαΐτες καμμιά σας νὰ μὴ λυγίση! Καὶ σὺ δαμασκί μου σπαθί, μὴν ἀποστομώσης! Πές μου, Μαυριαλῆ, τοὺς προφταίνω στὸ δρόμο;

(Κάνει τὸ σταυρό του).

Βοήθα με εὐχὴ τῆς μάνας μου!

Γειά σου Μαξιμώ! Τὰ χαράματα σὲ προσμένω γιὰ τὸ ξεκίνημα.

(Φεύγει).

ΜΑΥΡΙΑΛΗΣ: Θὰ κρατήση τὸ λόγο του, Μαξιμώ. Τὰ χαράματα θἆναι πίσω μὲ τὴ Λιογέννητη.

ΜΑΞΙΜΩ: Τὄκαμαν ἐπίτηδες τὰ σκυλιὰ γιὰ νὰ τὸν κρατήσουν ἐδῶ, νὰ καθυστερήσουν τὸ μισεμό του! Μά, στὴν ἀνάγκη θὰ φύγουμε ἐμεῖς, Μαυριαλῆ!

ΜΑΥΡΙΑΛΗΣ: Δὲν τὸν ξέρεις ἐσὺ Μαξιμώ, τὸν Ἀκρίτα. Ξέρεις πῶς τραγουδεῖ ὁ λαὸς τὴν ὁρμή του;

«Στὸ ἔμπα μπῆκε σὰν ἀητός,
στὸ ἔβγα σὰν πετρίτης!
Στὸ ἔμπα χίλιους ἔκοψε,
στὸ ἔβγα δυὸ χιλιάδες·
καὶ στὸ καλὸ τὸ γύρισμα,
κανένα δὲν ἀφήνει.

ΜΑΞΙΜΩ: Τὸν ἔμαθα Μαυριαλῆ. Τὰ τραγούδια εἶναι φτωχὰ γιὰ νὰ ποῦν τὴ παλληκαριά του.

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

οἱ μῦθοι τοῦ ΑΙΣΩΠΟΥ

Η ΑΛΕΠΟΥ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΔΕΙ ΠΟΤΕ ΤΗΣ ΛΙΟΝΤΑΡΙ

Μιὰ ἀλεποῦ, δὲν εἶχε δῆ ποτέ της λιοντάρι.

Μιὰ φορὰ λοιπὸν ποὺ περνοῦσε ἀπὸ ἕνα δάσος, ἔτυχε ν' ἀνταμώση ἕνα τέτοιο θεριό. Ἔπαθε τέτοια τρομάρα, ποὺ στάθηκε ἀσάλευτη στὸν τόπο της, καὶ μόνο ποὺ δὲν ψόφησε ἀπὸ φόβο.

Τὴ δεύτερη φορὰ ὅμως ποὺ ἀντάμωσε λιοντάρι, φοβήθηκε, ἀλλὰ ὄχι τόσο πολὺ ὅσο τὴν πρώτη.

Ἔπειτα, ἄρχισε νὰ φοβᾶται ὁλοένα καὶ πιὸ λίγο, ὡς ποὺ στὰ τελευταῖα, ἂν τύχαινε νὰ βρεθῆ στὸ δρόμο λιονταριοῦ, τὸ προσπερνοῦσε, χωρὶς νὰ τοῦ δώση πιὰ σημασία, ἢ καὶ ζύγωνε κι' ἔπιανε μαζί του κουβέντα.

Ἔτσι εἶναι κι' ὁ ἄνθρωπος. Ὅτι δὲν ξέρει, τὸ φοβᾶται. Σιγὰ σιγὰ ὅμως συνηθίζει ἀκόμη καὶ νὰ ζῆ στὸν κίνδυνο.

Ο ΚΟΡΑΚΑΣ ΚΙ' Ο ΕΡΜΗΣ

Ἕνας κόρακας πιάστηκε σὲ μιὰ παγίδα. Ἄρχισε λοιπὸν νὰ κράζη καὶ νὰ τάξη τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνα χίλια ταξίματα ἂν τὸν ἔσωζε. Ὅταν κατάφερε νὰ ξεφύγη ὡστόσο ἀπὸ τὴν παγίδα, ξέχασε τὰ ταξίματα καὶ ὅλα. Σὲ λίγο ὅμως πιάστηκε σὲ ἄλλη παγίδα. Ἄφησε λοιπὸν τὸν Ἀπόλλωνα, κι' ἔπιασε τὸν Ἑρμῆ. Ἄρχισε πάλι νὰ παρακαλῆ τὸ θεό, καὶ νὰ τοῦ τάξη νὰ τοῦ κάψη λιβάνι ἂν τὸν γλύτωνε.

Ἀλλὰ ὁ Ἑρμῆς τοῦ εἶπε:

— Πῶς θέλεις νὰ σὲ πιστέψω, ἐλεεινέ, ποὺ ἀπαρνήθηκες τὸν πρῶτο σου ἀφέντη, καὶ δὲν τοῦ πρόσφερες ὅτι ἔταξες;

Ὁ ἀχάριστος, ἀργὰ ἢ γρήγορα, τὴν παθαίνει.

ΟΙ ΛΥΚΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ

Μερικοὶ λύκοι ἔβαλαν κάποτε στὸ μάτι ἕνα κοπάδι πρόβατα, κι' ἔλεγαν νὰ τὰ φᾶνε. Ἔλα ὅμως ποὺ φοβόνταν τὰ σκυλιὰ ποὺ τὰ φύλαγαν!

Γι' αὐτὸ σκέφτηκαν νὰ μεταχειριστοῦν πονηριά. Ἔστειλαν λοιπὸν στὰ πρόβατα ἀντιπροσώπους, καὶ τοὺς εἶπαν νὰ τοὺς παραδώσουν τοὺς σκύλους ποὺ δὲν τ' ἄφηναν νὰ βοσκήσουν ἐλεύθερα ὅπου ἤθελαν, καὶ τότε θὰ εἶχαν πιὰ γιὰ προστάτες τοὺς λύκους.

Τὰ ἀνόητα ζῶα τὸ πίστεψαν. Παράδωσαν τὰ τσοπανόσκυλα στοὺς λύκους, μὲ τὴν ἰδέα πὼς ἔτσι θὰ ἐξασφάλιζαν τὴν εἰρήνη μὲ τοὺς λύκους. Οἱ λύκοι ὅμως, ὅταν ἔμεινε τὸ κοπάδι ἀφύλαχτο, ρίχτηκαν καὶ τάφαγαν ὅλα!

Ἔτσι τὴν παθαίνουν καμμιὰ φορὰ καὶ οἱ πολίτες μιᾶς χώρας. Διώχνουν τοὺς καλοὺς τους ἀρχηγούς, κι' ὕστερα τοὺς καταστρέφουν εὔκολα οἱ ἐχθροί τους!

Ο ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΣΙΚΑ

Ἕνας λύκος εἶδε μιὰ κατσίκα ποὺ ἔβοσκε σ' ἕνα γκρεμό, ὅπου ὁ ἴδιος δὲν μποροῦσε νὰ σκαρφαλώση.

Κάθησε λοιπὸν ἀπὸ κάτω, κι' ἄρχισε νὰ τῆς γλυκομιλῆ, γιὰ νὰ τὴν καταφέρη νὰ κατέβη μὲ τὴν πονηριά.

— Κατέβα, κυρά μου, ἀπὸ ἐκεῖ! τῆς ἔλεγε. Σὲ βλέπω καὶ τρομάζω! Τί θὰ γίνη ἂν παραπατήσης καὶ μοῦ γκρεμιστῆς; Ἔλα δῶ πέρα, στὸ λειβάδι, ὅπου τὸ χορτάρι εἶναι τρυφερὸ καὶ ἄφθονο, κι' ὅπου μπορεῖς νὰ βοσκήσης μὲ τὴν ψυχή σου!

Μὰ ἡ κατσίκα τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Ἀλλοῦ αὐτὰ λύκο, γιατὶ σὲ μένα δὲν περνᾶνε! Τὴ δική σου βοσκὴ συλλογίζεσαι, κι' ὄχι τὴ δική μου!

Ὅποιος ἔχει μυαλό, φυλάγεται ἀπὸ κείνους ποὺ τὸν κολακεύουν γιὰ νὰ τὸν βλάψουν.

Η ΠΕΡΔΙΚΑ ΚΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἕνας ἄνθρωπος ἔπιασε μιὰ πέρδικα, κι' ἑτοιμαζόταν νὰ τὴν σφάξη. Ἐκείνη 6άλθηκε νὰ τὸν παρακαλῆ.

—Ἄσε με νὰ ζήσω, τοῦ ἔλεγε, κι' ἐγὼ γιὰ πληρωμή, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης ἄλλες πέρδικες, πλῆθος.

Μὰ ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἦταν γνωστικός, τῆς ἀποκρίθηκε:

— Λόγος παραπάνω νὰ σὲ σφάξω. Ὅποιος εἶναι δολερὸς καὶ προδότης γιὰ τοὺς φίλους του, δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ζῆ!

Κανένας τίμιος ἄνθρωπος δὲν ἀγαπάει τὴν προδοσία, ἀκόμη κι' ὅταν τὸν συμφέρει.

ΟΙ ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΤΣΕΚΟΥΡΙ

Μιὰ φορὰ δυὸ φίλοι πήγαιναν μαζὶ καὶ στὸ δρόμο κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο, εἶδαν ἕνα τσεκούρι.

— Γιὰ δὲς! φώναξε ὁ ἕνας τρέχοντας νὰ τὸ πάρη. Βρῆκα ἕνα τσεκούρι!

— Ἄ! Τὸ βρῆκες; εἶπε ὁ ἄλλος. Ἔ! Μὲ γειά σου, μὲ χαρά σου!

Παρακάτω ὅμως συνάντησαν ἐκείνους ποὺ εἶχαν χάσει τὸ τσεκούρι, κι' αὐτοὶ ὅταν εἶδαν αὐτὸν ποὺ τὸ κρατοῦσε, ἄρχισαν νὰ τὸν κυνηγοῦν βρίζοντάς τον κλέφτη.

— Χαθήκαμε! φώναξε στὸ φίλο του αὐτός.

— Ὄχι χαθήκαμε, χάθηκα νὰ λές! τὸν ἔκοψε ὁ ἄλλος. Ὅταν βρῆκες τὸ τσεκούρι, δὲ μ' ἤθελες γιὰ σύντροφο. Τώρα, τράβα τα μονάχος σου.

Ὅποιος δὲν μοιράζεται τὴν εὐτυχία του μὲ τὸ φίλο του, ἂς μὴν ἔχη καμμιὰ ἀπαίτηση ἀπ' αὐτὸν στὸν καιρὸ τῆς δυστυχίας.

◆

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Στὸ μάθημα τῆς γραμματικῆς.

Καθηγητής: Πές, Πέτρο, τί εἶναι τὸ οὖς γραμματικῶς.

Πέτρος: Αἰσθητήριον ὄργανον κύριε.

⁂

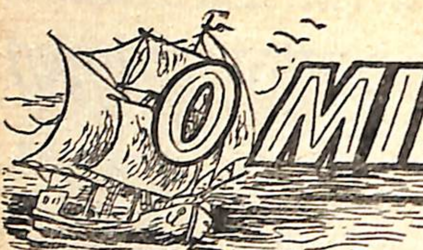
Μαμά, ὁ Γιάννης ἔδεσε τενεκέδες στὴν οὐρὰ τῆς γάτας.

Μαμά: Ἐσὺ γιατὶ δὲν τὸν ἐμπόδισες;

Παῦλος: Μὰ δὲν μποροῦσα, ἐπειδὴ ἐγὼ τὴν κρατοῦσα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΤΕΛΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὡστόσο τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ «Προσκυνητὴς» ναυάγησε στὶς ἀκτὲς τῆς Ἀφρικῆς, τὸ ἐμπόριο τῶν σκλάβων βρισκόνταν στὴν ἀκμή του: δυὸ καραβάνια σκλάβων σερνόνταν ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ εἴτε πρὸς τὴν Ἀνγκόλα, τὴν πορτογαλικὴ ἀποικία τῆς Ἀφρικῆς, εἴτε πρὸς τὸ Μοζαμβίκ, ανατολικά. Ἐλάχιστοι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς δυστυχισμένους νέγρους ἔφταναν ζωντανοὶ στὰ λιμάνια ὅπου φορτωνόνταν σὰν κτήνη. Κι' ἀκόμη λιγότεροι κατάφερναν νὰ ζήσουν ὕστερα ἀπὸ τὸ φριχτὸ ταξίδι.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ντὶκ Σάντ, ὁ «Προσκυνητὴς» εἶχε ναυαγήσει στὴν δυτικὴ ἀκτὴ τῆς Ἀφρικῆς, στὴν Ἀνγκόλα, ἐκεῖ ποὺ οἱ μόνοι λευκοὶ ποὺ εἶχαν τολμήσει νὰ πλησιάσουν ὡς ἐκεῖνον τὸν καιρό, ἦταν οἱ ἔμποροι τῶν σκλάβων.

Οὔτε ὁ Στάνλεϋ οὔτε ὁ Κάμερον δὲν εἶχαν ἀκόμη ἐξερευνήσει τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀνγκόλας. Κανένας ἐξερευνητὴς δὲν εἶχε γυρίσει ζωντανὸς γιὰ νὰ πῆ τί εἶδε: Τὸ κλῖμα εἶναι ἀπαίσιο, οἱ ἰθαγενεῖς βάρβαροι καὶ συχνὰ ἀνθρωποφάγοι. Καὶ οἱ ἔμποροι τῶν σκλάβων οἱ πιὸ ἀπαίσιοι, οἱ πιὸ φριχτοὶ ἄνθρωποι τῆς Εὐρώπης, φρόντιζαν νὰ μὴν ξεφύγη κανένας ταξιδιώτης γιὰ νὰ διηγηθῆ στὸν πολιτισμένο κόσμο τὶς ἀποκρουστικὲς λεπτομέρειες τοῦ ἐμπορίου τους. Κι' ἔτσι ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς, ἡ Ἀνγκόλα ἦταν τὸ πιὸ ἐπικίνδυνο.

Καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς φοβερῆς Ἀνγκόλας — τῆς πατρίδας τοῦ γέρο Τὸμ — ...όφερε ἡ τύχη νὰ βρεθῆ ἐκείνη ἡ συν...ροφιὰ τῶν νέγρων ποὺ ἦταν ἕτοιμα θύ...ματα τῶν σκλαβεμπόρων, ἡ κουρασμένη ...γυναίκα μὲ τὸ ἄρρωστο παιδί, ἡ γριὰ ...μαύρη καὶ τὸ δεκαπεντάχρονο παιδὶ ...ποὺ ἦταν ἀρχηγός τους. Ὅσο γιὰ τὸν ...ἀδερφο Βενέδικτο, δὲν ἀξίζει νὰ κάνουμε ...ι' αὐτὸν λόγο.

Πάντως ἡ διαπίστωση ὅτι βρισκόταν ...στὴν Ἀφρικὴ καὶ μάλιστα στὴν Ἀνγκόλα, ...ὰ τρόμαζε καὶ τὸν πιὸ γενναῖο ἄνθρωπο.

Ο ΧΑΡΙΣ ΚΙ' Ο ΝΕΓΚΟΡΟ

Ὁ Ντὶκ Σάντ, δὲν εἶχε ὡστόσο πέσει ...ξω στοὺς φόβους του. Ὁ Χάρις κι' ὁ ...εγκόρο ἦταν πράγματι συνεννοημένοι.

Τὴν ἄλλη μέρα ποὺ ξημέρωσε ὕστερα ...πὸ τὴν νύχτα ποὺ τοὺς ξύπνησε τὸ βρου...ητὸ τοῦ λιονταριοῦ κι' ὅπου ὁ Χάρις τὸ ...χε σκάσει, οἱ δυὸ σύντροφοι συναντήθη...αν στὸ δάσος.

Ὁ Χάρις ἦταν στὴν πραγματικότητα ...νας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀσυνείδητους κι' ἐπι...νδυνους ἐμπόρους σκλάβων, κι' ὁ Νεγ...ρο ἦταν γιὰ χρόνια βοηθός του. Ὁ Νεγ...ρο, ἔβριζε τὸν Χάρις.

— Ἔπρεπε νὰ καταφέρης νὰ τὸν παρα...ρης πιὸ βαθιὰ στὸ δάσος! ἔλεγε. Ἔτσι ...ι συντροφιὰ τοῦ «πλοιάρχου Σάντ» ὅπως ...ν λένε, θὰ εὕρισκε καλύτερα τὸν μά...ορή της στὴν Ἀνγκόλα.

— Καλὰ κι' ὡστόσο ποὺ τοὺς ἔφερα ...ς ἐδῶ! εἶπε ὁ Χάρις. Ὁ «πλοίαρχος ...άντ» ποὺ ἐσὺ τὸν κοροϊδεύεις, δὲν τρώγει ...στόσο ἄχυρα. Εἶναι μέρες ποὺ μὲ στρα...οκοίταζε, κι' ἔβλεπα νὰ πλησιάζη ἡ στιγ...ὴ ποὺ θὰ μοῦ φύτευε μιὰ σφαίρα στὸ κρα...ο!

— Σὲ τρόμαξε ἕνα παιδάριο!

— Παιδάριο... Παιδάριο. Ὡστόσο κα...ς τουλάχιστον κατάλαβα εἶχε καταφέ...ι νὰ σοῦ βάλη στὸν «Προσκυνητὴ» τὰ ...ὸ πόδια σ' ἕνα παπούτσι!

— Ἂς εἶναι! Ἂν τοὺς τραβοῦσες καμμιὰ ἑκατοστὴ μίλια ἀκόμη στὸ ἐσωτερικό, θὰ τοὺς εἴχαμε πιὸ σίγουρα στὸ χέρι!

— Γιατί; Τώρα δηλαδὴ δὲν τοὺς ἔχομε; Ποῦ μποροῦν νὰ πᾶνε;

— Ἔχεις δίκηο! Ἀλλὰ βιάστηκες νὰ φύγης.

— Σοῦ ἔχω πῆ Νεγκόρο, ὅτι χωνεύω δύσκολα τὰ μολυβένια βόλια. Δὲν μοῦ χρειαζόνταν, πῶς τὸ λένε.

— Ἔχω νὰ κανονίσω ἕναν παλιὸ λογαριασμὸ μ' αὐτὸ τὸ πετεινάρι! ἔκανε μὲ κακία ὁ Νεγκόρο.

— Ἔγνοια σου σύντροφε, καὶ θὰ στὸν ἐξοφλήση μὲ τοὺς τόκους! γέλασε ὁ Χάρις. Ἂν ρωτᾶς γιὰ μένα, τὶς πρῶτες μέρες τὸν ἔκανα νὰ πιστέψη πὼς εἴμαστε στὴν ἔρημο τῆς Ἀτακάμας, ποὺ τὴν ἔχω ἐπισκεφθῆ κάποτε. Μὰ τὸ νιάνιαρο ζητοῦσε δέντρα ποὺ κάνουν λάστιχο καὶ κολύβρια, ἡ μητέρα γύρευε κινκουΐνα, ὁ ξάδερφος πάλι, ἀνακάλυψε μιὰ τσετσέ! Ἂς ἀφήσουμε τὶς καμηλοπαρδάλεις, τοὺς ἐλέφαντες καὶ ὅλους τοὺς διαβόλους ποὺ παρουσιαζόνταν κάθε τόσο σὰν φάντηδες μπαστοῦνι, τόσο ποὺ νὰ μὴν ξέρω τί νὰ τοὺς πῶ. Ἔτσι κι' ἕνα λιοντάρι βάλθηκε τὸ καταραμένο νὰ βρουχιέται.

— Βέβαια, λιοντάρι στὴν Ἀμερικὴ εἶναι σπάνιο σὰν τὸν τίμιο ἄνθρωπο στὴν Ἀνγκόλα.

— Πῶς νὰ τοὺς κάνω νὰ πιστέψουν, πὼς νιαούρισε μιὰ γάτα στὸ ἀγρόκτημα; Πήδησα λοιπὸν κι' ἐγὼ στὸ ἄλογό μου καὶ νάμαι.

— Δὲν ἦταν τίποτε! εἶπε ὁ Χάρις.

— Νᾶσαι! Καμαρώνεις λὲς κι' ἔκανες κανένα σπουδαῖο κατόρθωμα νὰ τραβήξης ὣς ἐδῶ αὐτὰ τὰ κουτορνίθια.

— Κουτορνίθια ποὺ φυλάγεσαι ἀπὸ δαῦτα. Μὰ καὶ καλὰ κάνεις. Γιατὶ εἶναι ἕνας σκύλος ποὺ τὸν λένε Δίγκο ποὺ ἔχει προσωπικὰ μαζί σου. Τί τοῦ ἔχεις κάνει;

— Δὲν εἶναι δική σου δουλειά! ἔκανε κακότροπα ὁ Νεγκόρο. Ἔγνοια σου, καὶ γρήγορα θὰ δεχτῆ μιὰ σφαῖρα στὸ κεφάλι!

— Ὅπως θὰ δεχόσουν μιὰ ἐσύ, ἂν τολμοῦσες νὰ ξεμυτίσης μπροστὰ στὸν Ντὶκ Σάντ. Εἶναι καλὸς σκοπευτής, καὶ πρέπει νὰ τ' ὁμολογήσω Νεγκόρο, πρώτης τάξεως παιδί! Ἀληθινὰ σπουδαῖο!

— Κρῖμα μονάχα ποὺ δὲν θὰ προφτάση νὰ μεγαλώση! ἔκανε γελώντας ὁ Νεγκόρο.

— Ἀ, ναί. Ξέχασα. Ὑπάρχει ἐκεῖνος ὁ λογαριασμός. Ἀλλὰ μὴν ξεχνᾶς πὼς ὁ Ντὶκ εἶναι ἀρκετὰ δυνατὸς στὸ «Δοῦναι».

— Αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε!

— Ἄκου Νεγκόρο, εἶπε ὁ Χάρις. Ὅταν σὲ συνάντησα στὶς ἐκβολὲς τοῦ Νόγκα ὕστερα ἀπὸ τὸ ναυάγιο τοῦ «Προσκυνητῆ» μοῦ εἶπες νὰ βιαστῶ νὰ πάω νὰ παραλάβω τοὺς ναυαγούς, νὰ τοὺς πείσω πὼς βρίσκονται στὴν Νότιο Ἀμερικὴ καὶ νὰ τοὺς τραβήξω ὅσο τὸ δυνατὸν βαθύτερα στὸ ἐσωτερικό. Δὲν εἴχαμε καιρὸ νὰ ποῦμε περισσότερα. Ὡστόσω ἔχω νὰ σὲ δῶ δυὸ χρόνια. Σωστὰ δυὸ χρόνια, ποὺ στὴν πολυκύμαντη τὴ δική μας τὴ ζωή, βαραίνουν. Τί ἔγινες ὅλον αὐτὸ τὸν καιρό; Σὲ ἄφησα νὰ ὁδηγῆς ἕνα καραβάνι σκλάβων γιὰ λογαριασμὸ τοῦ γέρω Ἀλβέθ, ποὺ πράκτορές του εἴμαστε κι' οἱ δυό. Νόμισα πὼς συναντήθηκες μὲ κανένα ἐγγλέζικο περιπολικό, κι' ὅτι σὲ κρέμασαν γιὰ φιγούρα στὸ κατάρτι!

— Παρ' ὀλίγο νὰ γίνη κι' αὐτό! εἶπε ὁ Νεγκόρο.

— Ἔγνοια σου, μὴ βιάζεσαι. Καλομελέτα κι' ἔρχεται!

— Εὔχομαι νὰ περαστῆ τὸ σκοινὶ πρῶτα στὸ δικό σου τὸ λαιμό.

— Ε, καί; ἔκανε μὲ ἀδιαφορία ὁ Χάρις. Ὅταν κανεὶς κάνει τὴ δική μας τὴ δουλειά, ἡ κρεμάλα εἶναι τὸ φυσικό του τέλος. Σὲ ἔπιασαν λοιπόν. Αἵ;

— Μ' ἔπιασαν.

— Οἱ Ἄγγλοι;

— Ὄχι. Οἱ Πορτογάλοι.

— Εἶσαι τυχερός. Πρὶν ἢ ἀφοῦ παράδωσες τὸ ἐμπόρευμα;

— Ὕστερα, ἔκανε ὁ Νεγκόρο μὲ κάποια δυσκολία. Οἱ Πορτογάλοι κάνουν κι' αὐτοὶ τώρα τὸν ἔξυπνο. Κάποιος μὲ πρόδωσε.

— Πάλι καλὰ ποὺ γλύτωσες τὸ κεφάλι σου.

— Μὲ καταδίκασαν ἰσόβια. Στὸ κάτεργο τοῦ Ἁγίου Παύλου τῆς Λοάκτης.

— Ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα τὴν κρεμάλα ἀπὸ τὸ κάτεργο! εἶπε ὁ Χάρις.

— Μόνο ποὺ ἀπὸ τὴν κρεμάλα δὲν ἔχεις γυρισμό. Ἐνῶ ἀπὸ τὸ κάτεργο καθὼς βλέπεις καὶ μόνος σου, τὸ σκάζεις.

— Ἀλήθεια! Ἐσὺ τόσκασες!

— Τόσκασα βέβαια! Καὶ γρήγορα. Δεκαπέντε μέρες ἀφοῦ μὲ πῆγαν στὸ κάτεργο. Κρύφτηκα στὸ ἀμπάρι ἑνὸς καραβιοῦ ποὺ πήγαινε στὴν Νέα Ζηλανδία. Εὐτυχῶς βρῆκα ἕνα βαρέλι μὲ νερὸ καὶ μιὰ κάσα μὲ κονσέρβες. Πέρασα ἄσκημες μέρες, πολὺ ἄσκημες, κρυμμένος στὰ σκοτάδια. Ὡστόσο ἔφτασα μιὰ χαρὰ στὴν Ἄουκλάντ.

— Καὶ χωρὶς νὰ πληρώσης ναῦλα.

— Τριάντα μέρες μὲς στὸ ἀμπάρι... ἔκανε συλλογισμένα ὁ Νεγκόρο.

— Κι' ὅταν ἔφτασες στὴ Νέα Ζηλανδία τί ἔκανες Νεγκόρο;

— Ἔφαγα τὰ σίδερα νὰ βρῶ τρόπο νὰ ξαναμπαρκάρω γιὰ νὰ ξανάρθω ἐδῶ νὰ ξαναπιάσω τὸ ἐμπόριο.

— Ἡ ἀγάπη τοῦ ἐπαγγέλματος, βλέπεις!

Ξαφνικὰ ὁ Νεγκόρο ἔπιασε τὸ φίλο του ἀπὸ τὸ μπράτσο.

— Χάρις, δὲν σοῦ φάνηκε πὼς κάτι σάλεψε ἐκεῖ. Σ' ἐκεῖνα τὰ ψηλὰ χόρτα;

— Ναί... Δὲν ἔχεις ἄδικο, ἔκανε ὁ Χάρις ποὺ ἑτοίμασε τὸ τουφέκι του.

Σηκώθηκαν καὶ κοίταξαν προσεχτικὰ γύρω τους.

— Δὲν ἦταν τίποτε! εἶπε ὁ Χάρις. Εἶναι ἕνα ρυάκι ποὺ φούσκωσε μὲ τὶς βροχές, καὶ ποὺ κάνει θόρυβο καθὼς κυλάει. Ξέχασες τοὺς κρότους τοῦ δάσους φίλε μου, δυὸ χρόνια τώρα ποὺ εἶσαι μακριά!

Οἱ δύο σύντροφοι κάθισαν ξανὰ κάτω ἀπὸ τὸ δέντρο κι' ὁ Νεγκόρο συνέχισε τὴ διήγησή του.

— Ἔζησα στὴν Ἄουκλαντ κάπου δεκαοχτὼ μῆνες, περνώντας ὅπως ὅπως!

— Ἀκόμη καὶ σὰν τίμιος ἄνθρωπος! Αἴ Νεγκόρο;

— Ἀκόμη καὶ σὰν τίμιος ἄνθρωπος, ναί!

— Κακόμοιρε Νεγκόρο!

— Γύρευα εὐκαιρία νὰ φύγω. Εὐτυχῶς στὸν «Προσκυνητὴ» ζητοῦσαν μάγερα. Καὶ βλέπεις ἐμεῖς οἱ ἔμποροι τῶν σκλάβων, δὲν εἴμαστε μόνον καλοὶ ναυτικοί, ἀλλὰ ξέρουμε καὶ νὰ μαγειρεύωμε, καὶ μάλιστα περίφημα. Κι' ἔτσι μπαρκάρισα στὸν «Προσκυνητή».

— Μὰ ἀπ' ὅσα μοῦ εἶπε ἐκεῖνος ὁ νεαρός, ὁ Ντὶκ Σάντ, ὁ «Προσκυνητὴς» πήγαινε στὴν Ἀμερική. Πῶς στὴν ὀργὴ ναυαγήσατε στὶς ἀκτὲς τῆς Ἀφρικῆς;

— Δὲν τὸ καταλαβαίνεις πῶς;

— Ὁμολογῶ πὼς ὄχι!

— Ἔγνοια σου! Οὔτε ὁ φίλος σου ὁ Ντὶκ Σὰντ δὲν θὰ τόχει καταλάβει ἀκόμη, κι' οὔτε πρόκειται νὰ τὸ καταλάβη ποτέ! Ἐγὼ τόρριξα τὸ καράβι ἐδῶ!

— Ἐσύ; Μὴ μοῦ τὸ λές!

— Κι' ὅμως ἔτσι ἔγινε!

— Ἀπίστευτο!

— Μὰ ἀληθινό.

— Πές μου πῶς τὰ κατάφερες;

— Ἂν μ' ἀφήσης νὰ μιλήσω θὰ στὸ πῶ.

— Λέγε. Σ' ἀκούω!

— Τὸ καράβι καθὼς ἴσως θὰ σοῦ εἶπανε, πήγαινε στὸ Βαλπαραΐζο τῆς Χιλῆς. Ὡστόσο τρεῖς βδομάδες ἀφοῦ φύγαμε, ὁ καπετάνιος κι' ὅλο του τὸ πλήρωμα, χάθηκαν κυνηγώντας μιὰ φάλαινα. Στὸ πλοῖο ἔμειναν μόνο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ ἐφοπλιστῆ, ὁ δόκιμος Ντὶκ Σὰντ κι' ὁ μάγερας Νεγκόρο.

— Καὶ φυσικὰ ἔγινες ἐσὺ ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου.

— Στὴν ἀρχὴ αὐτὸ θέλησα, ἀλλὰ δὲν μοῦ εἶχαν ἐμπιστοσύνη. Στὸ πλοῖο ἦταν καὶ πέντε χεροδύναμοι νέγροι ποὺ τοὺς εἴχαμε περιμαζέψει ἀπὸ ἕνα ναυάγιο. Νέγροι ἐλεύθεροι, καταλαβαίνεις; Καὶ τυφλὰ ἀφοσιωμένοι στὸν Ντὶκ Σάντ. Κι' ἔτσι ἔμεινα καὶ πάλι μάγερας στὸ πλοῖο ποὺ ἦταν καπετάνιος ἐκεῖνο τὸ παιδαρέλι!

— Καὶ τὸ πλοῖο πῶς ἦρθε στὴν Ἀφρική; Μόνο του;

— Ὄχι Χάρις. Σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι, τίποτε δὲν ἔγινε τυχαῖα. Τύχη ἦταν μονάχα νὰ σὲ συναντήσω σὲ τούτη τὴν ἀκτή. Αὐτὸ δὰ δὲν τὸ περίμενα!

— Οὔτε κι' ἐγώ. Μὰ λέγε...

— Ὁ δόκιμος εἶναι ἔξυπνο παιδί, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν πεῖρα ἑνὸς μεγάλου στὰ χρόνια καπετάνιου. Τοῦ χάλασα τὰ ναυτικὰ ἐργαλεῖα ἕνα ἕνα. Καὶ στὰ τελευταῖα, ἔβαλα μαγνήτη στὴν πυξίδα. Κι' ἔτσι τὸ καράβι ἀντὶ νὰ πάη στὴν Ἀμερική, τράβηξε ὁλοταχῶς γιὰ τὴν Ἀγκόλα! Τὸ ταξίδι τραβοῦσε σὲ μάκρος, ἀλλὰ ὁ δόκιμος δὲν κατάλαβε τίποτε. Οὔτε κὰν ὅτι στρίψαμε τὸ ἀκρωτήριο Χόρν! Ἐγὼ μονάχα διέκρινα τοὺς βράχους του μέσα στὴν ὁμίχλη! Τότε ἄφησα ἐλεύθερη τὴν πυξίδα, καὶ ἡ τρικυμία μᾶς ἔφερε ὁλοταχῶς στὴν Ἀφρική.

— Νεγκόρο, εἶσαι πραγματικὰ δαιμόνιος!

— Εἶμαι!

— Εὐτυχῶς ποὺ ἔπεσες ἐδῶ!

— Κι' εὐτυχῶς ποὺ σὲ συνάντησα!

— Κι' ἔτσι ὁ Χάρις, ὁδήγησε τοὺς ναυαγοὺς μέσα ἀπὸ τὸ παρθένο δάσος ὡς τὴν καρδιὰ τῆς Ἀγκόλα, κάνοντάς τους νὰ πιστέψουν πὼς εἶναι στὴ Βολιβία.

— Ναί. Ὁ δόκιμος πῆρε τὸ νησὶ Τριστὰν ντ' Ἀκούνα, γιὰ τὸ νησὶ τοῦ Πάσχα.

— Ἦταν φυσικὸ τὸ λάθος.

— Δὲν λέω ὄχι, ἀλλὰ τοῦ τὴν ἔφτιασα!

— Πάντως τώρα ξέρουν ποῦ βρίσκονται.

— Καὶ τί πειράζει; Εἶναι πιὰ πολὺ ἀργὰ γι' αὐτούς!

— Καὶ τί σκοπεύεις νὰ κάνης Νεγκόρο; Τί ἔχεις στὸ νοῦ σου γι' αὐτούς;

— Πρὶν στὸ πῶ, πές μου τί γίνεται ὁ κύριός μας ὁ Ἀλβέθ.

— Ὁ γέρος; Εἶναι πολὺ καλά. Θὰ εὐχαριστηθῆ πολὺ νὰ σὲ δῆ.

— Πῶς πάνε οἱ δουλειές;

— Τὸ ἐμπόριο τῶν δούλων; Δὲν πάει ἄσχημα, ἂν κι' ἔχομε μεγάλες δυσκολίες τελευταῖα. Οἱ Πορτογάλοι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, οἱ Ἐγγλέζοι ἀπὸ τὴν ἄλλη, μᾶς ἔχουν στριμώξει. Μόνο στὰ νότια τῆς Ἀγκόλας μποροῦμε πιὰ νὰ φορτώνουμε ἐλεύθερα μαύρους. Οἱ ἀποθῆκες εἶναι γεμᾶτες σκλάβους, καὶ περιμένομε τὰ καράβια νὰ τοὺς πᾶνε στὶς Ἰαπωνικὲς ἀποικίες. Ὁ γέρο Ἀλβέθ, ἑτοιμάζεται νὰ ξαναφύγη γιὰ τὴν Νυαγκβὲ καὶ τὴν Ταγκανίκα, ν' ἀνταλλάξη τὶς πραμάτειες του μὲ ἐλεφαντόδοντο καὶ σκλάβους. Ἀλλὰ σοῦ λέω! Σφίξανε τὰ πράγματα. Οἱ Ἄγγλοι ὅλο προχωροῦνε στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀφρικῆς, κι' ἐκεῖνοι οἱ ἀτρόμητοι ἱεραπόστολοι, ἔχουν πάει πιὰ παντοῦ! Ὅσο γιὰ ἐκεῖνον τὸ καταραμένο τὸν Λίβιγκστον, ἀφοῦ ἐξερεύνησε τὴν περιοχὴ τῶν λιμνῶν, θάρθη λέει καὶ στὴν Ἀνγκόλα. Ἂς ἀφήσουμε τὸν Καμεροὺν ποὺ ἑτοιμάζει ἄλλες ἐξερευνήσεις. Ἂν ἀρχίση κι' ὁ Ἀμερικανὸς ὁ Στάνλεϋ νὰ κάνη τὰ ἴδια, χαθήκαμε. Δὲν θὰ μᾶς χωράη πιὰ ἡ Ἀφρική!

Οἱ δυὸ ἄθλιοι ἐξακολουθοῦσαν νὰ κουβεντιάζουν γιὰ τὸ ἀπάνθρωπο ἐμπόριό τους, λὲς καὶ μιλοῦσαν γιὰ καφέδες ἢ γιὰ ἐλεφαντόδοντο. Ὁ Χάρις ὅμως εἶχε δίκηο σ' ἕνα πρᾶγμα: ὁ πολιτισμὸς προχωροῦσε ἀργά, ἀλλὰ σταθερὰ στὴ Μαύρη Ἤπειρο. Ἕνα πλῆθος ἡρωϊκοὶ ἐξερευνητὲς ποὺ τ' ὄνομά τους θὰ μείνη ἀθάνατο, ὁ Δαβὶδ Λίβινγκστον πρῶτα, ὁ πιὸ σπουδαῖος ἀπ' ὅλους, ὁ Γράντ, ὁ Σπέκ, ὁ Μπάρτον, ὁ Καμερούν, ὁ Στάνλεϋ, ἄνοιγαν πρῶτοι τὸ δρόμο σ' ἐκεῖνες τὶς ἄγριες περιοχές, καὶ πίσω τους ἀκολουθοῦσαν οἱ ἱεραπόστολοι, οἱ τίμιοι ἔμποροι, οἱ ἀποικιακοὶ στρατοί, ὁ πολιτισμός.

— Καὶ τώρα Νεγκόρο, εἶπε ὁ Χάρις, ἔφτασε ἡ στιγμὴ νὰ μοῦ πῆς τί σκοπεύεις νὰ κάνης αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους.

— Θὰ τοὺς χωρίσω πρῶτα σὲ δυὸ μέρη. Σὲ κείνους ποὺ σκοπεύω νὰ τοὺς πουλήσω σκλάβους, τοὺς μαύρους δηλαδή, καὶ τοὺς ἄλλους πού...

Τὸ πρόσωπό του πῆρε μιὰ ἄγρια ἔκφραση...

— Τοὺς ἄλλους τί θὰ τοὺς κάνεις, Νεγκόρο;

— Ἄμα ἔρθει ὁ καιρός, θὰ μάθης!

— Εἶναι καλοὶ οἱ μαῦροι! εἶπε ὁ Χάρις.

— Ὁ γέρο Τὸμ μπορεῖ νὰ μὴν ἀξίζει πολλά, ἀλλὰ οἱ τέσσαρες ἄλλοι εἶναι νέοι καὶ χεροδύναμοι. Λογαριάζω πὼς θὰ πιάσω πολλὰ λεφτὰ στὸ παζάρι τοῦ Καζοντέ!

— Ἔχεις δίκηο! εἶπε ὁ Χάρις. Τέσσαρες νέγροι πολιτισμένοι ποὺ ξέρουν ἐγγλέζικα, ποὺ ξέρουν τέχνη, εἶναι κελεποῦρι πρώτης! Θὰ τοὺς μοσχοπουλήσης! Ἀλήθεια, στὸν «Προσκυνητὴ» δὲν ὑπῆρχαν διόλου χρήματα;

— Ὤ! ψιλοπράγματα! Μερικὲς ἑκατοντάδες δολλάρια, ποὺ φρόντισα νὰ τὰ σώσω ἀπὸ τὸ ναυάγιο. Ὡστόσο σὲ κάτι ἐλπίζω ἀκόμη...

— Τί θέλεις νὰ πῆς;

— Ὤ! τίποτε! ἔκανε μετανοιωμένος ὁ Νεγκόρο.

— Ὡστόσο σοῦ μένει νὰ τοὺς αἰχμαλωτίσης, εἶπε ὁ Χάρις. Δὲν τοὺς ἔχεις ἀκόμη στὸ χέρι...

— Λὲς νὰ εἶναι τόσο δύσκολο;

— Ὄχι φίλε μου, ἂν καὶ εἶναι ὁπλισμένοι...

— Ἔχεις καμμιὰ καλὴ ἰδέα Χάρις; Μὲ τὸ ἀζημίωτο, φυσικά. Θὰ ἔχης καὶ σὺ μερδικὸ στὰ κέρδη...

— Ἄκου Νεγκόρο. Δέκα μίλια πιὸ πέρα, στὴν Κοάντζα, εἶναι ἕνα καραβάνι σκλάβων, ποὺ τὸ ὁδηγεῖ ὁ ἄραβας Ἴμπυ Χαμίς, καὶ ποὺ περιμένει νὰ γυρίσω γιὰ νὰ ξεκινήση γιὰ τὸ Καζοντέ. Ὁ Χαμίς, ἔχει ἀρκετοὺς ἰθαγενεῖς στρατιῶτες μαζί του, ποὺ θὰ αἰχμαλωτίσουν εὔκολα τὸν φίλο μας τὸν Ντὶκ Σὰντ καὶ τὴν συντροφιά του. Φτάνει μονάχα νὰ ἔχη τὴν καλὴν ἔμπνευση ὁ Ντὶκ Σάντ, νὰ τραβήξη κατὰ τὴν Κοάντζα.

— Θὰ τὴν ἔχη ὅμως;

— Θὰ δῆς ποὺ θὰ τὴν ἔχη. Δὲν μπορεῖ νὰ φανταστῆ τὸν κίνδυνο, κι' ἔξυπνος καθὼς εἶναι, δὲν θὰ θελήση νὰ ξαναγυρίση στὴν ἀκτὴ ἀπὸ τὸ δρόμο ποὺ ἀνεβήκαμε, γιατὶ θὰ φοβηθῆ μὴ χαθῆ μὲς στὸ παρθένο δάσος. Θὰ προσπαθήση λοιπὸν νὰ βρῆ κανένα μεγάλο ποτάμι, γιὰ νὰ κατεβῆ πρὸς τὴ θάλασσα μὲ σχεδία. Εἶναι τὸ πιὸ λογικὸ ποὺ μπορεῖ νὰ κάνη, κι' αὐτὸ θὰ σκεφτῆ νὰ κάνη. Θὰ τὸ δῆς.

— Ναί... εἶπε συλλογισμένα ὁ Νεγκόρο. Θαρρῶ πὼς ἔχεις δίκηο. Ἴσως...

— Ὄχι «ἴσως», ἀλλὰ «σίγουρα».

Ἀκούστηκε ἕνας πυροβολισμός...

— Μακάρι.

— Ἐγὼ σοῦ λέω πὼς εἶναι σὰ νάχ
δώσει ραντεβοῦ στὸ φίλο μας στὴν Κο
άντζα.

— Λοιπὸν Χάρις, δρόμο τότε! Γιατ
ξέρω καλὰ τὸν Ντὶκ Σάντ! Δὲν θὰ χασω
μερήση, κι' ἐμεῖς πρέπει νὰ φτάσουμε πρὶ
ἀπ' αὐτόν.

— Ἐμπρός, λοιπὸν φίλε!

Ὁ Χάρις κι' ὁ Νεγκόρο σηκώθηκαν ν
ξεκινήσουν, ὅταν κάτι ἀκούστηκε πάλι μέ
σα στὰ ψηλὰ χορτάρια.

Ὁ Νεγκόρο ἅρπαξε τὸ μπράτσο το
Χάρις.

Ξαφνικὰ ἀκούστηκε ἕνα μανιασμένο οὐρ
λιασμα, κι' ἕνας σκύλος μεγάλος μὲ τ
φοβερό του στόμα ὀρθάνοιχτο, ἑτοιμά
στηκε νὰ ριχτῆ τοῦ Πορτογάλου.

— Ὁ Δίγκος! φώναξε ὁ Χάρις.

— Ἂ! Αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν τὴν γλυτώ
νει τὸ παλιόσκυλο! ἔκανε ὁ Νεγκόρο σ
κώνοντας τὴν καραμπίνα του.

Ἀκούστηκε ἕνας πυροβολισμός, ἕνα οὐρ
λιαχτὸ πόνου, καὶ τὸ σκυλὶ χάθηκε μέσ
στὰ χορτάρια.

Ὁ Νεγκόρο ἀκολούθησε γιὰ λίγο τ
ματωμένα ἴχνη τοῦ ζώου, ἀλλὰ γρήγορ
βαρέθηκε.

— Ἐλπίζω νὰ τὸ σκότωσα αὐτὸ τὸ πα
λιόσκυλο, εἶπε.

Ὁ Χάρις παρακολούθησε ὅλη τὴ σκην
ἀμίλητος.

— Δὲ μοῦ λὲς Νεγκόρο, εἶπε τέλος. Γι
τὶ αὐτὸ τὸ σκυλὶ σὲ κυνηγάει ἔτσι; Ἔχ
κανένα λόγο;

— Μπορεῖ νάχη... Μὰ τώρα πιὰ δὲν θ
μὲ ξανακυνηγήση.

— Καὶ τί λόγο εἶχε νὰ σὲ μισῆ Νε
κόρο;

— Ὤ! Ἔχομε κάποιο παλιὸ λογαρι
σμὸ ἐμεῖς οἱ δύο.

— Ὁ σκύλος κι' ἐσύ;

— Ναί... Εἶναι μιὰ πολὺ παλιὰ ἱστ
ρία.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Τὰ καμώματα τῆς Κίτης

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Θὰ σᾶς γνωρίσω σήμερα μιὰ μικρὴ φιλενάδα μου, τὴν Κίτη: Ἀκοῦστε τί σκάρωσε τοῦτες τὶς μέρες. Μιὰ χειμωνιάτικη αὐγή, ποὺ ὁ ἥλιος ἔλαμπε στὸν ὁλοκάθαρο οὐρανό, ἡ Κίτη σκέφτηκε νὰ κάνη ἕνα ταξιδάκι μὲ τὸ σιδερόδρομο. Δὲν εἶπε σὲ κανένα τίποτε, οὔτε στὸ σπίτι της. Ἔφυγε κρυφά. Δὲν ἦταν παράξενο ποὺ τῆς πέρασε μιὰ τέτοια ἰδέα. Μπροστά της στεκόταν ἡ ἁμαξοστοιχία. Ἡ πόρτα τοῦ βαγονιοῦ τῆς πρώτης θέσης ἦταν ἀνοιχτή. Τὰ καθίσματα τῆς ἐφάνηκαν μαλακὰ κι' ἀναπαυτικά. Πῶς νὰ ξεφύγη τὸν πειρασμό;

Μιὰ καὶ δυὸ λοιπόν, ἡ καλή σου ἡ Κίτη, πηδᾶ στὸ βαγόνι καὶ μαζεύεται πάνω στὸ κάθισμα.

Ὅταν ὁ εἰσπράχτορας ἔκαμε τὸ γύρο του στὰ βαγόνια δὲν πρόσεξε τὴν Κίτη. Εὐτυχῶς. Γιατὶ ἂν τῆς ζητοῦσε εἰσιτήριο ἄσχημα θὰ τὴν εἶχε. Δὲν εἶχε βγάλει, οὔτε κρατοῦσε χρήματα νὰ πληρώση.

Ἐπιτέλους, ξεκίνησε κάποτε τὸ τραῖνο. Ἡ Κίτη κοιτοῦσε ἀπὸ τὸ παράθυρο ἔξω τὰ μέρη κι' ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ της: «Τί ὡραῖα ποὺ εἶναι νὰ ταξιδεύη κανένας». Δὲν τὴν ἔνοιαζε καθόλου ποὺ ἦταν μονάχη. Τὸ εὕρισκε μάλιστα πολὺ διασκεδαστικὸ ποὔφυγε κρυφά.

Στὸν πρῶτο σταθμό, ποὺ σταμάτησε ἡ ἁμαξοστοιχία, μπῆκε στὸ διαμέρισμα μιὰ κυρία καὶ κάθησε κοντὰ στὴν Κίτη. Ἡ κυρία ἔβγαλε μάλιστα ἕνα γλύκισμα νὰ τὸ φάη κι' ἔδωκε καὶ στὴν Κίτη ἕνα κομμάτι.

Ἄχ πόσο τῆς ἄρεσε! Ἔπειτα ἡ κυρία ρώτησε τὴν Κίτη ποῦ πηγαίνει, μὰ ἐκείνη δὲν ἀπάντησε γιατὶ δὲν ἤξερε.

Τὸ τραῖνο τρέχει τώρα πολύ. Ἡ Κίτη ζαλίζεται ἀπ' τὸ κούνημα κι' ἀποκοιμιέται γιὰ καλά.

Στὸν ἄλλο σταθμὸ μπῆκε στὸ βαγόνι ὁ σταθμάρχης. Ἡ Κίτη ξύπνησε. Ἐκεῖνος τῆς χάϊδεψε τὸ κεφάλι — τί εὐγενικὸς ἀλήθεια — καὶ τὴν πῆρε καὶ τὴν κατέβασε στὸ σταθμό.

—Ἔλα Κίτη, τῆς εἶπε, θὰ σὲ στείλω σπίτι σου γιατὶ σὲ γυρεύουν κι' ἀνησυχοῦν. Δὲν ἔπρεπε, κατεργάρα, νὰ φύγης κρυφά!

Ἐκείνη τὴν ὥρα περνοῦσε ἕνα ἄλλο τραῖνο, ποὺ πήγαινε στὴν ἀντίθετη διεύθυνση. Ὁ σταθμάρχης ἔδωσε τὴν Κίτη στὸν ὁδηγὸ καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὴν προσέχη καὶ νὰ τὴν πάη στὸ σπίτι της.

— Τὴν καϋμένη, θὰ σκέπτεστε τώρα ἐσεῖς, παιδιά μου. Ξύλο ποὺ θὰ φάη σὰ φτάση στὸ σπίτι της. Ἀκοῦς ἐκεῖ ἡ κατεργαρούλα νὰ φύγη κρυφά;

Μὴ στενοχωριέστε ὅμως· ἡ Κίτη δὲν ἔφαγε ξύλο, οὔτε τὴ μάλλωσε κανένας. Γιατὶ εἶναι, ἁπλούστατα, μιὰ χαριτωμένη σταχτερὴ γατούλα καὶ τὸ σπίτι της εἶναι ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου.

Ἂν ἦταν ἕνα κοριτσάκι ποτὲ δὲ θὰ ἔκανε τέτοιες τρέλλες. Γιατὶ τὰ κορίτσια καθὼς καὶ τ' ἀγόρια ἔχουν μυαλὸ καὶ δὲ κάνουν αὐτὰ τὰ καμώματα. Μιὰ γατούλα ὅμως ποῦ νὰ τὸ βρῆ τὸ μυαλό. Δὲν εἶναι ἔτσι;

Ἡ γιαγιὰ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ζοῦσε κάποιο κοριτσάκι, ποὺ τὸ ἔλεγαν Φωφώ.

Ἡ Φωφὼ ἦταν ἔξυπνη καὶ ὄμορφη, μόνο ποὺ ἦταν λίγο τεμπέλα. Δὲν ἀγαποῦσε πολὺ τὸ διάβασμα καὶ δὲν ἤθελε νὰ βοηθῆ καθόλου τὴν μητέρα της στὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἡ Φωφὼ βαρυόταν τὸ σχολεῖο.

— Γιατί, ἔλεγε, νὰ κουράζωμαι καὶ νὰ κάθωμαι τόσες ὧρες στὸ θρανίο; Δὲν εἶναι καλλίτερα νὰ μένω στὸ σπίτι καὶ νὰ παίζω μὲ τὶς κοῦκλες μου;

— Φωφώ μου, τὴν συμβούλευε ἡ μανούλα της, ἂν δὲν διαβάζης καὶ δὲν πηγαίνης στὸ σχολεῖο θὰ μείνης ξύλο ἀπελέκητο. Θὰ εἶσαι ἕνα ἄχρηστο κορίτσι καὶ κανεὶς δὲν θὰ σ' ἀγαπᾶ.

Μὰ ἡ Φωφὼ δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ λόγια.

Καὶ ἡ μητέρα της δὲν ἤξαιρε τὶ νὰ κάνη.

Μιὰ μέρα ἐκεῖ ποὺ ἡ Φωφὼ ἦταν ξαπλωμένη στὸ κρεββάτι κι' ἔκανε τὴν ἄρρωστη, γιὰ νὰ μὴν πάη στὸ σχολεῖο, ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ μιὰ πανέμορφη νεράϊδα μπῆκε στὸ δωμάτιο. Φοροῦσε ἕνα ὁλόλευκο μακρὺ φόρεμα καὶ τὰ ξανθά της μαλλιὰ ὀμόρφαιναν πιὸ πολὺ τὸ γλυκό της πρόσωπο.

—Ἦρθα νὰ πάρω μαζί μου τὴ Φωφώ, εἶπε στὴ μητέρα της. Ὅταν θὰ γυρίση πίσω θἄχη γίνει, πιά, ἕνα καλὸ κορίτσι.

Σὰν τἄκουσε ἡ Φωφὼ ἔβαλε τὶς φωνές:

—Ὄχι, δὲν θέλω, δὲν πηγαίνω...

Μὰ ἡ νεράϊδα τὴν σήκωσε σὰν πούπουλο μὲ τ' ἁπαλά της χέρια καὶ βγῆκε ἀπ' τὸ σπίτι.

Στὸ δρόμο ἡ Φωφὼ ἔκλαιγε καὶ φώναζε, ἀλλὰ ἡ νεράϊδα ἔκανε πὼς δὲν ἄκουε. Καὶ σὲ λίγο ἔφτασαν μπροστὰ σ' ἕνα ὡραῖο σπιτάκι ποὺ ἦταν στὴ μέση ἑνὸς δάσους.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ «μαγικὸ σπίτι» εἶπε ἡ νεράϊδα. Θὰ μείνης ἐδῶ καὶ σαν γίνης καλὸ καλὸ κορίτσι θἄρθω νὰ σὲ πάρω.

Κι' ἡ νεράϊδα ἄνοιξε τὴν πόρτα, ἔβαλε μέσα τὴν μικρὴ Φωφώ, τὴν ξανάκλεισε κι' ἔφυγε.

Μὲ τὴν ψυχὴ γεμάτη φόβο κοίταζε τώρα τὸ κακὸ κορίτσι δεξιὰ κι' ἀριστερά:

—Τί βρώμικα ποὺ ἦταν ὅλα!

Ἀράχνες κρέμονταν σ' ὅλες τὶς γωνιές, τὰ ἔπιπλα ἦταν ἄνω - κάτω, κι' ἡ κουζίνα γεμάτη ἄπλυτα πιάτα.

Ἡ Φωφὼ σήκωσε τοὺς ὤμους.

—Ὄχι δὲν θὰ τῆς περνοῦσε τῆς Νεράϊδας. Μιὰ πεντάρα τσακιστὴ δὲν θἄδινε γιὰ τίποτε.

Κι' ἔτρεξε ἀμέσως στὸ κρεββάτι γιὰ νὰ κοιμηθῆ. Μὰ τὸ κρεββάτι ἦταν τόσο ἀκατάστατο, τόσο βρώμικο, ποὺ ἡ μικρὴ συχάθηκε. Ἔτσι ἀναγκάστηκε νὰ βγάλη τὰ ἀκάθαρτα σεντόνια, νὰ τὸ τινάξη καὶ νὰ τὸ στρώση πάλι μὲ καθαρά, ποὺ βρῆκε σ' ἕνα συρτάρι τῆς ντουλάπας.

Ὅταν τελείωσε πιά, ἔπεσε εὐχαριστημένη νὰ κοιμηθῆ. Ἕνας φοβερὸς θόρυβος, ὅμως, ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τὴν κουζίνα δὲν τὴν ἄφισε. Ἡ Φωφώ, τρομαγμένη ἔτρεξε νὰ δῆ τί συμβαίνει. Κι' εἶδε κατάπληκτη τὶς ἄπλυτες κατσαρόλες καὶ τὰ πιάτα νὰ χορεύουν καὶ νὰ φωνάζουν:

— Πλῦνε μας, πλῦνε μας.

Ἡ Φωφὼ σήκωσε καὶ πάλι τοὺς ὤμους καὶ εἶπε:

— Τί μὲ νοιάζει; φωνάζετε ὅσο θέλετε... κι' ἔκανε νὰ φύγη.

Ἀλλὰ... μπὰμ μιὰ κατσαρόλα τῆς ἔρχεται στὸ κεφάλι φωνάζοντας:

— Πλῦνε με.

Ἡ Φωφὼ ἀναγκάστηκε νὰ ὑπακούση. Ζέστανε νερὸ κι' ἔπλυνε τὴν κατσαρόλα.

Καὶ τὰ πιάτα ὅμως κι' οἱ ἄλλες

(Συνέχεια στὴν ἀπέναντι σελίδα)

ΣΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΣΠΙΤΑΚΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν ἀπέναντι σελίδα)

κατσαρόλες τὴν χτυποῦσαν τώρα καὶ φώναζαν:

— Πλῦνε μας, πλῦνε μας.

Κι' ἔτσι ἡ Φωφὼ ἔπλυνε τὰ πιάτα, καθάρισε τὴν κουζίνα κι' ὅλα ἔλαμψαν. Ἀλλὰ φαίνεται πὼς δὲν εἶχε ἀκόμα τελειώσει. Κι' ἀπ' τ' ἄλλα τὰ δωμάτια ἀκούγονταν περίεργοι θόρυβοι. Τὰ τζάμια ἔτριζαν καὶ φώναζαν:

— Καθάρισέ μας.

Τὸ πάτωμα γυρνοῦσε γύρω - γύρω καὶ φώναζε:

— Σκούπισέ με.

Τὰ ἔπιπλα χόρευαν καὶ φώναζαν:

— Ξεσκόνισέ μας.

Τὸ ταβάνι ἀνεβοκατέβαινε καὶ φώναζε:

— Ξαράχνιασέ με.

Κι' ἡ Φωφὼ ἀναγκάστηκε νὰ κάνη ὅλες τὶς δουλειὲς καὶ ψόφια ἀπὸ τὴν κούραση ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ.

Σὰν ξύπνησε τὴν ἄλλη μέρα, ἕνα χοντρὸ βιβλίο βρέθηκε στὸ κρεββάτι της. Τὴν χτύπαγε στὸ πρόσωπο καὶ φώναζε:

— Διάβασέ με, διάβασέ με.

Κι' ἡ Φωφὼ τὸ διάβασε κι' ἔμαθε τοῦ κόσμου τὰ πράγματα.

Ἔπειτα πῆγε στὴν κουζίνα γιατὶ πεινοῦσε κι' ἤθελε κάτι νὰ φάη. Ἕνα ποτῆρι γάλα τὴν περίμενε στὸ τραπέζι μὲ ψωμὶ καὶ βούτυρο.

— Γάλα, φώναξε σὰν τὸ εἶδε ἡ Φωφώ. Δὲν τὸ πίνω ποτέ μου. Ἀλλὰ ἀμέσως τὸ γάλα χύθηκε ἀπὸ τὸ ποτῆρι κι' ἄρχισε νὰ τρέχη στὸ πάτωμα. Σὲ λίγο ὅλο τὸ σπίτι εἶχε πλημμυρίσει μὲ γάλα καὶ τὸ ποτῆρι ἦταν πάντε γεμᾶτο. Καὶ τὸ γάλα στὰ πατώματα ἀνέβαινε, ἀνέβαινε κι' ἔκανε μιὰ λίμνη κι' ἡ Φωφὼ κόντευε νὰ πνιγῆ. Κατάλαβε τότε πὼς τὸ κακό, δὲν θὰ σταματοῦσε ἂν δὲν ἔπινε τὸ γάλα της. Ἔτσι, σήκωσε τὸ ποτῆρι καὶ τὸ ἤπιε κι' ἀμέσως ἡ λίμνη χάθηκε.

Τώρα εἶχε νὰ καθαρίση πάλι τὸ σπίτι καὶ νὰ πλύνη τὰ πιάτα, ποὺ μόνα τους εἶχαν λερωθῆ.

Αὐτὴ ἡ ζωὴ τῆς μικρῆς Φωφῶς κράτησε μιὰ βδομάδα. Διάβασμα καὶ δουλειές, ὅλη τὴν ἡμέρα.

Στὴν ἀρχὴ ἦταν πολὺ δυστυχισμένη; μὰ σιγὰ - σιγὰ κατάλαβε πὼς εἶχε μάθει νὰ εἶναι χρήσιμη στὸν ἑαυτό της καὶ στοὺς ἄλλους.

Τότε παρουσιάστηκε καὶ πάλι ἡ νεράϊδα.

— Τώρα μπορεῖς πιὰ νὰ πᾶς στὸ σπίτι σου, τῆς εἶπε.

— Σ' εὐχαριστῶ, καλή μου νεράϊδα, ἀπάντησε ἡ Φωφώ. Ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς θὰ εἶμαι ἕνα καλὸ κορίτσι.

Κι' ἔτσι ἡ Φωφὼ γύρισε στὸ σπίτι της καὶ ἦταν πάντα ἕνα καλὸ παιδί ποὺ διάβαζε τὰ μαθήματά του καὶ βοηθοῦσε στὶς δουλειὲς τὴ μητέρα της.

Η ΑΝΕΜΗ

◇

Ἔγκριση ψευδωνύμων

Ἐγκρίνονται τὰ ψευδώνυμα: Ἀγρινιώτικος Λαουτζίκος, Πριμαβέρα, Ἄνθος Ἐρήμου, Ὑπεράνθρωπος, Τρομερὸ Λυκόπουλο, Ἀστροφῶς, Δυὸ Ἱππότες, Πρωτοψάλτης, Μικρὸς Τροβαδοῦρος, Μαρία Ἀντουανέττα, Ζωγράφος Ρεμπλάνς, Ἄγγελος Χρυσάφης, Τῖμος Δώρης, Ἡ Καλλονὴ τῆς Νεολαίας, Ρόξτον, Ἀργύρης Ἐφταλιώτης, Ἰώνιος Φλοῖσβος, Μανιασμένος Λέων, Δυὸ Μαθηματικοί.

Τί πρέπει νὰ κάνουμε

ΩΣΠΟΥ ΝΑΡΘΗ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ

Πῶς σταματᾶμε μιὰ ἐξωτερικὴ αἱμορραγία ποὺ δὲν εἶναι σοβαρή.

Ὅταν ἡ αἱμορραγία ἀπὸ ἕνα τραῦμα δὲν εἶναι σοβαρή, ὁ πιὸ μεγάλος κίνδυνος δὲν εἶναι μήπως χάσει ὁ τραυματισμένος πολὺ αἷμα, παρὰ νὰ μὴ μολυνθῆ ἡ πληγή.

Πρῶτος κανόνας: Μὴν ἀγγίζετε ποτὲ μιὰ ἀνοιχτὴ πληγή, ἔστω κι' ἂν εἶναι μικρή, μὲ τὰ χέρια, τὸ στόμα, ἢ ἀκάθαρτα πανιά. Ἂν δὲν ἔχετε ἀποστειρωμένη γάζα πρόχειρη, χρησιμοποιεῖστε ἕνα φρεσκοπλυμένο μαντήλι.

Δεύτερον: Μὴν πλένετε ποτὲ μιὰ πληγὴ μὲ νερὸ καὶ σαπούνι. Ὑπάρχει φόβος νὰ μεταφέρετε τὰ μικρόβια τοῦ δέρματος καὶ τοῦ νεροῦ μέσα στὴν πληγή.

Τρίτον: Ἡ βενζίνα τοῦ αὐτοκινήτου δὲν κάνει γιὰ τραύματα, ὅπως νομίζουν πολλοί. Ὁ πιὸ πρόχειρος τρόπος νὰ ἀπολυμάνη κανεὶς μιὰ πληγὴ εἶναι μὲ κοινὸ οἰνόπνευμα ὅταν δὲν ἔχομε ἄσπρο καθαρό. Βρέχομε μᾶλλον στεγνὰ λίγο βαμβάκι, καὶ πλένομε τὴν πληγή, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ χείλη της, καὶ πηγαίνοντας πρὸς τὰ ἔξω. Ποτὲ ὅμως ἀπὸ τὰ ἔξω πρὸς τὴν πληγή, γιατὶ θὰ τὴν μολύνωμε μὲ τὸ ἤδη λερωμένο οἰνόπνευμα. Τὴν ἴδια τὴν πληγὴ δὲν τὴν πλένομε μὲ τὸ οἰνόπνευμα. Γι' αὐτὴν χρησιμοποιοῦμε μιὰ ἐλαφριὰ διάλυση ἰωδίου (2%) ἰώδιο μέσα σὲ οἰνόπνευμα, ὅπως τὸ βρίσκομε στὸ φαρμακεῖο. Ἂν ὅμως τὸ μπουκάλι μὲ τὸ ἰώδιο δὲν ἔχει γυάλινο βούλωμα ἢ λαστιχένιο, τὸ ἰώδιο ἐξατμίζεται, γίνεται πυκνό, καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς κάψη. Πρέπει νὰ τὸ ἀραιώσωμε ξανὰ μὲ καθαρό, ἄσπρο οἰνόπνευμα τοῦ φαρμακείου. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πληγή, ἀλείφουμε μὲ ἰώδιο καὶ τὸ δέρμα γύρω ἀπ' τὴν πληγή.

Γι' αὐτὸ χρησιμοποιοῦμε λίγο βαμβάκι ἢ γάζα, ἀλλὰ στεγνὰ στεγνά, καὶ χωρὶς ν' ἀφήνωμε ποτὲ τὸ βαμβάκι μὲ τὸ ἰώδιο πάνω στὴν πληγή.

Ποτὲ δὲν χύνομε ἰώδιο πάνω στὴν πληγὴ ἢ πάνω στὴ γάζα ποὺ τὴν σκεπάζει!

Πρὶν δέσωμε τὴν πληγή, πρέπει ν' ἀφήνωμε τὸ ἰώδιο νὰ στεγνώνη στὸν ἀέρα, γιατὶ διαφορετικά, θὰ γίνη φουσκάλα. Ὕστερα βάζομε μιὰ ἀποστειρωμένη γάζα ἀπάνω, καὶ τὴν δένομε μὲ ἐπίδεσμο, ἕνα μαντήλι, ἢ λευκοπλάστη ἂν εἶναι μικρή.

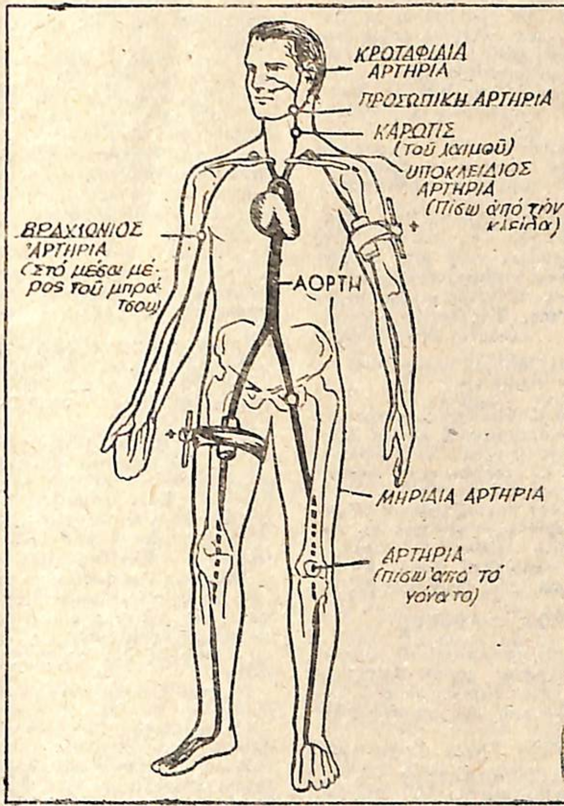
Μὴν πειράζετε τοὺς θρόμβους ποὺ σχηματίζει τὸ αἷμα ὅταν πήζη. Αὐτοὶ σταματοῦν τὴν αἱμορραγία. Μὴν τραβᾶτε ποτὲ ἀπότομα τὴ γάζα ἀπὸ ἕνα τραῦμα.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κάνωμε καὶ δεύτερη ἐπάλειψη μὲ ἰώδιο. Ἂν σταμάτησε ἡ αἱμορραγία, ἀφήνομε τὴν πληγὴ δεμένη δυὸ τρεῖς μέρες, κι' ὕστερα ξεκολλᾶμε τὴ γάζα μ' ἕνα ἐλαφρὸ ἀντισηπτικὸ (ὀξυζενὲ ἢ βραστὸ νερὸ κι' ἁλάτι) γιὰ νὰ μὴν αἱμορραγήση ξανὰ ἡ πληγή. Ἂν ἔκλεισε ἐν[τελῶς], τελῶς, τὴν ἀφήνομε ἔτσι. Ἂν εἶναι ἀνοι[χ]χτή, βάζομε πάλι ἀποστειρωμένη γάζα ἀφοῦ πασπαλίσωμε πρὶν τὴν πληγὴ μ[ὲ] λίγη σκόνη ἀπὸ σουλφαμίδες.

Μὴ βάζετε ποτὲ ἰώδιο σὲ μέρη ποὺ εἶ[-]ναι κοντὰ στὰ μάτια, ἢ σ' ἄλλες εὐαίσθη[-]τες κοιλότητες τοῦ σώματος.

Ἂν ἀφοῦ ἐπιδέσωμε τὴν πληγὴ ἀπ' αὐ[-]τὴν ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχη αἷμα, μποροῦμ[ε] νὰ τὸ σταματήσωμε σφίγγοντας δυνατ[ὰ] τὸ μέρος ἀκριβῶς πάνω ἀπὸ τὴν πληγή.

Ἂν τὸ αἷμα ἐξακολουθῆ νὰ τρέχη ἀλλ[ὰ] ἡ αἱμορραγία δὲν εἶναι δυνατή, μὴν ξεκολ[-]λήσετε τὸν πρῶτο ἐπίδεσμο γιατὶ θὰ χα[-]λάσουν οἱ θρόμβοι τοῦ αἵματος ποὺ κλεί[-]νουν τὴν πληγή.

Οἱ κυριώτερες ἀρτηρίες τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ σημεῖα ποὺ πρέπει νὰ πιέζωνται γιὰ νὰ σταματήση ἡ αἱμορραγία.

Καλύτερα βάλε[-]τε κι' ἄλλον ἐπί[-]δεσμο ἐπάνω στὸ[ν] πρῶτο, ὥσπου ν[ὰ] μὴν περνάη πι[ὰ] τὸ αἷμα.

Πῶς θὰ στα[-]ματήσωμ[ε] μιὰ σοβαρ[ὴ] ἐξωτερικ[ὴ] αἱμορραγία

Ὅταν τὸ αἷμ[α] τρέχει ἄφθονο ἀπ[ὸ] μιὰ πληγή, πρέ[-]πει νὰ φροντίσω[-]με μὲ κάθε θυσί[α] νὰ σταματήσωμ[ε] τὴν αἱμορραγί[α] τὸ γρηγορώτερο. Ὅταν ὁ ἄνθρω[-]πος χάση τὸ μισ[ὸ] του αἷμα, δὲν μπο[-]ρεῖ νὰ ζήση. Γ[ι'] αὐτὸ μπορεῖ ν[ὰ] μᾶς τύχη νὰ σώ[-]σωμε τὴ ζωὴ ἑνὸ[ς] ἀνθρώπου, για[τὶ] ὥσπου νἄρθη ὁ γι[-]ατρός, ἐκάναμε [ἐ-]κεῖνο ποὺ ἔπρεπ[ε] γιὰ νὰ σταματή[-]ση ἡ αἱμορραγία.

Πρὶν μποῦμε σ[ὲ] λεπτομέρειες, μ[ά]θετε πὼς ἕνα[ς] ἀπὸ τοὺς καλύτε[-]ρους τρόπους ν[ὰ] σταματάη κανεὶς μιὰ αἱμορραγία, εἶνα[ι] νὰ πιέζη μὲ τὰ δάχτυλα ἢ μὲ ἕναν σφ[ι-]χτὸν ἐπίδεσμο τὴν ἀρτηρία τοῦ τραυμα[-]τισμένου ἀπὸ τὴν πληγὴ κι' ὅσο γίνετ[αι] πιὸ κοντὰ στὴν καρδιά.

Μελετῆστε καλὰ τὴν εἰκόνα ποὺ δημο[-]σιεύομε. Τὰ ἄσπρα σημαδάκια, δείχνο[υν] τὰ μέρη ποὺ πρέπει νὰ σφίξουμε σὲ περ[ί-]πτωση ποὺ τρέχει αἷμα ἀπὸ πληγὴ π[οὺ] βρίσκεται κοντά τους.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ σᾶς τὰ ἐξηγήσω ὅ[λα] αὐτὰ καλύτερα.

Ὁ γιατρὸς [...]

◇

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ὁ ἐπιθεωρητὴς ρωτᾶ ἕνα μικρὸ μ[α-]θητή:

— Πόσο κάνουν δύο καὶ δύο;

— Αὐτὸ ἐξαρτᾶται...

— Πῶς; ρώτησε ἔκπληκτος ὁ ἐπιθε[ω-]ρητής.

— Ἐξαρτᾶται. Ἂν δηλαδὴ τὸ ἕνα 2 [εἶ-]ναι κάτω ἀπὸ τὸ ἄλλο κάνουν τέσσερ[α] ἂν εἶναι δίπλα κάνουν εἰκοσιδύο.

ΠΛΑΤ[...]

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΝΕΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Πεννομάχοι, ἀναγνῶστες-ιες τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ». Ἱδρύθηκε ἕνας νέος σύλλογος «Ὁ Πυρσὸς» μὲ πνεῦμα καθαρὰ χριστιανικὸ καὶ προσκαλεῖ ὅλους-ες.

Μὴν ἀμελήση κανείς! «Ὁ Πυρσὸς» σᾶς ὑπόσχεται δράση καὶ θὰ ἀγωνισθῆ στὸ πλευρὸ Ἐκείνου, ποὺ θυσιάστηκε γιὰ μᾶς. Ὅλοι-ες λοιπὸν στὸ νέο μας σύλλογο, στὸν «Πυρσό». Ὅσοι θέλουν νὰ γραφτοῦν στὸν «Πυρσὸ» μποροῦν νὰ ζητήσουν τὸ καταστατικὸ τοῦ συλλόγου ἀπὸ τὸν Ἰακωβίδην Γεώργιον, Ξάγναντον, Παρανεστίου, Δράμας.

Τὸ προσωρινὸ Δ. Σ. ἀποτελεῖται ἀπὸ τούς: Γ. Ἰακωβίδην πρόεδρον, Α. Θεοδωρίδην ἀντιπρόεδρον, Κ. Ἰωαννίδην γεν. γραμματέα, Χ. Ὀρφανίδην ταμίαν καὶ Ε. Παπαδόπουλον καὶ Κ. Κωνσταντινίδου συμβούλους.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Α΄ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ «ΠΡΟΟΔΟΥ»

Ὁ Α΄ διαγωνισμὸς τῆς «Προόδου» εἶχε ἀρκετὰ μεγάλη ἐπιτυχία. Ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα λάβαμε 23 ἐκθέσεις. Αὐτὸ δείχνει ὅτι πραγματικὰ τὰ Ἑλληνόπουλα μᾶς ἀγαποῦν. Ἀπ' αὐτὲς τὸ τμῆμα διαγωνισμῶν ἐβράβευσε τὴν ἔκθεση τοῦ Ταπεινοῦ. Παίρνει γιὰ βραβεῖο ἕνα μυθιστόρημα ἀξίας 15.000 δραχμῶν. Ἐπαινοῦμε τὶς ἐκθέσεις τῶν 1) Κατεβάνω καὶ 2) Ἀργυρίου Ἀστερίου. Τοὺς ἄλλους εὐχαριστοῦμε θερμά.

Παρακαλοῦμε τὸν Ταπεινὸ νὰ μᾶς γνωστοποιήση μὲ πιὰ διεύθυνση νὰ τοῦ στείλωμε τὸ βραβεῖο.

Σύλλογος «ΠΡΟΟΔΟΣ»

ΔΑΔΕΣ, προχωρεῖτε πάντα μπροστὰ σὰν Ὁμαδόπουλα καὶ Κατηχητόπουλα. Τὸ καθῆκον μας, εἶναι νὰ κάνωμε τὸ περιοδικὸ αὐτὸ μιὰ Ἑλλάδα φωτεινὴ Χριστιανική. Εἶναι δύσκολο αὐτὸ καὶ χρειάζονται κόποι καὶ θυσίες. Εἶναι ὅμως ἱερὸ γιατὶ μᾶς τὸ ἀνέθεσεν ὁ Χριστός. Ἐμπρός!...

Σύλλογος «ΠΡΟΟΔΟΣ»

ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΙΩΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ»

Ὁ Σύλλογος «ΙΩΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ» προκηρύσσει τὸν πρῶτον φιλολογικὸν διαγωνισμόν του μὲ θέμα Ἐλεύθερον. 1ος) νικητὴς βραβεῖον ἕνα βιβλίον. 2ος) νικητὴς βραβεῖον 25 γραματόσημα ἐκλεκτὰ καὶ εἰς τὸν 1ον) 15 γραμματόσημα.

Ἐπίσης εἰς τὸν 2ον καὶ 3ον νικητὴν τὰ γραμματόσημα ποὺ θὰ δώσωμεν θὰ εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα τῶν συλλογῶν τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου. Συμμετοχὲς στείλατε: ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΜΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Ν. Ἰωνία, Ἀθῆναι, ὁδὸς Γρηγορίου Ε΄ 25.

Β΄ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ «ΠΡΟΟΔΟΥ»

Ὁ Σύλλογος «Πρόοδος» προκηρύσσει Β΄ διαγωνισμὸ μὲ θέμα: «Σκορπίζοντας χαρά». Προθεσμία μέχρις 31 Ἰανουαρίου 1952. Περιμένομε ἀπὸ ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα. Συμμετοχὲς στὴ γνωστὴ διεύθυνση τοῦ Συλλόγου.

Σύλλογος «ΠΡΟΟΔΟΣ» Τμῆμα Διαγωνισμῶν

Η «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΧΑΡΑΥΓΗ» ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Ἡ «Πνευματικὴ Χαραυγὴ» ποὺ ἅπλωσε τὰ φτερά της σὲ ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα, ἦρθε καὶ στὴν ὡραία Καλαμάτα.

Μὲ ἀντιπρόσωπο τὸν γνωστὸ Μάριο Ἕσπερο (Κ. ...ερνόν, ποὺ πρῶτα ἦταν πρόεδρος τοῦ παραρτήματος Λευκάδος) ἱδρύεται καὶ στὴν Καλαμάτα παράρτημα.

Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ συλλόγου συγχαίρει γιὰ τὴν μεγάλη του δράση τὸ παράρτημα Λευκάδος, καὶ δωρίζει στὸ «Γιὸ τῆς Λευκάδος» καὶ «Σταυροφόρο τοῦ Χριστοῦ» μέλη του δύο βιβλία.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΧΑΡΑΥΓΗΣ» ΚΑΛΑΜΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ «ΔΑΔΩΝ»

Α΄) Μὲ μεγάλη μας χαρὰ βλέπουμε ὅτι τὸ ἔργο μας ἤδη ἄρχισε νὰ δίνη τοὺς πρώτους του καρπούς. Σὲ κάθε τεῦχος ὅλο καὶ καινούργιοι ζητοῦν νὰ προσχωρήσουν στὸ σύλλογο, ὅλο καὶ νέα ἐνθαρρυντικὰ μηνύματα μᾶς ἔρχονται ἀπὸ παντοῦ. Ἔτσι αὐξάνει καὶ προκόβει τὸ ἔργο μας. Ἐπειδὴ ὅμως συγχρόνως μεγαλώνει καὶ ἡ δουλειά, γι' αὐτὸ θέλαμε νὰ κάνουμε μερικὲς συστάσεις, γιὰ νὰ μποροῦμε ὅλοι νὰ διευκολυνόμαστε. Πρῶτα-πρῶτα, ὅποιος ἐκτιμᾶ τὸ ἔργο τοῦ συλλόγου καὶ θέλει νὰ προσχώρηση ἂς γράψη πρῶτος αὐτὸς στὴ διεύθυνση τοῦ συλλόγου ἀπ' εὐθείας καὶ ὄχι μέσω τοῦ περιοδικοῦ. Καὶ στὸ γράμμα του νὰ γνωστοποιῆ τὴν διεύθυνσή του καὶ νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι σύντομα θὰ πάρη ἀπάντηση.

Β΄) Πληροφοροῦμε τοὺς «πεννομάχους» ὅτι τυπώθηκε πρὸ πολλοῦ καταστατικὸν τοῦ συλλόγου. Μποροῦν νὰ τὸ πάρουν ἂν τὸ ζητήσουν μὲ γράμμα ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ συλλόγου.

Γ΄) Σύμφωνα μὲ τὸ καταστατικό μας, ὡς μέλη ὀργανικὰ δὲν γίνουνται δεκτὰ τὰ κορίτσια. Καὶ αὐτὸ ὄχι ἀπὸ ὀπισθοδρομικότητα ἀλλὰ γιὰ λόγους ἀρχῶν. Κορίτσια ὅμως μὲ χριστιανικὲς ἀρχές, θεωροῦνται ὡς ἀρωγὰ τῆς προσπαθείας τῶν «ΔΑΔΩΝ».

Δ΄) Παρακαλοῦμε τὰ κύρια παραρτήματά μας, Γρεβενῶν, Ρεθύμνης, Χανίων κτλ. καθὼς καὶ ὅλα μας τὰ μέλη, νὰ συμμορφωθοῦν ἀπόλυτα μὲ τὸ καταστατικό. Οἱ Χριστιανοὶ πρὸ πάντων, πρέπει νὰ εἶναι τακτικοὶ καὶ συνεπεῖς. «Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γενέσθω...».

ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΒΡΑΒΕΙΟΥ

Μιὰ νέα καινοτομία τοῦ συλλόγου: Καθιερώνουμε ἀπὸ φέτος τὸ Ἐτήσιον Βραβεῖον «ΔΑΔΩΝ». Τὸ βραβεῖο θὰ ἀπονέμεται πάντα στὸ μικρὸ λογοτέχνη, ποὺ ἀπὸ τὶς σελίδες τῆς «Παιδοπόλεως» παρουσίασε τὰ καλύτερα ποιήματα ἢ πεζὰ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς χρονιᾶς. Πιστεύουμε ὅτι αὐτὸ θὰ ἐνθουσιάση τοὺς μικροὺς λογοτέχνες. Τὸ φετεινὸ καὶ περυσινὸ βραβεῖο θὰ ἀπονεμηθοῦν μαζὶ τὴν Πρωτοχρονιά. Θὰ εἶναι μιὰ εὐχάριστη ἔκπληξη!...

ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΔΑΔΕΣ»

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ «ΝΕΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ»

Τὴν 31ην Ὀκτωβρίου ἔληξε ἡ προθεσμία τῶν συμμετοχῶν γιὰ τοὺς τρεῖς διαγωνισμοὺς ποὺ προκηρύξαμε.

Ἐπέτυχαν δὲ ἐκ τῶν τριῶν οἱ δύο: Φιλοτελικὸς καὶ Καλλιτεχνικός. Ὁ δὲ Φωτογραφικὸς δὲν ἐσημείωσε καθόλου ἐπιτυχία, διότι μόνον μίαν συμμετοχὴν εἴχαμεν, τοῦ Ἰωάνν. Κουμαριανοῦ, καὶ τὸν εὐχαριστοῦμε θερμά.

Ἀπ' τὸν Καλλιτεχνικὸν διαγωνισμὸν βραβεύουμε τὴν «Θερίστρα» τοῦ Νίκου Σαλονικιοῦ. Τὸν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς στείλη τὴ διεύθυνσή του καὶ 2.500 δραχ. δι' ἔξοδα βραβείου.

Ἀπὸ τὸν Φιλοτελικὸν διαγωνισμὸν βραβεύαμεν τὸν Χαράλαμπον Ρουμελιώτην μαθητήν, Δεληγιάννη 3, Τρίπολις, μὲ 50 γραμματόσημα, διότι ἔστειλε τὴν καλλίτερη φιλοτελικὴν ἐργασίαν περὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς νέας σειρᾶς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΤΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ & ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΧΑΡΑΥΓΗΣ» ΛΕΥΚΑΔΟΣ

1) Ὁ σημειώσας ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν προκηρυχθεὶς λογοτεχνικὸς διαγωνισμός μας τελείωσε, τὰ δὲ ἐκδοθέντα ἀποτελέσματα ἔχουν ὡς ἑξῆς:

1ον βραβεῖον λαμβάνει ὁ Ἀριστείδης Μάντζαρης διὰ τὸ ποίημά του (Ἐξωκκλῆσι).

2ον βραβεῖον λαμβάνει ὁ Τώνης Γιούλης διὰ τὸ πεζόν του «Ἐλπίδες χαμένες».

Ἐπαίνους λαμβάνουν οἱ ἑξῆς: Α΄ Ἔπαινος στὸν Ἀνδρέα Θεοδωρίδη γιὰ τὸ ποίημά του (Ὑποθῆκαι). Β΄ Ἔπαινος στὸν Ἀειθαλῆ διὰ τὸ ποίημά του (Νύχτα). Γ΄ Ἔπαινος ὁ Στέγος Ἄστεγος διὰ τὸ ποίημά του (Ξέρω μιὰ βρυσούλα).

Οἱ ἐπαινεθέντες κατάγονται κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὸ Ξάγναντον, ἀπ' τὴν Ἀθήνα καὶ ἀπὸ τὴν Πρέβεζαν. (Ἐπαινέθηκαν ὅλο ποιήματα διότι τὰ πεζὰ ἐκρίθηκαν ἀκατάλληλα).

Χίλια εὐχαριστῶ καὶ θερμὰ συγχαρητήρια στούς: Ζορρό, Βασίλισσα τῶν Ρόδων, Δάφνη, Ματωμένο Ἱππότη, Κώστα Θώμη, Ἀμφιτρύωνα, Πλάτωνα, Γιάννη Ἁγιάννη, καὶ στὴν Ἐλπίδα Γούναρη.

ΑΛΚΗΣ
Πρόεδρος «ΠΝΕΥΜ. ΧΑΡΑΥΓΗΣ» ΛΕΥΚΑΔΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

1) Ἱδρύθηκε στὴν Πύλο παράρτημα τοῦ πανελληνίου συλλόγου «Πνευματικὴ Χαραυγή», ὑποσχόμενος πρωτοφανῆ δράση. 2) Τὸ Δ. Σ. ἀπετέλεσαν οἱ κάτωθι: Πρόεδρος: Πλάτων, Γεν. Γραμματεύς: Φιλοκτήτης, Ταμίας: Ἐλεύθερος Πολιορκημένος. 3) Τὸ παράρτημά μας προκηρύσσει ἐντὸς ὀλίγου δυὸ διαγωνισμούς. Ἡ διεύθυνσή μας: Γεώργιον Δ. Κούβελαν, μαθ. Γυμν. Πύλου.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο
Ὁ πρόεδρος ΠΛΑΤΩΝ

◇

ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» Πύργων κατέθεσαν στέφανο στὸ Ἡρῷον τοῦ χωριοῦ, θέλοντας ἔτσι νὰ τιμήσουν τοὺς ἡρωϊκοὺς νεκροὺς τῶν πολέμων μας.

— Δεξιώθηκαν τὴν ἡμέρα τοῦ Ἁγίου Φιλίππου στὸ «Σπίτι» τὶς ἀρχὲς καὶ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν. Ὅλοι οἱ προσκαλεσμένοι μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον περιεργάσθηκαν τὴν ἔκθεση τῶν ἐργοχείρων.

— Μονὰς Ἕβρου: Ἡ δραστηριότης τῶν συνεργείων μας εἶναι πάντοτε ζωηρά. Τὸ ξυλουργικὸ ἐργάζεται πάντα δραστήρια, ἐξυπηρετῶντας τὶς ἀνάγκες τοῦ Σπιτιοῦ, τοῦ σχολείου, χωρικῶν, ἐκκλησίας κλπ.

Στὸ Ὀρμένιον, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, ποὺ γράφηκαν καὶ στὸ Σ. Π., ἐκτὸς ἀπ' τ' ἄλλα, θὰ βοηθοῦνται ἀπὸ τὴν ἀρχηγό, νὰ μαθαίνουν, σὰν σὲ φροντιστήριο, τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου των. Ἔτσι, τὰ παιδιὰ θὰ γίνωνται καὶ καλλίτεροι μαθηταὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Σπιτιοῦ, κι' ὁ δάσκαλος θὰ βοηθῆται στὸ δύσκολο ἔργο ποὺ ἔχει ἀναλάβει.

ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΔΕΣΣΗΣ

Στὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» τῶν Προμάχων, ἑνὸς ἡρωικοῦ χωριοῦ κοντὰ στὰ σύνορα, ἔγινε τὴν Κυριακή, 21 Ὀκτωβρίου, μιὰ γιορτὴ ποὺ ἔλαβε πανηγυρικὸ χαρακτῆρα. Μετὰ τὸν ἁγιασμὸ μίλησε ὁ διοικητὴς γιὰ τὸ σκοπὸ τοῦ Σπιτιοῦ καὶ ἀκολούθησαν τραγούδια καὶ τοπικοὶ χοροὶ ποὺ χόρεψαν τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ μὲ τὶς πολύχρωμες τοπικές φορεσιές τους.

Στὶς 28 Ὀκτωβρίου ἔγιναν γιορτὲς σ' ὅλα τὰ χωριά. Ἔτσι στοὺς Προμάχους ἡ γιορτὴ σημείωσε ἰδιαίτερη ἐπιτυχία ἰδίως μὲ ἕνα σκηνικὸ ταμπλώ, ποὺ παρουσίασε τοὺς ἀγῶνες καὶ τὴν δόξα τῆς Ἑλλάδος.

Στὴν Ἀραβυσσὸ ἐπίσης τὸ Σπίτι ἔλαβε μέρος στὴν παρέλαση ποὺ ἔγινε τὸ πρωΐ. Τὰ παιδιὰ τοῦ Σπιτιοῦ κλάσεως 1954 ὡρκίστηκαν μιὰ καὶ ἔγιναν πλέον ὁπλίτες τῶν Τ.Ε.Α. Τὸ ἀπόγευμα συγκεντρώθηκαν ὅλοι στὸ Σπίτι ὅπου τοὺς μίλησε ὁ διοικητὴς Μονάδος γιὰ τὴ σημασία τῆς ἡμέρας, ἀκολούθησαν δὲ ποιήματα, τραγούδια, χοροὶ καὶ δεξίωση τῶν μεγαλυτέρων στὸ Σπίτι. Τὴν ἴδια ἐπιτυχία εἶχε ὁ ἑορτασμὸς στὴν Φιλώτεια, Παναγίτσα, Κωνσταντία.

Τὰ παιδιὰ τοῦ Σπιτιοῦ τῆς Κωνσταντίας μὲ τὴν ἀρχηγό τους ἐξέδραμον στὴν Φιλώτεια στὶς 26 Ὀκτωβρίου (Ἁγ. Δημητρίου) ἡμέρα ἑορτασμοῦ τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ. Τοὺς δόθηκε ἔτσι ἡ εὐκαιρία νὰ γνωριστοῦν μὲ τὰ παιδιὰ τῆς Φιλώτειας. Ἡ ἡμέρα ἔκλεισε μὲ ἑορτασμὸ—παιγνίδια, σκέτς, τραγούδια—τὸ βράδυ δὲ φιλοξενήθηκαν ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς Φιλώτειας.

Τὸ Σ. Π. τῆς Φιλώτειας ἐπεσκέφτηκε ἀκραῖο φυλάκιο καὶ μοίρασε στοὺς ἡρωϊκοὺς φρουρούς μας γλυκίσματα, τσιγάρα κλπ.

Στὴν Φιλώτεια μαζεύτηκαν ἀπ' τὸ συνεργεῖο γεωργίας 800 ὀκάδες καλαμπόκι (κάθε οἰκογένεια ἔδωσε ἕνα τενεκὲ) γιὰ τὴν ἀγορὰ ταύρου ἐκλεκτῆς ράτσας. Ἡ ἐκκοκιστικὴ μηχανὴ ἀραβοσίτου τοῦ Σπιτιοῦ ἐξυπηρέτησε καὶ ἐξυπηρετεῖ πολὺ τὸ χωριό. Στὸ μικρὸ κονσερβοποιεῖο τοῦ Σπιτιοῦ οἱ χωρικοὶ φέρνουν τὰ προϊόντα τους γιὰ κονσερβοποίηση, τώρα δὲ κονσερβοποιοῦνται μῆλα, ποὺ εἶναι ἄφθονα στὴν περιοχή.

Τὰ παιδιὰ στὴν Παναγίτσα ἀπεφάσισαν νὰ διαθέσουν ἕνα μέρος τῶν ἐσόδων τῶν συνεργείων γιὰ τὴν ἀγορὰ κηροπηγίων, καλύμματος Ἁγίας Τραπέζης κλπ., ποὺ θὰ προσφέρουν στὸ παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ποὺ ἵδρυσε ὁ Στρατός μας στὴν κορυφὴ τοῦ ὑψώματος Μωχαμέτ.

Στὴν Πολυκάρπη γίνεται μὲ συσκευὴ ποὺ ἔκαναν τὰ παιδιὰ στὸ Σπίτι ἀπολύμανση τοῦ σιτοσπόρου, ἀνοίγονται δὲ λάκκοι γιὰ τὴ δενδροφύτευση τοῦ χωριοῦ.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ

Τὸ Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ στὴν Παναγίτσα ἔχει σημειώσει ἀξιόλογη δράση στὸ συνεργεῖο τοῦ μαραγκοῦ. Τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ ἔφτιασαν τὰ σχετικὰ μὲ τὸ ἐπάγγελμα ἐργαλεῖα. Ἂν κανεὶς ἐπισκεφθῆ τὰ σπίτια τους θὰ δῆ ἕναν μικρὸ πάγκο μαραγκοῦ, τὸν πίνακα μὲ τὰ ἐργαλεῖα: ροκάνια, πλάνες, σημαδοῦρες. Καὶ τὸ κάθε σπίτι σιγὰ σιγὰ ἀποκτᾶ τὴν στοιχειώδη ἐπίπλωσή του. Τραπέζια σκαμνάκια, ἀκόμα καὶ ντουλάπες.

Παράλληλα, χωρὶς βέβαια νὰ ἔχη τὴν ἴδια ἀπόδοση, ἐργάζεται τὸ συνεργεῖο τῶν σιδηρουργῶν. Ἔχει ἄμεση χρησιμότητα κυρίως στὶς γεωργικὲς ἐργασίες μὲ τὶς ἐπιδιορθώσεις τῶν διαφόρων γεωργικῶν ἐργαλείων (ἄροτρα, τσάπες κλπ.).

Στὰ συνεργεῖα τῆς ραπτικῆς καὶ τῆς ὑφαντικῆς οἱ κοπέλλες τοῦ χωριοῦ ἀποκτοῦν τὰ ἐφόδια γιὰ μιὰ νοικοκυρεμένη ζωή. Ὁ ἀγρὸς μὲ τὴ συστηματικὴ καλλιέργειά του δίνει ἕνα δεῖγμα καλύτερης καὶ ἀποδοτικώτερης ἐκμεταλλεύσεως τῆς γῆς. Κι' αὐτὸ φανερώνει ἡ ἐπιτυχία τῶν διαφόρων καλλιεργειῶν τοῦ ἀγροῦ.

Στὴν καλλιέργεια τῆς πατάτας πέτυχαν ἀπόδοση τριῶν χιλιάδων ὀκάδων κατὰ στρέμμα, ἐνῶ τὸ ἀνώτατο ὅριο ἀποδόσεως τῆς καλλιεργείας μέχρι τώρα στὸ χωριὸ ἦταν χίλιες πεντακόσιες (1.500) ὀκάδες κατὰ στρέμμα.

Μὲ μεγάλη ἐπιτυχία καλλιεργήθηκαν στοὺς ἀγροὺς πράσσα, ποὺ ἡ καλλιέργειά τους ἦταν ἄγνωστη μέχρι τώρα στὸ χωριό.

Ἴδια ἐπιτυχία εἶχε καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ λάχανου. Ἔγινε καλλιέργεια φυστικιοῦ μὲ πολὺ καλὴ ἀπόδοση.

Τὰ δένδρα ἐπίσης τοῦ φυτωρίου τοῦ ἀγροῦ, εἶχαν πολὺ καλὴ ἀνάπτυξη καὶ οἱ ἐμβολιασμοὶ σ' αὐτὰ ἀρκετὴ ἐπιτυχία.

Ξεχωριστὸ τόνο δίνει τὸ ὀρνιθοτροφεῖο ποὺ τὰ καλοδιατηρημένα πουλιά του τραβοῦν ἀμέσως τὸν θεατή. Ἀπ' τὶς ἴδιες ράτσες πουλιὰ συναντᾶ κανεὶς σὲ ὅλο τὸ χωριὸ γιατὶ τὰ περισσότερα τῶν τριῶν πρώτων ἐκκολάψεων μοιράστηκαν στοὺς χωρικούς. Ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία πλαισιώνεται μὲ τὰ θεωρητικὰ γεωργικὰ μαθήματα τῶν ἀγοριῶν, τὰ οἰκοκυρικῆς φύσεως τῶν κοριτσιῶν μαζὶ πάλι μὲ τὰ ἠθοπλαστικά, ἐθνικὰ καὶ ἐγκυκλοπαιδικὰ θέματα ποὺ τακτικὰ ἀναπτύσσονται τόσο στὰ ἐξωσχολικὰ παιδιά, ὅσο καὶ στὰ παιδιὰ τοῦ δημοτικοῦ.

(Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου: δραχμὲς 2.000. Δημοσιεύσεως ἀγγελιῶν μέχρι 30 λέξεων: 100 δραχμὲς ἡ λέξη. Γιὰ κάθε λέξη πέραν ἀπὸ τὶς 30: 500 δραχμές).

1646) Γειά σας πεννομάχοι. Κι' ἐγὼ μαζί σας. Εἶμαι ὁ Ἀγρινιώτικος Λαουτζίκος.

1647) Ταπεινὲ μπορῶ νὰ προσχωρήσω στὸ σύλλογό σας; Χαιρετῶ Τάκην Ρούμελην.
Ἀγρινιώτικος Λαουτζίκος

1648) Ν. Σαλονικιὲ (1010) ἐσὺ δὲν πρέπει νὰ μιλᾶς ἀλλὰ νὰ προσεύχεσαι! Μήπως νόμισες πῶς εἶναι ὑποχρεωμένος κάθε πεννομάχος νὰ διαβάζη τίς... ἐξυπνάδες σου ἀπὸ τὴν ἀνάποδη!...
Τζιτζιφρῖκος

1649) Ἀνίκητε (1240). Μ' αὐτὲς τίς... τρίχες μπορῶ νὰ φτιάσω ὁλόκληρη τριχιά!
Τζιτζιφρῖκος

1650) Ζελίνα (1290) δὲν φταίω ἐγὼ ἂν ἡ φύσις διέπραξε τὸ σφᾶλμα κι' ἔκανε τὸ Γ. Σκερπάνι γυναῖκα κι' ὄχι ἄνδρα ὅπως θὰ τῆς ταίριαζε.
Τζιτζιφρῖκος

1651) Φωτοδότη (1231) ἀρκετὰ ἔξυπνος! μᾶς φώτισες μὲ τὴν κρυάδα σου. Φτοῦ μὴ βασκαθῆς μωρὲ σπίρτο μονάχο εἶσαι, ἀνακάλυψες τὴν πλαστογραφία (ἐξ ἰδίων τὰ ἀλλότρια;)
Τζιτζιφρῖκος

1652) Κ. κ. φίλαθλοι Θ. Μπέμπη, Α. Διαβολάκι, Σκαλιστῆρι, Τ. Μουρατίδη, Πειραχτῆρι κλπ. μήπως περάσατε τὴν πεννομαχόστηλη διαφημιστικὴ στήλη τῶν φωροομάδων σας; (Λίγο πνεῦμα περισσότερο).
Τζιτζιφρῖκος

1653) Θερμοαντιχαιρετῶ Ἀνδρειωμένον (1210).
Τζιτζιφρῖκος

1654) Ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους. Γράψετε: Κυπαρισσόπουλον Θεόδωρον, Παιδόπολη «Καλὴ Παναγιά», Βέρροια.
Μέγας Ἀλέξανδρος

1655) Ἀλκυώνα δὲν σὲ φοβᾶμαι (1459). Διότι ποτὲ δὲν φοβήθηκα τὰ μωρά.
Γεράκι Ἐρήμου

1656) Προσοχή! Φυλαχθῆτε. Περνᾶ ὁ... «Ἐξάψαλμος». Ἀσυναγώνιστος σαλιάρης.
Γεράκι Ἐρήμου

1657) Φορέσατε ὅλοι τὰ σακκάκια σας, ἦρθε ὁ Β. Μυνχάουζεν.
Γεράκι Ἐρήμου

1658) Γιατὶ εἶναι «σύλλογος - θαῦμα» ἡ «Κρητικὴ Νεότης», Φαντομᾶ ἀφοῦ ἔχει γκάκστερς σὰν καὶ σένα; (1553).
Νάρκισσος

1659) Ἱπτάμενε Ὁλλανδὲ (1937), Τρυποκάρυδο (1503), πολὺ τραγικὰ τὰ λέτε.
Νάρκισσος

1660) Ἀετιδέα γράψε πρῶτος.
Νάρκισσος

1661) Ἀστερόπαιδο, γειὰ χαρά.
Νεραϊδόπαιδο ('Ἀνεξάρτητο)

1662) Ἀργοπορημένα θερμοαντιχαιρετῶ: Αὐγερινόν, Ἀμφιτρύωνα.
Νεραϊδόπαιδο

1663) Πασχάλη Ταμβάκη, Ἀθανάσιε Φασούλη, Λάζαρε Ζήση, σᾶς καλῶ στὶς πεννομαχίες.
Νεραϊδόπαιδο

1664) Χαράλαμπος Λ. Γύφτικη καραβάνα. (...γελᾶτε).
Νεραϊδόπαιδο

1665) Λοιπόν, περιμένω φίλε Κρίνη (1347). Νὰ περιμένω καὶ συμμετοχή; Ἔστω, Ντολορὲς (1276). Γειὰ χαρὰ Ἐδεσσαῖοι!
Ἥρωας Θρύλος

1666) Φίλε «Πεννομάχε», ρίξε μιὰ ματιὰ στὴ «Στήλη τῶν Συλλόγων» τοῦ 42ου τεύχους καί, βλέποντας τὴν προσπάθειά μας, πρόσφερε κι' ἐσὺ κάτι στὸν ἀγῶνα τοῦ ὡραίου!
Ἥρωας Θρύλος
(«Πνευματικῆς Χαραυγῆς» Ἐδέσσης)

1667) Πιστεύουμε, ὅτι ὅλοι θὰ δείξετε προθυμία καὶ θὰ στείλετε τὴν συμμετοχή σας στὸν διαγωνισμό μας.
Α. Χριστιανόπουλου
(«Πνευματικὴ Χαραυγὴ» Ἐδέσσης)

1668) Στὸ 42ο τεῦχος προκηρύξαμε κι' ἐμεῖς κάποιον διαγωνισμό, δίδοντας ἔτσι τὴν εὐκαιρία στοὺς φίλους νὰ δείξουν τὴν ἐκτίμησή τους γιὰ καθετὶ τὸ ὑψηλό! Περιμένουμε.
(«Πνευματικὴ Χαραυγὴ» Ἐδέσσης)

1669) Ἀντιχαιρετῶ Ξανθὸ Μίκυ (καλωσάρισες). Ἀεριοπροωθούμενος Αὐγερινό. Χαιρετῶ Φαέθωνα, Φάρο Ἀρετῆς.
Ζελίνα

1670) Ἐξάψαλμε μάθε πὼς τὸ Διαβολόπαιδο βρίσκεται παντοῦ. Ἀμφιτρύων σὲ συγχωρῶ. Δὲν μὲ ξέρεις ἀκόμα. Ντολορὲς δὲν καταδέχομαι. Τρυποκάρυδο εἶσαι μικρὸ ἀκόμη. Ρούντη μήπως πάσχεις; Κεφαλ. Διαβολάκι θὰ σὲ τιμωρήσω αὐστηρά.
Διαβολόπαιδο

1671) Τζιτζιφρίγκο μὴν σαχλαμαρίζεις. Ἀκριβῶς Ἐξάψαλμε γι' αὐτὸ σοῦ τὰ δώρισα. Ἡρωϊκὸ Ρουμελιωτόπουλο γράψε ἐσύ. Ρούντη μὴν ἀντιγράφης παλιὲς ἀγγελίες τοῦ «Ἑλληνόπουλου».
Αὐγερινὸς

1672) Ἐξάψαλμος = Ἐλαφρόμυαλος. Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι = Χότζας. Μάριε, Εὔζωνα, Μίμη Φοῖβο, Χρυσὲ Διάβολε, θερμοαντιχαιρετῶ. Θερμοχαιρετῶ τούς: Ρόδινο Μπουμπούκι, Μενεξέ, Νάρκισσο.
Αὐγερινὸς

1673) Καλωσορίσατε στὶς ΔΑΔΕΣ: Κοσμοκράτωρ (1424), Κρίνε (1455), Ἀγωνιστὴ (1456), Κ. Ἀργυρόπουλε (1460), Κλ. Ὀλύμπου (1512). Εὐχαριστοῦμε. Τότη (1082), Φῶς (1429), Ἀνεμώνη (1518), Κόνιο (1497).
Κατεπάνω
(ΔΑΔΩΝ)

1674) Θερμοαντιχαιρετῶ Ντὶκ - Σὰν (1065), Ταπεινὲ συγχαρητήρια γιὰ τὴν ἐπιτυχία στὴν Φιλ. Σχολή. Δροσοσταλίδα λάθος (1385). Ὁ Τ. Γιούλης καὶ μερικοὶ ἄλλοι δὲν εἶναι Χριστιανόπουλα.
Κατεπάνω
(ΔΑΔΩΝ)

1675) Στ. Ἄστεγε γιατί οἱ ΔΑΔΕΣ φανφαρόνες;
Κατεπάνω
(ΔΑΔΩΝ)

1676) Ἐξάψαλμε δὲν ντρέπεσαι νὰ βάζης τὸν ἑαυτό σου ἀνώτερο ἀπὸ τὸν ποιηταρᾶ τοῦ περιοδικοῦ τὸν Ροδόπουλο! Οὔστ. Ἀπάχηδες δρόμο.
Τρυποκάρυδο
('Ἀρχιροδοπουλίστικο Παναθηναϊκόφιλος)

1677) Ἀκοῦτε καὶ θαυμάζετε. Ὁ Μὰκ Ἄρθουρ ἐνδόξως ἀποστρατευθεὶς ἀναλαμβάνει δρᾶσιν εἰς τὸν ἀποκηρυχθέντα σύλλογον. Φορέστε τοὺς φακούς σας λόγῳ ἐμφανίσεως μικροβίου. Μὴ χειρότερα!
Φλοῖσβος

1678) Τὸ Βοιωτὸ ποὺ ξέρει
τὸν ἔξυπνο νὰ κάνη
ρωτᾶτε τον ἂν ξέρη
Νέκταρ θεῶν νὰ φτιάχνη.
Ἀστροπελέκι ('Ἀνεξάρτητος)

1679) Ἔγραψα Ζελίνα. Εὐχαριστῶ τοὺς φίλους: Ε. Τυρολέζο, Α. Θερμαϊκό, Ε. Ροδίτη καὶ ἄλλους, ποὺ μοῦ ζήτησαν ἀλληλογραφία, μὰ τοὺς θερμοπαρακαλῶ νὰ πρωτογράψουν. Μέσα σὲ 5 - 6 ἡμέρες ἀπὸ σήμερα Τὸς - τό, περιμένω γράμμα σου στὴν διεύθυνσή μου. Θερμοαντιχαιρετῶ Αὐγερινέ, Ἀστροπελέκι. Χαίρω πολὺ Ρούντη (1329) μὰ δὲ μοῦ τὰ κάνεις πιὸ καταλαβίστικα; Γρὶ δὲν ξέρεις κινέζικα Λ. Λαβέρη (1295). Ὑπάρχει λέξη «μπεμπέκα» στὰ κινέζικα;
Ντολορὲς

1680) Γειὰ χαρά σας: Ἀμφιτρύωνα, Ν. Κρίνη, Ξ. Μίκυ. Πλάτωνα, Ξ. Μπουκλίτσα, Μάριο. Σύλλογο ἐλεύθερα παιδιὰ «καλὴ πρόοδο».
Ντολορὲς

1681) Στὸ μακρόγλωσσο Κ. Διαβολάκι: Χτὲς εἶδα τὴν εἰκόνα σου τόσο ἔξαφνα μπροστά μου, καὶ τόσο σοῦμοιαζε μικρέ, ποὺ βούλωσα... τ' αὐτιά μου!...
Ντολορὲς (Πνευμ. Χαραυγῆς)

1682) Σὰν πολὺ τὸν ἔξυπνο μᾶς κάνεις Ντὶκ Σάντ. Ἀντιχαιρετῶ Κουρσάρον. Σύμμαχοι;
Μαῦρος Πειρατὴς

1683) Τὸ ψευδώνυμο εἶναι δικό μου Χρυσὲ Διάβολε τὸ ἔγραψα στὸ (41 1072) σοῦ συνιστῶ νὰ τὸ ἀφίσης γιατί...
Μαῦρος Πειρατὴς

1684) Ἱδρύω παράρτημα τοῦ συλλόγου ΔΑΔΕΣ στὰ Χανιά. Λάβετε μέρος στὸν ἄμεσο διαγωνισμό. Περιμένομε. Μὴν ἀμελήσετε. Βραβεῖα ἐκλεκτά.
(Πρόεδρος τοῦ Παραρτήματος)
Πριλλάντης

1685) Μαῦρε Πειρατὴ ἐσὺ παιδί μου πρέπει νὰ προσχωρήσης στὴν «Ἰωνικὴ Φλόγα». Μήπως εἶσαι ὁ Μουσσολίνι Κεφ. Διαβολάκι; Κόκκινε Βράχε Νιόνιος ὀνομάζεσαι; Ἀδύνατον Κατεπάνω, Ζωγράφε Ρουνὰρ γειά.
Λάκης Λαβέρης
(Πρασινοασπροπρασινόασπρος)

1686) Γλυκοχαιρετῶ ὅλους ἀπὸ Γυμνάσιον Τροπαίων. Χαιρετῶ Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι... μὲ ξέρεις; Γιατί εἶσαι σοβαρὴ Δάφνη; Εὐρώτα λυπᾶσαι; Πέρασες ἀπὸ Τρόπαια.
Ξανθὸς Ἄγγελος

1687) Μ. Πλοίαρχε λάθος ἔγινε. Δὲν ἀλληλογραφῶ διόλου. Ρενουὰρ δὲν θυμώνω, ἁπλῶς σὲ συμβουλεύω. Δροσοπηγὴ δὲν ἀλληλογραφῶ. Εὐχαριστῶ.
Μυρσίνη
«Πνευματικῆς Χαραυγῆς»

1688) Δὲν ξέρω τί μοῦ γίνεται.
Ρούντης

1689) Εὔζωνα σὲ ξέρω, μὴν κρύβεσαι πίσω ἀπ' τὸ δάκτυλό σου.
Ἄλκηστης

1690) Σαλονικιὲ μαζὶ μὲ τὰ χαιρετίσματά μου σοῦ στέλνω καὶ μερικά... ψαροκόκκαλα γιὰ τὴν ...Ἀσπασία!
Ἄλκηστης

1691) Θερμοαντιχαιρετῶ τούς: Φλοῖσβο τοῦ Εὐρώτα (μελωδικώτατον) καὶ Φοίνικα.
Αἱματοβαμμένος Γράμμος «ΔΑΔΕΣ»

1692) Ὅλοι οἱ πεννομάχοι - ες πρέπει νὰ γράψουμε μιὰ ὡραία φράση γιὰ τὸν Αἱματοβαμμένο Γράμμο. Ἐπειδὴ ἀξίζει. Οἱ ποιηταὶ νὰ ὑμνήσουν, κι' οἱ ζωγράφοι νὰ ζωγραφίσουν. Ταπεινὲ ἀνάμενε γράμμα. Φ. Ἱππότη μᾶς λυπῆ ἡ 1293. Νίκο Κρίνη εἶσαι ἐπιπόλαιος 1345.
Φοίνικας «ΔΑΔΕΣ»

1693) Θανάση Μπέμπη γειὰ χαρά. Δρόσο σὲ ξέρω. Κ. Μ. πρόσεξε. Φίκη σὲ χαιρετῶ.
Γυιὸς τῆς Λέσβου

1694) Καὶ σὺ κουμπάρος Ἀνίκητε;! Χαιρετῶ Πονηρούλι. Μικρόβιο. Ἀεκτζῆ στὸ... τετράγωνο ἀλληλογραφεῖς; Κόκκινε Βράχε ἀπὸ πηλὸ εἶσαι; Σὲ χαιρετῶ καὶ ζητῶ ἀλληλογραφία σου.
Εὔθυμος Τυρολέζος

1695) Ἔγραψα Ζ. Ρενουάρ. Εὐχαριστῶ Μὰκ Ἄρθουρ ἀνήκω ἀλλοῦ. Μενεξὲ (1313) ξέχασες πόσο δυνατὴ εἶναι; Κατεπάνω (1507) ἴδε τὴν 1260.
Ὕπερος

1696) Φάρε ἔγραψα. Περιμένω ἀπάντηση. Χαιρετῶ, Σταυροφόρο, Θαλασσοποῦλι, Ζελίνα, Μυρσίνη, Ἄγγελον Χρυσάφη.
Μάριος Ἕσπερος (Κ - Βερνὸν)
('Ἀντιπρόσωπος «Πνευματ. Χαραυγῆς» Καλαμῶν)

1697) Γενναῖο Ρουμελιωτόπουλο ἀντιχαιρετῶ (1315) Ἀλληλογραφοῦμε; Πρωτογράψε. Χαιρετῶ ὅλους τοὺς Ἀεκτζῆδες. Ζήτω ἡ Α.Ε.Κ.
Ἔλατος

1698) ΔΑΔΕΣ ὁ καλλίτερος παιδοπολιάτικος σύλλογος. Ζητῶ ἀλληλογραφία.
Ἔλατος

1699). Γιατί ὄχι, Μενεξέ, πρωτογράψε. Περιμένω.
Νῖκος Σαλονικιὸς
(Ὁ θρυλικὸς «πεννομάχος»)

1700) «Πεννομαχικὲς φυσιογνωμίες».
5. Μίμης Ἀμάραντος
Θυμίζει... νέγρο,
γιὸ τῶν... Ζουλοῦ,
μὰ ἔχει καρδιά,
καρδιά... καλοῦ!
Νῖκος Σαλονικιὸ

1701) Γιατὶ εἶμαι δυνατότερη ἀπ' ὅλουςΔ. Νεολαίας. Μήπως νομίζεις ὅμως ὅτι εἶσαι καὶ τοῦ λόγου σου καὶ σοῦ κακοφάνηκε (1386);
Ἀλκυώ

1702) Π. Μαλεβὲ πόσον μᾶλλον ἐμένα ἀφοῦ τρέμεις τὴν νταντά σου... Ἀντιχαιρετῶ Ε. Τυρολέζον. Ρενουὰρ μὲ συγχωρεῖς ἀδυνατῶ, λόγω ἰδιαιτέρων.
Ἀλκυώ

1703) «ΔΩΡΑ»
Εἰς τὸν Ἄλκηστη δωρίζω
ἕνα ντενεκέ... σαρδέλλες
καὶ μισὸ κουβᾶ... κατράμι
γιὰ νὰ κάνη... ἀκουαρέλλες!
Ἐξάψαλμο

1704) Δίνω καὶ στὸ Σκαλιστῆρι
μιὰ... οὐρίτσα μέ... μαλλιὰ
καὶ μιὰ πλεξούδα... σκόρδα
γιὰ νὰ κάνη... σκορδαλιά!...
(Συνεχίζεται) Ἐξάψαλμο

1705) Ἀποκληρωμένε Ἱππότη κάνεις λάθος μόνο «Ὀλυμπιακός»
Μυτιληναῖος Ὀλυμπιακὸ

1706) Πονηροῦλι σὲ δικαιολογῶ.
Μυτιληναῖος Ὀλυμπιακὸ

1707) Ἀντιχαιρετῶ Ξανθὸ Μίκυ καὶ χαιρετῶ Ροδόπουλο.
Μυτιληναῖος Ὀλυμπιακὸ

1708) Π. Κοτρίδη δέχομαι τὴν μονομαχίαν.
Μυτιληναῖος Ὀλυμπιακὸ

1709) Ζήτω ὁ μέλλων πρωταθλητὴς τοῦ 195 «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ»!!! Κάτω ἡ «Α.Ε.Κ.»!!!
Μυτιληναῖος Ὀλυμπιακὸ

1710) Πρωτομπαίνοντας στὴ κίνηση, χαιρετ ὅλους - ες καὶ ἰδιαιτέρως κανένα φυσικομαθηματ κὸν Κασσώτη. Καλῶ τὸν «Ψαρὰ» εἰς ἀλληλογρα φίαν.
Τρομερὸ Λυκόπουλ

1711) Εὐζωνοποῦλα μ' ἔκαψαν ἡ καμποῦρα κ ὁ λαιμός σου.
Ψαρὰ

1712) Γειὰ χαρά... κορέα τῶν πηγαδιῶν, πιάνομαι εὔκολα νὰ τὸ ξέρετε.
Ψαρὰ

1713) Εὐζωνοποῦλα τί ἐπεθύμησες τ... τὰ γυ λιὰ ἢ τὴν καράφλα.
Ψαρὰ

1714) Ἁγνὴ ψυχή, Καρπαθοποῦλα τί γίνεσ Πατημένες σαρδέλλες...!! σᾶς ἄρεσε...
Ψαρὰ

1715) Προσοχὴ ψαρεύονται κι' ἄλλοι λοιπὸν σ αὐγά σας γιατί...
Ψαρὰ

1716) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετ ὅλους - ες.
Ἀστροφ

1717) Γειά, χαρά σας πεννομάχοι·
Δὲν μὲ θέλετε; Καλῶς!
Τότε 'μπρὸς θαρθῶ μὲ μάχη
εἶμαι γὼ τό:
Ἀστροφ

1718) Στὴν Ντολορὲς (1482):
Ἐγὼ μιλῶ σὰν καναρᾶς!
Μὰ σὺ — αὐτὸ στοχάσου —
γιὰ... τρίχες ἐστιχούργησες (1277)
Γι' αὐτὸ λοιπόν... βουβάσου!
Ἐξάψαλμ

1719) Στὸ Ἐλεύθερο Πουλὶ (1378)
Οἱ λόγοι μου σὲ πάγωσαν!
Μὰ τάχατες, καϋμένο,
τώρα ἐσὺ δὲν θάπρεπε
νάσουν.. κατεψυγμένο;
Ἐξάψαλμ

1720) Στὸν Σιμούν, Ἀμφιτρίωνα, Ἥρωα Θρῦλο καὶ Τρυποκάρυδο:
Ἐσεῖς, μαρίδες τσικνιστές,
ποὺ τρῶτε... κουκουνάρες,
μάθετε πῶς δὲν ἀπαντῶ
σὲ τέτοιες κουταμάρες!

Ἐξάψαλμος

1721) Στὸν Ντὶκ Σάντ, Κατεπάνω καὶ Τότη:
Δυὸ λέξεις μόνο θὲ νὰ πῶ
γιὰ νὰ μὴ γίνη ντόρος (!)
Δὲν σᾶς ἐμπνέει ὁ Χριστός,
μονάχα ὁ... Ἑωσφόρος!...

Ἐξάψαλμος

1722) Στὴν Ζελίνα:
Ἀπὸ τὴν... φασολάδα σου
κι' ἀπ' τὴν πολλὴ βλακεία,
πρόσεξε μὴν ἐμφανιστῆ
καμμιά... ὑδροπικία!...

Ἐξάψαλμος

1723) Θερμοαντιχαιρετῶ Φυστίκην, Φασαρία καὶ ...αυτόπουλο.

Ἐξάψαλμος

1724) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετοῦ... ὅλους-ες. Δάφνη τοῦ Εὐρώτα σὲ χαιρετοῦμε. ...ανθὲ Ἄγγελε κάθησε στ' αὐγά σου.

Δύο Ἱππότες

1725) Χαιρετῶ Στέγο Ἄστεγο, σὲ γνωρίζω ...λά. Κύκνε ἐπιστολή σου ἐλήφθη. Ἀπαντῶ. Ζορ... περιμένω τὸ μνημόσυνό σου. Δάφνη τὰ σταφύ...α ὡρίμασαν δὲν θὰ μπῆς στὴν κίνηση;

Ἄλκης «Πνευματ. Χαραυγῆς» Λευκάδος

1726) Ντὶκ-Σὰντ τί λὲς γιὰ ἕνα γραμματάκι ...σω περιοδικοῦ. Γράψε πρῶτος.

Πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς (ΔΑΔΩΝ)

1727) Μὲ μεγάλη φόρα μᾶς μπαίνεις Περήφανε ...ετὲ (1421) δὲν ξέρεις τί συμβαίνει. Πρόσεξε ...ατὶ εἶμαι ὁ Πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς

1728) Ψηφίζω νὰ φύγουν οἱ Ἀπάχηδες.

Πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς (ΔΑΔΩΝ)

1729) Ἡ θρυλικὴ ἑξάδα πεννομαχιῶν Κ. Δια...λάκι, Γλωσσοκοπάνα, Ροδόπουλος, Ταπεινός, Ἐ...ψαλμος, Ντολορές.

Πλάτων Πρόεδρος «Πνευματ. Χαραυγῆς» Πύλου

1730) Πεννομάχοι! Προσκυνῆστε τους. Πρῶτος ...ώ.

Πλάτων Πρόεδρος «Πνευματ. Χαραυγῆς» Πύλου

1731) Ἔλατε (1509) δέχομαι νὰ γίνουμε φί...ι, ἀλλὰ δὲν εἶμαι Καρδιτσιώτης.

Τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο

1732ῆ Ἀντιχαιρετῶ Ντολορὲς (1480) καὶ ὅλους ...ὺς φίλους.

Τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο

1733) Χαιρετῶ ὅλους τοὺς φίλους τοῦ «Παναθη...ϊκοῦ».

Τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο

1734) Μετὰ τετράμηνον ἀποχὴν ἀπὸ τὴ σελίδα ...ν πεννομάχων ἐπανέρχομαι καὶ πάλι μὲ καινούρ...α χαρά, μὲ τὴν δύναμη Ἐκείνου.

Ματτίας (Δάδων)

1735) Θερμοαντιχαιρετῶ: Κατεπάνω, Ταπεινόν, ...τη, Ντὶκ Σὰντ καὶ ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους-ες.

Ματτίας (Δάδων)

1736) Ἀλβανικὸν Ἔπος, οἱ Δάδες εἶναι καὶ θὰ ...ραμείνουν ὕφαλος, γιατὶ ἔχουν Ἀρχηγὸ τὸν Χρι...ό. Ἀντιχαιρετῶ: Ντὶκ Σάντ, Κατεπάνω, Νάρ...σο. Ἐντελῶς καθόλου Ἄλκη. Ποιὸς ὁ λόγος ...ινολούλουδο;

Ρούντης

1737) Πόθεν ἔγνωκας Σιμούν; Κόκκινε Βράχε, ...π μ.... εἶσαι (1504). Εὔθυμε Τυρολέζε, τί ...ιπτωση... κι' ἐγὼ δὲν ξέρω ἀραβικά (!!!).

Ρούντης

1738) Ν. Σαλονικιέ, τὸ σωστὸ «Λαθέστατον» ...376).

Ρούντης

1739) Ἡ (1212) λάθος ἐγὼ εἶμαι βέρος Πα...ηναϊκὸς Δᾶς Πολιτισμοῦ. Ἀντιχαιρετῶ Μάριε, ... Ἱππότη, Δρόσο δὲν ἤλπιζα νᾶσαι τόσο... ...οΐδο, Ντολορές, εἶμαι Λαμιώτης, ἀλλὰ κατοικῶ ...ὸ Βόλο. Δᾶς Πολιτισμοῦ ποῦ τὸν βρῆκες τὸν ...λιτισμό; Δικηγόρε Νεολαίας νομίζεις πῶς εἶ...ι δυνατός; (1386) δὲν μοῦ λὲς δικηγόρε φρενο...γος εἶσαι ἢ γιὰ... δέσιμο; Ἐξάψαλμε καὶ στὴ ...τιὰ παγώνεις.

Ἀποκληρωμένος Ἱππότης

1740) Ναυτόπουλο· ἀντιχαιρετῶ (1527).

Ντέντενκτιβ Χ.

1741) Ἀλληλογραφεῖς; Ἄν ναὶ γράψε (124...χος 30).

Ντέντεκτιβ Χ.

1742) Χαιρετῶ ἅπαντας, Παναθηναϊκοὺς καὶ μή.

Ντέντεκτιβ Χ.

1743) Παναθηναϊκὸς = Ὁμάδα Θρῦλος.

Ντέντεκτιβ Χ.

1744) Ἱπτάμενε Ὁλλανδὲ (1400) νομίζεις ὅτι ...χι ἐξυπνάδα. Χαιρετῶ Ντόλλυ καὶ ζητῶ ἀλλη...γραφία. Νεραϊδόπαιδο εἶσαι τοῦ «Ἑλληνόπου...λο». Μικρὴ Λαΐδη, Ἀνεμώνη, Ζελίνα χαιρετῶ. ...θιδιά, τί εἶναι ἡ στήλη μας νεκροταφεῖο ἢ γρα...φεῖο κηδειῶν; Σοβαρευθεῖτε καὶ ἂς λείψουν αὐτά.

Εὔθυμος Τυρολέζος

...Γ. Γ. Ἀλληλογραφῶ μέσω περιοδικοῦ καθὼς καὶ ...γωθεῖαν. Γράψτε: Ἄγγελον Ἀγγελίδη, μαθητὴν ...μνασίου Ἀλεξανδρουπόλεως.

Ὁ ἴδιος

1745) Παρακαλῶ ἐὰν ὑπάρχη κανένας Κυπαρισσιώτης Κυπαρισσιώτισσα νὰ τὸ γράφη σὲ ἀγγελία του.

Μπούλης

1746) Προσοχή! Προσοχή! Ἀπὸ δῶ καὶ στὸ ἑξῆς δὲν θὰ ὀνομάζομαι πιὰ Ἐλεύθερο Πουλί. Ἀλλάζω λοιπὸν τὸ ψευδώνυμό μου καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ στέλλω ἕνα θερμὸ χαιρετισμὸ εἰς ὅλους τοὺς πεννομάχους.

Πρωτοφάλτης (πρώην Ἐλεύθερο Πουλί)

1747) Χαιρετῶ Φαέθονα (καλῶς ἦλθες). Δὲν συμφωνῶ ὅμως μὲ τὸ ζήτημα τοῦ «συλλόγου» ποὺ λές. Διότι δὲν μπορεῖ νὰ ὀνομαστῆ μιὰ ὁμάδα ἀπὸ 4 πλουσιόπαιδα, ποὺ τὴν ὠνόμασαν ἐπιδεικτικώτατα «σύλλογο» μὲ τὸ ὄνομα «Νεανικὴ Φλόγα».

Πρωτοφάλτης (πρώην Ἐλεύθερο Πουλί)

1748) Πρὸς Ν. Κρίνη:
Τὸ πεζό σου εἶν' ὡραῖο
κι' εἶν' σπουδαία ἐκλογὴ
μὰ θὰ ἦτο πιὸ ὡραῖο
ἂν δὲν ἦτο ἀντιγραφή.

Πρωτοφάλτης

1749) Ἑλ. Φοίνικα: Γκλὰντ τοὺ χὰβ μὲτ γιού. γουέητερ γιοῦ νόου ἴγκλις.

Ἀνδρέας Θεοδωρίδης

1750) Σοῦ συμβουλεύω Ἐξάψαλμε
τόσα πολλὰ μὴ γράφεις,
διάβαζε τὰ μαθήματα σ'
γιατὶ νὰ μὴν τὴν πάθης.

Ἀνδρέας Θεοδωρίδης (Ἀνεξάρτητος)

1751) Ζελίνα, Ἀλκυών, Ζ. Ρενουάρ, Μυρσίνη, γειά. Ἀλληλογραφοῦμε; Γράφτε μέσω περιοδικοῦ. Τζιτζιφρῖκο στρίβε γιατὶ θὰ σοῦ τινάξω τὰ πέταλα.

Ἀνδρέας Θεοδωρίδης

1752) Εὐχαριστῶ Ἀφρ. Θερμαϊκέ, Ἀετὲ τοῦ Βάλτου καὶ Μπλούντ. Ἀντιχαιρετῶ.

Νίκος Σαλονικιὸς (ὁ... θερμόαιμος)

1753) Χρυσομαλλοῦσα, πόσα βυτία... ὀξυζενὲ καταναλίσκεις;

Νίκος Σαλονικιὸς

1754) Καλὲ... Ἄντες (739), Ὕπερε! Τί τρῶς καί... παχαίνεις ἔτσι;

Νικολάκης ὁ Σαλονικιὸς

1755) «Πεννομαχικὲς φυσιογνωμίες»:
Ἰδού, ἐμπρός σας τώρα
ὁ Σῶτος τῆς Κυψέλης,
ὁ ἀγαθὸς ψηλέας,
ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἔλλης!

Νίκος Σαλονικιὸς

1756) Θερμοαντιχαιρετῶ Μὰκ-Ἄρθουρ (δυὸ γραμμοῦλες μέσω περιοδικοῦ;). Τ. Γιούλη (1488) πρόσεχε μὴν σκουντάψης.

Καλλονιατόπουλο

1757) Ἐξάψαλμε: «Ἀνεβαίνω εἰς τὸ πεῦκο κόφτω πεῦκο πέφτω κάτω».

Καλλονιατόπουλο

1758) Πρωτομπαίνοντας στὴν πεννομαχόστηλη χαιρετῶ ὅλους-ες. Ἰδιαιτέρως Ντολορές, Πιτσιρδόνι, Ἐξάψαλμο, Στέγο Ἄστεγο, Ζελίντα, Τώνη Γιούλη.

Μικρὸς Τροβαδοῦρος

1759) Κ. Διαβολάκι, Διαβολόπαιδο, Ἀθλ. Διαβολάκι, ἀπ' τὴν Κόλαση δραπετεύσατε;

Μικρὸς Τροβαδοῦρος

1760) Θ. Μπέμπης, Χ. Δρόσος = Σκύβαλα.

Μικρὸς Τροβαδοῦρος

1761) Τ. Ρούμελης:
Μάτια ὀνειροπόλα,
μάγουλα παντζάρια,
χείλη σὰν πλαστάρια
θυμίζουν ὅλα
ζεστὴ φρατζόλα.

Ἐρατὼ

1762) Κ. Διαβολάκι = Ξεγάνωτος ντενεκές. Ντολορὲς = Μαγιάτικη ἀρκούδα.

Ἀντουανέττα

1763) Θερμοαντιχαιρετῶ: Χαράλαμπο Δρόσο, Μπέμπη καὶ κάθε Ὀλυμπιακόπαιδο. Ἀεκτζῆ μιὰ... μπουκιὰ φαίνεσαι.

Ἀμφιτρύων

1764) Κ. Διαβολάκι (1204) κρυάδες μὲ γέμισες!... Καραμπέτ, ἐλάγκεψεν... τὸ μυαλό σου μπέ;

Ἀμφιτρύων

1765) Ἐξάψαλμε:
Θὰ σοῦ ἀγοράσω
— καλὸ παιδὶ γι' αὐτὸ —
— χαλάλι κάνε λοιπὸν πάσο —
ἕνα φίμωτρο γερό.

Ἀμφιτρύων

1766) Ν. Εὐβοιώτη τί γίνεσαι; Γιατὶ δὲν γράφεις; Ζ. Ρενουὰρ πῶς πᾶτε τὰ πινέλα; Ἀγαπᾶς τὴν τέχνη μας; Εἶμαι ὀπαδός της.

Ζωγράφος Ρεμπλὰνς

1767) Ἂς προφυλαχθοῦν οἱ ἀντιγραφεῖς σκίτσων. Εἶμαι ὁ

Ζωγράφος Ρεμπλὰνς

1768) Μετὰ τὴν μικρὰν ἀπουσίαν στὴν Αἴγυπτο ἐπανέρχομαι στὸν κύκλο τῶν πεννομαχιῶν.

Θανάσης Μπέμπης

1769) Αὐτὸ (1121) Ἐξάψαλμε πιστεύω νὰ τὸ εἶδες στοὺς ἀγῶνες: «Ὀλυμπιακὸς» — «Ἐθνικὸς» 1 — 0. 2 — 1, «Ὀλυμπιακὸς» — «Πανιώνιος»

Θανάσης Μπέμπης

1770) Ἀπόλλωνα πρόσεξε: «Ἄρης» — «Ὀλυμπιακὸς» ... 1 — 2!!! χά, χά.

Θανάσης Μπέμπης

1771) Κατεπείγουσα ἀνακοίνωση: Ζητεῖται ἀλεξικέραυνον διὰ νὰ τοποθετηθῆ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ... Πανυψήλου Κοτρίδη.

Θανάσης Μπέμπης

1772) Μὰκ-Ἄρθουρ ἕνα λάθος. Σκαλιστήρι ὄχι Μυτιληνιός.

Θανάσης Μπέμπης

1773) Σκαλιστήρι ὅταν ἐπιστρέψης γράψε μου.

Θανάσης Μπέμπης

1774) Ὀλυμπιακὸς Μυτιληναῖος = Ποιητὴς Κεραυνὸς — Σαρδανάπαλος.

Θανάσης Μπέμπης

1775) Λευκαδῖτες λάβετε τὰ φρένα σας καὶ ἐργαστῆτε ὁμαδικὰ γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ παραρτήματος. Χαιρετῶ τούς: Κόμη Βερνόν, Μάριο καὶ Ἕσπερο.

Ἄγγελος Χρυσάφης

1776) Δύο χωριατόπουλα = Κοιμίστρες. Ν. Σαλονικιὸς = Ἐξυπνάκιας. Θρῦλος = Κλαψιάρης. Τ. Γιούλης = Ἀνόητος. Ζελίνα = Ἀγριοκόριτσο.

Ἀπόλλων

1777) «Ἄρης - Θερμαϊκὸς» 3 — 2. «Ἄρης» - «Ἡρακλῆς» 2 — 1. «Ἄρης» - «Ντεμὶρ - Σπὸρ» 2 — 1. Ζήτω ὁ ἔνδοξος «Ἄρης».

Ἀπόλλων

1778) Ἡ θάλασσα ἐστέρεψε
καὶ βγῆκαν τ' χταπόδια
ἐβγῆκε κι' ὁ «Ὀλυμπιακὸς»
μὲ τὰ σπασμένα πόδια!

Ἀπόλλων

1779) «Ἄρης» = Χρυσὸς καβαλλάρης. «Ὀλυμπιακὸς» = Γκαζοντενεκές.

Ἀπόλλων

1780) Ἁγνὴ ψυχή, γειά σου. Ψαρὰς = Κονσερβοποιημένα χωρατά. Εὐζωνοπούλα = Γλωσσοκοπάνα τοῦ χωριοῦ.

Καλλονὴ τῆς Νεολαίας

1781) Ψαρὰς = Ἀγάνωτος ντενεκὲς πλήρης σουσαμοτῶν σαρδελλῶν. Γεράκι τῆς Ἐρήμου σὲ γνώρισα. Ὕπερε πῶς περνᾶς;

Ἁγνὴ ψυχὴ

1782) Ἀμαζὼν ἀλληλογραφοῦμε; Γράψε μέσω περιοδικοῦ. Ὕπερε κάνεις λάθος. Ἀπὸ ποῦ ὡς ποῦ πατριῶτες; Μήπως σοῦ λάσκαρε; Κατὰ ποὺ βλέπω εἶσαι τρελλὸς μὲ ἄπειρα (λ). Δὲν εἶναι σωστό, πεννομάχοι;

Ἀόρατος

1783) Καταλάνο σοῦ κακοφάνηκε; Τὴν ἀλήθεια λέγω. Γιατὶ μιλᾶς; Φράξετο! Γιατὶ τὰ μαθαίνω ὅλα. Ἀπὸ πιὸ νομίζεις; «Ἀπὸ τὴν κατασκοπεία». Σῶπα λοιπόν...

Ἀόρατος

1784) Προσχωρῶ στὸν ὑπερσύλλογο «ΔΑΔΕΣ».

Ἄστρο τῆς Αὐγῆς

1785) Προσχωρῶ στὸ σύλλογο ΔΑΔΕΣ. Ἱδρύομεν παράρτημα ΔΑΔΩΝ στὸ Ρέθυμνον.

Νέλσων

1786) Προσχωρῶ στὸ σύλλογο ΔΑΔΕΣ.

Ρόξτον

1787) Προσχωρῶ στὸν ὑπερσύλλογο ΔΑΔΕΣ.

Παγκανίνι

1788) Σύμφωνοι Ἀπόλλωνα. Κάποιο λάθος θὰ ἔγινε δικηγόρε Νεολαίας ἢ ἐκτὸς ἐὰν ἔχει... κανένα φρενοκομεῖο στὴ Μάνη καί...

Ἀστραπόβροντο

1789) Καὶ βέβαια, Ντολορές. Περιμένω καταστατικὸ προσχωρήσεως.

Ἀστραπόβροντο

1790) Γιὰ Παντοκράτορα Ἐφταλιώτη.

Ἀστραπόβροντο

1791) Πεννομάχοι! Ἀπὸ Μὰκ Ἄρθουρ γίνομαι Ἀργύρης Ἐφταλιώτης

1792) Γειά, συμπατριῶτες: Ἀστραπόβροντο, Ἀργ. Ἐφταλιώτης

1793) Χαιρετίζω τὸ στολίδι τῆς Ἑλληνικῆς Κοσμοκράτορα.

Ἀργ. Ἐφταλιώτης

1794) Γειά, χαρὰ πεννομάχοι. Ἁγνὴ ψυχή: ...νιότης Ἄλκη Ροδόπουλο. ...ὡς γνωστὸν ἡ μεγαλυτέρα σιωπηλὴ τῆς Πέμπτης. Ψαρά, Ἀθλητικὸ Διαβολάκι, καλύτερα Καρπάθικο. εἶσαι γιὰ νὰ ψαρεύης βελονιὲς καὶ ὄχι Κοραίους καὶ πεννομαχίες.

Κοραῖος

1795) Συνέχεια ἀπὸ (1110):
Τρέμε καὶ σὺ ὦ Ἀλκυών,
τὴ γόησσα Ἀμαζόνα.
Εἶσαι ὁ Φτερωτὸς (κατὰ φαντασίαν) Ἄρης;
Ὕπερε, καλοφαγωμένες μωρουδάκι μου.

Κοραῖος

1796) Ἄδωνι ἐὰν θέλης νὰ γνωριστοῦμε γράψε ποῦ βρίσκεσαι. Ἀμαζὼν τί θὰ ἔλεγες γιὰ ἕνα γράμμα; Μικρὲ Πλοίαρχε ἐὰν θέλης ἀλληλογραφία γράψε πρῶτος μέσω περιοδικοῦ.

Ἄγνωστη Ἑλληνίδα

1797) Στὸ Ρεμῆ θενὰ δωρίσω
γαϊδουρίων... συνοδεία,
νὰ τὸν μάθουν... τσιφτιτέλι
καὶ συνάμα... ψαλμωδία!

Ἐξάψαλμος

1798) Καὶ στὸν Φοίνικα δωρίζω
μία... Σολωμονική,
νὰ φωνάζη τὰ... διαόλια
καὶ νὰ κάνη... τουμπεκί!

Ἐξάψαλμος

(Συνεχίζονται)

1799) Ζήτω ὁ «Π.Α.Ο.Κ.» Θεσσαλονίκης.

Τριμπλὲρ Μουρατίδης

1800) Δειλοὺς ὀνομάζω, ἐκείνους
ποὺ τὴ δύναμή μ' ἀμφιβάλλουν
καὶ δὲν λὲν δυνατὰ
θὰ παλέψω μ' ἐκεῖνον ποὺ ὅλο νικᾶ.

Σκαλιστήρι

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾷ:

Διαβίβασα ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΚΟΠΑΝΑ τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση. Δὲν ξέρω γιατί δὲν σοῦ ἔστειλε τὰ φύλλα ποὺ ἐζήτησες. Πάντως ἄδικα βάζεις 500 δραχμὲς μέσα στὸ γράμμα. Πουθενὰ δὲν ἔγραψα τέτοιο πρᾶγμα. Εἶπα μόνο: Ὅταν μοῦ στέλνετε γράμματά σας νὰ διαβιβάσω σὲ κάποιο συνδρομητὴ νὰ μοῦ στέλνετε καὶ 500 δραχ. γιὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς.

ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΠΑ·Ι·ΣΙΕ. Δὲν γράφουμε πιὰ συνδρομητὴ χωρὶς προπληρωμὴ τῆς συνδρομῆς.

Ἔδωσα ἐντολὴ γι' αὐτὸ ποὺ μοῦ γράφεις ΕΜΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΧΑΛΑΙΝΑ.

Σ' εὐχαριστῶ θερμὰ ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΕ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια.

Θὰ σοῦ σταλῆ ἀγαπητὲ ΝΙΚΟ ΤΣΑΜΤΣΑΚΗ ὁ τόμος.

Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ἀγαπητὲ ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ.

Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση φίλε ΧΡΙΣΤΟ ΠΑΝΤΟΥΡΗ. Στεῖλε μου ἀκόμη μιὰ φορὰ συνεργασία σου καὶ νὰ μοῦ ὑπεθυμίζῃς πῶς πρέπει ὅπως σοῦ ὑποσχέθηκα νὰ σοῦ ἀπαντήσω.

Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ΗΡΑΚΛΗ ΠΑΠΑΓΕΡΜΑΝΕ. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονῇς τὴν ἀρχὴ ποὺ ἐθέσαμε γιὰ τὰ ψευδώνυμα.

Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος ΓΕΩΡΓΙΕ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΙΔΗ.

Θὰ σοῦ γράψουμε ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ.

Γραμματόσημα ἀσφράγιστα μπορεῖς νὰ μοῦ στέλνῃς ΣΤΕΛΙΟ ΑΘ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ· ὄχι ὅμως καὶ σ φ ρ α γ ι σ μ έ ν α; Τί νὰ τὰ κάνουμε;

Μπορεῖς νὰ παραπονεθῇς στὴ διεύθυνση τοῦ ταχυδρομείου ΑΝΤ. ΠΑΤΕΛΗ. Ἐμεῖς τί νὰ κάνουμε ἀπὸ δῶ; Γράψε μας κάτι συγκεκριμένο νὰ διαβιβάσουμε τὸ γράμμα σου στὴ διεύθυνση τοῦ ταχυδρομείου.

Θὰ φροντίσουμε νὰ μάθουμε ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΚΟΥΡΟΥ.

Πείραμε τὴ συνδρομή σου ΑΘ. ΜΗΣΙΑΚΑ.

ΑΝΤΩΝΗ ΜΩΡΑ·Ι·ΤΗ: Εἰς ἔνδειξη τῆς ἀγάπης μου εἶμαι πρόθυμος. Ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ ὑποβληθῇς στὸν κόπο νὰ μοῦ τὸ ξαναστείλῃς καὶ νὰ μοῦ ὑπενθυμίζῃς αὐτὴ τὴν ὑπόσχεσή μου νὰ σοῦ ἀπαντήσω. Ἔτσι; Γιὰ τὰ ἄλλα ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΚΑΤΑΡΑΚΗ. Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ τόσο εὐγενικὸ γράμμα σου.

ΣΤΑΥΡΟ ΛΟΓΓΙΝΙΔΗ, τὸ γράμμα σου διαβιβάσθηκε στὸν προϊστάμενο τῆς διεκπεραιώσεως. Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα. Ὄχι. Ἀτελῶς δὲν μπορεῖτε νὰ στέλνετε τὰ γράμματά σας.

Διαβίβασα τὴν ἐπιστολή σου στὴ διεκπεραίωσι ΒΑΣΙΛΗ Ι. ΚΛΑΔΟ.

Πῆρα τὶς 20.000 Λ. ΕΜ. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ καὶ σ' εὐχαριστῶ. Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση γιὰ ὅσα μοῦ γράφῃς.

Μόλις πάρουμε τὴν ἐπιταγὴ ΔΕΣΠΩ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑ·Ι·ΖΗ θὰ σὲ γράψουμε συνδρομήτρια.

Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ τόσο ἐνθουσιῶδες γράμμα σου φίλε ΓΕΩΡΓΙΕ Δ. ΓΙΑΓΙΑΝΝΗ.

Οἱ «Δυὸ φίλοι» παρακαλοῦνται νὰ μᾶς στείλουν τὸ ταχύτερο τὰ στοιχεῖα τους. Ἄλλως ἡ ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου τους θὰ ἀκυρωθῇ.

Εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς ΚΑΤΕΠΑΝΩ ποὺ μαθαίνω πῶς πῆρες βραβεῖο. Σοῦ εὔχομαι καὶ σ' ἀνώτερα. Καὶ καλὴ πρόοδο.

Γιὰ νὰ μοῦ γράφῃς ΜΑΥΡΕ ΠΕΙΡΑΤΗ στὸ ἴδιο χαρτὶ ἀγγελίες καὶ γράμμα στὸν Μπάρμπα-Μῆτρο μὲ βάζεις στὸν κόπο νὰ ἀντιγράψω τὴν ἀγγελία σου. Πρέπει νὰ ξέρῃς ὅμως. Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἑξῆς: Θὰ πετιοῦνται στὸ καλάθι.

Δυστυχῶς ὄχι ΣΑΤΡΑΠΗ. Δὲν μπορῶ. Οὔτε δημοσιεύω ἀγγελίες χωρὶς προπληρωμή.

Εὐχαριστῶ πολὺ ΚΩΝ. Γ. ΝΤΕΜΠΟ. Πῆρα τὸ χρέος σου.

Καὶ τὸ δικό σου ΠΑΥΣΑΝΙΑ ΜΥΛΩΝΑ. Γιὰ τὸ θεῖο σου θὰ ρωτήσουμε καὶ θὰ σοῦ γράψουμε.

Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Νώντα Εὐστ. Δημητριάδη, Φλοίσβου, Αὐγερινοῦ, Γεωργίου Κων. Σαουλίδη, Γεωργίου Ἰακωβίδη, Ζελίνας, Γιοῦ τοῦ Βελουχιοῦ, Κ. Κ., Δημ. Νανᾶ, Κ. Δ. Κατούκη, Ἀλεξίας Ἀργυρῶ, Πηνελόπης Γεωργίου Σκαφίδα, Νίκου Τέντα καὶ Κώστα Κ. Μαγνήσαλη.

Πήρασε ἐπίσης τὰ σκίτσα τῶν φίλων μας: Τζιτζιφρίκου, Σοφίας Παπανικολάου, Ἀδαμαντίου Τσομίδη (τὸ σκίτσο ἀρκετὰ καλὸ ἀλλὰ σχεδιασμένο μὲ ἀκατάλληλη μελάνη), Μιχαὴλ Ἄγγελου Ζελίνας, Νώντα Εὐστ. Δημητριάδη (σχεδιασμένο μὲ μολύβι κρίνεται ἐντελῶς ἀκατάλληλο).

Ἐπίσης τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Νικ. Παπαγεωργίου, Γεωργίου Ἰακωβίδη καὶ ἀγνώστου μας ἀπὸ τὴν Καλὴ Παναγιὰ ποὺ ἐξέχασε νὰ ὑπογράψῃ.

Τέλος πήραμε καὶ τὶς ἀθλητικὲς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Γεωργίου Τσιφλόγλου, Ν. Παπαγεωργίου καὶ τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τοῦ Τζιτζιφρίγκου.

Μόλις πάρουμε τὴ συνδρομή του θὰ γράψουμε συνδρομητὴ τὸ φίλο σου ἀγαπητὲ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ.

Ἔδωσα ξανὰ ἐντολὴ ΕΥΓΕΝΙΕ ΤΣΟΥΤΣΟ-

Ἂς θεωρηθῇ ἀγαπητὲ ΝΙΚΟ ΚΡΙΝΗ ἡ ὑπόθεσης λήξασα. Ὅπως εἶδες ἔγραψα κι' ὁ ἴδιος πῶς περίμενα τὶς ἐξηγήσεις σου. Μπορεῖ λοιπὸν νὰ θεωρηθῇ τὸ σκίτσο σου μίμηση ὄχι ὅμως καὶ ἀντιγραφή. Ἐν τάξει λοιπόν.

Πολὺ καλὰ ΓΙΩΡΓΟ ΚΩΝ. ΣΑΟΥΛΙΔΗ. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

Σοῦ διαβιβάζουμε τὶς εὐχές μας καὶ νὰ εἶσαι «σιδερένιος» φίλε ΑΝΑΣΤΑΣΙΕ ΔΙΟΝ. ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΕ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα. Καλὴ πρόοδο στὸ σχολεῖο σου.

Δὲν εἴπαμε ποτὲ τέτοιο πρᾶγμα ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΜΠΑΣΚΟΥΤΑ. Ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰδικῶς γιὰ σένα μπορεῖ νὰ γίνῃ ὅπως τὸ λές.

Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια ΣΠΥΡΟ Γ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΕ. Μόλις πάρουμε τὴ συνδρομή σου, θὰ ἀρχίσουμε τὴν ἀποστολὴ τοῦ περιοδικοῦ.

Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια ΣΤΕΦΑΝΕ ΔΗΜ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΕ. Ἂς ἐλπίσουμε ὅτι θὰ γίνουμε καλοὶ φίλοι!

Πρέπει νὰ σὲ βεβαιώσω ΑΘ. ΠΑΣΧΟ ὅτι ἀπὸ τὸ τεῦχος τοῦ νέου ἔτους τὸ θέμα τῶν συνεργασιῶν θὰ ρυθμισθῇ κατ' ἄλλον τρόπον.

Εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις σου δὲν μπορῶ ἀγαπητὲ φίλε ποὺ μοῦ γράφεις ἀπὸ τὸν Ἁλμυρὸ εὐαναγνωστη ὑπογραφή. Πάντως ἀπὸ τὸ 1ον τεῦχος τοῦ νέου χρόνου ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα θὰ ρυθμισθοῦν.

Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ τόσο ὡραῖο σου γράμμα ἀγαπητέ μου ΑΔΑΜΑΝΤΙΕ ΤΣΟΜΙΔΗ. Τὰ τεύχη θὰ σοῦ σταλοῦν.

Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ΜΑΝΩΛΗ ΧΑΤΖΑΚΗ.

Γράψαμε ΗΛΙΑ ΣΟΦΙΑΝΕ συνδρομητὲς τοὺς φίλους σου ΚΩΝ. ΠΑΠΑΗΛΙΑ καὶ ΜΙΧ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΝ.

ΓΕΡΑΚΙ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ δὲν πολυκαταλαβαίνω τὸ γράμμα σου. Ὁ ἀρχισυντάκτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταβάλῃ καὶ νὰ διορθώνῃ τὶς ἀγγελίες. Ἡ σύμπτυξις τῶν δικῶν σου ἔγινε, ἂν θυμᾶμαι καλά, διὰ νὰ γίνῃ κανονικὸς λογαριασμὸς τῶν λέξεων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν χρημάτων ποὺ ἔστειλες. Περιμένω τὴ φωτογραφία.

Εὐχαριστῶ θερμὰ ΙΩΑΝΝΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ γιὰ τὴν ἐγγραφὴ ὡς συνδρομητοῦ τοῦ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΔΕΜΑΤΑΚΗ.

Ἕνας νέος ποὺ στὸ φάκελλο σημειώνει δυσανάγνωστα τὸ ὄνομά του (ΤΖΟΝΝΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ τοῦ ΜΙΧ. κατὰ πᾶσαν πιθανότητα) μοῦ ζητεῖ νὰ τὸν γράψω συνδρομητή. Δὲν γράφει ὅμως οὔτε διεύθυνση οὔτε τίποτα. Πῶς νὰ τοῦ τὸ στείλω;

Θὰ σοῦ σταλῇ τὸ τεῦχος ΙΩΑΝΝΗ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΙΤΗ.

Ἐγράψαμε ΑΝΤ. Π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΕ συνδρομητὴ τὸν ΕΥΘΥΜΙΟ Μ. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟ. Εὐχαριστοῦμε. Τὸ σημείωμά σου διαβιβάστηκε στὸν πάτερ Ἱερώνυμο.

Μὰ τί εἶναι αὐτὰ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΕ. Μοῦ διασκευάζεις, γιὰ νὰ μὴ πῶ ἀντιγράφεις κομμάτι ποὺ δημοσιεύτηκε στὴν «Παιδόπολη» καὶ μοῦ τὸ στέλνεις! Μὴ χειρότερα!

Ἀπὸ ποῦ βρῆκες ΧΡ. ΚΑΡΛΗ, ὅτι ὁ κ. Λάμπρος Χαλμούκης εἶναι πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως;

Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Σωτηρίου Δ. Καρλῆ, Βασ. Καρρᾶ, Ἐξάψαλμου, Γρηγορίου Τσιλημάγκου, Νίκου Σαλονικιοῦ (πῶς βρέθηκε στὰ χέρια σου ξανὰ αὐτὴ ἡ συνεργασία; Ἐγὼ δὲν θυμᾶμαι νὰ στὴν ἐπέστρεψα), Φωτεινῆς Κωνσταντινίδου (σ' εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὰ καλά σας λόγια), Γεωργίου Ἀντωνίου Κύρκου, Γεωργίου Ἀδαμοπούλου, Ἀν. Ἀποστολοπούλου, Ἰωάννη Κόλλη, Γεωργίου Βλάχου, Ἐμμ. Γ. Ἀδαμάκη, Στεργίου Τσαπάζογλου, Κωστῆ Ἀργυροπούλου (διάφορες ἀποστολές), Κοσμᾶ Κάππη, Γεωργίου Λοβέρδου, Ἀργοπορημένου Διαβάτη, (τί εἶναι αὐτὸ τὸ ἀκαδημαϊκὸς ποὺ προσθέτεις στὸ ψευδώνυμό σου;), Κων. Θεοδώρου, Τιμ. Νατσούλη, Γιάννη Γουσέτη, Μυρσίνης, Σωτήρη Β. Φασούλη, Νίκου Γιαννούλη, Ἰωάννη Τζιούμαρη, Ἀλεξ. Κουτσομητροπούλου, Χρίστου Καραγεωργούδη, Ἀθ. Δ. Στεφανακάκη, Πάνου Μαλεβοῦ (μελέτη γιὰ τὸν Ξενόπουλο).

Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Φτερωτοῦ Καβαλλάρη, Ἰωάννη Τζιούμαρη, Π. Μαλεβοῦ, Εὐσταθίου Κολλᾶ, Τιμ. Νατσούλη, Ἰωάνν Γεωργίου Ρήγα, Τότας Ἀντωνοπούλου.

Πήραμε τὰ σκίτσα τῶν φίλων μας: Λούλη, Κων. Θεοδώρου, Ν. Γιαννούλη, Γιοῦ τῆς Λέσβου, Χ. Μιχαηλίδη, Μαίρης Γεωργίου Διαμαντοπούλου, Παναγιώτη Μουτζούρη, Σωμ. Ἄθω, Ἐξάψαλμου, Νίκου Σαλονικιοῦ, Ἰωάννου Καραμποΐτου, Δημητρίου Τσίγκαλου (σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλά σο λόγια. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως νὰ βλέπῃς μόνο τὸ ὄνομα σου στὸ περιοδικό. Πρέπει νὰ τὸ βλέπεις κάτω ἀπὸ κάτι καλό. Ἔτσι δὲν εἶναι;

Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Βασιλείου Καρρᾶ, Ὑπέρου, Α. Σιώμου.

Πήραμε τὶς ἀθλητικὲς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Ἀπ. Τσελεπῆ, Α. Παπαδάκη, Νικ. Κουφάκη, Γιάννη Γουσέτη, Ζαχαρία Μάντου.

Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ φίλε ΣΤΕΡΓΙΕ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΖΑΜΠΙΤΗ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

Εὐχαριστοῦμε πολὺ φίλε Κ. ΤΣΙΤΣΟ γιὰ τὴν ἐγγραφὴ ὡς συνδρομητῶν τῶν ἕξη φίλων σου. Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση νὰ κανονίσῃ τ ζήτημα τῆς δωρεὰν συνδρομῆς.

Πήραμε τὴ συνδρομή σου ΤΟΤΑ Β. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

Ἔδωσα σχετικὴ ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωσι φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΒΑΣΙΛΑΚΗ. Πῆρα τὶς 5000 δραχμὲς τοῦ χρέους σου.

Γράψαμε συνδρομητὴ τὸ φίλο σου ΙΩΑΝΝΗ Χ. ΛΑΜΠΡΑΚΗ ἀγαπητὲ φίλε ΝΙΚΟ ΤΣΑΜΤΣΑΚΗ. Ἡ συνδρομή του ἀσφαλῶς εἶναι αὐτ ποὺ μᾶς ἔστειλες μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγή. Ἔτσ δὲν εἶναι;

Ἀσφαλῶς φίλε ΙΩΑΝΝΗ ΓΡΗΓ. ΚΑΠΛΑΝΙΔΗ. Πῆρα τὶς 7000 δραχμὲς καὶ σ' εὐχαριστ πολύ. Ὁ προϊστάμενος τῆς διεκπεραιώσεως θ σοῦ ἀπαντήσῃ ἐπὶ τῶν δοσοληψιῶν.

Εὐχαριστοῦμε θερμὰ φίλε ΓΡΗΓΟΡΙΕ ΓΑΡΕΦΑΛΑΚΗ.

Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλες σου τὶς προσπάθειε ΝΙΚΟ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΕ. Τὰ πράγματα εἶναι ἀκριβῶς ὅπως τὰ λές.

Τί νὰ σοῦ πρωτοαπαντήσω ΜΙΤΥΛΗΝΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΕ. Μὴ μοῦ γράφεις ὅλα τὰ ζητήματ στὸ ἴδιο χαρτί. Ἢ τουλάχιστο μὴ γράφετε κα στὶς δυὸ σελίδες. Δὲν μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτ λοιπὸν σὲ τί μπελλάδες μὲ βάνετε; Πῶς νὰ ξε χωρίσω τὶς ἐρωτήσεις, πῶς τὶς ἀγγελίες κλπ. Πάντως σὲ πληροφορῶ ὅτι μπορεῖς νὰ πάρῃς ὅσ ψευδώνυμα θέλεις.

Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ φίλε ΕΛΕΥΘΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ. Εὐχαριστοῦμε πολὺ τὸ φίλο μα ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ ποὺ σᾶς συνέστησε.

Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ΠΑΥΛΟ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν προαιρετικὴ εἰσφορά.

Θὰ σοῦ σταλῇ τὸ τεῦχος ἀγαπητέ μου ΠΕΡΙΚΛΗ ΝΙΚ. ΚΑΚΚΑΒΑ.

Σοῦ γράφουμε ἰδιαιτέρως ΕΥΣΤΑΘΙΕ ΚΟΛΛΑ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὴν ἀρχ ποὺ θέσαμε.

Σᾶς γράψαμε ΓΙΩΓΟ ΑΝΤ. ΚΥΡΚΟ κα ΝΙΚΟ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ συνδρομητές. Ἰ διαιτέρως τὸν πρῶτον εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ τόσ ὡραῖο καὶ εὐγενικὸ γράμμα του.

Εὐχαριστῶ πολὺ ΕΠΑΜ. ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗ γιὰ ὅλα καὶ ἰδιαιτέρως γιὰ τὶς ὑποσχέσεις σο Τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ψευδωνύμου σου δὲν τὴν ἔκαμ γιὰ νὰ μὴ σὲ ἐπιβαρύνω μὲ 2000 δραχμές. Φρόν τισε μόνο νὰ μοῦ τὰ στείλῃς ἐγκαίρως πρὸς ἔγ κριση γιὰ τὸ νέο χρόνο 1952.

Θὰ εὐχαριστηθοῦμε πολὺ νὰ σὲ γνωρίσου ΙΩΑΝΝΗ Χ. ΤΣΑΚΛΙΔΗ. Θὰ γράψουμε συνδρο μητὲς τοὺς φίλους σου μόλις πάρουμε τὴ συνδρο μή τους.

Πρῶτα-πρῶτα σ' εὐχαριστῶ θερμὰ ἀγαπη μου ΓΙΩΡΓΟ ΒΛΑΧΟ γιὰ τὸ τόσο ὄμορφο γράμμ σου. Τί θέλεις νὰ κάμω μὲ τοὺς τρομεροὺς α τοὺς ἀντιγραφεῖςΓιὰ τὰ ψευδώνυμα ἔτσι εἶναι. Τ δικό σου νὰ μοῦ τὸ ξαναστείλῃς γιὰ τὸ 1952. Δ χάλασε ὁ κόσμος γιὰ δυὸ τεύχη. Πάντως ἔχε ὑ ὄψη σου πὼς οἱ 4000 γιὰ τὶς ὁποῖες μοῦ γράφε δὲν ὑπῆρχαν μέσα στὸ φάκελλο.

Εὐχαριστῶ πολὺ ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΠΟΛΙΤΗ. Π ραμε τὶς 13.000 δραχμές.

Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ΠΑΝΟ ΜΑΛΕΒΕ

ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕ. Καθὼς θὰ εἶδ οἱ συνδρομὲς εἶναι προπληρωτέες. Κανεὶς δὲν γρ φεται συνδρομητὴς χωρὶς νὰ προπληρώσῃ.

Σοῦ ἀπαντῶ ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΚΑΚΚΑΛΗ. Δ πρόκειται νὰ δημοσιεύσουμε τὸ χάρτη ποὺ μᾶς ζ τᾶς γιὰ λόγους καθαρῶς τεχνικούς. Πολλὰ παιδ ἀπὸ τὰ ἀπαχθέντα ποὺ ἐκρατήθηκαν στὴν Γιουγκ σλαβία ἐπέστρεψαν. Γιὰ τὰ καθαρῶς οἰκονομι θὰ φροντίσῃ τὸ λογιστήριο.

Διαβάσαμε μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὸ γράμ σου φίλε ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛ Σ' εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ ὅλα Δυστυχῶς ἡ δημ σίευση τῆς φωτογραφίας δὲν εἶναι εὔκολη. Για ὅπως εἶναι θὰ βγῇ μουτζούρα.

Νὰ φροντίσῃς ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΛΔΗ νὰ βρῇς

περιοδικά. Δὲν πρέπει νὰ χάθηκαν. Ἀλλιῶς πρέπει νὰ μᾶς στείλης 1000 δραχμὲς γιὰ τὸ κάθε τεῦχος.

Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΐΔΗ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις.

Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΚΥΡ. ΜΙΧ. ΚΥΡΙΤΣΗ. Τὰ θέματα στοὺς διαγωνισμοὺς τῶν συλλόγων θὰ πρέπει νὰ στέλνουνται ἀπ' εὐθείας. Πάντως στὸ 1ον τεῦχος τοῦ νέου χρόνου θὰ σᾶς στείλουμε νεώτερες ὁδηγίες.

Ἐν τάξει ΑΛ. ΓΚΑΓΚΟ. Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη. Ὁ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΡΑΝΙΚΟΣ γράφτηκε συνδρομητής.

Μὰ πραγματικὰ γίνεται μαύρη ἀγορὰ στὴν πόλη σας τῆς «Παιδοπόλεως» ΚΟΚΚΙΝΕ ΒΡΑΧΕ. Πολὺ παράξενο μοῦ φαίνεται. Ἀλλὰ γιατὶ δὲν τοὺς γράφεις συνδρομητές;

Πολὺ καλὰ ΓΙΩΡΓΟ ΜΠΑΤΗ. Λυπᾶμαι μόνο ποὺ δὲν μπορῶ νὰ γράψω συνδρομητὴ τὸ φίλο σου ἂν δὲν προπληρώση τη συνδρομή του. Δὲν εἶδες τί ἔγινε μὲ τοὺς ἄλλους δύο φίλους σου; Γράφτηκαν συνδρομητές. Παίνουν τὸ φύλλο τακτικὰ καὶ δὲν στέλνουν τὴ συνδρομή τους!

Σιγὰ-σιγὰ θὰ μιλήσουμε καὶ γιὰ τὴν "Ἠπειρό σας, ἀγαπητὲ ΚΩΝ. Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οἱ διευθύνσεις σου ἄλλαξαν.

Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια ΚΩΣΤΗ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΕ.

Ὄχι ΣΤΕΛΙΟ ΣΜΠΥΡΑΚΗ. Ἂς περιμένουμε μέχρι τοῦ τεύχους 48. Τότε θὰ δώσουμε ὁδηγίες γιὰ ὅλα.

Νὰ γραφῆς συνδρομητὴς ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΠΑΝΤΙΔΗ ἀπὸ τὸ νέο τόμο εἶναι τὸ καλλίτερο.

Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΚΩΣΤΑ ΚΟΝΤΙΔΗ.

Τὸ γράμμα στὸ ΓΙΩΡΓΟ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ τὸ διαβίβασα στη διεκπεραίωση γιὰ νὰ σοῦ στείλη τὰ τεύχη ποὺ ζητᾶς. Κατὰ συνέπεια τὰ σχετικὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» καὶ αἰνίγματα δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψη. Φρόντιζε ἄλλη φορὰ νὰ τὰ γράφης σὲ ξεχωριστὸ χαρτί.

Σοῦ γράφουμε ἰδιαιτέρως ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΚΩΝ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΕ.

Ἀλλάξαμε τὶς διευθύνσεις τῶν φίλων μας: Ἐμμ. Δημ. Γεωργακάκη, Ἀναστασίου Ἀποστολοπούλου (τὸν εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά του λόγια), Νικ. Κουφάκη.

ΝΙΚΟ ΣΑΛΟΝΙΚΙΕ. Οὔτε στὴν μιὰ ἐρώτησή σου μπορῶ νὰ ἀπαντήσω (ἢ καλλίτερα δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἀπαντήσω) οὔτε στὴν ἄλλη περὶ Ὁμήρου. Γύρω ἀπὸ τὸ ὁμηρικὸ ζήτημα ἔχουν πολλὲς ἀπόψεις ὑποστηριχθῆ. Καμμιὰ ὅμως δὲν ἔχει ἀποδείξεις. Ἔτσι παραμένουν ὅλες θεωρίες καὶ τίποτ' ἄλλο.

Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Ἀγγέλου Χρυσάφη, Ἀνδρ. Σάββα Θεοδωρίδη, Νίκου Εὐθυμίου Ταμπούρη (ἀρκετὰ καλὰ τὰ ποιήματά σου), Χαραλ. Σαβ. Θεοδωρίδη, Διονυσίου Μαρκοπούλου, Ἰωάννη Καλεώδη, Πατηνιώτικης Πέννας, Ντέντεκτιβ Χ., Γεωργίου Π. Σταματίου, Σωτηρίου Φασούλη, Ρούντη, Παναγιώτη Καψάλη, Ἀχιλλέα Χρ. Χαλβατζάρα, Γεωργίου Δ. Κούβελα, τοῦ φίλου ποὺ ξέχασε νὰ ὑπογράψη τη μετάφραση ἀπὸ τὰ γαλλικὰ «ἡ ἀφηρημάδα» καὶ ἡ ἀπάντηση στὴ «Τεμπέλη» (ἀλλὰ περὶ ἀφηρημάδας ἔγραφε ὁ ἴδιος καὶ νὰ μὴν εἶναι κι' ὁ ἴδιος ἀφηρημένος·), Σπύρου Βραχωρίτη, Π. Χατζηπέτρου, Ναπ. Σαΐνη, Ἀντ. Ν. Μωραΐτη (ἔτσι κι' ἔτσι αὐτὴ τη φορὰ κοντάφτει κάπου - κάπου), Ἰωάννου Ἡλιάδη, Ἀριστείδη Νάτση.

Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Ἰωαν. Δημ. Χατζηεμμανουὴλ, Κων. Δ. Κατσούκη, Σωτείνης Β. Μπουγᾶ, Γεωργίου Δημητράντζου, Κων. Ζεδοπούλου, Παναγιώτη Καψάλη, Ντεντεκτὶβ Χ., Νίκου Πολυχρονοπούλου, Διον. Μαρκοπούλου, τοῦ «Γέρας» Ἀνδρ. Σάββα Θεοδωρίδη, Μικροῦ Τροβαδούρου, Μυρ. Σιββιανάκη.

Δὲν μπορῶ νὰ πῶ, βέβαια, ἀγαπητέ μου ΘΕΟΔΩΡΕ ΑΘ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΕ πὼς τὸ ποίημά σου εἶναι καλό! Δὲν εἶναι. Φαίνεται πὼς δὲν ἔχεις φλέβα ποιητική. Αὐτὸ ὅμως νὰ μὴ σὲ στενοχωρῆ. Ἀλλοίμονο στὴν πατρίδα μας ἂν εἴμαστε ὅλοι μας... ποιητάδες. Πάντως οἱ στίχοι ποὺ μοῦ ἔστειλες ἔχουν κάποια ἀξία. Ἐκφράζεις ἡ αὐτοὺς τὴν σου τὴν ἀγάπη στὸ περιοδικό. Καὶ αὐτὸ εἶναι κάτι. Γιὰ τὰ ἄλλα ποὺ μοῦ γράφεις ἔδωσα ἐντολὴ τὴ διεκπεραίωση νὰ κάμη σχετικὴ ἔρευνα.

Πήραμε τὰ σκίτσα τῶν φίλων μας: Χ. Ἀργυρίδη, Ἐξάψαλμου, Ναπ. Σαΐνη Πλάτωνος, Γιοῦ τοῦ Ἀράχθου, Γεωργίου Παν. Σταματίου, Νίκου Σαλονικιοῦ, Ἀνδρέα Σάββα Θεοδωρίδη, Σπ. Γυφτοπούλου, Ζωγράφου Ρεμπλάνς.

Πήραμε τὶς ἀθλητικὲς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Λεωνίδα Μήτση, Δ. Μ. (ἀπὸ τὴν Κοζάνη), Πρωτοφάλη, Δ. Σωτηροπούλου, Χρίστου Γρυνιάδη, Γεωργίου Βουρλούμη.

Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Γεωργίου Δ. Κούβελα, Διονυσίου Μαρκοπούλου, Ἐμμ. Σβάρνα (ἀκατανόητα καὶ σὰν σπαζοκεφαλιὲς καὶ σὰν «Γιὰ νὰ γελᾶτε»), Παναγιώτη Δημ. Χατζηεμμανουήλ, Ἐξάψαλμου, Ναπ. Σαΐνη, Φωτεινῆς Μπουγᾶ, Γεωργίου Δημητράντζου, Σπ. Γυφτοπούλου.

Πήραμε τη συνδρομή σου, ΧΡ. Π. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΕ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

Περιμένετε γενικὲς ὁδηγίες ΓΙΩΡΓΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΟΤΗ γιὰ τὰ ζητήματα τῶν συλλόγων. Θὰ εὐχαριστηθοῦμε πολὺ νὰ σὲ γνωρίσουμε τὰ Χριστούγεννα.

Εὐχαριστῶ πολὺ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΒΒΑΔΑ, πῆρα τὰ χρήματα καὶ ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ.

Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ὡραῖο σου γράμμα ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΔΗΜ. ΧΑΤΖΗΕΜΜΑΝΟΥΗΛ.

Θὰ σᾶς σταλῆ ὁ τόμος τοῦ 1950 ἀγαπητοί μου φίλοι ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΡΡΑ, ΓΙΑΝΝΗ ΖΑΓΚΟ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΕ Π. ΑΡΧΟΝΤΙΔΗ.

Θὰ γράψουμε συνδρομητὴ τὸν Παναγιώτη Ζερκίδη φίλε ΚΩΝ. ΓΕΩΡΓΑΝΟ μόλις πάρουμε τη συνδρομή του. Στὸ γράμμα δὲν ἦταν τὰ χρήματα. Τὰ ἔστειλε μήπως μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγή; Γιὰ τὰ ἄλλα ποὺ μὲ ρωτᾶς θὰ δημοσιεύσουμε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ προσεχῆ φύλλα ὁδηγίες.

Ἐν τάξει ΑΝΤ. ΜΩΡΑΐΤΗ. Θὰ σταλοῦν τὰ τεύχη.

Δὲν κατάλαβα, φίλε ΝΙΚ. ΔΗΜ. ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΗ, ποιὰ συνδρομὴ μοῦ στέλνεις, τοῦ Δημ. Παν. Κορέλλα ἢ τη δική σου. Ἐγὼ τὴν ἔγραψα γιὰ τὸν Κορέλλα καὶ φρόντισε, ἂν τὴν ὀφείλης πραγματικά, νὰ στείλης τη δική σου. Ἡ γραφὴ μου νὰ κάνω διόρθωση.

Διαβίβασα ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΑΝΔΡΟΥΛΗ τὸ γράμμα σου στη διεκπεραίωση.

Καλῶς ἦλθες στὴν Ἀθήνα ΝΑΠ. ΣΑΐΝΗ. Μόλις γίνης καλὰ νὰ φροντίσης νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆς.

Εὐχαριστῶ θερμὰ ΠΕΤΡΟ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟ γιὰ τὴν ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς σου.

Διορθώσαμε τη διεύθυνση τῆς ΖΩΗΣ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ ἀγαπητή μου ΕΛΕΝΙΤΣΑ ΚΟΝΤΟΥ.

Σοῦ ἀπαντῶ ΦΑΕΘΩΝ στὸ ἐρώτημά σου: 1) Διὰ τοὺς συλλόγους θὰ γράψω σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ προσεχῆ φύλλα τῆς «Παιδοπόλεως» ἐκτενεῖς ὁδηγίες. 2) Τὸ ζήτημα τῆς καθυστερήσεως τὸ ἐξηγήσαμε τόσες φορές. Ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη δημοσιογραφικοῦ χαρτιοῦ. 3) Στὴ δεύτερη σελίδα κάθε τεύχους γράφουμε λεπτομερῶς γιὰ τὶς συνδρομές. 4) Δὲν ἐζήτησα ὑπεύθυνο δήλωση ποτέ! Πρέπει νὰ γνωρίζουν οἱ μικροί μου συνεργάτες ὅτι δὲν πρέπει νὰ στέλνουν ἀντιγραφές. Τί νὰ τὴν κάμω τὴν ὑπεύθυνη δήλωση ὅταν εἴτε μ' αὐτὴ εἴτε χωρὶς αὐτὴ μοῦ στέλνουν ἀντιγραφές; 5) Μπορεῖς νὰ στείλης ὅ,τι θέλεις. Ἂν εἶναι καλὸ θὰ δημοσιευθῆ. 6) Ὄχι. Δὲν μπορεῖς νὰ κρατᾶς σὲ ἀπεριόριστο χρόνο ἕνα ψευδώνυμο χωρὶς νὰ τὸ ἀνανεώνης. Τὸ ψευδώνυμο ἰσχύει γιὰ τὸ χρόνο ποὺ ἐγκρίθηκε. Δὲν ἰσχύει γιὰ ἕνα χρόνο. Ἰσχύει μόνο γιὰ τὸ χρόνο ποὺ ἔχει ἐγκριθῆ. Δηλαδὴ ψευδώνυμα ποὺ ἐγκρίνονται σ' αὐτὸ τὸ τεῦχος ἰσχύουν μέχρι 31 Δεκεμβρίου. Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου πρέπει νὰ ἀνανεωθοῦν. 7) Κάθε ἀναγνώστης τοῦ περιοδικοῦ μπορεῖ νὰ ἔχη ὅσα ψευδώνυμα θέλει. Ἀρκεῖ νὰ καταβάλη γιὰ καθένα ἀπὸ αὐτὰ τὸ καθοριζόμενο «δικαίωμα ἐγκρίσεως».

Γιὰ τὸ ζήτημα τῶν τευχῶν ΓΙΩΡΓΟ ΔΙΟΝ. ΚΟΥΒΕΛΑ, καὶ τῶν διευθύνσεων διεβίβασα στὴ διεκπεραίωση τὸ γράμμα σου. Γιὰ μαθητὰς σὰν καὶ σένα δὲν βρίσκω κανένα ἀπὸ τὰ μυθιστορήματα τοῦ Ξενοπούλου κατάλληλο. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν σοῦ ἀπαντῶ πιὸ θεωρῶ καλλίτερο. Γιὰ τὰ ἄλλα ποὺ μὲ ρωτᾶς θὰ σοῦ ἀπαντήσω.

Διεβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωσι ΗΛ. ΒΛΑΧΟΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΕ.

Θὰ σᾶς σταλοῦν τὰ τεύχη ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΚΩΝ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΕ καὶ ΑΘ. Σ. ΝΤΕΛΑΓΙΩΡΓΟ.

Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΑΘ. ΚΑΛΤΣΑ. Εὐχαριστοῦμε.

Πολὺ μοῦ ἄρεσε ἡ παρομοίωσή σου φίλε ΑΧΙΛΛΕΑ ΧΡ. ΧΑΛΒΑΝΤΖΑΡΑ: ὥστε περιμένεις τὸ περιοδικὸ σὰν τὴ μάννα ποὺ περιμένει τὸ γιὸ της ἀπὸ τὴ ξενητειά. Σ' εὐχαριστῶ πάντως γιὰ τὸ ὡραῖο γράμμα σου.

Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Π. ΚΑΨΑΛΗ καὶ γιὰ τὶς ὑποσχέσεις σου καὶ γιὰ τὴν ἀγάπη σου γιὰ τὸ περιοδικὸ ποὺ τόσο ὄμορφα τὴν ἐκδηλώνεις.

Δὲν θυμᾶμαι ΡΟΥΝΤΗ τί ἀκριβῶς σοῦ διόρθωσα. Ὀφείλω ὅμως νὰ σοῦ πῶ πὼς ἔχω ὑποχρέωση νὰ διορθώνω καμμιὰ φορὰ τὶς ἀγγελίες. Καὶ ἂν θέλης νὰ μεταβάλω καὶ τὸ νόημα. Καὶ νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς ὅταν διορθώνω ἔχω κάποιο δίκηο. Πάντως πρέπει νὰ σοῦ πῶ ὅτι, ἐπειδὴ δὲν θυμᾶμαι ἀκριβῶς τὴν περίπτωση εἶμαι καὶ σὲ θέση νὰ σοῦ πῶ γιατὶ διόρθωσα τὶς δικές σου, ἢ ἔγινε καμμιὰ ἄλλη ἀλλαγὴ ἀπὸ τυπογραφικὸ λάθος.

Διαβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση ΓΙΩΡΓΟ ΠΟΘΟ. Νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς σὲ θεωροῦμε ἕνα ἀπὸ τοὺς καλοὺς μας φίλους. Φρόντιζε μόνο νὰ μὴ λησμονᾶς τὴν ὄμορφη ἑλληνικὴ παροιμία πὼς «οἱ καλοὶ λογαριασμοὶ κάνουν τοὺς καλοὺς φίλους».

Διαβίβασα ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΜΥΡΗ τὸ γράμμα σου στη διεκπεραίωση. Φυσικὰ τὰ αἰνίγματά σου γραμμένα στὸ ἴδιο χαρτὶ δὲν παραδόθηκαν στὸν ἁρμόδιο συνεργάτη μας.

Γιὰ τὰ καλά σου λόγια ΖΑΧΑΡΙΑ ΚΑΛΛΙΝΙΚΙΔΗ θερμὲς εὐχαριστίες. Γιὰ τὰ ἄλλα ἔδωσα ἐντολὴ στη διεκπεραίωση.

Πολὺ ὡραῖο τὸ γράμμα σου ΣΩΤΗΡΗ ΦΑΣΟΥΛΗ καὶ σ' εὐχαριστῶ.

Ὅλα ὅσα μοῦ στέλνεις φίλε Π. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ μοῦ ἀρέσουν. Εἶσαι ἕνας ἀπὸ τοὺς νέους ποὺ πιστεύω πὼς θὰ διαπρέψουν στὴ ζωή τους. Ὅσο γιὰ τοὺς νέους αὐτοὺς ποὺ μοῦ γράφεις, προσπαθῆσα πολὺ νὰ τοὺς φέρω σὲ κάποιο λογαριασμό. Ἀλλὰ στὸ τέλος ἀναγκάσθηκα νὰ τοὺς ἀποκηρύξω: Ἂς ἐλπίσω ὅτι ἡ ἀποκήρυξη ποὺ τοὺς ἔκαμα καὶ ἡ σχετικὴ προσφυγή μου εἰς τὸν Γυμνασιάρχη τους θὰ τοὺς συνετίση. Γιατὶ ὡς νέοι αὐτοὶ χρειάζονται πολλὲς προσπάθειες καὶ πολλὲς νουθεσίες.

Σὲ περιμένω ΖΗΣ. ΒΙΡΒΙΛΗ κάθε μέρα στὸ «Ἐμπρὸς» μετὰ τὶς 6 μ.μ.

Ποῦ νὰ θυμᾶμαι ΦΛΟΙΣΒΕ, τί ἐδημοσιεύθη καὶ τί ὄχι. Πάντως παρακάλεσα τὴ γραμματεία νὰ φροντίση.

Θὰ γράψουμε συνδρομήτρια τὴν Χάϊδω Κουκούρη ἀγαπητὴ ΓΟΥΛΑ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ. Εὐχαριστοῦμε.

Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΝΩΝΤΑ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ. Εὐχαριστοῦμε.

Πήραμε τη συνδρομὴ ΙΩΑΝΝΗ ΜΠΙΖΟ. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

Γράφουμε συνδρομητὴ τὸν Χρῖστο Ζαδὸ φίλτατε ΝΙΚΟ ΤΣΑΜΙΣΑΚΗ. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

Εὐχαριστῶ ΙΩΑΝΝΗ ΠΟΛΥΧΡΟΝΗ. Πήρα τη συνδρομή σου.

Ἐλπίζουμε ὅτι θὰ καλύψουμε ὁριστικὰ τὴν καθυστέρηση ἀγαπητέ μου Γ. ΤΣΙΦΛΟΓΛΟΥ καὶ Θ. ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΠΟΥΛΕ.

Θὰ σοῦ τὸ στείλουμε τὸ περιοδικὸ ΘΕΟΔΩΡΑ ΠΕΝΤΕΡΙΔΟΥ.

Διαβίβασα τὸ γράμμα σου στη διεκπεραίωση ΝΙΚΟ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΕ. Γιὰ τὰ καλά σου λόγια σ' εὐχαριστῶ.

Γράφουμε ΝΙΚΟ ΧΑΤΖΗΓΙΩΡΓΗ συνδρομητὴ τὸν ΖΑΧΑΡΙΑ ΜΑΝΤΟ. Εὐχαριστῶ. Θὰ δημοσιεύσουμε σκίτσα. Ἀλλὰ λόγῳ πολλῶν ἀντιγραφῶν κάνει περισσότερο ἔλεγχο.

Γιὰ ὅσα μὲ ρωτᾶς θὰ σοῦ ἀπαντήσω ἀγαπητέ μου φίλε ΛΑΡΥ ΠΑΡΚ σὲ γενικὲς ἀνακοινώσεις. Πάντως ἡ ἀνανέωση τοῦ ψευδωνύμου προϋποθέτει καταβολὴ 2.000 δραχμῶν. Τὶς συστάσεις σου τὶς μελετῶ. Εὐχαριστῶ.

Ἔλαβα ὑπὸ σημείωση ὅλες σου τὶς συστάσεις ἀγαπητέ μου ΜΙΚΡΕ ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟ.

Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη φίλε ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΙΤΣΑΡΗ.

Σᾶς γράψαμε συνδρομητὲς ΕΥΣΤΑΘΙΕ ΓΕΜΕΝΗ, ΝΙΚΟ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ, καὶ ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΑΜΑΡΑ.

Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ΣΠ. ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΕ γιὰ τὸ ὡραῖο πρῶτο σου γράμμα. Ἐλπίζω πὼς θὰ γίνουμε πραγματικὰ καλοὶ φίλοι.

Διεβίβασα τὸ γράμμα σου στη διεκπεραίωση φίλε ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΙΩΑΝΝ. ΚΛΑΔΟ.

Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ΜΥΡΩΝ ΣΙΒΒΙΑΝΑΚΗ.

Δυστυχῶς ΓΙΩΡΓΗ ΔΡΑΚΟΥΛΗ δὲν θὰ δημοσιευθῆ τὸ αἴνιγμά σου γιατὶ εἶναι γραμμένο στὸ ἴδιο χαρτὶ μὲ τὴν ἐπιστολή. Δὲν τὸ εἴπαμε τόσες φορές; Ὁ συνδρομητὴς θὰ γραφῆ μόλις πάρουμε τη συνδρομή του.

Εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα Χ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, Θ. ΧΡΙΣΤΙΔΗ, Θ. ΜΠΟΓΙΑΤΖΗ καὶ Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Σᾶς γράψαμε συνδρομητές.

ΓΙΩΡΓΟ ΜΙΧ. ΚΟΛΛΙΑΔΗΜΑ: Μὲ ρωτᾶς ἂν ὁ Διάβολος ἔφτιαξε τὸν ἄνθρωπο. Τί θέλεις νὰ σοῦ ἀπαντήσω; Μὰ μή μοῦ θέτετε τέτοια ἐρωτήματα βρὲ παιδιά, νὰ ζῆτε.

Παρακαλεῖται ὁ φίλος μου ποὺ μὲ ρωτάει γιὰ τὰ νερὰ τῶν πηγῶν, τὸν τρόπο διατροφῆς τῶν φυτῶν καὶ τὸν ἀτμὸ νὰ μοῦ ξαναστείλη τὶς ἐρωτήσεις του ἀφοῦ καθαρογράψη τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμό του.

Τὰ παιδιὰ ποὺ μᾶς γράφουν πρέπει ν' ἀναφέρουν τὸ ζήτημα ποὺ τὰ ἐνδιαφέρει καὶ νὰ μὴ μᾶς παραπέμπουν σχετικῶς, σὲ προηγούμενο γράμμα τους.

Ὅποιος στέλλει χρήματα, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ γράφη ἢ στὸ συστημένο γράμμα ἢ στὸ ὡρισμένο μέρος τῆς ταχ. ἐπιταγῆς, γιατὶ μᾶς στέλνει τὸ ποσόν.

Κ.Κ., ΕΛ. ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΚΗ, Ζ. ΡΕΝΟΥΑΡ, ΑΠΟΛΛΩ, ΑΔΑΜΑΝΤΙΕ ΩΡΙΓΕΝΗ, ΑΕΤΕ ΤΗΣ ΣΤΕΠΑΣ, ΓΙΕ ΑΡΑΧΘΟΥ, λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ εἴπαμε. Μὲ τὰ ξερὰ καίγονται καὶ τὰ χλωρά. Τηροῦμε τὴν ἀρχὴ ποὺ ἐθέσαμε.

Περνάτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

Σ	ω	κ	ρ	ά	τ	η	ς
Ι	Σ	Λ	Α	Ν	Δ	Ι	Α
Κ	ί	Σ	Σ	Α	Β	Ο	Σ
Μ	Α	Σ	Σ	Α	Λ	Ι	Α
Η	Φ	Α	Ι	Σ	Τ	Ο	Σ
Μ	Ι	Κ	Ρ	Α	Σ	Ι	Α
Κ	ώ					Σ	
Κ	Ο	Ρ	Ι	Ν	Θ	Ο	Σ

Ὁ ρ ι ζ ό ν τ ι α: 1) Μεγάλος σοφὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. 2) Μεγάλη νῆσος τοῦ Ἀτλαντικοῦ. 3) Βουνὸ τῆς Θεσσαλίας. 3) Γνωστότατον λιμάνι τῆς Μεσογείου. 5) Ἀρχαῖος θεός. 6) Χερσόνησος τῆς Ν. Ἀσίας. 7) Θεσσαλικὴ πόλη. 8) Καὶ μιὰ πόλη τῆς Πελοποννήσου.

Ἀνδρέας Θεοδωρίδης, Δράμα

2) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
2) 2, 5, 5, 7, 8
3) 4, 5, 6, 2, 1
4) 6, 1, 3, 7, 8
5) 5, 1, 3, 7, 8
6) 7, 4, 6, 7, 8
7) 8, 7, 4, 5, 1

1) Χώρα τῆς Ἀφρικῆς.
2) Χρήσιμο ζῶο.
3) Ξαπλωμένη ἀνάσκελα.
4) Ποταμὸς τῆς Ἱσπανίας.
5) Ἀπαραίτητος τὸ καλοκαῖρι.
6) Δεικτικὴ ἀντωνυμία.
7) Δὲν τρώγεται μὲ πηροῦνι.

Χρ. Παντούρης, Ἀμαλιὰς

3) ΜΑΓΙΚΗ ΠΡΟΘΕΣΗ

Προσθέσετε στὶς παρακάτω λέξεις μιὰ πρόθεση, πάντοτε τὴν ἴδια, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν πέντε καινούργιες λέξεις:

Βολὴ — Μένω — Στάσις — Κινῶ — Βαίνω.

Κωνστ. Αὐθῖνος, Κέρκυρα

4) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ

Τοποθετῆστε στὸ παρακάτω τετράγωνο ἀπὸ 4 φορὲς τοὺς ἀριθμούς: 100, 200, 300, 400, ὥστε ὁριζόντια καὶ κάθετα νὰ δίνουν ἄθροισμα 1000:

Δημήτριος Γκιζάνης

5) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦμε σχηματίζουν τὸ ὄνομα ἀρχαίου πολιτικοῦ ποὺ διακρίθηκε γιὰ τὴν δικαιοσύνη του.

1) Πόλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.
2) Ποταμὸς τῆς Γερμανίας.
3) Μιὰ γνωστὴ ἀρρώστεια.
4) Ἀρχαία ποιήτρια.
5) Πόλη τῆς Πελοποννήσου.
6) Ἡ θεὰ τῆς διχόνοιας.
7) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου.
8) Βασιλιὰς τῶν Περσῶν.
9) Μυθολογικὸς ἥρωας.
10) Ἀρχαῖος σοφός.

Λάμπρος Μυγδάλης
Ἀγριὰ Βόλου

6) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Τοῦ κοράκου τὴ φωνὴ
μὲ μιὰ νότα ἀνταμώνεις
καὶ ποτὸ σὲ μιὰ στιγμὴ
π' ὅλοι πίνουν, φανερώνεις.

Βαγγελάκης Πανόπουλος
Ἀγρίνιον

7) ΤΑ 8 ΚΡΑΤΗ

Α	ΛΙ	ΣΟΥ	ΝΙ	Α
ΓΙ	ΟΝ	ΝΙ	ΒΕΛ	ΤΟ
ΛΕΤ	Α	ΒΗ	Α	ΓΙ
ΛΑΝ	ΔΙ	ΛΩ	Η	ΠΟ
ΡΩ	Ι	Α	ΝΟΡ	ΔΙ
Α	ΤΑ	ΣΙ	ΦΙΛ	Α

Νὰ συναρμολογηθοῦν οἱ παραπάνω συλλαβές, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν τὰ ὀνόματα 8 κρατῶν τῆς Εὐρώπης.

Τηλ. Τζελαϊδῆς, Μυτιλήνη

8) ΓΡΙΦΟΣ

Νὰ διαβαστῆ: Η — 3 — ΕΙ.

Θεοχ. Χαροκόπος
Μεσοχώρια Καρπάθου

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡ. 46

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2					■		■				
3				■				■			
4			■						■		
5		■			■		■			■	
6						■					
7		■			■		■			■	
8			■						■		
9				■				■			
10					■		■				
11											

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Εἶναι ἐφοπλιστής. 2) Μᾶς ἐνοχλεῖ, ἰδίως τὸ καλοκαῖρι (ἀνάπ.). — Μεγάλο πάθημα (δημ.). 3) Ἐξουσιάζει μαύρους. — Συμπεραίνει. — Νότα. 4) Ὑποθετικό. — Γεωργικὸ ἐργαλεῖο. — Δὲν εἶναι δικά μου. 5) Πολύτιμο μέταλλο (ξενικά). — Βυζαντινὴ νότα. 6) Μετατρέπουν τὸν ἀέρα σὲ κινητήρια δύναμη. — Ἐνδιαιτήματα κακοποιῶν. 7) Κάτι (ἀνάπ.). — Ἄρθρο στὸν πληθυντικό. 8) Μ' ἕνα φωνῆεν στὸ τέλος γίνεται ὀργανισμὸς ποὺ ἀσφαλίζει τοὺς ἐργαζομένους. — Φωτεινὸ οὐράνιο σῶμα. — Δύο σύμφωνα. 9) Σύνδεσμος. — Ὑποθέτει. — Μιὰ ὡραία ἐποχή. 10) Δὲν λείπει κανένας. — Πρόθεση (ἀνάπ.). 11) Νοσηλευτικὸ ἵδρυμα.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Ἀναφέρεται στὰ παράσιτα. 2) Ἐπίρρημα ποὺ σημαίνει πολύ. — Δὲν εἶναι ἄσχημο. 3) Αἰσθητήριο. — Σύνδεσμος. — Εἶναι τὸ δηλητήριο τοῦ φιδιοῦ. 4) Νότα (ἀνάπ.) — Πολλοὶ προληπτικοὶ τὴν θεωροῦν... γρουσούζικη. — Ἄρθρο στὸν πληθυντικὸ (ἀνάπ.). 5) Μόριο. — Γαλλικὸ ἄρθρο. 6) Ἕνα πουλὶ ποὺ δὲν εἶναι διόλου συμπαθητικό. — Γνωστότατη κωμόπολη τῆς Κορινθίας ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ. 7) Πρόθεση μὲ ἀπόστροφο. — Ἔχει ὑπόσταση. 8) Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία στὴν αἰτιατική. — Γνήσιος, καθαρός. — 15. 9) Κάποιος. — Πολύτιμο ζῶο (δημ.). — Ἀκόμη. 10) Καρφί. — Τὸ βλέπουμε στὸν ὕπνο μας (ἀνάπ.). 11) Ἑρπετὸ στὴν αἰτιατική.

9) ΤΡΙΑΙΝΑ

```
*   *   *
*   *   *
*   *   *
* * * * *
    *
    *
    *
```

Κ ά θ ε τ α (ἀριστερά): Νόστιμο φροῦτο. (Μέσον): Ἔχασε τὴν ἰσορροπία του. (Δεξιά): Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα.

Ὁ ρ ι ζ ό ν τ ι α: Μιὰ αἴσθηση στὴ δημοτική.

Γ. Καραγιαννίδης, Βέροια

◆

ΛΥΣΕΙΣ 45ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) Ἱερουσαλήμ, 2) Σαλαμίς, 3) Ἄλας, 4) Ἑλλάς, 5) Σολωμός, 6) Μαῦρος, 7) Ἀσία, 8) Σαμουήλ, 9) Ἰησοῦς.

2) ΔΙΚΤΥΩΤΟ

1) Δαρεῖος, 2) Κερασιά, 3) Λογικός.

3) ΤΡΙΓΩΝΟ

```
Π Λ Α Τ Ω Ν
Λ Ω Ρ Ι Σ
Α Ρ Η Σ
Τ Ι Σ
Ω Σ
Ν
```

4) ΕΛΛΕΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟ

Πᾶν μέτρον ἄριστον.

5) ΡΟΜΒΟΣ

```
    Β
  Σ Ο Λ
Β Ο Λ Ο Σ
  Λ Ο Κ
    Σ
```

6) ΤΑ ΑΧΛΑΔΙΑ

36+36+18+9+1 = 100.

7) ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Κ-οσμᾶς, 2) Ἄ-ρης, 3) Μ-αρόπουλος, 4) Π-ετσανᾶς, 5) Ἀ-στήρ, 6) Δ-ελαβίνιας, 7) Ε-ὐστρατιάδης, 8) Λ-άμπρου, 9) Ἧ-ττα, 10) Σ-ύλας = ΚΑΜΠΑΔΕΛΗΣ.

8) ΑΠΡΟΟΠΤΟ

Τέσσαρες μέρες.

9) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

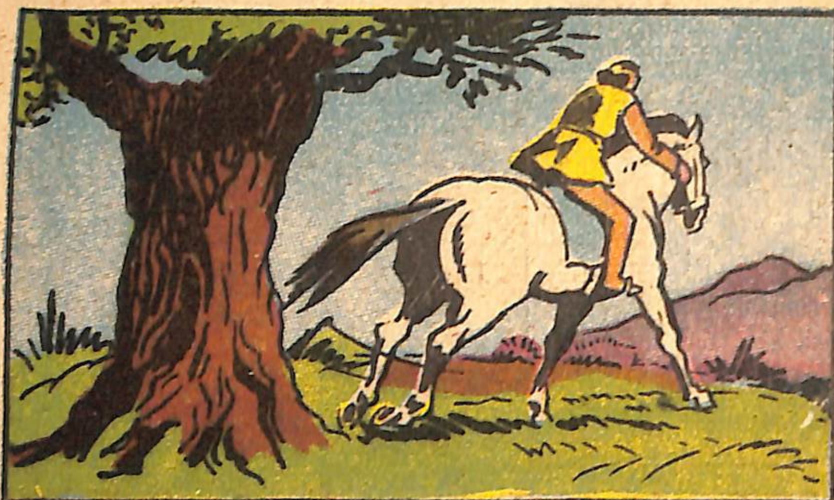
ΘΗΡΑ = ΗΡΑ.

ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 45

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΙΑΧΗ — ΑΓΚΥΡΑ, 2) ΑΘΩΣ — ΑΣ, 3) ΡΕ — ΟΣΚΑΡ — ΑΙ, 4) ΕΛΟΣ — ΑΚΙΣ, 5) ΑΣΕ — ΑΡ, 6) ΑΠΟΧΗ — ΩΡΙΩΝ, 7) ΩΜ — ΡΙΣ, 8) ΙΜΑΣ — ΛΗΘΗ, 9) ΡΑ — ΦΑΣΜΑ — ΑΣ, 10) ΜΗ — ΙΑΒΑ, 11) ΚΡΙΝΟΣ — ΑΛΑΣ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΙΕΡΕΙΑ — ΙΡΑΚ, 2) ΕΛ — ΠΩΜΑ, 3) ΧΑ — ΟΝΟΜΑ — ΜΙ, 4) ΗΘΟΣ — ΣΦΗΝ, 5) ΩΣ — ΑΗΡ, 6) ΑΣΚΟΣ — ΙΑΣΙΣ, 7) ΕΩΣ — ΜΑ, 8) ΚΑΡΑ — ΛΑΒΑ, 9) ΥΣ — ΚΑΙΤΗ — ΑΛ. 10) ΑΙΡΩ — ΘΑ, 11) ΑΓΙΣ — ΝΟΗΣΙΣ.

ΜΕ ΤΗ ΔΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΑΘΙ

37) Ὁ Ἀλέξανδρος ἔσφιγγε πάντα γερὰ τὰ γκέμια. Ὁ Βουκέφαλος χυνόταν μπροστὰ μ' ἕνα τέτοιο τίναγμα, ποὺ μόνο ἕνας γερὸς καβαλλάρης μποροῦσε νὰ τὸν βαστάξη, χωρὶς νὰ πέση νὰ τσακιστῆ.

Μὰ τὸ βασιλόπουλο τῆς Μακεδονίας, λὲς καὶ ἤξερε τ' ἄλογο ἀπὸ καιρό. Τοῦ ἄφηνε ἐλεύθερα λίγο τὰ γκέμια, κι' αὐτὸ ἔτρεχε ἔτρεχε, βροντοχτυπώντας, μέσα ἀπὸ κήπους κι' ἀμπέλια ὥσπου, μὲ τὴ γλυκειά του φωνὴ ὁ Ἀλέξανδρος, σφίγγοντας πάλι τὸ χαλινάρι τὸ γύρισε πίσω...

38) Οἱ παλατιανοὶ εἶδαν κατάπληκτοι τὸν ἱππέα καὶ τ' ἄλογο νὰ σιμώνουν... Σὲ μιὰ στιγμὴ ἀνορθώθηκε πάλι ὁ Βουκέφαλος. Σπίθισαν τὰ μάτια του καὶ τινάχτηκε στὸν ἀέρα. Εἶχε τρομάξει ἀπὸ τὸ σάλπισμα π' ἀντιλαλοῦσε στὴν ὑποδοχή τους.

—Ἔλα, μὴν τρομάζης, τοῦ εἶπε ὁ Ἀλέξανδρος. Ἡ μουσικὴ ποὺ ἀκοῦς εἶναι γιὰ μᾶς. Γιὰ τὸ θρίαμβό μας!

Σὰ μαγνητισμένο ἀπ' τὴ φωνή του, δαμάστηκε καὶ πάλι τὸ ἄτι.

Ὁ Ἀλέξανδρος τόφερε μπροστὰ στὸν πατέρα του καὶ ξεπέζεψε μὲ τὸ πρόσωπο ὅλο φῶς καὶ χαρά.

39) Ὅλοι οἱ εὐγενεῖς τῆς Μακεδονίας ἔτρεξαν τότε καὶ περικύκλωσαν τὸν Ἀλέξανδρο ἀλαλάζοντας. Ὁ Φίλιππος, μὲ τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα, πῆρε τὸ παιδί του στὴν ἀγκαλιά του καὶ φώναξε:

— Γιέ μου, ζήτησε ἄλλο βασίλειο πιὸ μεγάλο. Γιατὶ ἡ Μακεδονία δὲ σὲ χωρεῖ.

— Γιὰ τὴν ὥρα, πατέρα, ζητῶ μόνο τὸ Βουκεφάλα.

— Εἶναι δικός σου, παιδί μου. Μαζὶ σᾶς προσμένει ἡ δόξα κι' ὁ θρίαμβος, εἶπε ὁ Φίλιππος καὶ τοῦ χάρισε τ' ἄλογο ποὖχε δαμάσει.

40) Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Κύνα, ἡ πιὸ μικρὴ ἀδελφὴ τοῦ Ἀλέξανδρου, διηγόταν στὶς φίλες της, τὸ κατόρθωμα τ' ἀδερφοῦ, σὰν κάτι βγαλμένο ἀπ' τὸ παραμύθι.

Εἶχε ἀκούσει ἀπ' τὴ νταντά της τὸ μῦθο γιὰ κεῖνο τὸ ἄλογο ποὺ πετοῦσε ἀπ' τὰ οὐράνια στὴ γῆ. Μὰ ποτὲ δὲ θυμόταν τὸν ἥρωα ποὺ τὸ εἶχε δαμάσει. Τώρα ὁ Βελλερεφόντης πῆρε στὴ φαντασία της τὴ μορφὴ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγαπημένου της ἀδερφοῦ.

—Ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, διηγόταν, τοῦ ἔδωσε ἡ ἴδια ἕνα χρυσὸ χαλινάρι καὶ τοὖπε. Θὰ γίνης ἀθάνατος ἂν κάμης δικό σου τὸ φτερωτὸ αὐτὸ ἄτι.

41) Ἡ Κύνα ἦταν μιὰ τρυφερὴ καὶ χαριτωμένη παιδούλα, μὲ πρόσωπο σὰν τὸ γάλα καὶ μὲ μαλλιὰ χρυσαφένια. Δυὸ τριαντάφυλλα στόλιζαν τὰ μαγουλάκια της κι' ἔκαναν πιὸ ἄσπρο ἀκόμη τὸ πρόσωπό της. Ἦταν ἔξη χρονῶν καὶ δὲν εἶχε ἄλλη ἀγάπη ἀπ' τὸν Ἀλέξανδρο. Καθόταν κοντά του ἀσάλευτη καὶ τὸν κοίταζε σὰ Θεό. Κι' ὅταν ἔλειπε ὅλο γιὰ κεῖνον μιλοῦσε στὴν Κλεοπάτρα τὴν ἀδερφή της καὶ στὴ μητέρα της.

— Πές μου μητέρα γιὰ κεῖνο τὸ φίδι ποὺ εἶδες ὅταν σὲ φέρανε νύφη στὴν Πέλλα, καὶ σοῦπε γιὰ τὸν Ἀλέξανδρο.

42) Ἄλλο ποὺ δὲν ἤθελε ἡ βασίλισσα. Ἦταν μιὰ γυναίκα μὲ πλούσια φαντασία, ποὺ τὴν εἶχαν ἐξάψει περισσότερο ἡ φιλοδοξία της κι' ὁ θρησκευτικός της φανατισμός. Ὄμορφη, σὰ Βακχίδα, περήφανη, ἀναστατωμένη ἀπ' τὰ ὄνειρα καὶ τοὺς θρύλους, ἔκανε πιὸ πολλὴ συντροφιὰ μὲ τὰ πλάσματα τῆς ψυχῆς της, παρὰ μὲ τὸν κόσμο τὸν ἔξω.

—Ἦταν νύχτα! Τὴν ἄλλη μέρα θὰ γινόταν ὁ γάμος μου, Κύνα, κι' εἶχα πολὺ κουραστῆ μὲ τὶς τόσες ἑτοιμασίες. Ἔγειρα λοιπὸν στὸ κρεββάτι καί... Τί νὰ σοῦ πῶ; Ἦταν ὄνειρο; Ἦταν ἀλήθεια; Ἕνα πελώριο φίδι φάνηκε μπροστά μου καὶ μοῦπε:

(Συνεχίζεται)